

บ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง
Urban Refugee Housing

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
ภาควิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง (Urban Refugee Housing)
นักศึกษา	ณฐมน ชันขยัน
รหัสประจำตัว	59020016
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาสถาปัตยกรรม)
ภาควิชา	สถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

โครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเพื่อช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเมืองที่ได้ขาดแคลนที่พักอาศัยและขาดแคลนทุนทรัพย์สำหรับการลี้ภัยทำให้กลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านั้นตกอยู่ในสภาพที่น่าเห็นใจ กลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองเหล่านั้นอพยพมาจากประเทศต้นทางด้วยปัญหาต่าง ๆ อาทิเช่น ปัญหาเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม สมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง โดยปัญหาเหล่านั้นส่งผลให้ผู้ลี้ภัยถูกคุกคามถึงชีวิตจากประเทศต้นทางที่ลี้ภัยมา โดยการลี้ภัยนั้นสามารถจำแนกผู้ลี้ภัยเป็นสองกลุ่มคือ ผู้ลี้ภัยค่ายและผู้ลี้ภัยเมือง โดยที่ผู้ลี้ภัยเมืองในกรุงเทพมหานครนั้นมีจำนวนมากถึง 5,099 คนจากสถิติของ UNHCR ในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งส่วนหนึ่งในผู้ลี้ภัยเหล่านั้นก็ประสบปัญหาในการใช้ชีวิตอยู่ในเมืองเนื่องจากการขาดแคลนเงินทุนในการลี้ภัยต่อเนื่องจากระยะเวลาในการรอคอยไปประเทศปลายทางนั้นใช้ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่ 3 – 10 ปี โดยที่ผู้ลี้ภัยเหล่านั้นไม่สามารถทำงานได้และเสี่ยงต่อการถูกจับกุมอันเนื่องมาจากพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 อีกทั้งยังไม่สามารถกลับไปประเทศต้นทางเนื่องจากการหวั่นกลัวการถูกประหัตประหาร โครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองจึงเป็นแนวคิดที่ออกแบบมาเพื่อรองรับการอยู่อาศัยของผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนที่พักอาศัยระหว่างรอไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศปลายทาง

โครงการตั้งอยู่บนที่ดินขนาด 13,120 ตารางเมตร โดยตั้งติดกับถนนพหลโยธิน 1 ถนนพหลโยธิน ตำบลคลองหนึ่ง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121 ซึ่งเป็นย่านที่มีการเข้าไปใช้งานของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง

ภายในโครงการมีการลงทะเบียนผู้ลี้ภัยสำหรับเข้าโครงการ และมีการตรวจร่างกายเบื้องต้นเพื่อตรวจหาโรคติดต่อก่อนเข้าพักอาศัยในโครงการ ซึ่งโครงการนี้เป็นบ้านพักชั่วคราวมีระยะเวลาพักอาศัยจำนวน 3 เดือนอ้างอิงจากมูลนิธิ JSR ที่ได้ทำการช่วยเหลือผู้ลี้ภัย บ้านพักในโครงการนั้นมีการแยกชายหญิงและห้องพักสามารถขยายต่อเติมชั่วคราวได้เพื่อรองรับกรณีที่มีผู้ลี้ภัยมากขึ้นเป็นครอบครัวใหญ่ โดยโดยการนั้นเน้นให้ตัวโครงการและผู้ลี้ภัยในโครงการนั้นอยู่ในสถานะที่สามารถพึ่งพาตัวเองได้จึงได้มีการเสริมส่วนปลูกพืชพรรณเพื่อนำไปขายและแปรรูปขายในตลาดนัดใน

โครงการที่โครงการจะเปิดให้มีการเช่าพื้นที่เพื่อนำรายได้นั้นมาหมุนเวียนเพื่อให้อาสาสมัครสามารถช่วยเหลือผู้ลี้ภัย เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภัยได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้ลี้ภัยที่เข้าพักในโครงการจะมีหน้าที่ช่วยเหลืองานในโครงการเป็นการตอบแทน

จากองค์ประกอบที่กล่าวมาข้างต้นทำให้โครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองจะสามารถช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ลี้ภัยเมืองได้ และทำให้ผู้ลี้ภัยเมืองได้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนไม่ต้องหลบซ่อนอย่างที่เคยเป็นมา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

ภายใต้ท้องฟ้าสีครามในกรุงเทพมหานคร ข้าพเจ้ามองเห็นความหลากหลายอันน่าพิศมัยของรถยนต์ ข้าพเจ้ามองเห็นความหลากหลายของคนกรุง ข้าพเจ้ามองเห็นความหลากหลายอันน่ารักของความคิด ข้าพเจ้ามองเห็นความหลากหลายที่น่าเอ็นดูของชาติพรรณวรรณมา หากแต่วันหนึ่งข้าพเจ้าก็ได้พบว่าในวันที่ข้าพเจ้าสามารถใช้ชีวิตบนความหลากหลายนี้ได้อย่างนทที่โอบยบิน ยังมีกลุ่มคนอีกหลายกลุ่มที่ถูกเด็ดปีกของความหลากหลายเหล่านั้น หลายคนถูกทำร้าย หลายคนถูกข่มขืน หลายคนถูกตัดสิน หลายคนถูกจับกุมเพียงเพราะเขาเหล่านั้นมีความแตกต่างและผิดแปลกไปจากกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ของสังคม ซึ่งนั่นเป็นเหตุผลเพียงพอแล้วสำหรับเขาเหล่านั้นที่ต้องก้าวย่างออกมาด้วยฝ่าเท้าที่ถูกตีตราว่าแปลกแยก

ข้าพเจ้าเริ่มทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้จากการพูดคุยกับอาจารย์วิช วรรณประเสริฐ การพูดคุยในครั้งนั้นทำให้ข้าพเจ้าในวัย 20 ปีพึงจะได้รับรู้ถึงการมีอยู่ของผู้ลี้ภัย หัวใจของข้าพเจ้าในตอนนั้นสั่นคลอนไปด้วยความเห็นใจและมันถูกแปรเปลี่ยนเป็นการหาข้อมูลและลงท้ายด้วยการเปลี่ยนมันเป็นวิทยานิพนธ์

ข้าพเจ้าขอขอบคุณอาจารย์อมร กฤษณพันธ์ ในการให้คำแนะนำและแลกเปลี่ยนความคิดซึ่งกันและกัน ทั้งยังเป็นผู้ช่วยเหลือในการเข้าถึงข้อมูลที่เข้าถึงยาก และยังเป็นผู้ผลักดันข้าพเจ้าในวันที่ข้าพเจ้าไม่สามารถทำงานได้ เป็นผู้ผลักดันข้าพเจ้าในวันที่ข้าพเจ้าหมดแรงใจในการทำงาน อาจารย์อมรได้ส่งเสริมและแนะนำเรื่อยมาจนกระทั่งในวันที่ข้าพเจ้าได้ทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จ

ข้าพเจ้าขอขอบคุณอาจารย์ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ทุกท่านที่ได้พบเจอกันตั้งแต่วันที่ข้าพเจ้าเดินเข้ามาที่สถานที่อันน่ารักยิ่งแห่งนี้ อาจารย์ทุกคนได้ต้อนรับและดูแลข้าพเจ้าด้วยการมอบความรู้มอบความเห็นใจ ความความเอ็นดูแก่ข้าพเจ้าผ่านการอบรมสั่งสอน การแลกเปลี่ยนความเห็นมาตลอดทั้ง 5 ปีนี้ และในวันนี้ข้าพเจ้าย้อนกลับไปมองตัวเองเมื่อ 5 ปีที่แล้วจึงเห็นว่าตัวข้าพเจ้านั้นเติบโตขึ้นมาได้เพราะทุกคำสั่งสอนของอาจารย์ทุกคน และข้าพเจ้าจะพยายามเติบโตและปรับปรุงตัวเองต่อไป

ข้าพเจ้าขอขอบคุณน้ำใจจากเพื่อนชาวบูทระยะสัน นายปรีน และเพื่อนสค.44 เป็นอย่างยิ่ง น้ำใจของเพื่อนมาในรูปของพัดลมเย็น ๆ ที่หันมาให้ในวันร้อนเหมือนนรกอยู่ใต้ฝ่าเท้า น้ำใจของเพื่อนมาในรูปของการแวะมาทักทายถามไถ่สารทุกข์สุกดิบ น้ำใจของเพื่อนมาในรูปแบบของการช่วยฝ่าของให้ และน้ำใจของเพื่อนมาในรูปแบบของการไปกินข้าวเที่ยงด้วยกัน ทั้งนี้ข้าพเจ้าคงไม่สามารถบรรยายคือความสุขความสนุกที่ได้ใช้เวลาด้วยกัน 5 ปีนี้ได้หมดข้าพเจ้าเพียงขอให้เพื่อนทุกคนมีความสุขในชีวิตสืบเนื่องต่อไป

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัวของข้าพเจ้าอย่างยิ่งยวดเช่นกันในการดูแลมาจนถึงปัจจุบันที่
การเรียนกำลังจะจบลง ตลาดช่วงชีวิตที่ผ่านมาชีวิตอาจจะขาด ๆ เกิน ๆ ไปบ้างแต่ข้าพเจ้าขอบคุณ
และทราบซึ่งถึงความรักความห่วงใยนั้นเสมอ

ข้าพเจ้าหวังว่าสักวันหนึ่งข้าพเจ้าจะสามารถส่งต่อความรัก ความห่วงใยที่ทุกคนที่ได้พบพานนม
อบให้ข้าพเจ้ามาอย่างมากลั่นนั้น ข้าพเจ้าจะสามารถตอบแทนมันสู่ผู้อื่นที่ข้าพเจ้าจะได้พานพบด้วย
เช่นกัน

นางสาว ณฐมน ชันขยัน
ผู้จัดทำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	V
สารบัญรูป.....	X
สารบัญตาราง.....	XV
บทที่ 1 บทนำ.....	1-1
1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ.....	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ.....	1-11
1.3 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ.....	1-11
1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษาโครงการ.....	1-11
บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....	2-1
2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ลี้ภัยเมือง.....	2-2
2.1.1 ความหมายของผู้ลี้ภัย.....	2-2
2.1.2 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยเมืองทั่วโลก.....	2-3
2.1.3 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทย.....	2-3
2.1.4 กฎหมายและหลักการที่เกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-15
2.1.5 แนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยในต่างประเทศ.....	2-20
2.1.6 แนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-21
2.2 แนวทางการสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัย.....	2-22
2.2.1 แนวทางการสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-22
2.2.2 แนวทางการสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัยในต่างประเทศ.....	2-25
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	2-28
2.3.1 แนวคิดสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมือง.....	2-28
2.3.2 แนวคิดการออกแบบที่อยู่อาศัยในภาวะพหุวัฒนธรรม.....	2-30

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 การศึกษาโครงการตัวอย่าง.....	3-1
3.1 การศึกษาตัวอย่างโครงการบ้านพักอาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยในเมืองจากโครงการแฟลตดินแดงใหม่โดยการเคหะแห่งชาติ.....	3-2
3.2 การศึกษาโครงการเพื่อกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมภายในกลุ่มแตกต่างจากวัฒนธรรมหลักของสังคมจากโครงการ Ruca Dwellings.....	3-5
3.3 การศึกษาโครงการพื้นที่สาธารณะระหว่างที่พักอาศัยเพื่อเชื่อมโยงโครงการที่พักอาศัยเข้ากับธรรมชาติและชุมชน จากโครงการ Vista Hermosa.....	3-7
3.4 การศึกษาโครงการที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ถูกทิ้งร้างเพื่อเป็นที่พักและพื้นที่สาธารณะจากโครงการ Shelter for Migrants and Travelers.....	3-9
3.5 การศึกษาโครงการบ้านพักอาศัยรวม (co-living) และศูนย์การค้าชุมชน (community mall) เพื่อแรงงานต่างด้าวจากโครงการวิถียนิพนธ์ The Geylang Neighbourhood.....	3-11
3.6 การศึกษาโครงการบ้านพักอาศัยรวม, ร้านค้า และตลาด Markthal	3-14
บทที่ 4 การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ	4-1
4.1 เจ้าของโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	4-2
4.2 การวิเคราะห์ประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ.....	4-3
4.2.1 ผู้รับบริการ.....	4-4
4.2.2 ผู้ให้บริการ.....	4-6
4.3 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ.....	4-6
4.3.1 ผู้รับบริการ.....	4-6
4.3.2 ผู้ให้บริการ.....	4-7
4.3.3 สรุปจำนวนผู้ใช้งานโครงการทั้งหมด.....	4-11
4.4 กิจกรรมในโครงการ	4-12
บทที่ 5 องค์ประกอบของโครงการ.....	5-1
5.1 แนวคิดในการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ.....	5-2
5.1.1 แนวความคิดในการกำหนดองค์ประกอบหลักของโครงการ.....	5-3
5.1.2 แนวความคิดในการกำหนดองค์ประกอบรองของโครงการ	5-5
5.1.3 แนวความคิดในการกำหนดองค์ประกอบเสริมของโครงการ	5-6
5.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ.....	5-7
5.2.1 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบหลัก	5-7
5.2.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบรอง	5-14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.2.3 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบเสริม.....	5-21
5.2.4 สรุปรวมพื้นที่โครงการทั้งหมด.....	5-25
บทที่ 6 การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ.....	6-1
6.1 การวิเคราะห์ย่านที่ตั้งโครงการ.....	6-2
6.1.1 ย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่.....	6-2
6.1.2 ย่านที่มีการเข้าไปใช้งานของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง.....	6-4
6.1.3 เส้นทางคมนาคม.....	6-5
6.1.4 ย่านที่มีหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอยู่	6-6
6.1.5 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	6-8
6.1.6 สรุปวิเคราะห์การเลือกย่านที่ตั้งโครงการ.....	6-9
6.2 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ.....	6-11
6.2.1 กฎหมายผังเมืองการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	6-11
6.2.2 บริบทโดยรอบของโครงการ.....	6-11
6.2.3 การเข้าถึงโครงการ.....	6-11
6.2.4 ลักษณะรูปร่างที่ดิน.....	6-11
6.3 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ.....	6-12
6.3.1 ที่ตั้งโครงการ A.....	6-12
6.3.2 ที่ตั้งโครงการ B.....	6-13
6.3.3 ที่ตั้งโครงการ C.....	6-14
6.4 สรุปการเลือกที่ตั้งโครงการ.....	6-15
6.5 การวิเคราะห์และรายละเอียดข้อมูลที่ตั้งโครงการ.....	6-16
6.5.1 รายละเอียดทั่วไปของที่ตั้งโครงการ.....	6-16
6.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ.....	6-17
6.5.3 การเข้าถึงโครงการ.....	6-18
6.5.4 สภาพภูมิอากาศที่ตั้งโครงการ.....	6-18
6.5.5 บริบทแวดล้อมและสถานที่สำคัญใกล้ที่ตั้งโครงการ.....	6-20
บทที่ 7 การศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการ.....	7-1
7.1 การออกแบบที่พักอาศัย.....	7-1
7.1.1 การออกแบบที่พักอาศัยบนพื้นที่จำกัด.....	7-1
7.1.2 หลักการออกแบบห้องพักอาศัยขนาดเล็ก.....	7-3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
7.1.3 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป (Prefabrication system)	7-3
7.1.4 ระบบพิกัดประสาน (Modular system)	7-6
7.1.5 การออกแบบอาคารประหยัดพลังงาน	7-7
7.1.6 การออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design)	7-9
7.2 การออกแบบส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษา.....	7-9
7.2.1 คุณลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสภาวะจิตใจ	7-9
7.2.2 สิ่งรู้และกระตุ้นความรู้สึกเกี่ยวข้องกับหลักการจิตวิทยา	7-10
7.2.3 แนวทางการออกแบบ Healing Garden.....	7-11
7.3 การออกแบบพื้นที่สำหรับการพึ่งพาตัวเอง.....	7-14
7.3.1 ออกแบบพื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่จำกัด.....	7-14
7.4 การออกแบบเพื่ออยู่ร่วมกับชุมชน.....	7-17
7.4.1 หลักการออกแบบเพื่ออยู่ร่วมกับชุมชน.....	7-17
7.4.2 หลักการออกแบบสำหรับชุมชนน่าอยู่.....	7-18
บทที่ 8 การศึกษางานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ.....	8-1
8.1 งานวิศวกรรมโครงสร้าง.....	8-1
8.1.1 ระบบโครงสร้างใต้ดิน (Sub-Structure)	8-1
8.1.2 ระบบโครงสร้างเหนือดิน (Super-Structure)	8-2
8.2 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง	8-3
8.2.1 ระบบไฟฟ้ากำลัง	8-3
8.2.2 ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง	8-3
8.2.3 งานระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ 8-4	
8.3 งานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ	8-7
8.3.1 ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type)	8-7
8.3.2 ระบบ VRV (Variable Refrigerant Volume)	8-8
8.4 ระบบสุขาภิบาล	8-10
8.4.1 ระบบน้ำประปา.....	8-10
8.4.2 ระบบระบายน้ำเสีย.....	8-10
8.4.3 ระบบระบายน้ำฝน.....	8-11
8.5 ระบบดับเพลิงและป้องกันอัคคีภัย	8-13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
8.5.1 ระบบดับเพลิงแบบมือถือ.....	8-13
8.5.2 ระบบสายฉีดน้ำดับเพลิง	8-13
8.5.3 ระบบดับเพลิงอัตโนมัติ.....	8-13
8.5.4 ระบบสัญญาณแจ้งเตือนเพลิงไหม้.....	8-14
8.5.5 ระบบทางหนีไฟหรือทางออกฉุกเฉิน.....	8-14
8.6 ระบบการติดต่อสื่อสาร	8-16
8.6.1 ระบบโทรศัพท์	8-16
8.6.2 ระบบเสียงประกาศ.....	8-17
8.7 ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบนิรภัยภายในโครงการ.....	8-18
8.7.1 ระบบโทรทัศน์กล้องวงจรปิด	8-18
8.7.2 ระบบสัญญาณเตือนแบบปุ่มกด	8-19
8.7.3 สัญญาณเตือนกดแบบปุ่ม.....	8-19
8.8 ระบบการเก็บและกำจัดขยะ	8-20
8.8.1 การเก็บรวบรวมขยะ	8-20
8.8.2 ระบบขนส่งขยะ.....	8-20
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประวัติผู้เขียน	

สารบัญภาพ

	หน้า
รูปที่ 1-1 แสดงลักษณะที่เด่นชัดของผู้ลี้ภัยค่ายและผู้ลี้ภัยเมือง.....	1-2
รูปที่ 1-2 แสดงกระบวนการการขอสถานะผู้ลี้ภัยเพื่อไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศปลายทาง.....	1-3
รูปที่ 1-3 รูปผู้ลี้ภัยที่ถูกกักขังที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สวนพลู.....	1-4
รูปที่ 1-4 ศักยภาพของผู้ลี้ภัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	1-7
รูปที่ 1-5 กระบวนการของโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง.....	1-9
รูปที่ 1-6 แผนภาพขอบเขตและวิธีการศึกษาโครงการ.....	1-13
รูปที่ 2-1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ	2-1
รูปที่ 2-1 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในยุโรป.....	2-20
รูปที่ 2-2 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในยุโรป.....	2-20
รูปที่ 2-3 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในยุโรป.....	2-20
รูปที่ 2-4 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในออสเตรเลีย.....	2-21
รูปที่ 2-5 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในออสเตรเลีย.....	2-21
รูปที่ 2-6 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในออสเตรเลีย.....	2-21
รูปที่ 2-7 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในมาเลเซีย.....	2-21
รูปที่ 2-8 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในมาเลเซีย.....	2-21
รูปที่ 2-9 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในมาเลเซีย.....	2-21
รูปที่ 2-10 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-22
รูปที่ 2-11 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-22
รูปที่ 2-12 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-22
รูปที่ 2-13 ค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-23
รูปที่ 2-14 ค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศไทย.....	2-23
รูปที่ 2-15 เคหะการเพื่อผู้มีรายได้น้อย.....	2-24
รูปที่ 2-16 เคหะการเพื่อผู้มีรายได้น้อย.....	2-24
รูปที่ 2-17 กระบวนการสร้างบ้านต้นทุนต่ำในออสเตรเลีย.....	2-26
รูปที่ 2-18 กระบวนการสร้าง เคหะการเพื่อผู้มีรายได้น้อยยุโรป.....	2-27
รูปที่ 2-19 กระบวนการสร้าง เคหะการเพื่อผู้มีรายได้น้อยยุโรป.....	2-28
รูปที่ 3-1 การศึกษาโครงการตัวอย่าง	3-1
รูปที่ 3-2 ภาพแพลตฟอร์มแดงเดิมในปัจจุบัน	3-3
รูปที่ 3-3 แสดงรูปแบบห้องพักโครงการใหม่ทั้ง 4 แบบ.....	3-4
รูปที่ 3-4 ภาพชาวพื้นเมืองโครงการ Ruca Dwellings.....	3-5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 3-5 ภาพการออกแบบ โครงการ Ruca Dwellings.....	3-6
รูปที่ 3-6 ภาพมุมมองทางเข้าบ้านโครงการ Vista Hermosa.....	3-7
รูปที่ 3-7 ภาพผังบริเวณของโครงการ Vista Hermosa.....	3-8
รูปที่ 3-8 ทศนียภาพโครงการ Shelter for Migrants and Traveler.....	3-9
รูปที่ 3-9 ทศนียภาพโครงการ Shelter for Migrants and Traveler.....	3-9
รูปที่ 3-10 ทศนียภาพโครงการ Shelter for Migrants and Traveler.....	3-10
รูปที่ 3-11 ทศนียภาพโครงการ Shelter for Migrants and Traveler.....	3-10
รูปที่ 3-12 ผังโครงการ Shelter for Migrants and Traveler.....	3-10
รูปที่ 3-13 ผังโครงการ Shelter for Migrants and Traveler.....	3-10
รูปที่ 3-14 ทศนียภาพโครงการ The Geylang Neighbourhood.....	3-11
รูปที่ 3-15 ทศนียภาพโครงการ The Geylang Neighbourhood.....	3-11
รูปที่ 3-16 ทศนียภาพโครงการ The Geylang Neighbourhood.....	3-12
รูปที่ 3-17 การแยกส่วนการใช้งานของโครงการ The Geylang Neighbourhood.....	3-13
รูปที่ 3-18 การแยกส่วนการใช้งานของโครงการ The Geylang Neighborhood.....	3-13
รูปที่ 3-19 ทศนียภาพโครงการ Markhal.....	3-14
รูปที่ 4-1 การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ.....	4-1
รูปที่ 4-2 การวิเคราะห์ประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ.....	4-3
รูปที่ 4-3 สถิติผู้ลี้ภัยในประเทศไทยย้อนหลัง.....	4-6
รูปที่ 4-4 กิจกรรมภายในบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง.....	4-12
รูปที่ 5-1 กระบวนการออกแบบองค์ประกอบโครงการ.....	5-1
รูปที่ 5- 2 กระบวนการทำงานของโครงการ.....	5-2
รูปที่ 5- 3 การแบ่งกลุ่มผู้ลี้ภัยที่จะเข้ามาพักอาศัยในโครงการ.....	5-7
รูปที่ 5- 4 ตัวอย่างห้องพัก.....	5-8
รูปที่ 5- 5 ตัวอย่างการจัดห้องครัว.....	5-9
รูปที่ 5- 6 ตัวอย่างการจัดห้องชมโทรทัศน์ส่วนกลาง.....	5-10
รูปที่ 5- 7 ตัวอย่างการจัดห้องซักรีด.....	5-11
รูปที่ 5- 8 ตัวอย่างการจัดห้องละหมาด.....	5-12
รูปที่ 5- 9 ตัวอย่างการจัดส่วนทำระเบียบประวัติ.....	5-12
รูปที่ 5- 10 ตัวอย่างการจัดห้องรับคำปรึกษา.....	5-13
รูปที่ 5-11 ตัวอย่างการจัดโถง.....	5-14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 5-12 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์.....	5-14
รูปที่ 5-13 ตัวอย่างการจัดห้องปฐมพยาบาล.....	5-15
รูปที่ 5-14 ตัวอย่างการจัดห้องละหมาด.....	5-15
รูปที่ 5-15 ตัวอย่างการจัดห้องผู้อำนวยการ	5-16
รูปที่ 5-16 ตัวอย่างการจัดห้องผู้อำนวยการ.....	5-16
รูปที่ 5-17 ตัวอย่างการจัดพื้นที่ทำงานเจ้าหน้าที่.....	5-17
รูปที่ 5-18 ตัวอย่างการจัดห้องประชุม.....	5-18
รูปที่ 5-19 ตัวอย่างการจัดห้องพักเจ้าหน้าที่.....	5-18
รูปที่ 5-20 แสดงขนาดพื้นที่อ่านหนังสือ.....	5-22
รูปที่ 5-21 แสดงขนาดชั้นวางหนังสือ.....	5-22
รูปที่ 5-22 แสดงขนาดเคาน์เตอร์ทำงานบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์.....	5-22
รูปที่ 5-23 แสดงพื้นที่นิทรรศการ	5-23
รูปที่ 5-24 แผนภูมิแสดงองค์ประกอบโครงการ	5-27
รูปที่ 6-1 การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ.....	6-1
รูปที่ 6-2 ย่านที่ผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่.....	6-3
รูปที่ 6-3 ย่านที่มีการเข้าไปใช้งานของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง.....	6-4
รูปที่ 6-4 เส้นทางคมนาคม.....	6-5
รูปที่ 6-5 ย่านที่อยู่ของสถานทูต.....	6-7
รูปที่ 6-6 ย่านที่อยู่ของหน่วยงานต่าง ๆ.....	6-7
รูปที่ 6-7 ผังสัการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพ.....	6-8
รูปที่ 6-8 ที่ดินราชพัสดุ.....	6-8
รูปที่ 6-9 การสรุปเลือกย่าน.....	6-10
รูปที่ 6-10 ที่ตั้งโครงการ A.....	6-12
รูปที่ 6-11 ที่ตั้งโครงการ B.....	6-13
รูปที่ 6-12 ที่ตั้งโครงการ C.....	6-14
รูปที่ 6-13 ที่ตั้งโครงการ A.....	6-16
รูปที่ 6-14 ระยะร่นที่ตั้งโครงการ.....	6-17
รูปที่ 6-15 ทางคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้ง.....	6-18
รูปที่ 6-16 สภาพอากาศพื้นฐาน.....	6-18
รูปที่ 6-17 สภาพลมในโครงการ.....	6-19

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 6-18 อุณหภูมิตลอดทั้งปี.....	6-19
รูปที่ 6-19 บริบทแวดล้อมโครงการ.....	6-20
รูปที่ 6-20 บริเวณด้านหน้าโครงการ.....	6-21
รูปที่ 6-21 บริเวณด้านหน้าโครงการ.....	6-21
รูปที่ 6-22 บริเวณภายในโครงการ.....	6-21
รูปที่ 6-23 บริเวณภายในโครงการ.....	6-21
รูปที่ 7-1 แนวทางการศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการ.....	7-1
รูปที่ 7-2 การออกแบบห้องพักอาศัยขนาดเล็ก.....	7-3
รูปที่ 7-3 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป Prefabrication system.....	7-4
รูปที่ 7-4 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป Prefabrication system.....	7-5
รูปที่ 7-5 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป Prefabrication system.....	7-6
รูปที่ 7-6 ระบบก่อสร้างระบบพิกัดประสาน.....	7-6
รูปที่ 7-7 การวางทิศทางอาคารให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ.....	7-7
รูปที่ 7-8 Cross Ventilation.....	7-8
รูปที่ 7-9 Stack Ventilation (Modular system).....	7-8
รูปที่ 7-10 Healing Garden.....	7-12
รูปที่ 7-11 Roof Garden.....	7-15
รูปที่ 7-12 Vertical.....	7-16
รูปที่ 8.1 การศึกษางานระบบที่เกี่ยวข้อง.....	8-1
รูปที่ 8.2 ชั้นดินกรุงเทพมหานคร.....	8-2
รูปที่ 8.3 การจ่ายไฟฟ้าจากสายไฟฟ้าแรงสูงเข้าสู่อาคาร.....	8-3
รูปที่ 8.4 การจ่ายไฟฟ้าจากสายไฟฟ้าแรงสูงเข้าสู่อาคาร.....	8-5
รูปที่ 8.5 แสดงระบบไฟฟ้าในโครงการ.....	8-6
รูปที่ 8.6 แผนภาพการทำงานของระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน.....	8-7
รูปที่ 8.7 แผนภาพการทำงานของระบบปรับอากาศแบบ VRV	8-8
รูปที่ 8.8 แสดงระบบระบายอากาศในโครงการ.....	8-9
รูปที่ 8.9 แผนภาพระบบการระบายน้ำเสีย.....	8-11
รูปที่ 8.10 แสดงระบบสุขาภิบาลในโครงการ.....	8-12
รูปที่ 8.11 การทำงานของระบบท่อเปียก.....	8-13
รูปที่ 8.12 การทำงานระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้.....	8-12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ(ต่อ)

	หน้า
รูปที่ 8.13 แสดงระบบระบายอากาศในโครงการ.....	8-15
รูปที่ 8.14 การทำงานระบบเครือข่ายโทรศัพท์	8-17
รูปที่ 8.15 การทำงานของระบบเสียงประกาศ.....	8-18
รูปที่ 8.16 แผนภาพการทำงานของระบบ CCTV.....	8-19

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2-1 จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับสหประชาชาติ.....	2-4
ตารางที่ 2-2 จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับสหประชาชาติ.....	2-5
ตารางที่ 2-3 สาเหตุการลี้ภัย.....	2-6
ตารางที่ 2-4 แสดงระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนับตั้งแต่การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ลี้ภัย... ..	2-8
ตารางที่ 2-5 แสดงการทำงานของผู้ลี้ภัยเมือง.....	2-10
ตารางที่ 2-6 ประเภทการอยู่อาศัยของผู้ลี้ภัยกลุ่มสัมภาษณ์.....	2-13
ตารางที่ 4-1 หน่วยงานบริหารโครงการ.....	4-2
ตารางที่ 4-2 จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับสหประชาชาติ.....	4-4
ตารางที่ 4-4 ฝ่ายบริหารโครงการ.....	4-8
ตารางที่ 4-5 ฝ่ายบริการโครงการ.....	4-8
ตารางที่ 4-6 ฝ่ายห้องสมุด.....	4-9
ตารางที่ 4-7 ฝ่ายสอนภาษา.....	4-9
ตารางที่ 4-8 ฝ่ายผลิตและแปรรูป.....	4-10
ตารางที่ 4-9 สรุปผู้ใช้โครงการทั้งหมด.....	4-10
ตารางที่ 4-10 ตารางแสดงเงินช่วยเหลือ.....	4-11
ตารางที่ 4-11 ตารางแสดงหน้าที่ของผู้ลี้ภัยในโครงการ.....	4-12
ตารางที่ 4-12 ตารางแสดงกิจกรรมในโครงการ.....	4-13
ตารางที่ 5-1 แสดงขนาดปริมาณการใช้ไฟฟ้าของอาคารแต่ละประเภท.....	5-23
ตารางที่ 5-2 แสดงกำลังไฟและขนาดหม้อแปลง.....	5-24
ตารางที่ 5-3 แสดงกำลังไฟและขนาดหม้อแปลง.....	5-24
ตารางที่ 5-4 แสดงกำลังไฟและขนาดหม้อแปลง.....	5-24
ตารางที่ 5-5 แสดงปริมาณขยะ.....	5-25
ตารางที่ 5-6 สรุปพื้นที่องค์ประกอบหลักของโครงการ.....	5-30
ตารางที่ 5-7 สรุปพื้นที่องค์ประกอบรองของโครงการ.....	5-31
ตารางที่ 5-8 สรุปพื้นที่องค์ประกอบเสริมของโครงการ.....	5-32
ตารางที่ 6-1 ที่อยู่ของหน่วยงานต่าง ๆ.....	6-6
ตารางที่ 6-2 การพิชารณายานต่าง ๆ.....	6-10
ตารางที่ 6-3 พิจารณาที่ตั้งโครงการ A.....	6-12
ตารางที่ 6-4 พิจารณาที่ตั้งโครงการ B.....	6-13
ตารางที่ 6-5 พิจารณาที่ตั้งโครงการ C.....	6-14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 6-6 หลักเกณฑ์พิจารณาที่ตั้งโครงการ.....	6-15
ตารางที่ 6-7 พิจารณาที่ตั้งโครงการ	6-16
ตารางที่ 7.1 ตารางแสดงรูปแบบสวน.....	7-13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

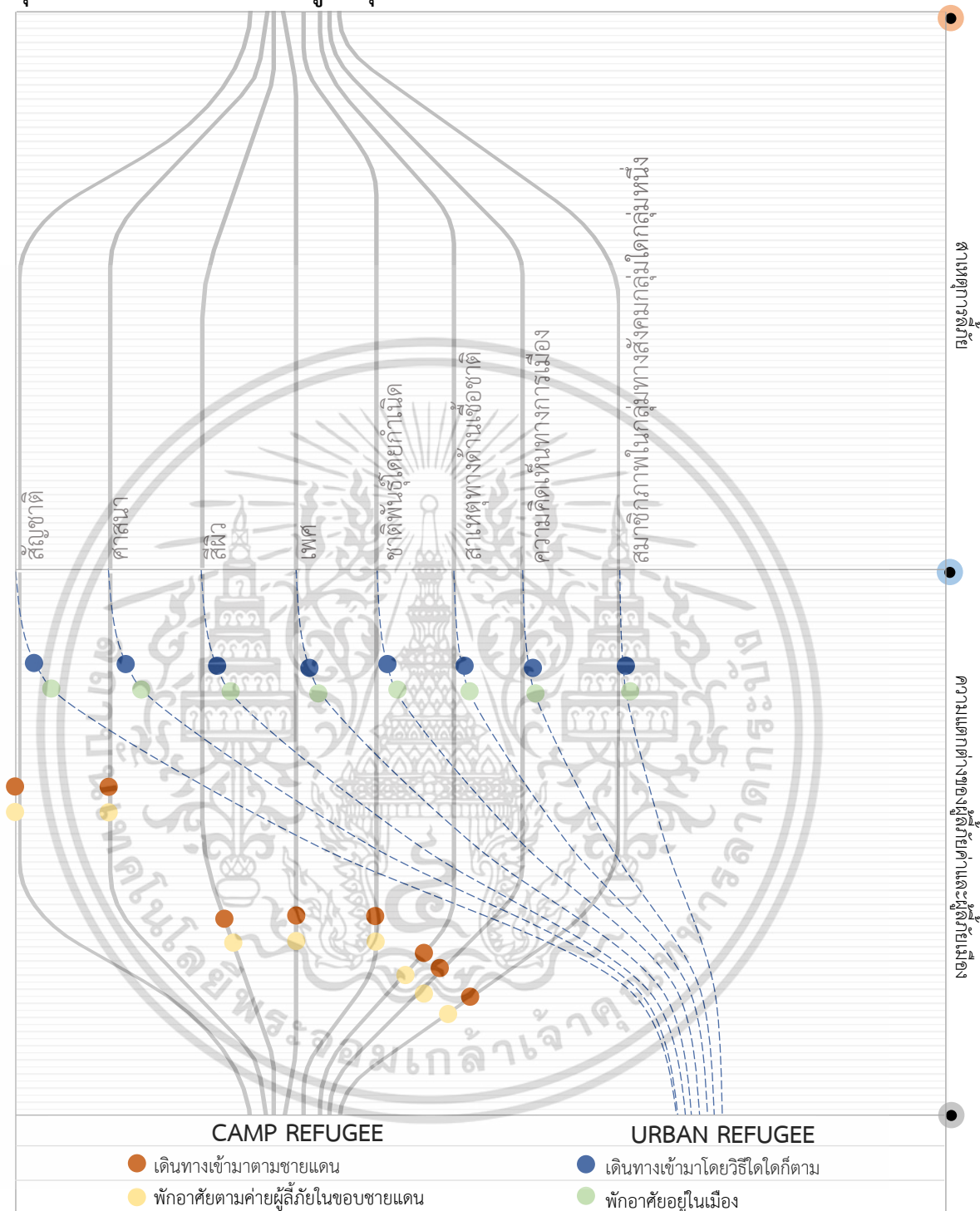
1.1 ที่มาและความสำคัญของโครงการ

จากสถานการณ์การและปัญหาในประเทศต่าง ๆ อันเป็นเหตุให้บุคคลจำเป็นต้องทิ้งประเทศบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิต เนื่องจากสาเหตุข้อหนึ่งข้อใด เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ สมาชิกในกลุ่มทางสังคม และสมาชิกในกลุ่มความคิดทางการเมือง ทำให้ทั่วโลกมีผู้ลี้ภัยราว 22.5 ล้านคน โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ลี้ภัยสงครามกลางเมืองจากหลากหลายประเทศสำหรับประเทศไทย ปัจจุบันมีผู้ลี้ภัยราว 97,613 คน (ข้อมูล ณ เดือนมกราคม พ.ศ. 2562 จาก UNHCR) แบ่งเป็น 2 กลุ่มได้แก่

(1) **ผู้ลี้ภัยในค่าย (Camp Refugee)** กลุ่มผู้ลี้ภัยจากความขัดแย้งภายในประเทศพม่าที่อาศัยอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัย 9 แห่งใน 4 จังหวัดตามแนวชายแดนไทย-พม่าในซึ่งอยู่การควบคุมและช่วยเหลือขององค์กรเอกชนต่างประเทศรวมถึงองค์กรศาสนาต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลือในเรื่องอาหาร เสื้อผ้า ยา รักษาโรคและการศึกษาในขั้นพื้นฐาน

(2) **กลุ่มผู้ลี้ภัยในเขตเมือง (Urban Refugee)** และผู้ที่กำลังขอสถานะภาพผู้ลี้ภัยกับ UNHCR มีประมาณ 5,099 คน ซึ่งคนกลุ่มนี้ถือเป็นความท้าทายใหม่ของรัฐบาลไทย เนื่องจากมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และอาศัยกระจายตัวอยู่ตามกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และหัวเมืองใหญ่ เพื่อความปลอดภัย โอกาสในการเข้าถึงการศึกษา การบริหารสาธารณสุขที่เพิ่มขึ้น และโอกาสในการหาเลี้ยงชีพเพื่อจุนเจือครอบครัวระหว่างลี้ภัย (เผชิญวิษณุ แสนดี, 2557, น. 17)

บุคคลซึ่งมีความหวาดกลัวอันมีมูลเหตุจากการประหัตประหาร

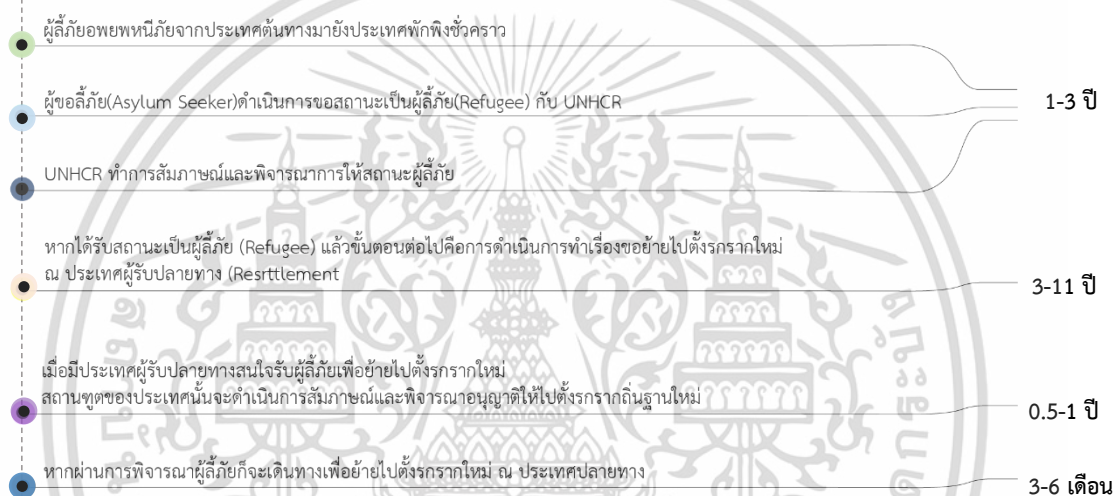

รูปที่ 1-1: แสดงลักษณะที่เด่นชัดของผู้ลี้ภัยและผู้ลี้ภัยเมือง (เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันชนัน ,2563)

สถานการณ์ผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทยนั้นมีการลี้ภัยมาเนื่องจากสถานการณ์ความไม่สงบ ความหวาดกลัวอันมีมูลเหตุจากการประหัตประหาร เนื่องด้วย สาเหตุทางด้านเชื้อชาติ สืบลี ศาสนา สัญชาติ ชาติพันธุ์โดยกำเนิด เพศ ความคิดเห็นทางการเมือง หรือความมีสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในเข้ามาอาศัยอยู่ในบริเวณเขตเมืองของประเทศไทยซึ่งถือเป็นเรื่องที่เพิ่งเกิดขึ้นมาได้ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่นานนักทำให้ประชาชนทั่วไปรวมถึงรัฐบาลนั้นยังไม่ได้มีการเตรียมการจัดการและเข้าใจสภาพของปัญหาการอพยพเข้ามาของผู้ลี้ภัยในกลุ่มนี้ไม่มากนัก โดยในปัจจุบันมีผู้ขอลี้ภัยและผู้ลี้ภัยในเขตเมืองมีจำนวนทั้งสิ้น 5,099 คนที่ลงทะเบียนกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติประจำประเทศไทยและได้รับสถานะผู้ลี้ภัย 1,475 คน ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ลี้ภัยทั้งหมด 51 สัญชาติโดยกระบวนการลี้ภัยนี้เริ่มจากการถูกคุกคามจากความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม สมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง จึงได้ลี้ภัยเพื่อรักษาชีวิตและสิทธิในการมีชีวิตของตน โดยกระบวนการลี้ภัยนั้นมีดังนี้

▼ การเข้ามาของผู้ลี้ภัย

▼ ออกไปยังประเทศผู้รับปลายทาง

รูปที่ 1-2 :แสดงกระบวนการการขอสถานะผู้ลี้ภัยเพื่อไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศปลายทาง (เรียบเรียงโดย ณฐมน ชินขยัน, 2563)

จากรูปที่ 1-2 จะเห็นว่าระยะเวลาในการอยู่ในประเทศไทยนั้นใช้เวลาถึง 3-15 ปี โดยที่ประเทศไทยนั้นเป็นเพียงแค่ประเทศทางผ่านนั้นไม่ใช่ประเทศปลายทางที่ผู้ลี้ภัยจะไปตั้งถิ่นฐานอยู่ สาเหตุที่กระบวนการใช้เวลานานเนื่องจากประเด็นทางด้านสถานะและสิทธิของผู้ลี้ภัยเมือง โดยเผชิญ วิชญ์ แสนดี (2557, น. 34, 142) ได้กล่าวไว้โดยสรุปว่า ประเทศไทยไม่ได้ลงนามเป็นประเทศภาคีอนุสัญญาว่าด้วย สถานภาพผู้ลี้ภัยปี พ.ศ.2494 รวมถึงพิธีสารปีพ.ศ.2510 จึงไม่มีพันธกรณีผูกพันกับข้อบัญญัติในอนุสัญญาดังกล่าวประเทศไทยจึงเป็นเพียงประเทศทางผ่านไม่ได้เป็นประเทศผู้รับปลายทาง จึงมีลักษณะที่มีความทับซ้อนกันกับนโยบายของประเทศ ทำให้การดำเนินการล่าช้าและผู้ลี้ภัยบางส่วนก็มักจะถูกจับกุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่ทั้งนี้ประเทศไทยเป็นประเทศภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ ซึ่งบังคับให้รัฐไทยต้องพยายามปฏิบัติตามพันธกรณีและส่งผลให้สิทธิมนุษยชนของผู้ลี้ภัยในประเทศหลายประการต้องได้รับความคุ้มครอง ถึงกระนั้นผู้ลี้ภัยเขตเมืองยังประสบปัญหาด้านสถานะและสิทธิ ซึ่งจำแนกได้หลายประการ เช่น

(1) ปัญหาจากนโยบายของรัฐไทยที่ใช้ควบคุมผู้ลี้ภัย

ปัญหาการถูกจับกุม ด้วยระยะเวลาการขอสถานะผู้ลี้ภัยจาก UNHCR ที่ต้องใช้ระยะเวลานานถึง 2-3 ปีจนทำให้หนังสือเดินทางหมดอายุระหว่างการขอสถานะจึงทำให้เกิดปัญหาขึ้น เนื่องจากรัฐไทยนั้นใช้กฎหมายกับผู้ลี้ภัยเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมต่างด้าวที่หลบหนีเข้าเมืองโดยกฎหมายนี้ส่งผลให้เกิด ปัญหาการกักขังผู้ลี้ภัยที่หนังสือเดินทางหมดอายุโดยไม่มีกำหนดระยะเวลาในสถานกักตัวคนต่างด้าวของรัฐไทย โดยมีผู้ลี้ภัยที่ถูกกักตัวอยู่ที่สำนักงานที่เกี่ยวข้องประมาณ 1200 พื้นที่ห้องกักเพียง 20 ห้อง ในแต่ละห้องมีผู้ต้องกักมากกว่า 80 คน จึงทำให้ผู้ต้องกักนั้นต้องเบียดเสียดและผลัดกันนั่งผลัดกันนอน โดยที่ผู้ต้องกักหนึ่งคนมีพื้นที่เพียง 0.40 ตารางเมตร¹ และเนื่องจากสภาพศูนย์กักกันในประเทศไทยนั้นมีมาตรฐานต่ำกว่ามาตรฐานสากล ห้องกักมีสภาพแออัดและยังไม่มีกำหนดระยะเวลาปล่อยตัวแม้ว่าผู้ลี้ภัยนั้นจะมีสถานะผู้ลี้ภัยจาก UNHCR

รูปที่ 1-3 : รูปผู้ลี้ภัยที่ถูกกักขังที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สวนพลู
ที่มา www.asylumaccess.org สืบค้นวันที่ 10 สิงหาคม 2563

¹ พื้นที่ห้องกักสวนพลูโดย ucanew : ที่มา <https://www.ucanews.com> : สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาสิทธิการทำงานหาเลี้ยงชีพ เนื่องจากรัฐไทยนั้นไม่ได้เข้าร่วมในกลุ่มภาคีอนุสัญญาว่าด้วย สถานภาพผู้ลี้ภัยปี พ.ศ.2494 รวมถึงพิธีสารปีพ.ศ.2510 ทำให้รัฐไทยไม่ได้ให้สิทธิการทำงานแก่ผู้ลี้ภัย โดยปัญหานี้ถือว่าเป็นอุปสรรคอันใหญ่หลวงจากนโยบายที่เกิดขึ้นทำให้ผู้ลี้ภัยเขตเมืองที่กลายเป็นแรงงานนอกระบบที่ต้องแอบรับจ้างทำงานและตกอยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อการถูกแสวงหาผลประโยชน์(exploitation) รวมถึงต้องทำงานเป็นระยะเวลานานและได้รับค่าแรงต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนดแม้ว่าผู้ลี้ภัยเมืองหลายคนนั้นจะเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือ

โดยในปัจจุบันสำประเด็นทางด้านนโยบายด้านสถานะและสิทธิของผู้ลี้ภัยเขตเมืองนั้นรัฐไทยมีแนวโน้มทางด้านนโยบายที่ดีขึ้นเป็นผลจากการประชุมสุดยอดผู้นำโลก ในวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ 2559 รัฐไทยได้ประกาศในที่ประชุมสุดยอดผู้นำโลกว่าด้วยวิกฤตผู้ลี้ภัย ที่กรุงนิวยอร์ก โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ได้ให้คำมั่นสัญญาที่จะจัดตั้งกลไกการคัดกรองผู้ลี้ภัยเอง เพื่อจัดการกับปัญหาการข้ามนุชย์และสนับสนุนหลักการไม่ส่งกลับ (Non Refoulement) และรัฐบาลไทยยังได้สัญญาในการประชุมครั้งนั้นอีกว่า จะส่งเสริมให้ผู้ลี้ภัยเข้าถึงบริการด้านการศึกษา สุขภาพ การฝึกอาชีพ นั้นจึงเป็นคำสัญญาที่ประเทศจะต้องดำเนินการตามจากวาระการประชุมนั้น โดยในปี พ.ศ 2562 ก็เริ่มมีนโยบายที่ผ่อนปรนให้กับผู้ลี้ภัยมากขึ้นเล่นการยกเลิกการจับกุมผู้ลี้ภัยเด็ก เป็นต้น

(2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ

ปัญหาทางการเงินสำหรับใช้จ่ายระหว่างรอคอยไปประเทศปลายทาง สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของผู้ลี้ภัยเมือง การเดินทางเข้ามาขอลี้ภัยในประเทศไทยนั้นต้องมีการเตรียมตัวที่ดีในระดับหนึ่งเนื่องจากผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องเดินทางเป็นระยะไกล อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้หนีภัยผู้รับจากประเทศเมียนมาร์ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยผ่านช่องทางธรรมชาติหรือทางเรือในอดีต โดยที่ผู้ลี้ภัยเมืองเหล่านี้ต้องระดมทุนเพื่อใช้ในการเดินทางซึ่งอาจมาจากเงินสะสม การขายทรัพย์สินต่าง ๆ และการหยิบยืมญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก² ผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลานานและการที่ผู้ลี้ภัยไม่สามารถทำงานได้ในระบบการทำงานปกตินั้นสามารถส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของผู้ลี้ภัยเองเนื่องจากเงินที่นำติดตัวมาด้วยนั้นได้ถูกใช้หมดไป นอกจากเงินที่นำติดตัวมา จะถูกใช้หมดไปเพื่อการดำรงชีพแล้ว เครื่องประดับและทรัพย์สินต่าง ๆ ที่นำติดตัวมาด้วยยังได้ถูกนำไปเปลี่ยนเป็นเงินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจนหมดแล้วเช่นกันโดยผู้ลี้ภัยเมืองที่ขาดแคลนทุนทรัพย์มักจะไปหาเศษอาหารจากตลาดต่าง ๆ อาทิเช่น ตลาดไท ตลาดคลองเตยเพื่อนำเศษผักและเศษอาหารที่หมดอายุนั้นมารับประทานเพื่อยังชีพต่อไป

² วันรบ วรราชภูมิ, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศใน

ภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น 92

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาด้านที่พักอาศัย โดยกลุ่มผู้ลี้ภัยมักจะรวมกลุ่มอยู่ในห้องเช่าหรือห้องพักขนาดเล็กที่มีการอยู่กันอย่างแออัด โดยเป็นการรวมกลุ่มทางเชื้อชาติหรือรวมกลุ่มกับครอบครัวอื่นเพื่อประหยัดเงินค่าเช่าห้องพัก เนื่องจากยังไม่ทราบชะตากรรมว่าในระยะเวลาการรอเพื่อไปยังประเทศที่สามนั้นจะต้องใช้เวลาอีกนานเท่าไรและด้วยระยะเวลาที่ค่อนข้างนานทำให้เงินเก็บที่สำรองไว้สำหรับการลี้ภัยนั้นก็จะมีค่อย ๆ หมดลงไป และห้องพักรับหรือห้องเช่าที่ผู้ลี้ภัยเมืองสามารถอาศัยอยู่ได้นั้นก็มักจะขึ้นอยู่กับเจ้าของห้องเช่าหรือห้องพักเป็นสำคัญเนื่องจากผู้ลี้ภัยเหล่านี้ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ทำให้ยากต่อการสื่อสาร ทั้งการเช่าพักรับยังต้องใช้หนังสือเดินทางในการยืนยันตัวตนจึงต้องใช้ความเห็นใจจากเจ้าของห้องพักรับหรือห้องเช่าในการประนีประนอมเนื่องจากผู้ลี้ภัยหลายคนนั้นส่วนมากหนังสือเดินทางมักจะหมดอายุไปแล้ว

(3) ปัญหาด้านสังคม

ปัญหาการเดินทาง เนื่องจากการหวั่นเกรงต่อการถูกจับกุมทำให้ผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่จะจำกัดการเดินทางไว้แค่ระยะสั้น ๆ และสามารถเดินทางได้ในช่วงเวลาที่ตำรวจหยุดพักการตรวจตราเท่านั้น และผู้ลี้ภัยที่สามารถเข้าใช้ขนส่งสาธารณะได้นั้นก็จะมีเพียงผู้ลี้ภัยที่มีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกับคนไทยเท่านั้นเนื่องจากต้องการหลบหนีการจับกุมตัวจากตำรวจ เป็นเหตุผลให้ผู้ลี้ภัยไม่สามารถเดินทางได้อย่างอิสระเท่าที่ควร

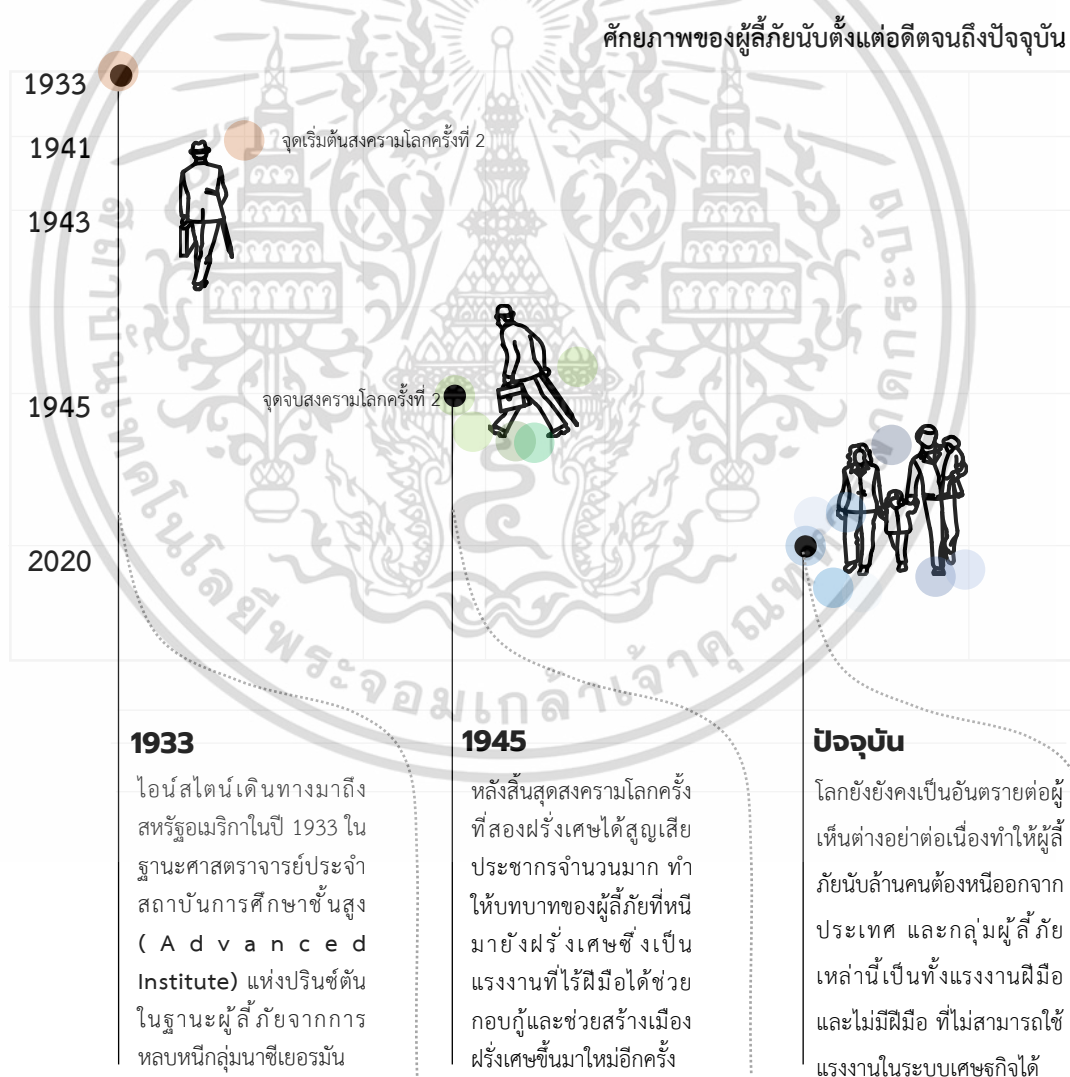
ปัญหาการเข้าถึงหลักประกันสุขภาพ เนื่องจากผู้ลี้ภัยนั้นไม่ได้รับสิทธิเช่นพลเมืองในประเทศทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการรักษาพยาบาลได้ทั้งเหตุผลทางด้านการเงินที่ต้องใช้จ่ายอย่างประหยัดทำให้ผู้ลี้ภัยเมืองส่วนใหญ่ต้องเข้าไปพึ่งพากับองค์กรการกุศลหรือมูลนิธิที่ช่วยเหลือแทน

ปัญหาการเข้าถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน แม้ว่ารัฐไทยจะมีนโยบายการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานกับทุกคนที่อยู่ในประเทศ แต่ด้วยทัศนคติหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผู้ลี้ภัยเมืองนั้นมีค่อนข้างน้อยทำให้หลาย ๆ โรงเรียนนั้นไม่ได้เปิดรับเด็กจากกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองเข้าไปในระบบการศึกษานั้น ๆ

ปัญหาด้านทัศนคติของประชาชนต่อผู้ลี้ภัยเมือง ทัศนคติเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในประเทศไทยนั้นยังขาดความเข้าใจอยู่มาก โดยอ้างอิงจากเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้น อาทิเช่นเหตุการณ์การอพยพโดยเรือของชาวโรฮิงญานั้นก็ถูกโจมตีจากหลายกลุ่มว่ารัฐไทยไม่ควรช่วยเหลือเนื่องจากประชาชนนั้นกลัวการถูกแย่งงาน โดยที่หลายครั้งก็มองว่าการเข้ามาของผู้ลี้ภัยนั้นทำให้สูญเสียทรัพยากรของประเทศ³ เนื่องจากผู้ลี้ภัยรอคอยเพียงเงินและทรัพยากรต่าง ๆ โดยไม่ได้ทำงาน และประชาชนในเมืองกรุงเทพมหานครนั้นยังกังวลถึงปัญหาการแย่งงานกับคนในประเทศอีกด้วย

³ ปฎิญา ชื่นจันทร์, การเปิดรับสื่อกับความรู้ ทัศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อผู้ลี้ภัยเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, 2559, น.13

โดยผลสำรวจอธิบายว่าประชาชนกว่าครึ่งนั้นยังไม่ทราบและไม่เข้าใจถึงบริบทการมีอยู่ของผู้ลี้ภัย อีกทั้งจากกลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้ได้หลบซ่อนตัวอยู่ในเมืองจึงทำให้ความใกล้ชิดหรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและผู้ลี้ภัยนั้นไม่เกิดขึ้น รวมถึงช่องว่างทางภาษาและวัฒนธรรมทำให้ช่องว่างระหว่างผู้ลี้ภัยเมืองและประชาชนทั่วไปนั้นมีระยะห่างระหว่างกันมากขึ้น ซึ่งนั่นอาจจะเป็นเหตุให้ผู้ลี้ภัยถูกมองด้วยมุมมองที่ขาดความเห็นอกเห็นใจว่าผู้ลี้ภัยเป็นเหมือนปรสิตที่มาอิงอาศัยทรัพยากรของประเทศโดยไม่ได้ทำคุณประโยชน์อันใด แม้ว่าภาพลักษณ์ผู้ลี้ภัยสำหรับประชาชนในประเทศไทยนั้นจะมีภาพลักษณ์ที่ไม่ดีนักแต่เหตุการณ์นับตั้งแต่อดีตที่ผ่านมา นั้นแสดงให้เห็นว่าบทบาทของผู้ลี้ภัยนั้นได้แสดงศักยภาพและความสามารถออกมามากมายโดยปัจจุบันนี้ผู้ลี้ภัยเมืองในไทยส่วนมากแล้วมักจะเป็นผู้ลี้ภัยเมืองที่เป็นแรงงานฝีมือและมีคุณค่า อาทิเช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก นักตัดต่อ กราฟฟิก นักเศรษฐศาสตร์ เป็นต้น แต่แรงงานฝีมือเหล่านี้กลับไม่สามารถใช้ความสามารถในส่วนนี้เข้ามาใช้ในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้

รูปที่ 1-4 : ศักยภาพของผู้ลี้ภัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน (เรียบเรียงโดย นางสาว ญฐมณ ชันขยัน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

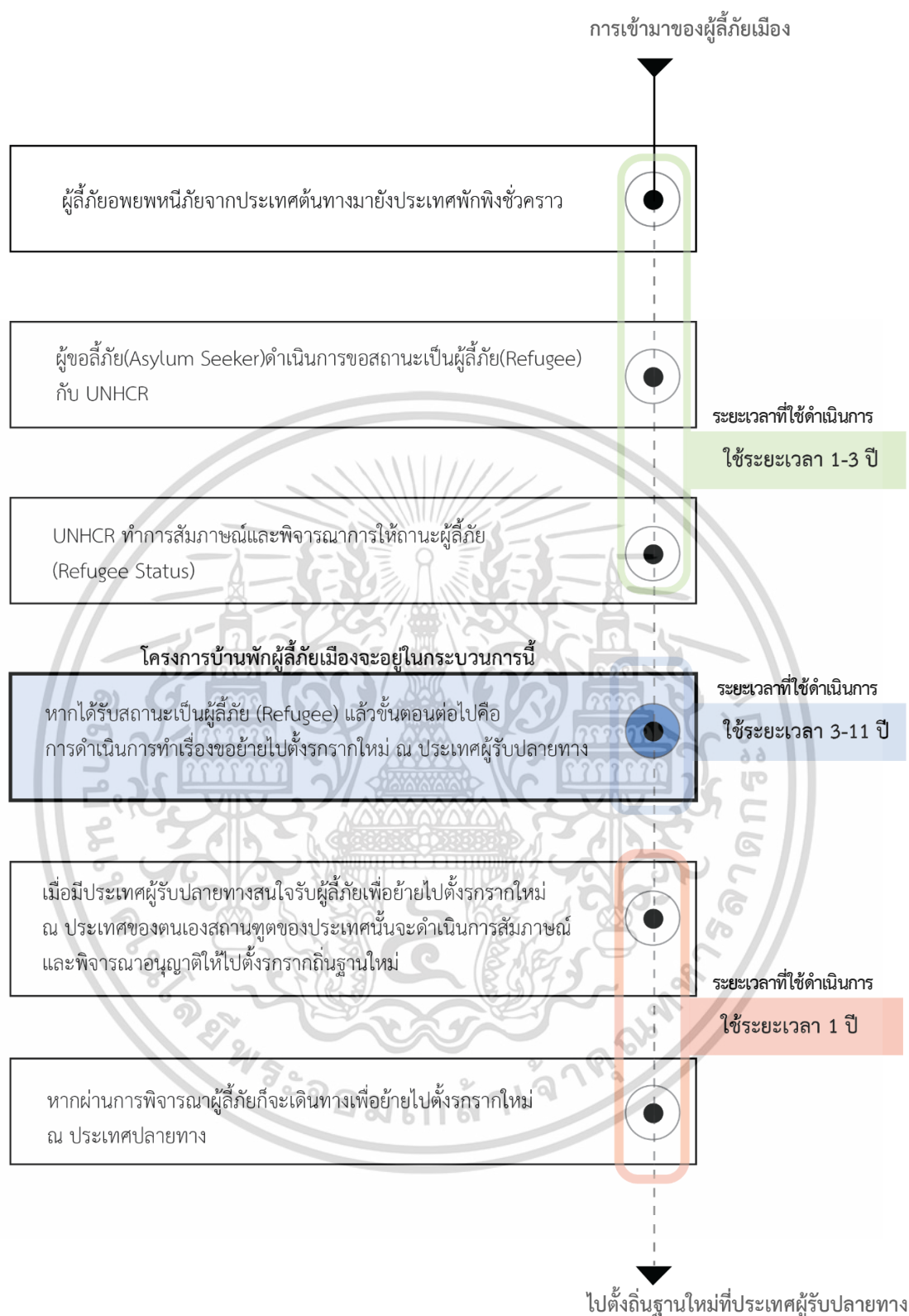
ปัจจุบันโดยผู้ลี้ภัยเมืองที่ไม่ได้ถูกกักตัวนั้นก็อาศัยอยู่ตามที่ต่าง ๆ ของกรุงเทพและปริมณฑล เพื่อใช้สาธารณูปโภคในเมืองในการประกอบชีวิตโดยที่ส่วนใหญ่แล้วไม่ได้มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งชัดเจนเนื่องจากต้องการหลบหนีการจับกุมจากเจ้าหน้าที่รัฐไทย ปัญหานี้เองก็ก่อให้เกิดผลเสียตามมาหลายอย่างอาทิเช่น หน่วยงานต่าง ๆ นั้นไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยกลุ่มนี้จึงดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ได้ยากโดยเฉพาะหน่วยงานการให้คำปรึกษาด้านการเรียนการสอนที่ผู้ลี้ภัยค่ายสามารถเข้าถึงหน่วยงานเหล่านี้ได้แต่กลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองนั้นไม่สามารถเข้ารับความช่วยเหลือเหล่านี้ได้จึงอาจจะเป็นผลให้กลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้ที่ต้องการความช่วยเหลือและขาดคุณภาพชีวิตเนื่องจากหลาย ๆ ครอบครัวนั้นยังขาดปัจจัย 4 ในการดำเนินชีวิต โดยมีปริมาณถึงร้อยละ 53 จากจำนวนผู้ลี้ภัยเมืองทั้งหมด⁴ โดยผู้ลี้ภัยเขตเมืองยังมีความเปราะบางต่อประเด็นการถูกจับกุม คุมขัง ผลักดัน ออกนอกประเทศ ถูกข่มขู่และการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้เกิดแนวคิดโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองโดยที่โครงการจะอยู่ในกระบวนการที่ 4 ของการขอลี้ภัยของผู้ลี้ภัยเมือง โดยจะรับผู้ลี้ภัยที่ประสบปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์สำหรับการยังชีพ กลุ่มผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนที่พักอาศัย และขาดแคลนเงินเพื่อใช้ประทังชีวิตอันเป็นผลจากระยะเวลาการดำเนินการตามกระบวนการการลี้ภัยที่ใช้ระยะเวลานาน เข้ามาช่วยเหลือในโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้กลุ่มผู้ลี้ภัยที่ต้องการความช่วยเหลือกลุ่มนี้

โดยกระบวนการนี้ต้องพึ่งพาสำนักงานข้าหลวงผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติเข้ามาช่วยในการดำเนินเรื่องจัดหาโควตาสำหรับการขอไปตั้งถิ่นฐานร่วมกับสถานทูตของประเทศต่าง ๆ ประสานงานกัน รวมถึงหน่วยงานสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองของประเทศที่จะช่วยควบคุมกลุ่มคนเหล่านี้ให้อยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศโดยไม่ถูกจับกุมกักขัง เพื่อรักษาไว้ซึ่งสิทธิมนุษยชนของผู้ลี้ภัย

⁴ รายงาน COVID-19 Impact Assessment Urban Refugees and Asylum-seekers in Thailand :ที่มา www.unhcr.org/th

สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2563

รูปที่ 1-5 : กระบวนการของโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง (เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันขยัน ,2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีจุดประสงค์คือ

(1) เพื่อเป็นสถานที่ที่รองรับการพักอาศัยของผู้ลี้ภัยเมืองที่เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย โดยโครงการจะเป็นโครงการรวบรวมผู้ลี้ภัยเมืองที่ต้องการความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยเข้ามาใช้งานในโครงการ เป็นผลดีให้กลุ่มองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเมืองนั้นสามารถเข้ามาช่วยเหลือผู้ลี้ภัยกลุ่มนี้ได้สะดวกยิ่งขึ้น

(2) เพื่อเป็นสถานที่อำนวยความสะดวกด้านการให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและการดำเนินการลงทะเบียนและรายงานตัวเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ลี้ภัยเมืองในโครงการสามารถดำเนินการเพื่อไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศปลายทางได้อย่างรวดเร็ว

(3) เพื่อเป็นสถานที่ที่ช่วยเหลือและผลักดันให้ผู้ลี้ภัยสามารถพึ่งพาตัวเองได้จากการทำงานช่วยเหลือโครงการ แม้ว่าเดิมที่รัฐไทยนั้นได้ดำเนินนโยบายการห้ามไม่ให้ผู้ลี้ภัยนั้นทำงาน จึงเป็นเหตุให้กลุ่มผู้ลี้ภัยที่ได้รับผลกระทบจากระยะเวลาของกระบวนการขอลี้ภัยนั้นประสบปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยกลุ่มผู้ลี้ภัยที่ประสบปัญหาเหล่านี้เดิมทีนั้นสามารถอยู่รอดในเมืองได้โดยเงินจากการบริจาคเท่านั้น ส่วนผู้ลี้ภัยที่หลบซ่อนตัวอยู่ก็มักจะลักลอบเป็นแรงงานราคาถูกกว่าตลาดเพื่อหาเลี้ยงชีพ จึงมักจะมีปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย โดยภายหลังจากการประชุมสุดยอดผู้นำโลก พ.ศ 2559 โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นั้นรัฐไทยได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะผลักดันให้ผู้ลี้ภัยสามารถทำงานเพื่อเลี้ยงชีพระหว่างการลี้ภัยได้จึงเป็นผลดีให้ผู้ลี้ภัยสามารถช่วยเหลือตัวเองได้โดยไม่หวังพึ่งเพียงแต่เงินบริจาคเท่านั้นได้

(4) เพื่อออกแบบรองรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนาของผู้ลี้ภัยและบริบทของชุมชนที่โครงการจะไปตั้งอยู่ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้ลี้ภัยเมืองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นและสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ลี้ภัยและคนในชุมชนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

โครงการมีที่ตั้งโครงการอยู่ในกรุงเทพและปริมณฑลเพื่อให้ผู้ลี้ภัยนั้นสามารถใช้สาธารณูปโภคในเมืองร่วมกันได้ และเนื่องจากพื้นที่กรุงเทพมหานครนั้นมีหน่วยงานในการรองรับในการติดต่อเดินเรื่องในด้านกฎหมายและดำเนินเรื่องการในการลี้ภัยเพื่อไปตั้งถิ่นฐานในประเทศปลายทาง โดยที่โครงการนี้จะเป็นโครงการเสนอแนะแก่ภาครัฐซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมที่สอดคล้องกับนโยบายรองรับผู้ลี้ภัยใหม่ที่กำลังจะดำเนินการสหประชาชาติโดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ลี้ภัยในเมือง เพื่อให้ผู้ลี้ภัยได้รับความต้องการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนอันเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนพึงจะได้รับ

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ

- 1.2.1 เพื่อศึกษารูปแบบของสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับการพักอาศัยของผู้ลี้ภัยเมือง
- 1.2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการอันได้แก่ผู้ลี้ภัยเมืองในกรุงเทพมหานคร
- 1.2.3 เพื่อศึกษาแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 1.2.4 เพื่อเสนอแนะโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยนี้ให้เป็นต้นแบบนำร่องโครงการเกี่ยวกับพื้นที่กักตัวผู้ลี้ภัยในประเทศไทยต่อไป

1.3 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ

- 1.3.1 เพื่อศึกษารูปแบบของสถาปัตยกรรมเพื่อการพักอาศัยของผู้ลี้ภัยเมือง
- 1.3.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการอันได้แก่ผู้ลี้ภัยเมืองในกรุงเทพมหานคร
- 1.3.3 เพื่อศึกษาแนวความคิดที่ใช้ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- 1.3.4 เพื่อเสนอแนะโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยนี้ให้เป็นต้นแบบนำร่องโครงการเกี่ยวกับพื้นที่กักตัวผู้ลี้ภัยในประเทศไทยต่อไป

1.4 ขอบเขตและวิธีการศึกษาโครงการ

- 1.4.1 การศึกษาขอบเขตด้านเนื้อหา
 - (1) ศึกษาความเป็นมาและปัญหาที่เกิดขึ้นของผู้ลี้ภัยในเมือง
 - (2) ศึกษากระบวนการทางกฎหมายและกฎหมายสำหรับผู้ลี้ภัย
 - (3) ศึกษาข้อมูลของตัวอย่างสัมภาษณ์ผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร
 - (4) ศึกษาข้อมูลและองค์ประกอบที่อยู่ร่วมกันในภาวะพหุวัฒนธรรม
- 1.4.2 การศึกษาขอบเขตด้านแนวคิด
 - (1) ศึกษาความสัมพันธ์ในการออกแบบพื้นที่รองรับการพักอาศัยอย่างมีสุขลักษณะ
 - (2) ศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมที่ระบบความปลอดภัยแก่ผู้ใช้งาน
 - (3) ศึกษารูปแบบของสถาปัตยกรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในสภาวะพหุวัฒนธรรม
- 1.4.3 การศึกษาขอบเขตด้านพื้นที่
 - (1) ศึกษาที่ตั้งโครงการ
 - (2) ศึกษาศึกษาเทศบัญญัติและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงการ
- 1.4.4 รวบรวมข้อมูลเพื่อไปสู่การวิเคราะห์ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- 1.4.5 ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงการ
- 1.4.6 ศึกษาโครงสร้าง วัสดุ และงานระบบที่ใช้ในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.7 ศึกษาโครงการที่มีรูปแบบของอาคารประเภทเดียวกันหรือใกล้เคียง

1.4.8 รวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสรุปเป็นข้อกำหนดในการออกแบบโครงการ ได้แก่

- (1) องค์ประกอบพื้นที่ใช้สอยของอาคาร
- (2) ขนาดพื้นที่ขององค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโครงการ
- (3) การหาปริมาณของผู้เข้าใช้โครงการ
- (4) ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอาคารกับผู้ใช้งาน

1.4.9 รวบรวมข้อมูลทั้งหมดเพื่อนำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

ข้อมูลขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับโครงการ เป็นการศึกษาหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ของโครงการโดยศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย รวมถึงข้อมูลด้านกฎหมาย และนโยบายที่ใช้รองรับผู้ลี้ภัยเมือง ทั้งของต่างประเทศและส่วนของประเทศไทยเองโดยแบ่ง

รูปที่ 2-1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันชยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ลี้ภัยเมือง

2.1.1 ความหมายของผู้ลี้ภัย

อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 ให้คำนิยามและความหมายของสถานภาพผู้ลี้ภัยว่าผู้ลี้ภัยคือบุคคลที่จำเป็นต้องทิ้งประเทศบ้านเกิดของตนเอง เนื่องจากหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากสาเหตุข้อหนึ่งข้อใด เช่น เชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม สมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง¹ โดยที่ผู้ลี้ภัยจะต้องมีสาเหตุการลี้ภัยตรงกับข้อกำหนดทั้งสี่ประการดังนี้

- (1) การอยู่นอกประเทศแห่งสัญชาติตน
- (2) ต้องเดินทางออกนอกประเทศแห่งสัญชาติตนอันเนื่องมาจากความหวาดกลัว ต่อการประหัตประหารที่มีมูล

(3) สาเหตุของการถูกประหัตประหารนั้นเกิดจากความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม สมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง

ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนนั้นไม่ได้หมายความว่า จะได้รับสถานะผู้ลี้ภัยในทันที แต่จะมีสถานะเป็นเพียงแค่ผู้ขอลี้ภัย (asylum seeker) และต้องผ่านกระบวนการพิจารณาสถานะผู้ลี้ภัยจนกว่าจะได้รับการยืนยันในสถานะ นิยามของผู้ลี้ภัยในอนุสัญญาดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง และคำนิยามต้นแบบของคำว่าผู้ลี้ภัยให้แก่ตราสารระหว่างประเทศหรือกฎหมายในประเทศนั้น ๆ ผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่สูญเสียทุกสิ่งทุกอย่างรวมถึงชีวิตความเป็นอยู่ บ้านเรือนและแม้แต่ครอบครัว โดยผู้ลี้ภัยนั้นแตกต่างจากแรงงานต่างด้าวเพราะแรงงานต่างด้าวเดินทางออกนอกประเทศของตนโดยสมัครใจเพื่อหาโอกาสทางเศรษฐกิจ ในขณะที่ผู้ลี้ภัยไม่อาจพึ่งพาความคุ้มครองจากรัฐบาลของตนเอง พวกเขาถูกบังคับให้หนีจากประเทศของตนเอง จึงจำเป็นที่ประชาคมนานาชาติต้องให้ความช่วยเหลือและให้ความคุ้มครองผู้ลี้ภัยเหล่านั้น โดยในปัจจุบันสามารถแบ่งประเภทผู้ลี้ภัยออกเป็นสองแบบคือ

(1) **ผู้ลี้ภัยในค่าย (Camp Refugee)** คือกลุ่มผู้ลี้ภัยจากความขัดแย้งและสถานการณ์ต่าง ๆ โดยได้ทำการลี้ภัยออกจากประเทศต้นทางแล้วอาศัยอยู่ตามค่ายผู้ลี้ภัยในเขตป่า หรือชานเมืองเพื่อหนีจากการประหัตประหารและความขัดแย้งและจากสถานการณ์ต่าง ๆ

(2) **กลุ่มผู้ลี้ภัยในเขตเมือง (Urban Refugee)** กลุ่มผู้ลี้ภัยจากการหนีจากการประหัตประหารและความขัดแย้งและจากสถานการณ์ต่าง ๆ โดยจะอาศัยกระจายตัวอยู่หัวเมืองใหญ่

¹ ผู้ลี้ภัย : UNHCR : <https://www.unhcr.org/th> ; สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ 2563

เพื่อความปลอดภัย เพื่อโอกาสในการเข้าถึงการศึกษา เพื่อโอกาสทางการแพทย์ เพื่อสิ่งอำนวยความสะดวก สาธารณูปโภค สาธารณูปการในเมือง²

2.1.2 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยเมืองทั่วโลก

ปัจจุบันสถิติผู้ลี้ภัยมีมากถึง 79.5 ล้านคน (สถิติเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563) เพิ่มจากปลายปี พ.ศ. 2561 คือ 9 ล้านคน เป็นผลมาจาก 2 ปัจจัยหลักคือสถานการณ์การพลัดถิ่นครั้งใหม่ที่มีความน่ากังวลในปี 2562 ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก ภูมิภาคซาเฮล เยเมน และในซีเรียที่ความขัดแย้งยืดเยื้อมาถึงปีที่ 9 ส่งผลให้เกิดผู้ลี้ภัย ผู้ขอลี้ภัย และผู้พลัดถิ่นภายในประเทศมากถึง 13.2 ล้านคน หรือ 1 ใน 6 ของจำนวนผู้พลัดถิ่นทั่วโลก ปัจจัยที่สองคือสถานการณ์ของชาวเวเนซุเอลาที่หนีออกมาต่างประเทศ หลายคนไม่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ลี้ภัยหรือยื่นขอลี้ภัยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย และจำนวนของผู้ลี้ภัยนั้นยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้ในบรรดาผู้ลี้ภัยทั่วโลก 68% มาจากแค่ 5 ประเทศ ได้แก่ ซีเรีย เวเนซุเอลา อัฟกานิสถาน ซูดานใต้ และเมียนมา โดยในจำนวน 79.5 ล้านคนนั้น แบ่งเป็นผู้ลี้ภัยค่าย 40% และผู้ลี้ภัยเมือง 60%

2.1.3 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทย

เนื่องด้วยประเทศไทยไม่ได้อยู่ในภาคีหรืออนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 ทั้งยังไม่มีความหมายที่จะให้การคุ้มครองให้แก่กลุ่มคนดังกล่าว ดังนั้นสถานะของพวกเขาจึงถือว่าเป็น “คนเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย” ตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ทำให้กลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องใช้ชีวิตด้วยความหวาดกลัวต่อการโดนจับกุม กักกัน หรือผลักดันกลับไปสู่ประเทศของตน อีกกลุ่มผู้ลี้ภัยนั้นทั้งยังเสี่ยงตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ที่ต้องการใช้ประโยชน์จากผู้ลี้ภัย ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในที่พักพิงชั่วคราว 9 แห่งใน 4 จังหวัด (กาญจนบุรี, ตาก, แม่ฮ่องสอน และราชบุรี) จำนวน 97,418 คน (ข้อมูลเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561) ซึ่งได้หนีความขัดแย้งภายในประเทศพม่าข้ามชายแดนตะวันออกของประเทศที่บริเวณชายแดนไทย-พม่ามายังฝั่งไทยต่อเนื่องมาเป็นระยะเวลายาวนานกว่า 30 ปี โดยส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยชาวกะเหรี่ยงและกะเหรี่ยงแดง ผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในที่พักพิงชั่วคราวที่ได้ลงทะเบียนกับ UNHCR มีจำนวนมากถึง 48,938 คน

2.1.3.1 จำนวนผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทย

รัฐไทยนั้นได้รับรองผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยในเขตเมือง โดยปัจจุบันมีผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยในเขตเมืองประมาณ 9,004 คน และ 1,475 คน ตามลำดับ (ข้อมูลเดือนกุมภาพันธ์ 2561) จาก 51 ประเทศทั่วโลก โดยกลุ่มที่ใหญ่สุดมาจากปากีสถาน เวียดนามและปาเลสไตน์ ผู้ลี้ภัยเขตเมืองส่วนใหญ่เดินทางเข้าประเทศไทยด้วยวีซ่า

² เจริญวิทย์ แสนดี, 2557, น. 17 สถานะและสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัยในเขตเมือง วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

นักท่องเที่ยวยังเพื่อเข้ามายังเมืองกรุงเทพมหานครจากนั้นจึงจะดำเนินการขอสถานะผู้ลี้ภัยกับ UNHCR เพื่อนำสถานะผู้ลี้ภัยนี้เข้าสู่กระบวนการเพื่อย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศปลายทาง

(1) จำนวนผู้แสวงหาที่ลี้ภัย (asylum seeker) แบ่งตามสัญชาติ

ตารางที่ 2-1 จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับสหประชาชาติ

ลำดับ	สัญชาติ	จำนวน	ลำดับ	สัญชาติ	จำนวน
1	อัฟกานิสถาน	43	26	ปาเลสไตน์	248
2	แองโกลา	2	27	ฟิลิปปินส์	5
3	บาห์เรน	4	28	รวันดา	1
4	บังคลาเทศ	6	29	เซเนกัล	2
5	กัมพูชา	88	30	เชียร์ราลีโอน	19
6	แคเมอรูน	13	31	แกมเบีย	5
7	จีน	152	32	กินี	5
8	สาธารณรัฐคองโก	1	33	อินเดีย	23
9	โกตดิวัวร์	5	34	อินโดนีเซีย	1
10	สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก	16	35	อิหร่าน	136
11	อียิปต์	18	36	โซมาเลีย	368
12	เอริเทรีย	6	37	ศรีลังกา	219
13	เอธิโอเปีย	21	38	ซูดาน	28
14	มาเลเซีย	3	39	ซีเรีย	190
15	มาลี	2	40	โตโก	3
16	มองโกเลีย	2	41	อิรัก	184
17	โมร็อกโก	3	42	จอร์แดน	6
18	เนปาล	9	43	คาซัคสถาน	1
19	ไนจีเรีย	9	44	เคนยา	2
20	ปากีสถาน	4,960	45	คีร์กีซสถาน	1
21	สหรัฐอเมริกา	1	46	ลาว	1
22	เลบานอน	3	47	รัสเซีย	4
23	ไลบีเรีย	77	48	แทนซาเนีย	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

24	อุกันดา	2	49	อุซเบกิสถาน	7
25	ยูเครน	2	50	เวียดนาม	608
			51	เยเมน	11

เรียบเรียงโดย เภชัญวิช แสนดี 2558

(2).จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนแล้วได้สถานะผู้ลี้ภัยจากสหประชาชาติ

ตารางที่ 2-2 จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับสหประชาชาติ

ลำดับ	สัญชาติ	จำนวน	ลำดับ	สัญชาติ	จำนวน
1	อัฟกานิสถาน	10	16	ปากีสถาน	386
2	กัมพูชา	65	17	ปาเลสไตน์	350
3	จีน	84	18	รัสเซีย	1
4	โกตดิวัวร์	20	19	รวันดา	1
5	คองโก	20	20	ซาอุดีอาระเบีย	1
6	อียิปต์	4	21	โซมาเลีย	75
7	เอธิโอเปีย	2	22	ศรีลังกา	146
8	กินี	2	23	ซูดาน	1
9	อิหร่าน	30	24	ซีเรีย	78
10	อิรัก	53	25	โตโก	5
11	จอร์แดน	5	26	อุซเบกิสถาน	3
12	ลาว	2	27	เวียดนาม	109
13	ไลบีเรีย	2	28	เยเมน	4
14	เนปาล	12	29	ซิมบับเว	1
15	ไนจีเรีย	1	30	ไม่มีสัญชาติ	2

เรียบเรียงโดย เภชัญวิช แสนดี 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.2 สาเหตุการลี้ภัยของผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับองค์การสหประชาชาติ

ตารางที่ 2-3 สาเหตุการลี้ภัย

ลำดับ	สัญชาติ	จำนวน	สาเหตุ
1	ปากีสถาน	386	ปัญหาความแตกต่างของศาสนาจนนำไปสู่ความเกลียดชังและการประหัตประหารนั้นส่งผลให้ชนกลุ่มน้อยชาวปากีสถานที่นับถือศาสนาคริสต์ ซิกข์ มุสลิมนิกายอะห์มาดียาและชีอะฮ์ตกอยู่ในสถานการณ์อันตราย
2	ปาเลสไตน์	350	สงครามกลางเมืองและความแตกต่างทางชาติพันธุ์
3	ศรีลังกา	146	ปัญหาด้านเชื้อชาติที่ประชาชนเชื้อสายทมิฬซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยของประเทศได้รับการเลือกปฏิบัติจากรัฐบาลศรีลังกาที่เป็นของชาวสิงหลซึ่งเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
4	เวียดนาม	109	ความขัดแย้งเนื่องจากความแตกต่างทางชาติพันธุ์และศาสนาเนื่องจากกลุ่มผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่เป็นชาวมองแตงญานนับถือคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ซึ่งกลายเป็นสิ่งต้องห้ามในเวียดนาม
5	จีน	84	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากมีเชื้อชาติอุยกูร์
6	ซีเรีย	78	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากสงครามและความขัดแย้งทางการเมือง
7	โซมาเลีย	75	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากความขัดแย้งทางการเมืองและความอดอยาก
8	กัมพูชา	65	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากสมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง
9	อิรัก	53	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากสงครามภายในประเทศ
10	อิหร่าน	30	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากสมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง
11	โกตดิวัวร์	20	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12	คองโก	20	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากความรุนแรงทางการเมือง
13	เนปาล	12	ได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากสัญชาติสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม
14	อัฟกานิสถาน	10	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากเชื้อชาติ ศาสนา และสมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง
15	โตโก	5	
16	จอร์แดน	5	ความหวาดกลัวการถูกประหัตประหารหรือได้รับการคุกคามต่อชีวิตเนื่องจากเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติสมาชิกภาพในกลุ่มทางสังคม สมาชิกภาพในกลุ่มความคิดทางการเมือง
17	อียิปต์	4	
18	เยเมน	4	
19	อุซเบกิสถาน	3	
20	เอธิโอเปีย	2	
21	กินี	2	
22	ลาว	2	
23	ไลบีเรีย	2	
24	ไม่มีสัญชาติ	2	
25	ซิมบับเว	1	
26	ซูดาน	1	
27	รัสเซีย	1	
28	รวันดา	1	
29	ซาอุดีอาระเบีย	1	
30	ไนจีเรีย	1	

เรียบเรียงโดย ญฐมณ ขันขยัน 2563

2.1.3.3 กระบวนการพิจารณาสถานะผู้ลี้ภัยและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย

ที่ผ่านมาการรับรองสถานะและส่งผู้ลี้ภัยไปประเทศที่สามล่าช้า ทำให้มีผู้ลี้ภัยตกค้างในประเทศไทยทางผ่านจำนวนมาก โดยจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างผู้สัมภาษณ์ 15 รายนั้นใช้เวลาในการขอสถานะผู้ลี้ภัยจาก UNHCR เป็นระยะเวลาถึง 1-3 ปีและใช้เวลาในการรอเพื่อไปตั้งรกรากถิ่นฐานระหว่าง 3-11 ปีซึ่งในกรณีขอระยะเวลาดังกล่าวนี้นั้นขึ้นอยู่กับกรณีตัวอย่างเช่นกรณีนางสาวฮาราล โมฮัมหมัด แอล-เคนู (Rahaf Mohammed Al-Qunun) หญิงสาววัย 18 ปีชาวซาอุดีอาระเบียที่โด่งดังไปทั่วโลกเมื่อเธอต้องตกอยู่ในภาวะอันตรายถ้าต้องถูกส่งตัวกลับไปยังครอบครัวของตนเองในประเทศซาอุดีอาระเบียจากประเทศไทยอันเนื่องมาจากการหนีจากการบังคับแต่งงาน (forced marriage) ซึ่งในทางสากลถือว่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนและในที่สุดเธอก็ได้รับความช่วยเหลือจาก UNHCR ในประเทศไทยในการดำเนินการให้ความคุ้มครองและประสานงานกับรัฐบาลประเทศแคนาดาจน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถเดินทางไปตั้งถิ่นฐานยังประเทศแคนาดาได้อย่างสำเร็จปลอดภัย เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2562 (UNHCR, 2019) ซึ่งถือว่ากระบวนการต่าง ๆ ได้เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นอย่างรวดเร็วแต่สำหรับผู้ลี้ภัยรายอื่น ๆ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับโอกาสเช่นนั้นอันเนื่องมาจากความร้ายแรงของปัญหาที่มีความแตกต่างกันตามรายบุคคล³ โดยจากตัวอย่างการสัมภาษณ์มีผลลัพธ์ดังนี้

ตารางที่ 2-4 : แสดงระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนับตั้งแต่การขึ้นทะเบียนเป็นผู้ลี้ภัย

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (นามสมมุติ)	เพศ	อายุ	ประเทศต้นทาง	สถานะ ครอบครัว	จำนวน สมาชิกใน ครอบครัว	ระยะเวลาที่ อาศัยอยู่ใน ประเทศไทย
นาง A	ชาย	42	อัฟกานิสถาน	หม้าย	4	11
นาย B	ชาย	30	อัฟกานิสถาน	โสด	1	3
นาย C	ชาย	28	อัฟกานิสถาน	โสด	1	3.2
นาย D	ชาย	31	อัฟกานิสถาน	สมรส	1	3.4
นาย E	หญิง	38	ปากีสถาน	โสด	4	4.4
นางสาว F	ชาย	30	ปากีสถาน	โสด	2	4.8
นาย G	หญิง	50	ปากีสถาน	สมรส	4	5.2
นาง H	ชาย	42	ปากีสถาน	สมรส	4	6.2
นาย I	ชาย	47	ปากีสถาน	โสด	1	4
นาย J	ชาย	44	ปากีสถาน	สมรส	4	5
นาย K	ชาย	70	ปากีสถาน	สมรส	5	6
นาง L	หญิง	37	ศรีลังกา	สมรส	3	7
นาย M	ชาย	36	ศรีลังกา	สมรส	3	9
นางสาว N	หญิง	25	ศรีลังกา	โสด	1	3.6
นาย O	ชาย	32	ศรีลังกา	สมรส	5	9.10

เรียบเรียงโดย นายวันรบ วรราชฎ 2562

2.1.3.4 สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเดินทางเข้ามาขอลี้ภัยในประเทศไทยของผู้ลี้ภัยเมื่อนั้นต้องมีการเตรียมตัวที่ดีเนื่องจากผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องเดินทางเป็นระยะไกล อีกทั้งยังมีค่าใช้จ่ายที่

³ วันรบ วรราชฎ, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น 91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ค่อนข้างสูงเมื่อเปรียบเทียบกับผู้หนีภัยผู้รับจากประเทศเมียนมาร์หรือผู้ลี้ภัยซึ่งได้รับผลกระทบจากสงครามอินโดจีน ที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยผ่านช่องทางธรรมชาติหรือทางเรือในอดีต

โดยที่ผู้ลี้ภัยเมืองเหล่านี้ต้องมีการระดมทุนเพื่อใช้ในการเดินทางซึ่งอาจมาจากเงินสะสม การขายทรัพย์สินต่าง ๆ และการหยิบยืมญาติพี่น้องหรือคนรู้จัก “พบว่าเป็นเรื่องที่ยากหากจะทราบว่าผู้ลี้ภัยเมืองแต่ละรายหรือแต่ละครอบครัวนำทรัพย์สินเงินทองติดตัวมาด้วยเป็นจำนวนเท่าไร แต่การที่ผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นระยะเวลานานนั้นสามารถส่งผลกระทบโดยตรงต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของผู้ลี้ภัยเองเนื่องจากเงินที่นำติดตัวมาด้วยนั้นได้ถูกใช้หมดไป นอกจากเงินที่นำติดตัวมาจะถูกใช้หมดไปเพื่อการดำรงชีพแล้ว เครื่องประดับและทรัพย์สินต่าง ๆ ที่นำติดตัวมาด้วยยังได้ถูกนำไปเปลี่ยนเป็นเงินมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจนหมดแล้วเช่นกัน

“ผมนำกำไลข้อมือทองคำของภรรยาไปจำนำที่ร้านแห่งหนึ่งแถวสะพานควายหลังจาก ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนผู้ลี้ภัยคนหนึ่ง ร้านดังกล่าวตรวจกำไลข้อมือของภรรยาผมอยู่เป็นเวลานาน สงสัยว่าจะไม่ไว้วางใจและเนื่องจากสีของจีวรเครื่องทองคำที่ประเทศผมนั้นแตกต่างจากสีของทองคำที่คนไทยนิยมใส่ แต่ในที่สุดทางร้านก็ให้เงินมาแต่จำนวนเงินดังกล่าวนั้นมีมูลค่าต่ำกว่ามูลค่าของกำไลข้อมือดังกล่าวอยู่มาก สำหรับการจำนำในวันนั้นผมได้ใช้บัตร UNHCR เป็นหลักฐานตามคำแนะนำของเพื่อนคนดังกล่าว เนื่องจากกลัวว่าทางร้านจะไม่ยอมรับถ้าหากผมใช้หนังสือเดินทางของผมซึ่งหมดอายุลงแล้ว และผมกลัวเขาจะเรียกตำรวจมาจับ” นาย M ผู้ลี้ภัยชาวศรีลังกา (สัมภาษณ์, 25 มิถุนายน 2562)

เมื่อผู้ลี้ภัยเขตเมืองมีปัญหาทางการเงินปัญหาดังกล่าวนั้นส่งผลต่อความสามารถในการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพต่าง ๆ รวมทั้งที่อยู่อาศัยทำให้ผู้ลี้ภัยต้องหารายได้โดยการเข้าขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่าง ๆ และหางานทำ แต่การเข้ามาในประเทศไทยด้วยวีซ่านักท่องเที่ยวและมีสถานะกลายเป็นผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 เมื่อหนังสือเดินทางดังกล่าวหมดอายุ ซึ่งสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบโดยตรงต่อการหางานทำเพื่อสร้างรายได้ของผู้ลี้ภัยเนื่องจากไม่สามารถยื่นเอกสารขออนุญาตทำงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2551 และยังต้องหวาดกลัวต่อการถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

2.1.3.5 การหารายได้ของผู้ลี้ภัยเขตเมือง เนื่องจากการมีสถานะเป็นผู้ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 ผู้ลี้ภัยเขตเมืองจึงไม่สามารถยื่นเอกสารขออนุญาตทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยเหล่านี้ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีพ นอกจากนี้ ผู้ลี้ภัยเมืองส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือทางการเงินขององค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานทางศาสนาต่าง ๆ ได้ผู้ลี้ภัยเขตเมืองจำนวนมากจึงพยายามหางานทำเพื่อสร้างรายได้ด้วยตนเอง โดยมีทั้งการทำงานกับองค์กรพัฒนา

⁴ วันรบ วรราชบุรุษ, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น. 92

เอกชนหรือหน่วยงานทางศาสนาต่าง ๆ ซึ่งงานส่วนใหญ่ถือได้ว่าเป็นงานที่ดีและมีความปลอดภัย (decent jobs) และการทำงานกับภาคธุรกิจซึ่งมีทั้งนายจ้างที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยมีเรื่องของความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นปัจจัยในการตัดสินใจ⁵

ตารางที่ 2-5 : แสดงการทำงานของผู้ลี้ภัยเมือง

ผู้ให้ ข้อมูล สำคัญ (นามสมมุติ)	ประเทศต้น ทาง	การทำงาน					
		องค์กรเอกชน และหน่วยงาน ทางศาสนาต่างๆ		รัฐวิสาหกิจไทย		รัฐวิสาหกิจ ของ คน ต่างชาติ	
		ประจำ คราว	ค ร ึ่ง คราว	ประจำ คราว	ค ร ึ่ง คราว	ประจำ คราว	ค ร ึ่ง คราว
นาง A	อัฟกานิสถาน						ใช่
นาย B	อัฟกานิสถาน						
นาย C	อัฟกานิสถาน	ใช่					
นาย D	อัฟกานิสถาน					ใช่	
นาย E	ปากีสถาน						
นางสาว F	ปากีสถาน	ใช่	ใช่				
นาย G	ปากีสถาน	ใช่					ใช่
นาง H	ปากีสถาน	ใช่					
นาย I	ปากีสถาน	ใช่					
นาย J	ปากีสถาน						
นาย K	ปากีสถาน			ใช่			
นาง L	ศรีลังกา			ใช่			
นาย M	ศรีลังกา	ใช่					
นางสาว N	ศรีลังกา						ใช่
นาย O	ศรีลังกา		ใช่				

เรียบเรียงโดย นายวันรบ วรราชภูร2562

⁵ วันรบ วรราชภูร, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัย

จากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น. 94

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.6 เงินยังชีพรายเดือน Bangkok Refugee Center (BRC) หน่วยงานที่รับทุน และมีพันธมิตร (implementing partner) กับ UNHCR ในประเทศไทยเน้นให้ความช่วยเหลือเงินยังชีพรายเดือนแก่ผู้ลี้ภัยที่ได้รับการรับรองสถานะจาก UNHCR แล้วเท่านั้นและมีผู้ขอลี้ภัยเพียงบางรายเท่านั้นที่ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าว โดยที่ผู้ลี้ภัยที่ต้องการความช่วยเหลือต้องไปแสดงความจำนงต่อเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) โดยหนึ่งในขั้นตอนที่สำคัญของการประเมินดังกล่าวได้แก่การเยี่ยมบ้าน (home visit) โดยในแต่ละสัปดาห์จะมีผู้ลี้ภัยไปแสดงความจำนงดังกล่าวกับหน่วยงานหลายราย หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่จะเก็บข้อมูลเบื้องต้นและทำการเยี่ยมบ้านเพื่อประเมินความต้องการและความจำเป็นของผู้ลี้ภัยรายนั้น ขั้นตอนต่อจากนั้นคือการฟังผล โดยมีทั้งผู้ได้รับความช่วยเหลือและผู้ได้รับการปฏิเสธ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และงบประมาณที่มี

จำนวนเงินที่ได้รับความช่วยเหลือต่อเดือนนั้นจำกัดขึ้นอยู่กับขนาดของครอบครัวและความจำเป็นแต่สูงสุดอยู่ที่ไม่เกินเดือนละ 7,500 บาท แต่น้อยรายนักที่จะได้เงินช่วยเหลือถึงยอดเพดานสูงสุดดังกล่าว ส่วนระยะเวลาที่ได้รับความช่วยเหลือส่วนใหญ่จะไม่เกิน 12 เดือนซึ่งหลังจากนั้นผู้ลี้ภัยต้องแสดงความจำนงและขอเข้าสู่กระบวนการประเมินความต้องการจำเป็น อีกครั้ง

นอกจาก BRC แล้ว Jesuit Refugee Service (JRS) เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือเงินยังชีพรายเดือนแก่ทั้งผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยเขตเมืองอันเนื่องมาจากขีดจำกัดในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวของ BRC โดยที่ผู้ลี้ภัยที่ต้องการความช่วยเหลือดังกล่าวต้องเดินทางไปแสดงความจำนงต่อเจ้าหน้าที่เพื่อเข้าสู่กระบวนการประเมินความต้องการการช่วยเหลือ โดยมีทั้งผู้ได้รับความช่วยเหลือและผู้ได้รับการปฏิเสธ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์และงบประมาณที่มี จำนวนเงินที่ได้รับความช่วยเหลือต่อเดือนนั้นจำกัดขึ้นอยู่กับขนาดของครอบครัวและการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ แต่สูงสุดอยู่ที่ไม่เกินเดือนละ 6,000 บาท ส่วนระยะเวลาที่ได้รับความช่วยเหลือนั้นจะขึ้นอยู่กับความจำเป็นโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 3 เดือนถึง 1 ปีแต่มีบางครอบครัวซึ่งมีความเดือดร้อนอย่างหนักและมีความเปราะบางสูงเคยได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวนานถึง 18 เดือน ซึ่งผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวจะต้องไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทาง BRC และจะต้องถูกเจ้าหน้าที่ขององค์กรประเมินความต้องการจำเป็นซ้ำทุก ๆ 2-3 เดือนหากแสดงความจำนง

Life Raft International ยังเป็นอีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือเงินยังชีพรายเดือนแก่ทั้งผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยเขตเมืองเช่นกัน แต่การเข้าถึงความช่วยเหลือดังกล่าวนั้น ผู้ลี้ภัยต้องเป็นผู้ที่ทำจิตอาสาในชุมชน ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะต้องมีเจ้าหน้าที่องค์กรพัฒนาเอกชนหรือผู้ที่มีความน่าเชื่อถือให้การรับรองในการทำจิตอาสาดังกล่าวในทุก ๆ เดือน ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบที่แตกต่างไปจาก BRC และ JRS สำหรับจำนวนเงินนั้น หัวหน้าครอบครัวจะได้รับ 1,500 บาทต่อเดือนส่วนสมาชิกในครอบครัวที่เหลือจะได้อีกรายละ 500 บาทต่อเดือน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ลี้ภัยทุกรายระบุว่าตนเองเคยเข้าขอความช่วยเหลือเงินยังชีพรายเดือนจากหน่วยงานต่าง ๆ เมื่อมีปัญหาทางด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เศรษฐกิจ แต่พบว่าผู้ลี้ภัยจำนวนน้อยที่ได้รับเงินยังชีพรายเดือนจากหน่วยงานต่าง ๆ เพราะการพิจารณาและการให้เงินช่วยเหลือเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ในองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะพิจารณาว่าผู้ลี้ภัยแต่ละคนมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด

2.1.3.7 การเข้าถึงกิจกรรมส่งเสริมการหารายได้ กิจกรรมส่งเสริมการหารายได้ขององค์กรพัฒนาเอกชนและหน่วยงานทางศาสนาต่าง ๆ สำหรับผู้ลี้ภัยเขตเมืองนั้นมีทั้งในรูปแบบการฝึกอบรมอาชีพแก่ผู้ลี้ภัยเขตเมืองและการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพื้นที่ให้ผู้ลี้ภัยสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหรืออาหารพื้นเมืองของตนเองแก่บุคคลภายนอก โดยกิจกรรมประเภทการฝึกอบรมอาชีพนั้นส่วนใหญ่เป็นในลักษณะของการฝึกทักษะเพื่อผลิตสินค้าหัตถกรรม เช่น โครเชต์ ผลิตกระเป๋า และงานศิลปะต่าง ๆ เป็นต้น สำหรับกิจกรรมเพื่อสร้างพื้นที่ให้ผู้ลี้ภัยสามารถจำหน่ายผลิตภัณฑ์หัตถกรรมหรืออาหารพื้นเมืองของตนเองแก่บุคคลภายนอกนั้น ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความตระหนักรู้ของคนไทยในประเด็นเรื่องผู้ลี้ภัยมากกว่าการส่งเสริมการหารายได้ของผู้ลี้ภัยเขตเมือง การจัดงานลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่เกิดขึ้นในระหว่างเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม เนื่องจากวันที่ 20 มิถุนายนของทุกปีเป็นวันผู้ลี้ภัยโลก (World's Refugee Day) แต่กิจกรรมดังกล่าวไม่ได้ถูกจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และยังไม่สามารถช่วยให้ผู้ลี้ภัยที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถหารายได้ด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรมเช่นกัน

“เวลาที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีคนไทยและคนต่างชาติเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ดิฉันมักได้รับเชิญไปเปิดร้านจำหน่ายอาหาร ซึ่งอาหารจะถูกจำหน่ายเกือบหมดทุกครั้ง และดิฉันมีความพอใจกับจำนวนเงินที่หาได้ในแต่ละครั้ง แต่การจัดงานลักษณะดังกล่าวมีเพียงแค่ปีละ 2-3 ครั้งเท่านั้น ดังนั้นรายได้จึงไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพในกรุงเทพฯ แต่ยังไม่ค่อยดีพอที่มีคนที่มาร่วมงานบางคนขอเบอร์โทรศัพท์ของดิฉันและโทรติดต่อกลับมาเพื่อสั่งอาหารบ้าง”

นาง A ผู้ลี้ภัย ชาวอัฟกานิสถาน (สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2562) มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ลี้ภัยเพียง 5 รายระบุว่าตนเองเคยเข้าร่วมกิจกรรมให้ความช่วยเหลือด้านการหารายได้ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงาน เนื่องจากผู้ลี้ภัยที่เข้าร่วมกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาอาศัยหน่วยงานต่าง ๆ ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของตนเองเนื่องจากขาดกลไกต่อการถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ และอุปสรรคทางด้านภาษาทำให้ไม่สามารถหารายได้ด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรม

2.1.3.8 การเข้าถึงที่อยู่อาศัยของผู้ลี้ภัยเขตเมือง ในช่วงแรกของการพักอาศัยในประเทศไทย ผู้ลี้ภัยชาวเอเชียได้ส่วนใหญ่เลือกพื้นที่พักอาศัยตามคำแนะนำของคนรู้จัก และพื้นที่ที่ผู้ลี้ภัยชาวเอเชียได้เลือกพักอาศัยในช่วงแรกนั้นส่วนใหญ่จะมีผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยชาติเดียวกันมาพักอาศัยอยู่ก่อนแล้วจำนวนหนึ่ง ซึ่งทำให้ตนเองไม่รู้สึกแปลกแยก สำหรับการทำสัญญาเช่านั้นไม่ยากลำบากเนื่องจากผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่ยังมีหนังสือเดินทางและวีซ่าที่ยังไม่หมดอายุ รวมทั้งมีเงินติดตัวเพียงพอในการชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในวันทำสัญญา สำหรับผู้ลี้ภัยที่ไม่มีหนังสือเดินทาง เจ้าของหรือผู้ดูแลพาร์ทเมนต์หลายรายยอมรับให้ใช้บัตรผู้ขอลี้ภัยที่ออกโดย UNHCR ในขณะนั้นในการทำสัญญาเช่าได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในขณะที่ผู้ลี้ภัยบางรายที่ในขณะนั้นไม่มีเอกสารประจำตัวใด ๆ และยังไม่ได้รับบัตรประจำตัวผู้ขอลี้ภัยจาก UNHCR เจ้าของหรือผู้ดูแลพาร์ทเมนต์บางแห่งยังยินยอมให้ใช้บัตรประจำตัวของผู้ลี้ภัยรายอื่นทำสัญญาเช่าแทนกันได้ ผู้ลี้ภัยหลายรายระบุตรงกันว่าไม่เคยเห็นถึงการแสดงความเคร่งครัดใด ๆ จากเจ้าของหรือห้องพักต่าง ๆ ในขณะนั้น

เมื่อระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในประเทศไทยนานขึ้นและเงินทองทรัพย์สินที่ผู้ลี้ภัยนำติดตัวมาด้วยเริ่มลดลงหรือถูกใช้หมดไป ผู้ลี้ภัยเมือง ต้องย้ายไปอยู่ในสถานที่ที่มีค่าเช่าถูกลง ที่เคยอยู่เพียงลำพังจำนวนหนึ่งย้ายมาพักอาศัยอยู่รวมกันเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่าย และยังมีอีกหลายรายที่มีปัญหาทางการเงินและเริ่มค้ำค่าเช่า พบว่ามีผู้ลี้ภัยเมืองบางรายต้องไปพักอาศัยอยู่กับเพื่อนผู้ลี้ภัยรายอื่น โดยใช้วิธีการบริการซักผ้า รีดผ้า ทำกับข้าวและทำความสะอาดห้อง แลกเปลี่ยนกับการได้พักอาศัย นอกจากการพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชนเพื่อการเข้าถึงที่อยู่อาศัยแล้ว ผู้ลี้ภัยเมืองบางรายยังเลือกทำงานกับนายจ้างที่มีที่พักอาศัยให้กับพนักงาน เช่น ร้านอาหาร แต่งานลักษณะดังกล่าวนี้ผู้ลี้ภัยจะไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากนายจ้างทั้งในเรื่องของอัตราค่าจ้างและระยะเวลาในการทำงาน แต่อย่างน้อยผู้ลี้ภัยดังกล่าวยังสามารถเข้าถึงที่พักอาศัยและไม่ต้องกลายเป็นคนไร้บ้าน นอกจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเข้าถึงที่อยู่อาศัยของผู้ลี้ภัยเขตเมืองแล้ว การบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 และนโยบายกวาดล้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายอย่างเข้มงวดของรัฐบาลชุดที่ผ่านมาส่งผลกระทบ โดยตรงต่อการเข้าถึงที่อยู่อาศัยของผู้ลี้ภัยเขตเมืองชาวเอเชียใต้จำนวนมากเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากอพาร์ทเมนต์หลายแห่งได้รับการแจ้งเตือนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในเรื่องการให้ที่พักอาศัยคนต่างด้าว รวมทั้งผู้ลี้ภัยเขตเมืองที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ผู้ลี้ภัยเขตเมืองหลายครอบครัวจึงถูกบังคับให้ย้ายออกจากอพาร์ทเมนต์และต้องหาที่พักอาศัยใหม่ ดังนั้นผู้ลี้ภัยเหล่านี้ต้องหาสถานที่พักแห่งใหม่ที่เจ้าของอพาร์ทเมนต์หรือผู้ดูแลสถานที่นั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในท้องที่หรือไม่มีความเข้มงวดใด ๆ ในเรื่องเอกสารเพื่อทำสัญญาเช่าโดยเรียนรู้จากผู้ลี้ภัยรายอื่น ๆ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่าอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยเมืองรายหรือหลายครอบครัวต้องย้ายที่อยู่ใหม่คือปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกันระหว่างผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่ส่งผลให้ผู้ลี้ภัยบางครอบครัวต้องหาที่พักอาศัยแห่งใหม่และปกปิดไม่ให้ผู้ลี้ภัยรายอื่น ๆ ทราบเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการย้ายเข้าไปอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากจนเกิดประเด็นปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมาอีก

ตารางที่ 2-6 ประเภทการอยู่อาศัยของผู้ลี้ภัยกลุ่มสัมภาษณ์

เช่าอยู่เองหรืออยู่อาศัยกับครอบครัว	14 ราย
ขอความช่วยเหลือจากองค์กรพัฒนาเอกชน	1 ราย

เรียบเรียงโดย นายวันรบ วรราชภู2562

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.3.9 การเข้าถึงบริการด้านที่พักอาศัย ปัจจุบันมี JRS เพียงหน่วยงานเดียวที่มีบริการด้านที่พักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัยหรือผู้ขอลี้ภัย โดยหน่วยงานดังกล่าวได้เช่าห้องพักราคาถูกไว้ 3 แห่งสำหรับช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ไร้บ้านหรือตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินและต้องการที่พักอาศัยอย่างเร่งด่วน ก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าพักอาศัยนั้น ผู้ลี้ภัยหรือผู้ขอลี้ภัยที่มีความจำเป็นในเรื่องดังกล่าวต้องเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น และผู้ที่ผ่านหลักเกณฑ์คัดเลือกเท่านั้นที่สามารถได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวได้ โดยห้องพักได้ถูกแบ่งไว้แยกกันสำหรับผู้ชายและผู้หญิง โดยแต่ละห้องนั้นสามารถรองรับผู้ลี้ภัยได้ครั้งละไม่เกิน 3 ราย โดยที่แต่ละรายสามารถพักได้สูงสุดไม่เกิน 3 สัปดาห์ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ลี้ภัยเพียงรายเดียวเท่านั้นที่ระบุว่าตนเองเคยเป็นคนไร้บ้านและได้รับความช่วยเหลือประเภทดังกล่าวจากองค์กร JRS อีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยแก่ผู้ลี้ภัยเขตเมืองเป็นกรณีพิเศษได้แก่ บ้านหทัยรักษ์ ซึ่งเป็นบ้านพักสำหรับเด็กกำพร้าผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม ที่ผ่านมานั้นบ้านหทัยรักษ์ได้ให้ความช่วยเหลือเด็กผู้หญิงลี้ภัยชาวปากีสถานผ่านการประสานงานของมูลนิธิศรัทธาชน

2.1.3.10 การเข้าถึงบริการรักษาพยาบาล ผู้ลี้ภัยเขตเมืองที่มีความประสงค์จะเข้ารับบริการรักษาพยาบาลแบบไม่เสียค่าใช้จ่ายสามารถเข้ารับบริการดังกล่าวได้ที่มูลนิธิพุทธฉือจี้ได้ทุกวันในประเทศไทย ซึ่งทางมูลนิธิจะเปิดคลินิกขนาดใหญ่เดือนละหนึ่งครั้งในวันอาทิตย์สุดท้ายของเดือน โดยมีแพทย์ พยาบาล และบุคลากรต่าง ๆ จำนวนมากเดินทางมาทำงานเป็นจิตอาสาให้บริการแก่ผู้ยากไร้ทั่วไปรวมทั้งผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยเขตเมือง ผู้ลี้ภัยที่ต้องการเข้ารับบริการสามารถลงทะเบียนผู้ป่วยได้ตั้งแต่เวลา 07.00-13.00 น. นอกจากนี้ทางมูลนิธิพุทธฉือจี้ ยังได้จัดล่ามแปลภาษาต่าง ๆ ไว้ให้บริการเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการเข้าถึงบริการรักษาพยาบาลดังกล่าวของผู้ลี้ภัยนั้นมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ลี้ภัยชาวปากีสถานบางรายเดินทางไปใช้บริการรักษาพยาบาลของคลินิกน่านกมิชชั้นสุขศาลาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของวัดซิกข์ เขตพระนคร ซึ่งเปิดให้บริการรักษาพยาบาลแก่คนยากไร้ อีกทั้งยังมีแพทย์ชาวอินเดียที่สามารถสื่อสารในภาษาฮินดีซึ่งมีความใกล้เคียงกับภาษาอูรดูของชาวปากีสถานเป็นผู้ให้บริการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ลี้ภัยทุกรายระบุว่า ตนเองเคยเข้ารับบริการรักษาพยาบาลของมูลนิธิพุทธฉือจี้และได้ไปรับบริการรักษาพยาบาลของคลินิกน่านกมิชชั้นสุขศาลาด้วยเช่นกัน

2.1.3.11 การเข้าถึงบริการด้านอาหาร Scholars of Sustenance (SOS) Thailand เป็นหน่วยงานที่นำอาหารส่วนเกินและได้รับบริจาคจากห้างสรรพสินค้าบางแห่งไปบริการให้กับชุมชนผู้ลี้ภัยเพื่อการบริโภค ซึ่งความถี่ของการบริการและประเภทของอาหารรวมทั้งปริมาณนั้นขึ้นอยู่กับ การได้รับบริจาคในแต่ละครั้งซึ่งจะมีความแตกต่างกันไป ปัจจุบัน SOS สามารถให้ความช่วยเหลือด้านอาหารแก่ผู้ลี้ภัยเขตเมืองที่พักอาศัยอยู่ในบางพื้นที่รวมทั้งชุมชนผู้ลี้ภัยชาวปากีสถาน นอกจาก SOS แล้ว หน่วยงานทางศาสนาอื่น ๆ เช่น Maryknoll วัดอัครเทวดามิคาแอล Caritas Thailand และมูลนิธิศรัทธาชน ต่างก็ให้บริการอาหารแห้งรายเดือนแก่ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยจำนวนหนึ่งด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่นกัน ปัจจุบันจำนวนผู้ลี้ภัยเขตเมืองที่สามารถเข้าถึงบริการดังกล่าวนี้มีจำนวนจำกัด เมื่อเทียบกับจำนวนของผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือดังกล่าว โดยผู้ลี้ภัยที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 7 รายจากทั้งหมด 15 รายระบุว่าตนเองเคยได้รับความช่วยเหลือด้านอาหารจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้บริการ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังพบว่า ผู้ลี้ภัยชาวเอเชียใต้บางรายจะขอเข้ารับความช่วยเหลือด้านอาหารจากหน่วยงานต่าง ๆ และนำอาหารที่ได้รับมอบและตนเองไม่ต้องการที่จะบริโภคมาขายให้กับคนไทยในชุมชนหรือผู้ลี้ภัยชาติอื่น ๆ เพื่อนำเงินที่ได้ไปซื้ออาหารหรือของใช้ที่ตนเองต้องการแทน เช่น ผู้ลี้ภัยชาวปากีสถานบางรายจะนำข้าวสารที่ได้รับบริจาคจากหน่วยงานต่าง ๆ มาขายให้กับเพื่อนบ้านคนไทยเพื่อนำเงินที่ได้ไปซื้อแป้ง (flour) ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวปากีสถานนิยมบริโภคมากกว่า⁶

2.1.4 กฎหมายและหลักการที่ใช้กับผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

2.1.4.1 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยการควบคุมการเข้ามาในประเทศของคนต่างด้าว ทั้งนี้การเข้ามาของผู้ลี้ภัยนั้นมักมีเหตุผลที่เปราะบางมากกว่าการเข้าเมืองโดยทั่วไปเนื่องจากการหนีการประหัตประหารอันเนื่องมาจากสาเหตุทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ สมาชิกภาพในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือความคิดเห็นทางการเมือง จึงควรพิจารณาถึงประเด็นที่อ่อนไหวควบคู่ไปด้วยโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 มีสาระสำคัญได้แก่

- (1) เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
- (2) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
- (3) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- (4) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและเงื่อนไขอื่น
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์การขอมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว
- (6) อนุญาตให้คนต่างด้าวที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาทเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการแสดงฐานะการเงินของคนต่างด้าวดังกล่าว
- (7) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปพลางก่อน
- (8) สั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

⁶ วันรบ วรราชบุรุษ, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น. 29

(9) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไป

(10) พิจารณาการเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

(11) ให้คำปรึกษาคำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านหรือพนักงานอื่น เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ

หมวดกฎหมายหลักที่ถูกลำมาใช้กับผู้ลี้ภัยคือหมวดที่ 6 ซึ่งว่าด้วยการส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรมี 5 มาตรา โดยที่มาตราที่เกี่ยวข้องกับคือมาตราที่ 54 มีเนื้อหาว่าคนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้

หากมีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่ง ให้นำมาตรา 19 และมาตรา 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย นั้นหมายความว่าเมื่อหนังสือเดินทางคนเข้าเมืองหมดอายุในระยะเวลา 30 วันหรือแล้วแต่ระยะเวลาของหนังสือเดินทางของผู้ลี้ภัยนั้น ๆ หมดอายุแล้ว รัฐสามารถจะกักตัวผู้ลี้ภัยไว้ หรือให้ผู้ลี้ภัยนั้นวางหลักประกันและมารายงานตัวตามวันเวลาที่กำหนดไว้ก็ได้⁷

2.1.4.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชน อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนทั้ง 7 ฉบับที่รัฐไทยได้เข้าร่วมโดยกติกานี้พิจารณาว่าตามหลักการซึ่งได้ประกาศไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติการรับรองศักดิ์ศรีที่มีมา แต่กำเนิดและสิทธิเท่าเทียมกันและไม่อาจเพิกถอนได้ของมวลมนุษยชาตินั้นเป็นรากฐานของเสรีภาพความยุติธรรมและสันติภาพในโลกรับรองว่าสิทธิเหล่านี้มาจากศักดิ์ศรี แต่กำเนิดของมนุษย์รับรองว่าตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนอุดมการณ์ที่ว่าเสรีชนจะต้องปลอดจากความกลัวและความขาดแคลนนั้นจะสามารถสัมฤทธิ์ผลได้ก็ต่อเมื่อมีการสร้างสภาวะซึ่งทุกคนจะได้รับสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมรวมทั้งสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของตนเท่านั้น พิจารณาถึงพันธกรณีแห่งรัฐภายใต้กฎบัตรสหประชาชาติในการส่งเสริมการเคารพและการยอมรับโดยสากลในสิทธิและเสรีภาพมนุษยชนตระหนักว่าปัจเจกบุคคลซึ่งมีหน้าที่ต่อปัจเจกบุคคลอื่นและต่อ

⁷ เฉติวิชญ์ แสนดี, 2557, น.57 สถานะและสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัยในเขตเมือง วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์., กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประชาคมของตนมีความรับผิดชอบที่จะต้องพยายามส่งเสริมและยอมรับสิทธิที่รับรองไว้ในกติกา⁸ซึ่งได้แก่

(1) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก คือสนธิสัญญาว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่มีหลักการสำคัญคือการไม่เลือกปฏิบัติเพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยมีเนื้อหา 4 ด้าน ได้แก่ สิทธิในการอยู่รอด, สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง, สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา, และสิทธิในการมีส่วนร่วม

(2) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ คือสนธิสัญญาว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ประการ คือ หลักความเสมอภาคระหว่างเพศที่แท้จริง หลักการไม่เลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเพศ และพันธกรณีที่รัฐภาคีต้องปฏิบัติตาม

(3) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง คือสนธิสัญญาว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล ซึ่งรวมถึงสิทธิในชีวิต เสรีภาพในศาสนา เสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการชุมนุม สิทธิเลือกตั้ง และสิทธิในการได้รับการพิจารณาความอย่างยุติธรรม

(4) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม คือสนธิสัญญาที่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ประชาชนในรัฐภาคีสามารถที่จะมีงานทำ ได้รับการศึกษา การได้รับสวัสดิการต่าง ๆ จากรัฐ และสิทธิที่จะรักษารากเหง้าวัฒนธรรมของกลุ่มตน

(5) อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ คือสนธิสัญญาที่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่จะจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติทุกรูปแบบ การระงับการกระตุ้นให้เกิดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ การให้รัฐภาคีประกันสิทธิของทุกคนให้มีความเสมอภาคกันตามกฎหมาย ทั้งสิทธิในทางกระบวนการยุติธรรม สิทธิในสวัสดิภาพที่จะได้รับความคุ้มครองโดยรัฐให้รอดพ้นจากความรุนแรง สิทธิทางการเมือง และสิทธิพลเมืองอื่น ๆ

(6) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี คือสนธิสัญญาที่ว่าด้วยวัตถุประสงค์ที่ระงับและยับยั้งการกระทำการทรมานและทารุณกรรมในทุกรูปแบบและทุกสถานการณ์ โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการต่อต้านการทรมานขึ้น เพื่อดูแลไม่ให้มีการกระทำการทรมานในรัฐภาคี และให้รัฐภาคีออกมาตรการทางกฎหมายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อป้องกันไม่ให้มีการกระทำการทรมานในประเทศตน

(7) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิของคนพิการ คือสนธิสัญญาที่ว่าด้วยสิทธิที่ผู้พิการจะมีสิทธิได้รับการศึกษา การเข้าถึงบริการสาธารณะ การทำงาน การได้รับหลักประกันขั้นพื้นฐานเมื่อพิจารณาหลักการของภาคีทั้งเจ็ดฉบับที่รัฐไทยได้เข้าร่วมแล้วนั้นหมายความว่ารัฐไทยนั้นจะต้องรับผิดชอบในภาคีที่เข้าร่วมโดยการสนับสนุนและส่งเสริมสิทธิพื้นฐานเหล่านั้นแก่พลเมืองและประชากรที่อยู่ในอาณาจักรตามที่ได้ลงนามในสนธิสัญญาและภาคีนั้น ๆ

⁸ สิทธิมนุษยชน : Amnesty : www.amnesty.or.th สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ 2563

2.1.4.3 หลักการห้ามผลักดันกลับ หลักการห้ามผลักดันกลับปรากฏตัวในฐานะหลักการพื้นฐานที่เป็นหัวใจสำคัญในการให้ความคุ้มครองปัจเจกชนทั้งในอนุสัญญาว่าด้วยผู้ลี้ภัยและอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นอนุสัญญาหลักทั้งในระดับภูมิภาคและระดับสากลจำนวนมาก ฉบับ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสถานะของผู้ลี้ภัย อนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการกระทำความรุนแรงต่อสตรีด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และอนุสัญญาสหภาพยุโรปว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นต้น ซึ่งกำหนดหน้าที่ประการสำคัญแก่รัฐในการคุ้มครองบุคคลจากการถูกผลักดันกลับ⁹

กล่าวคือการห้ามไม่ให้มีการขับไล่ เนรเทศ ส่งกลับ ส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดน หรือกระทำในลักษณะอื่น เช่น การปฏิเสธ ณ ชายแดน การสกัดเรือผู้อพยพ ไปยังพื้นที่อันส่งผลให้ปัจเจกชนต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะตกอยู่ภายใต้ภัยอันตราย ซึ่งต้องห้ามตามอนุสัญญาที่กำหนดการห้ามผลักดันกลับไว้เช่น การประหัตประหาร การทรมานหรือปฏิบัติอันเลวร้ายอื่น ๆ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมโดยวิธีการส่งตัวไปยังรัฐที่สาม อย่างไรก็ตาม แม้การปรากฏตัวของหลักการห้ามผลักดันกลับในอนุสัญญาสำคัญจำนวนมากจะถือได้ว่าเป็นการสะท้อนถึงหรือเป็นหลักฐาน ที่สามารถใช้ในการพิสูจน์ทางปฏิบัติของรัฐและรัฐต่างเชื่อมั่นว่าหลักการห้ามผลักดันกลับเป็นกฎหมายซึ่งสะท้อนผ่านทางข้อมติขององค์การระหว่างประเทศ ที่ประกอบด้วยรัฐสมาชิกจำนวนมาก และหลักการห้ามผลักดันกลับเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญในกฎหมายระหว่างประเทศที่รัฐทุกรัฐจะต้องปฏิบัติตาม¹⁰

2.1.4.4 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 คือกฎหมายหลักที่ออกมา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการขอรับใบอนุญาตทำงานในราชอาณาจักรของคนต่างด้าว เช่น สิทธิในการทำงาน ประเภทของงานที่ได้รับอนุญาตให้ทำได้ และหลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอใบอนุญาตทำงาน (work permit) ดังนั้นคนต่างด้าวที่จะทำงานในประเทศไทยต้องยื่นเอกสารขออนุญาตและ ได้รับอนุมัติจากนายทะเบียน ซึ่งต้องเลือกจดทะเบียนในฐานะ “แรงงานข้ามชาติ” (เผชิญวิษณุ แสน ดี, 2557, น. 88-89) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ.2551 (2551, น. 27) มาตรา 10 ระบุว่า “คนต่างด้าว ซึ่งจะขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 9 ต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับ อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมิใช่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่าน และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้นผู้ลี้ภัยที่เข้ามาในราชอาณาจักรแบบผิดกฎหมายหรืออยู่เกินระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตจะไม่สามารถขอใบอนุญาตทำงานได้

⁹ เผชิญวิษณุ แสนดี, 2557, น. 17 สถานะและสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัยในเขตเมือง วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิตหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

¹⁰ หลักการห้ามผลักดันกลับ : บงกช นพอำพร :2018

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1.4.5 สิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ข้อมูลจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ระบุว่า ปัจจุบัน ประเทศไทยมีโครงการหลักประกันสุขภาพของภาครัฐทั้งหมด 5 ประเภท ได้แก่

- 1) สิทธิหลักประกัน สุขภาพแห่งชาติ
- 2) สิทธิประกันสังคม
- 3) สิทธิสวัสดิการการรักษาพยาบาลของข้าราชการ
- 4) สิทธิ สวัสดิการพนักงงานส่วนท้องถิ่น
- 5) สิทธิหน่วยงานรัฐอื่น ๆ

โดยสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้คนไทยเข้าถึงบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขเพื่อการสร้าง เสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสมรรถภาพที่จำเป็นต่อสุขภาพและการดำรงชีวิต รวมถึงบริการการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือกตาม กฎหมายประกอบโรคศิลปะ โดยผู้ที่ได้รับความคุ้มครองในสิทธิดังกล่าวนี้ได้แก่ ประชาชนคนไทยที่มี เลขประจำตัวประชาชน 13 หลักของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

โดยสำนักงานประกันสังคม (สปส.) กระทรวง แรงงานและสวัสดิการสังคมนั้นทำหน้าที่ดูแลระบบการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับผู้ประกันตนที่ส่งเงินสมทบกองทุนประกันสังคมสามารถเข้ารับบริการรักษาพยาบาลได้ที่โรงพยาบาลที่เลือก ลงทะเบียน ส่วนสิทธิต่าง ๆ ที่เหลือนั้นมีไว้สำหรับข้าราชการและสมาชิกในครอบครัว พนักงานท้องถิ่นและพนักงานหน่วยงานรัฐต่าง ๆ ด้วยเงื่อนไขดังกล่าว ผู้ลี้ภัยเขตเมืองจึงไม่สามารถ เข้าถึงสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้¹¹

2.1.4.6 บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เมื่อช่วงกลางปี 2559 รัฐบาลได้จัดตั้งโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐขึ้น เพื่อช่วยเหลือและจัดสวัสดิการให้แก่ผู้มีรายได้น้อยทั่วประเทศเป็นเงินช่วยเหลือรายละไม่เกิน 3,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการยกระดับประสิทธิภาพของการจัดสวัสดิการสังคมและการ ช่วยเหลือของภาครัฐ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน โดยผู้ที่มีสิทธิได้รับสวัสดิการแห่งรัฐนั้นต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติ มีสถานะว่างงานหรือมีรายได้รวมในปี พ.ศ.2559 ทั้งสิ้นไม่เกิน 100,000 บาท มีทรัพย์สินรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 100,000 บาท และไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมาย และด้วยเงื่อนไขดังกล่าว ผู้ลี้ภัยเขตเมืองจึงไม่มีสิทธิได้รับบริการบัตรสวัสดิการแห่งรัฐด้วยเช่นกัน¹²

¹¹ วันรบ วรราชภูมิ, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น 33

¹² วันรบ วรราชภูมิ, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น 34

2.1.5 แนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยในต่างประเทศ

2.1.5.1 สหภาพยุโรป สหภาพยุโรปนั้นต้องรับผู้ลี้ภัยเป็นจำนวนมาก โดยตัวเลขผู้อพยพที่ทางการตรวจสอบได้ที่ด่านชายแดนของสหภาพยุโรปมีมากถึง 350,000 คน ตามข้อมูลจากองค์กร International Organization for Migration (IOM) ซึ่งยังไม่รวมจำนวนผู้อพยพและลี้ภัยเข้ามาแล้วแต่ยังตรวจสอบไม่ได้อีกจำนวนมาก กลุ่มผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่ที่เดินทางเข้ายุโรปนั้นส่วนใหญ่เป็นผู้ลี้ภัยจากตะวันออกกลางและแอฟริกา ซึ่งหลั่งไหลเข้ามา เนื่องจากหนีสงครามกลางเมืองในประเทศซีเรีย ความยากจน และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในอาฟกานิสถานและ Eritrea ในแอฟริกา

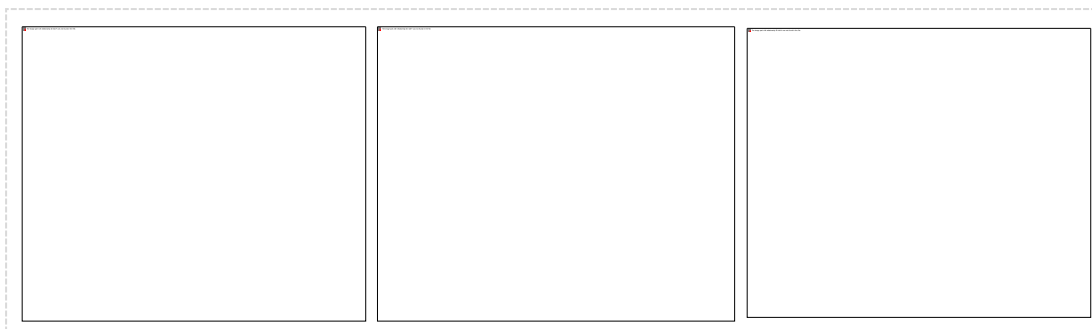
สหภาพยุโรปมีนโยบายช่วยเหลือผู้ลี้ภัยและนโยบายรับผู้ลี้ภัยนับตั้งแต่ที่ UNHCR ได้ก่อตั้งขึ้น และดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยตามอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัยมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1951 จนถึงปัจจุบัน ตามกฎหมายสหภาพยุโรป ผู้ลี้ภัยมีสิทธิที่จะได้รับอาหาร การปฐมพยาบาล ขั้นพื้นฐานและการดูแลที่พักที่ศูนย์พักพิง แต่นอกเหนือจากกฎหมายดังกล่าวแล้ว สหภาพยุโรปยังผลักดันให้ผู้ลี้ภัยนั้นสามารถทำงานเพื่อเลี้ยงชีพตนได้เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐและเพื่อให้ผู้ลี้ภัยดำเนินชีวิตต่อไปได้โดยปกติ

รูปที่ 2-1, 2-2, 2-3 : สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในยุโรป: ที่มา www.ied.eu สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563

2.1.5.2 ออสเตรเลีย ออสเตรเลียเป็นหนึ่งในสมาชิกภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 ผู้ลี้ภัยในออสเตรเลียสามารถทำงานได้ และมีการจัดสรรพื้นที่การอยู่อาศัยของผู้ลี้ภัย โดยทางรัฐบาลเสนอนโยบายบังคับให้ผู้ที่ย้ายเข้ามาใหม่เข้าอยู่อาศัยบริเวณชานเมืองเพื่อลดความแออัดภายในเมืองซิดนีย์และเมลเบิร์น โดยคาดหวังให้เกิดการจ้างงานเพื่อช่วยชดเชยพื้นที่ทางเศรษฐกิจนอกเมือง อีกทั้ง ยังสามารถช่วยเหลือผู้อพยพประกอบสถานะทางการเงินและสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีได้ด้วยตนเองในสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่ไม่แออัด¹³

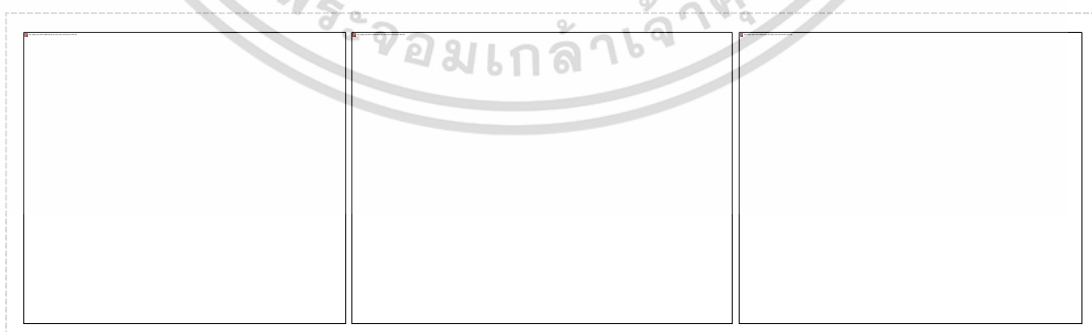
¹³ Refugees, housing, and neighbourhoods in Australia : โดย Paul Flatau 2016, สืบค้นเมื่อ 18 สิงหาคม 2563

รูปที่ 2-4,2-5,2-6 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในออสเตรเลีย :www.aljazeera.com :สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563

2.1.5.3 ประเทศมาเลเซีย ประเทศมาเลเซียเป็นประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 ลี้ภัยเช่นเดียวกับประเทศไทย แต่ประเทศมาเลเซียนั้นมีระบบการจัดการกับผู้ลี้ภัยที่อยู่ในระหว่างการรอสถานะที่ทำให้เด็กและครอบครัวของผู้ลี้ภัยไม่รู้สึกละเลยและหวาดกลัวโดยมาเลเซียนั้นจะจัดการกับผู้ลี้ภัยที่ขึ้นทะเบียนและอยู่ในระหว่างการรอพิจารณาสถานะจาก UNHCR หรือผู้ที่ได้รับสถานะให้เป็นผู้ลี้ภัยแล้วและกำลังรอการเดินทางไปยังประเทศที่สาม รายชื่อของทุกคนที่ได้รับการรับรองแล้วจะถูกรวบรวมไปให้เจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำรายชื่อไปจัดทำเป็นฐานข้อมูลและเก็บไว้ในแอปพลิเคชัน และเมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเจอผู้ลี้ภัยที่สงสัยว่าเข้าเมืองอย่างถูกกฎหมายหรือไม่ก็สามารถเช็คข้อมูลผ่านแอปได้ และเมื่อผู้ลี้ภัยมีรายชื่อปรากฏก็ จะไม่ถูกจับกุมตัว

เมื่อพิจารณาจากสามกลุ่มประเทศหลัก ๆ ที่รับผู้ลี้ภัยแล้วนั้นจึงเห็นได้ว่ากลุ่มประเทศดังกล่าว นั้นได้มอบสิทธิขั้นพื้นฐานแก่ผู้ลี้ภัยอาทิ ที่พักอาศัยและอาหาร จากนั้นจึงมีการให้สิทธิผู้ลี้ภัยนั้น สามารถทำงานเลี้ยงชีพตนเองได้หลังจากผ่านระยะเวลาดำเนินการขอสถานะผู้ลี้ภัยสำเร็จเพื่อแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายของรัฐ และได้มีการจับกุมหรือกักตัวผู้ลี้ภัยไว้แต่ทำการติดตามความเคลื่อนไหวของผู้ลี้ภัยแทนการจับกุมตัว อีกทั้งยังมีการวางแผนเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยให้สามารถอยู่ในประเทศได้อีกด้วย

รูปที่ 2-7,2-8,2-9 : สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในมาเลเซีย :www.nst.com : สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563

2.1.6 แนวคิดและวิธีการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบันประเทศไทยไม่ได้อยู่ในรัฐภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2494 จึงได้ใช้กฎหมายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ในการเข้าควบคุมผู้ลี้ภัยที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและใช้นโยบายของสภาความมั่นคงแห่งชาติที่ดำเนินการออกนโยบายความมั่นคงคู่กับหลักสิทธิมนุษยชน นโยบายเหล่านี้ถือเป็นความล้มเหลวของกระบวนการจัดการกับผู้ลี้ภัยในประเทศไทย เนื่องจากกฎหมายที่รัฐไทยใช้จัดการกับกลุ่มผู้ลี้ภัยนั้นทำให้ผู้ลี้ภัยถูกจับกุม ซึ่งละเมิดกับภาคีมนุษยชนที่ประเทศไทยได้เข้าร่วม อีกทั้งเมื่อจับกุมและกักขังผู้ลี้ภัยแล้ว รัฐไทยยังได้กดดันเพื่อให้ผู้ลี้ภัยนั้นต้องกลับไปเผชิญกับอันตรายในประเทศที่เดินทางมา ซึ่งขัดกับหลักการการห้ามผลักดันกลับประเทศต้นทางที่เป็นเหมือนจารีตระหว่างประเทศของโลกเนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่ผู้ที่ถูกผลักดันให้กลับประเทศ

ผลจากการดำเนินนโยบายความมั่นคงคู่กับหลักสิทธิมนุษยชนนั้นทำให้ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยสามารถทำงานได้ เนื่องจากหลายฝ่ายเกรงว่า หากให้ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยทำงานได้ อาจส่งผลให้ผู้ลี้ภัยเพิ่มจำนวนขึ้นและอาจเป็นผลต่อความมั่นคงในอนาคต อย่างไรก็ตาม นโยบายที่กีดกันมิให้ผู้ลี้ภัยทำงานได้ของรัฐไทยทำให้ผู้ลี้ภัยกลายเป็นภาระค่าเลี้ยงดูแทน เนื่องจากผู้ลี้ภัยไม่สามารถหาเลี้ยงชีพได้ อีกทั้งยังเกิดปัญหาตามมา ซึ่งก็คือการค้ามนุษย์ การกดค่าแรง และการแอบลักลอบทำงานโดยรับค่าแรงต่ำกว่าปกติของผู้ลี้ภัย¹⁴ อย่างไรก็ตาม ในวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2559 รัฐไทยได้ประกาศในที่ประชุมสุดยอดผู้นำโลกว่าด้วยวิกฤตผู้ลี้ภัย ที่กรุงนิวยอร์ก โดยพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ได้ให้คำมั่นสัญญาที่จะจัดตั้งกลไกการคัดกรองผู้ลี้ภัยเอง เพื่อจัดการกับปัญหาการค้ามนุษย์และสนับสนุนหลักการไม่ส่งกลับ (Non Refoulement) และรัฐบาลไทยยังได้สัญญาในการประชุมครั้งนั้นอีกว่า จะส่งเสริมให้ผู้ลี้ภัยเข้าถึงบริการด้านการศึกษา สุขภาพ การฝึกอาชีพ และการแจ้งเกิดให้มากขึ้น นั่นจึงเป็นคำสัญญาที่ประเทศจะต้องดำเนินการตามจากวาระการประชุม

รูปที่ 2-10,2-11,2-12 สถานการณ์ผู้ลี้ภัยในไทย :www.amnesty.com :สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563

2.2 แนวทางการสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัย

2.2.1 แนวทางการสร้างบ้านพักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัยในประเทศไทย

¹⁴ ผู้ลี้ภัยค่าย :UNHCR : <https://www.unhcr.org/th/> : สืบค้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม พ.ศ. 2563
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1.1 เคหะเพื่อผู้ลี้ภัย แนวปัญหาผู้หนีภัยจากการสู้รบจากพม่าซึ่งเริ่มมีมาตั้งแต่ปี 2527 เมื่อพม่าได้มีการปราบปรามชนกลุ่มน้อยภายในประเทศพม่าทำให้มีประชาชนและชนกลุ่มน้อย กลุ่มต่าง ๆ ในประเทศเมียนมาร์หลบหนีเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยรัฐบาลเมียนมาร์ ถือว่าผู้อพยพเหล่านี้เป็นพวกกบฏนโยบายของรัฐบาลไทยที่มีต่อผู้หลบหนีการสู้รบเหล่านั้น คือการ ผ่อนผันให้อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับซึ่งประเทศไทยได้ดำเนินงาน ร่วมกับองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยปัจจุบันผู้หนีภัยการสู้รบอยู่ในพื้นที่พักพิงชั่วคราวใน ประเทศไทยใน 4 จังหวัด คือจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี และราชบุรี จำนวน 9 แห่ง¹⁵ ซึ่ง เรียกว่าค่ายผู้ลี้ภัย โดยค่ายผู้ลี้ภัยนั้นจะต้องปฏิบัติดังนี้

- จัดพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้ลี้ภัย จัดเจ้าหน้าที่เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อย
- จัดทำทะเบียน- โดยแยกเป็นครอบครัว หมู่บ้าน เพศ กลุ่มอายุ
- จัดสร้างบ้านพักอาศัย
- จัดระบบสุขภาพ จัดระบบส้วมซึมทุ จัดตั้งระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภค
- การรักษาพยาบาล จัดตั้งโรงพยาบาลในพื้นที่พักพิงชั่วคราว
- การศึกษา จัดตั้งโรงเรียนและมีการฝึกอาชีพให้คนเหล่านั้น
- การแจกจ่ายเครื่องอุปโภคบริโภคเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต

ทั้งนี้บ้านพักผู้ลี้ภัยค่ายนั้นจะถูกทำด้วยไม้ไผ่หรือวัสดุอื่น ๆ ที่ไม่มั่นคงถาวรสามารถรื้อถอนง่าย เพื่อรองรับการรื้อถอนที่รวดเร็วและไม่ผิดกับหลักกฎหมายในรัฐที่ไม่ได้เข้าร่วมภาคี แต่แนวทางในการ จัดการเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยเมื่อนั้นยังไม่ได้ออกนโยบายจากรัฐหรือการดำเนินการจากรัฐในการ ดำเนินการ

รูปที่ 2-13,2-14 : ค่ายผู้ลี้ภัยในประเทศไทย www.UNHCR.com สืบค้นเมื่อ 25 กันยายน 2563

2.2.1.2 เคหะเพื่อคนรายได้น้อย ในปัจจุบันนั้นรัฐไทยยังมิได้มีการส่งเสริมการสร้างที่อยู่ อาศัยในเมืองเพื่อผู้ลี้ภัยขึ้นมาแต่ตามกฎหมายพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองปี พ.ศ 2522 และอนุสัญญา ต่าง ๆ ที่รัฐไทยนั้นได้ใช้และได้เข้าร่วมนั้นสามารถส่งเสริมพื้นที่ส่วนนี้ได้ และในหมวดที่ 6 มาตราที่

¹⁵ ดร.ภานุภัทร จิตเที่ยง :การสัมมนาทางวิชาการ รัฐไทยกับผู้ลี้ภัยในเขตเมือง :สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2563
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19 และ 20 ได้กล่าวว่า ในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกัน หรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย จึงเป็นเหตุผลว่าที่พักอาศัยของกลุ่มผู้ลี้ภัยนั้นควรจะเป็นที่พักอาศัยที่ผู้ลี้ภัยสามารถเข้ามาเช่าและเสียค่าใช้จ่ายเช่าให้กับที่พักอาศัยนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับรัฐในการดูแลผู้ลี้ภัยได้อีกด้วยตัวอย่างเช่น โครงการของหน่วยงาน JRS ที่บริการด้านที่พักอาศัยสำหรับผู้ลี้ภัยหรือ ผู้ขอลี้ภัย โดยหน่วยงานดังกล่าวได้เช่าห้องพักราคาถูกไว้ 3 แห่งสำหรับช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ไร้บ้านหรือตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินและต้องการที่พักอาศัยอย่างเร่งด่วน

ทั้งนี้ กรมการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยได้ออกนโยบายเพื่อสร้างบ้านและที่อยู่อาศัยให้กับผู้มีรายได้น้อยอยู่อาศัย คือ หนึ่งในปัจจัยสี่ที่เป็นรากฐานของความมั่นคงของชีวิตและครอบครัว โดยที่อยู่อาศัยจะอยู่ในรูปแบบของอาคารบ้านเรือนที่ใช่ประโยชน์เพื่อการอยู่อาศัย เช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝดบ้านแถว ทาวน์เฮาส์หรืออาคารที่อยู่อาศัยรวม รวมถึงพื้นที่หรือที่ดินในการก่อสร้างสาธารณูปโภค สาธารณูปการรวมทั้งบริการต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงบุคคลและครอบครัวเข้ากับชุมชนและจากชุมชนสู่ภูมิภาค ทั้งนี้ คุณลักษณะที่สำคัญของที่อยู่อาศัยคือ สถานที่ที่บุคคลใช้เพื่อป้องกันภัยอันตรายยามหลับนอนและพักผ่อน อีกทั้งเป็นที่ซึ่งผู้อยู่อาศัยสามารถประกอบอาชีพได้การกำหนดลักษณะที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยควรคำนึงถึงคุณลักษณะที่สำคัญคือ¹⁶

รูปที่ 2-15,2-16 เคหะการเพื่อผู้มีรายได้น้อย :www.DDproperty.com: สืบค้นเมื่อ 30 กันยายน 2563

- (1) การมีที่อยู่อาศัยที่ดีต่อการดำรงชีวิต สามารถตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐาน
 - ด้านกายภาพคือ การป้องกันแดด ฝน และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ความสะอาดสบายและมีสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็นและเพียงพอเช่น น้ำประปาไฟฟ้า เบนตน
 - ดานจิตใจคือฐานะทางสังคม ความเปนเจ้าของและความเป็นส่วนตัว

¹⁶มาตรฐานการจัดการที่อยู่อาศัยผู้มีรายได้น้อย : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย www.moi.go.th :สืบค้นเมื่อ 15 กันยายน 2563

- การมีที่อยู่อาศัยที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคลทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

(2) ดานสุขภาพอนามัย

- วัดได้จากสถิติการเจ็บป่วยด้วยโรคภัยแรงและเรื้อรัง (ความดัน เบาหวาน หัวใจ หอบ หืดโรคขอ มะเร็งการติดสารเสพติดและสุราการป่วยทางจิต)

(3) ดานคุณภาพสิ่งแวดล้อม

- คุณภาพของอากาศ
- คุณภาพน้ำ
- ความดังของเสียง

(4) การส่งเสริมสถานภาพทางเศรษฐกิจ

- กองทุนหมู่บ้าน
- การจัดตั้งกลุ่มประกอบอาชีพ

(5) ความสัมพันธ์ทางสังคมและวัฒนธรรม

- การจัดกิจกรรมทางสังคม วัฒนธรรม
- การดูแลผู้ด้อยโอกาส

(6) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

- ความปลอดภัยในการดำรงชีวิตประจำวัน
- ความปลอดภัยจากภัยพิบัติในชุมชน

(7) การบริหารจัดการชุมชน

- การจัดตั้งกรรมการหมู่บ้านหรือชุมชน
- การระดมทุนในการบริหารจัดการหมู่บ้านหรือชุมชน

ดังนั้น ในการพัฒนาที่อยู่อาศัย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นจำเป็นต้องเข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ในการประกอบพร้อมขึ้นมาเป็นชุมชน องค์ประกอบเหล่านั้นได้แก่

- ความหนาแน่นของชุมชนและสัดส่วนการใช้ที่ดิน
- องค์ประกอบของชุมชนและที่อยู่อาศัย
- การวางผังอาคารที่อยู่อาศัย
- มาตรฐานหน่วยที่อยู่อาศัย
- รูปแบบที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

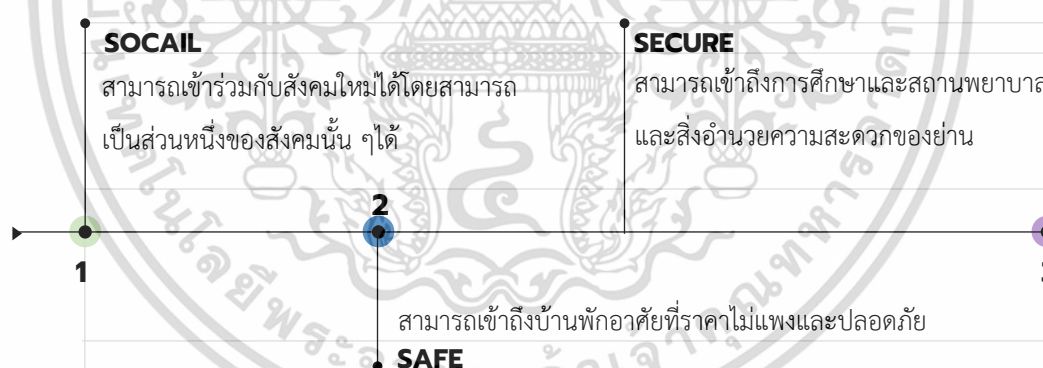
2.2.2 แนวทางการสร้างบ้านพักอาศัยเพื่อผู้ลี้ภัยในต่างประเทศ

2.2.2.1 ออสเตรเลีย ออสเตรเลียนั้นมีค่ายผู้ลี้ภัยเช่นเดียวกับประเทศไทยโดยค่ายผู้ลี้

ภัยของออสเตรเลียนั้นประกอบขึ้นจากอุปกรณ์ที่รัฐมอบให้ซึ่งจะเป็นบ้านพักอาศัยชั่วคราว ค่ายของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออสเตรเลียตั้งอยู่ที่ Nauru ซึ่งเป็นเกาะกลางทะเลที่ผู้ลี้ภัยเข้าถึงสาธารณูปโภคของเมืองได้ลำบาก โดยที่ผู้ลี้ภัยจะได้รับความช่วยเหลือด้านอาหารและสิ่งของเครื่องใช้จำเป็นจากองค์กรต่าง ๆ เป็นเหตุให้ประชากรออสเตรเลียได้ออกมาเรียกร้องให้มีการปฏิบัติกับผู้ลี้ภัยเสมือนประชาชนคนหนึ่งโดยการเรียกร้องให้กลุ่มผู้ลี้ภัยสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคในเมืองได้ ทางออสเตรเลียจึงได้มอบเงินทุนหนึ่งก้อนจากโครงการ Beer and Foley 2003 เพื่อให้ผู้ลี้ภัยและประชาชนในประเทศที่มีเงินทุนไม่เพียงพอสามารถไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่เขตชานเมืองเพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของเศรษฐกิจในย่านของพื้นที่ชานเมือง แต่มักจะมีปัญหาตามมาเสมอเนื่องจากพื้นที่เหล่านั้นขาดสาธารณูปโภคทำให้ผู้ลี้ภัยหลาย ๆ คนยังคนเลือกที่จะอยู่อาศัยในเมืองใหญ่มากกว่า ในปัจจุบันรัฐบาลออสเตรเลียจึงได้ตระหนักว่าบ้านพักอาศัยนั้นมีได้ประกอบขึ้นเพียงแค่โครงสร้างของบ้าน แต่มันยังต้องการบริบททางสังคมอื่น ๆ ร่วมด้วย โดยนักวิชาการหลายคนและองค์กรต่าง ๆ ล้วนออกมากล่าวว่าการจะตั้งถิ่นฐานใหม่ให้ประสบความสำเร็จนั้น ผู้ลี้ภัยจะต้องสามารถเข้าร่วมกับสังคมใหม่ได้โดยสามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมนั้น ๆ ได้ และสามารถเข้าถึงบ้านพักอาศัยที่ราคาไม่แพงและมีความปลอดภัย สามารถเข้าถึงการศึกษาและสถานพยาบาล เพื่อให้พวกเขาสามารถดำรงชีวิตเป็นปกติได้¹⁷ รัฐจึงได้เริ่มส่งเสริมให้ผู้ลี้ภัยเข้ามาเช่าพื้นที่ในเขตชานเมืองที่องค์ประกอบของสาธารณูปโภคมากขึ้น โดยให้พวกเขาสามารถจ่ายค่าเช่าในราคาถูกได้เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐ และเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในย่านชานเมืองให้มีการจ้างงานและกระตุ้นเศรษฐกิจให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นอีกด้วย

รูปที่ 2-17 กระบวนการสร้างบ้านต้นทุนต่ำในออสเตรเลีย (เรียบเรียงโดย ณฐมณ ชันชยัน 2563)

2.2.2.2 ยุโรป ในสหภาพยุโรปนั้นได้ตระหนักถึงการมีอยู่ของผู้ลี้ภัยเมืองเป็นอย่างมาก เนื่องจากสหภาพยุโรปเป็นกลุ่มพื้นที่หลัก ๆ ที่รองรับการเข้ามาของผู้ลี้ภัยจากทั่วประเทศ

กรีซ เมือง Thessaloniki ได้เปลี่ยนแปลงพื้นที่อาคารสำนักงานเป็นที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยเมืองซึ่งเป็นโครงการริเริ่มที่ได้ดำเนินขึ้นโดยภาคองค์กรประชาสังคมซึ่งได้รับเงินทุนมาจากรัฐบาล

¹⁷ Refugees, housing, and neighbourhoods in Australia : โดย Paul Flatau, Val Colic-Peisker, Alicia Bauskis, Paul Maginn, and Petra Buergett : สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2563

และองค์กรทางศาสนาต่าง ๆ แม้จะมีข้อผิดพลาดอยู่ในหลาย ๆ อาทิเช่นการเข้าถึงกลุ่มผู้ลี้ภัยนั้น เป็นไปได้ยากแต่องค์กรเหล่านี้ก็ได้ขยายอาสาสมัครเพื่อกระจายตัวออกไปและขอความร่วมมือกับชุมชนเพื่อจัดเตรียมที่พักอาศัยในเมืองให้แก่ผู้ลี้ภัยที่มีความเปราะบาง อาทิเช่น เด็กและผู้หญิงท้อง โดยจะมีการคัดเลือกและทำการลงทะเบียนผู้ลี้ภัยเหล่านั้นก่อนจะนำเข้าโครงการ และองค์กรเองก็ได้มีการเช่าสำนักงานสามแห่งเพื่อเปลี่ยนเป็นห้องพักอาศัยให้กับผู้ลี้ภัยกลุ่มนี้ด้วยเช่นกัน ถึงแม้จะมีปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น ที่พักอาศัยเหล่านั้นไม่มีห้องครัวทำให้กลุ่มผู้ลี้ภัยต้องออกไปรับประทานอาหารตามศาสนสถานใกล้เคียง หรือกฎหมายการดัดแปลงอาคารที่ขัดกับท้องถิ่น¹⁸ แต่ทางโครงการก็ได้พยายามอย่างยิ่งที่สุดเพื่อให้โครงการนั้นสามารถเป็นโครงการตัวอย่างเพื่อช่วยเหลือเหล่าผู้ลี้ภัยในเมืองได้ โดยรัฐและองค์กรของกรีซเองก็ได้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในเมืองให้แก่ผู้ลี้ภัยโดยจัดให้มีการนั่งจิบชาพร้อมกับประชาชนของกรีซเอง และทุกวันอาทิตย์ก็จะมีการสอนภาษาอังกฤษโดยอาสาสมัครชาวกรีซอีกด้วย

รูปที่ 2-18 กระบวนการสร้าง เคหะการเพื่อผู้มียารายได้น้อยยุโรป เรียบเรียงโดย (นางสาวณฐมน ชันขยัน 2563)

ไอร์แลนด์ ได้ออกนโยบายสำหรับการจัดทำและการวางแผนเพื่อให้ผู้ลี้ภัยสามารถหาที่พักและที่อยู่อาศัยได้โดยการเริ่มคัดแยกผู้ลี้ภัยตามลักษณะวัฒนธรรม ศาสนา และภาษาที่ผู้ลี้ภัยใช้

¹⁸ STUDY ON ADEQUATE URBAN HOUSING FOR REFUGEES : โดย Simon Deprez & Eléonore Labattut 2016 : สืบค้นเมื่อ

31 สิงหาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพื่อช่วยจัดการท้องถิ่นหรือพื้นที่ที่เหมาะสมแก่ผู้ลี้ภัย ทั้งยังออกนโยบายอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยเพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความเข้าใจและปฏิบัติกับผู้ลี้ภัยอย่างเป็นธรรม¹⁹ โดยทางไอร์แลนด์ได้จัดทำระบบคัดกรองผู้ลี้ภัยที่จะเข้าสู่โครงการโดยแยกและคัดกรอง

รูปที่ 2-19 กระบวนการสร้าง เคหะการเพื่อผู้มียาได้น้อยยุโรป เรียบเรียงโดย (นางสาวณัฐมณ ชันชยัน 2563)

กระบวนการคัดกรองเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้ลี้ภัยสามารถหาที่อยู่อาศัยในระยะยาว จนกว่าประเทศต้นทางของผู้ลี้ภัยจะมีสถานการณ์ดีขึ้น โดยที่อยู่อาศัยเหล่านั้นทางภาครัฐของไอร์แลนด์จะเป็นผู้จัดหาให้กับผู้ลี้ภัยเอง

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 แนวคิดสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมือง

สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการร่วมในเมืองมีที่มาจากนักคิดแนวมาร์กซิสต์ (Marxism) ที่ให้ความสนใจเรื่องเมืองหรืออาจเรียกนักคิดกลุ่มนี้ว่าแนวทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองและเมืองเชิงวิพากษ์ (Critical Urban and Political Economy Theory)²⁰ ซึ่งสนใจวิเคราะห์และวิพากษ์เมืองไม่ใช่เพียงมิติการออกแบบเมืองเพื่อความสวยงาม ความสะดวกสบาย หากแต่ตระหนักถึงแง่มุมเชิงโครงสร้างที่ว่า ผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นมีความหลากหลาย ความต้องการและผลประโยชน์จึงแตกต่างกัน ความสะดวกสบายของคนบางกลุ่มอาจหมายถึงการเบียดขับคนกลุ่มอื่นออกไปจากการใช้พื้นที่ของเมือง โดยนักสังคมวิทยาเมืองที่มีแนวมาร์กซิสต์คนสำคัญสองคน คือ อองรี เลอแฟรบและเดวิด ฮาร์วีย์ มีส่วนสำคัญที่ทำให้แนวคิดนี้เป็นที่สนใจทั้งในแวดวงวิชาการก่อนที่จะแพร่ขยายไปสู่แวดวงผู้กำหนดนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเมืองมากขึ้น เลอแฟรบกล่าวว่า นับแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิทธิที่เป็นนามธรรมได้ถูกทำให้เป็นรูปธรรมขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิทธิตามอายุและเพศ เช่น สิทธิของผู้หญิงผู้สูงอายุ และเด็ก สิทธิตามสถานภาพ เช่น ผู้ใช้แรงงาน ชวนา สิทธิที่จะได้รับการอบรม การศึกษา การทำงาน วัฒนธรรม การพักผ่อน สุขภาพ ที่อยู่อาศัย และเขากล่าวต่อไปถึงสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมือง (the Right to the City) ที่เขากำลังนำเสนอ ไม่ได้มีความหมายแค่ว่า การได้ไปเยี่ยมชม หรือใช้สาธารณูปโภคในเมืองเท่านั้น แต่เป็นสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการกำหนดชีวิตเมือง และให้ความสำคัญกับคุณค่าของการใช้สอย (Used Value) เหนือคุณค่าของการแลกเปลี่ยน กล่าวคือเมืองต้องไม่ถูกพิจารณาในฐานะสินค้าที่ผู้มีฐานะมั่งคั่งกว่าสามารถเข้าถึงได้มากกว่า แต่เมืองจะต้องเป็นที่ซึ่งประชาชนและมนุษย์ทั้งหลายต่างมีสิทธิได้ใช้พื้นที่เมืองร่วมกัน และเหนืออื่นใดคือคนที่อาศัยอยู่ใน

¹⁹ GOOD PRACTICE IN HOUSING MANAGEMENT: โดย The Department of the Environment and Local Government and The City and County Managers Association 2003 :สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2563

²⁰ Uitermark, Justus. "An in memoriam for the just city of Amsterdam." City 13, no. 2-3 (2009): 347-

361.; Susan S. Fainstein, The just city. Ithaca: Cornell University Press, 2010.

เมือง (Urban Inhabitants) ต้องมีส่วนในการกำหนดการใช้พื้นที่ของเมือง ไม่ใช่แค่เฉพาะนายทุนเท่านั้นที่สามารถกำหนดและหาประโยชน์จากพื้นที่ของเมืองด้วยการทำให้เป็นสินค้า และกีดกันคนอื่นจำนวนมากจากการใช้พื้นที่ของเมือง เลอแฟรบิแยว่า งานศึกษาเมืองจำเป็นต้องเผยให้เห็นความปรารถนาและความยากลำบากของคนกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่อาศัยในเมือง เช่น คนที่อาศัยอยู่ในย่านสลัมชานเมือง ชีวิตของคนที่ต้องตื่นแต่เช้าวิ่งออกจากที่พักไปสถานีรถไฟ แล้วก็แออัดอยู่ในรถไฟเพื่อไปทำงาน จากนั้นก็กลับที่พักด้วยสภาพเดียวกัน พักผ่อนไม่กี่ชั่วโมง แล้วก็ต้องทำแบบเดียวกันในวันรุ่งขึ้น ภาพของชีวิตที่ย่ำแย่เช่นนี้ไม่ควรถูกปล่อยให้ผ่านไป เพียงเพราะมันถูกกลบเกลื่อนด้วยความพึงพอใจของคนที่ได้ประโยชน์จากสถานะเช่นนี้

ฮาร์วีย์ชี้แจงว่าในเมืองนั้นมีการยึดครองพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ของกลุ่มนายทุนโดยการสะสมพื้นที่ในเมืองโดยการปลดปล่อยการถือครองเมืองของผู้อื่นลง (Accumulation by Dispossession) การเติบโตของเมืองใหญ่ได้เพิ่มคุณค่าให้กับที่ดินบางพื้นที่ โดยเฉพาะที่ดินย่านใจกลางให้มีมูลค่าสูง ส่วนอาคารที่ชำรุดทรุดโทรมที่อยู่บริเวณโดยรอบถูกลดคุณค่า เพราะไม่เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ จึงถูกรื้อทิ้งแล้วแทนที่ด้วยสิ่งใหม่ กระบวนการทำนองนี้เกิดขึ้นในเมืองอื่น ๆ ด้วย เช่น ในกรุงโซลของเกาหลีใต้ มุมไบของอินเดีย ซึ่งสะท้อนการสะสมทุนเพื่อสร้างผลกำไรผ่านการพัฒนาเมือง และก่อให้เกิดความขัดแย้งจากการที่นักลงทุนไปหยิบฉวยที่ดินจากคนจนที่อาศัยอยู่ที่นั่นเป็นเวลานานเพื่อนำที่ดินไปใช้แสวงหากำไรในเชิงธุรกิจ

สำหรับการวิเคราะห์แนวคิดสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองโดยนักวิชาการคนอื่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น มาร์กิต เมเยอร์ (Margit Mayer)⁴⁶ ชี้ให้เห็นถึงบริบทที่เปลี่ยนไปของคำว่า สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองจากที่มีความหมายแบบถอนรากถอนโคนของเลอแฟรบิแยสู่การถูกลดทอนความหมายทางการเมือง (Depoliticized Version) โดยจำกัดและลดทอนความหมายของแนวคิดนี้ให้เหลือเพียงการขอมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตามระบบที่เป็นอยู่ เมเยอร์ชี้ถึงบริบทของการพัฒนาเมืองโดยแนวทางเสรีนิยมใหม่ หรือการสะสมความมั่งคั่งโดยการปลดปล่อยการถือครองของผู้อื่น ตามคำอธิบายของฮาร์วีย์ว่า ทำให้คนจนกับคนรวยแยกขาดกันอย่างชัดเจนด้วยสิ่งกีดขวางทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น เช่น การเกิดขึ้นของชุมชนปิดที่แยกตัวจากบริเวณข้างเคียง (gated community) การแปรรูปพื้นที่สาธารณะให้เป็นของเอกชน ทำให้การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานและบริการสาธารณะถูกจำกัดมากขึ้น การตื่นตัวและลุกมาเคลื่อนไหวของผู้อยู่อาศัยในเมืองทั้งในประเทศโลกที่หนึ่งและโลกที่สามจึงปรากฏมากขึ้นจากปัญหาการเก็งกำไรในสินทรัพย์อสังหาริมทรัพย์ การถูกบังคับให้รื้อย้าย และพลัดที่อยู่อาศัย (displacement) รวมถึงการเคลื่อนไหวต่อต้านเสรีนิยมก็มีลักษณะเป็นเครือข่ายระดับสากลใน

สถานการณ์เช่นนี้คำขวัญ สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองนั้นได้รับความสนใจจากขบวนการองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศ และได้รับการสนับสนุนจากองค์การระหว่างประเทศ เช่น UN Habitat ได้ริเริ่มพัฒนา Urban Agenda ปี 2003 กลุ่มสิทธิมนุษยชนได้ร่วมกันเสนอต่อองค์การ UNESCO ต่อมาในปี 2004 UNHabitat International Coalition ร่วมกับองค์กรต่าง ๆ ได้นำเสนอร่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองในที่ประชุม Social Forum ก่อนที่ข้อตกลง (Charter) จะได้รับประกาศในที่ประชุม Social Forum ในปี 2005 การผลักดันแนวคิดสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองในเวทีระหว่างประเทศเหล่านี้เป็นความพยายามที่จะผลักดันให้คำขวัญนี้มีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะและในทางกฎหมาย ซึ่งผนวกรวมการพัฒนาเมืองเข้ากับคามยุติธรรมและความเท่าเทียมในเมือง โดยเน้นว่าจำเป็นต้องจัดวางกลุ่มผู้อาศัยในเมืองที่เปราะบางเป็นศูนย์กลางของการออกนโยบาย ไม่ใช่เอานักลงทุนเป็นศูนย์กลาง และกลุ่มเคลื่อนไหวเหล่านี้พยายามจะระบุถึง ‘สิทธิบางอย่าง’ ที่ควรได้รับการปกป้องดังที่เขียนไว้ในกฎบัตรว่า “สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองเป็นการตระหนักในระดับระหว่างประเทศถึงสิทธิมนุษยชนด้านที่อยู่อาศัย ความมั่นคงทางสังคม การทำงาน มาตรฐานการดำรงชีวิตที่ดีพอ การพักผ่อน ข้อมูลข่าวสาร การจัดตั้งองค์กรและสมาคมที่เป็นอิสระ อาหาร น้ำสะอาด ปลอดภัย การถูกข่มขู่ การมีส่วนร่วมและการแสดงตัวตน สุขภาพ การศึกษา วัฒนธรรม ความเป็นส่วนตัว และความมั่นคง การอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและสุขลักษณะ”

ข้อตกลงขยายความต่อว่าสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมืองเป็นการเรียกร้อง สิทธิของความเป็นมนุษย์ที่จะเข้าถึงที่ดิน สุขอนามัย ขนส่งสาธารณะ การบริการโครงสร้างพื้นฐาน ศักยภาพและการเสริมสร้างศักยภาพ และการเข้าถึงบริการสาธารณะ ซึ่งรวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและการเงิน การระบุข้อตกลงเหล่านี้ มาจากหลักพื้นฐานว่า ผู้อยู่อาศัยในเมืองทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในเมือง โดยเฉพาะคนที่สมควรได้รับการปกป้อง เช่น คนจน คนป่วย ผู้พิการ และผู้พลกฏบัตรเหล่านี้ถูกนำเสนอคล้ายกับเป็นพิมพ์เขียวสำหรับองค์กรท้องถิ่นและองค์กรปกครองท้องถิ่นที่สนใจในการบริหารจัดการเมืองที่มีธรรมาภิบาล (Good Urban Governance) โดยมีคู่มือสำคัญคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจความโปร่งใส การมีส่วนร่วมในงบประมาณ และมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางของเมืองต่อไป

2.3.2 แนวคิดการออกแบบที่อยู่อาศัยในภาวะทฤษฎีพหุวัฒนธรรม

พหุวัฒนธรรมคือรัฐหรือประเทศที่มีการอพยพเคลื่อนย้ายเข้ามาของกลุ่มชาติพันธุ์ใหม่จึง มีการยอมรับความแตกต่างของกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของกลุ่มเหล่านี้ การยอมรับพหุวัฒนธรรมคือการที่กฎหมายและกฎระเบียบที่ใช้ในการบริหารหรือการจัดการมีลักษณะไม่เคร่งครัดเปิดโอกาสให้มีทางเลือกในการปฏิบัติการโดยไม่มีวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งครอบงำ และวัฒนธรรมอื่นถูกครอบงำ (Subordinate culture) ในการพิจารณาเรื่องพหุวัฒนธรรม รายละเอียดเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจเรื่องสำคัญ และข้อแตกต่างระหว่างกฎระเบียบที่กำหนดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรกับการบังคับใช้ในการปฏิบัติจริงเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาด้วย ตัวอย่างเช่น มาเลเซียและสิงคโปร์เป็นตัวอย่างที่รัฐใช้คำว่าพหุวัฒนธรรมเพื่อเป้าหมายทางการเมือง แต่ในทางปฏิบัติวัฒนธรรมชุดหนึ่งยังมีบทบาทในสังคมเหนือชุดอื่น (อมรา พงศาพิชญ์ 2541, 173-176) พหุวัฒนธรรมเน้นการยอมรับลักษณะเด่นของแต่ละวัฒนธรรมที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ยึดถือปฏิบัติเมื่อย้ายถิ่นมาอยู่ในอีกสังคมหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พหุวัฒนธรรมจึงหมายถึง สังคมที่มีผู้ย้ายถิ่นจำนวนมากพร้อมด้วยวัฒนธรรมและภาษาที่ติดตัวคนเหล่านี้มาจากบ้านเกิดเมืองนอน และเกิดจากการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มขึ้น ธรรมชาติของบุคคลแต่ละคนจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มซึ่งมีลักษณะวัฒนธรรมที่เป็นของตนเอง และหลาย ๆ กลุ่มจะรวมตัวกันเป็นสังคมใหญ่การอยู่รอดของกลุ่มเกิดจากการเห็นคุณค่าของกระบวนการคิดและสัญลักษณ์ที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรม ปัจจัยทางศาสนา เชื้อชาติ อายุเพศ ชนชั้นทางสังคม และการศึกษาจะเป็นตัวสำคัญที่กำหนดเกี่ยวกับความเชื่อ ความรู้สึก และการกระทำของบุคคล ในลักษณะของการรวมกลุ่มต่าง ๆ ของสังคมใหญ่ ย่อมมีการประสานของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม บุคคลแต่ละคนนอกจากจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหนึ่งแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอื่น ๆ ในขณะเดียวกันด้วย ซึ่งอาจมีลักษณะที่ชัดเจนในกลุ่มหนึ่งและมีลักษณะที่น้อยหรือไม่มีเลยในอีกกลุ่มหนึ่ง

2.3.3 กิจกรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะ

มนุษย์จะทำกิจกรรมในหนึ่งวันเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ด้านหลัก คือ ด้านความต้องการ การของร่างกาย เช่น การนอน การรับประทานอาหาร ประมาณ 10 ชั่วโมง ด้านเศรษฐกิจ ประมาณ 9 ชั่วโมง และด้านการพักผ่อนประมาณ 5 ชั่วโมง (Ratcliffe, 1975, อ้างถึงใน กฤติยา โชควัฒนชัย, 2544) และการพักผ่อนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่กิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง (Active Recreation) เช่น การเล่นกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation) เช่น การนั่งเล่น พักผ่อน เล่นเกม พบปะพูดคุย Jan Gehl (1987: 11) ได้จำแนกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงข่ายพื้นที่โล่งของ เมืองไว้เป็นประเภทหลัก ๆ ดังนี้

2.3.3.1 กิจกรรมจำเป็น (Necessary Activities) หมายถึง กิจกรรมหลักของกิจวัตรประจำวันที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการทำกิจกรรมบนพื้นที่สาธารณะ เช่น การเดินไปโรงเรียน หรือทำงาน การรอรถประจำทาง ส่วนใหญ่เป็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเดินทางต่าง ๆ อาจต้องการผู้ร่วมทำกิจกรรมหรือไม่ต้องการ เป็นกิจกรรมที่มีความเสมอภาคกันในทุกสภาพแวดล้อม และไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่จำเป็น

2.3.3.2 กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ (Optional or Recreational Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ทำกิจกรรม และเกิดขึ้นเมื่อมีช่วงเวลาและสถานที่เอื้ออำนวย เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหย่อนใจเป็นหลัก เช่น การเดินเล่นรับลมหรือสูดอากาศบริสุทธิ์หรือนั่งเล่น เพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่ต้องการดึงดูดและเหมาะสมในการทำกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3.3 กิจกรรมผลลัพธ์หรือ กิจกรรมทางสังคม (Resultant or Social Activity)

หมายถึงกิจกรรมที่มีการพบปะ มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่เกิดต่อเนื่องกับกิจกรรมทั้งสองข้างต้น คือต้องอาศัยการที่มีผู้ประกอบกิจกรรม ในพื้นที่โล่งเสียก่อน ได้แก่ การละเล่น การตกท้าย การสนทนา กิจกรรมร่วมกันของชุมชน และรวมไปถึงปฏิสัมพันธ์ทางอ้อม (Passive Contact) เช่นการดูหรือฟังคนอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณ เดียวกัน Amos Rapoport และ Haryadi (อ้างถึงใน ปรีดา หุตะจุตะ, 2546: 35) แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิต การทำกิจกรรมและการใช้พื้นที่ที่ความสัมพันธ์กัน เริ่มจากการจำกัดความคำว่า “วัฒนธรรม” ว่าเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความเชื่อด้านสภาพภูมิศาสตร์สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ สิ่งนั้นจะก่อให้เกิดโลกทัศน์ที่ มนุษย์สามารถตีคุณค่า แล้วเลือกเอาคุณค่านั้น ๆ มาเป็นค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่แสดงออกมาในรูปของระบบกิจกรรม ในที่สุดก็จะเกิดเป็นการใช้พื้นที่หรือระบบที่ตั้งระบบกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ในระดับบุคคล (Individual Level) และระดับกลุ่ม(Group Level) จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนใหญ่ ๆ คือ (อ้างถึงใน คณิชา, 2544) เวลา

(The Time of An Activity) แบ่งเป็นช่วงเวลาของการทำกิจกรรม (Duration) และเวลาที่ทำกิจกรรม (Time of Occurrence) พื้นที่ที่จะถูกใช้ทำกิจกรรม (The Space Over Which The Activity TakePlace) ชนิดของกิจกรรม (The Type of Activity) นอกจากนี้ระบบของกิจกรรมยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจตำแหน่งที่ตั้งของบ้าน รสนิยมการเดินทาง หรือการเคลื่อนที่ (Mobility) ซึ่งจะเกี่ยวกับต้นทุน ที่ใช้ในการเดินทาง การเป็นเข้าของยานพาหนะ วัตถุประสงค์ของการเดินทาง ประเภทของเที่ยวการเดินทาง เป็นต้น ช่วงชีวิต (Stage in life Corse) รวมถึงโอกาสที่จะทำกิจกรรม

2.3.4 ความรู้สึกต่อสถานที่ (Sense of Place)

ความรู้สึกต่อสถานที่ที่มีความแตกต่างกันออกไปโดยขึ้นอยู่กับสถานที่นั้น ๆ หรือประโยชน์ใช้สอยของสถานที่นั้น ๆ ซึ่งความรู้สึกต่อสถานที่นั้นคือการให้ความสำคัญกับการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับสภาพแวดล้อม โดย Ian Nairn ได้นิยามเกี่ยวกับความรู้สึกต่อสถานที่ไว้ดังนี้พื้นที่หรือสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเมื่อมีคนเข้าไปใช้พื้นที่นั้นทุกคนจำเป็นที่จะต้องสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสภาพแวดล้อมเหล่านั้นหรืออาจเป็นความรู้สึกสำนึกต่อสถานที่ซึ่งไม่ใช่ศิลปะที่ถูกสร้างขึ้นมา แต่มันเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามกระบวนการทางจิตวิทยาของมนุษย์ (Nairn, 1965: 6) ความรู้สึกต่อสถานที่ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความต้องการและความสนใจของมนุษย์ที่จะรับรู้ซึ่งจะเกิดจากส่วนลึกของจิตสำนึกที่มีต่อสถานที่และก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ของคน ในรูปแบบที่แตกต่างกัน ทางด้านจิตวิทยาได้แบ่งความรู้สึกต่อสถานที่ออกเป็น 2 ลักษณะ (Edward, 1980: 65) ดังนี้

2.3.4.1 ความรู้สึกต่อสถานที่โดยไม่รู้ตัว (Unselfconscious sense of place)

ความรู้สึกที่มีต่อสถานที่นั้นเป็นการสร้างความสัมพันธ์ต่อเอกลักษณ์เฉพาะตัวของสถานที่กระบวนการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นี้เป็นกระบวนการทางธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้น ทั้งนี้ยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดการปรับตัวที่มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ซึ่งก็จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น ความรู้ประสบการณ์วัฒนธรรม ทักษะคิดเป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามทางด้านจิตวิทยา ยังไม่มีใครสามารถบอกได้ว่าความรู้สึกต่อสถานที่ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยที่ไม่รู้ตัวนั้น จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใด และไม่สามารถกำหนดได้โดยตรง

2.3.4.2 ความรู้สึกต่อสถานที่ที่เกิดขึ้นโดยรู้ตัว (Self conscious sense of place)

ความรู้สึกต่อสถานที่ที่เกิดขึ้นโดยรู้ตัวนั้น เป็นประสบการณ์การรับรู้ที่พัฒนามาจากความรู้สึกต่อสถานที่ที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ซึ่งสาเหตุของการรับรู้ความรู้สึกเหล่านี้ได้จะเกิดจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคนกับสถานที่ที่มีรูปธรรมมากขึ้น จึงจะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดความรู้สึกต่อสถานที่นั้นเป็นสิ่งที่สามารถเข้าใจได้ง่ายและมีเหตุปัจจัยในการเกิดขึ้นอย่างชัดเจน เช่น อาจเกิดขึ้นจากการรับรู้รูปทรง (Form) หรือ รูปแบบ (Pattern) ซึ่งทั้งนี้ทั้งนั้นก็ขึ้นอยู่กับความสามารถในการรับรู้ของแต่ละบุคคล รวมถึงแต่ละลักษณะทางวัฒนธรรมอีกด้วย

2.3.5 สวนและพื้นที่สีเขียวช่วยผู้อพยพหยั่งรากในพื้นที่ใหม่

พื้นที่สวน หรือพื้นที่สีเขียวของพืชพรรณในหลายประเทศจึงมีความหมายลึกไปกว่านั้น เช่น สวนกลายเป็นพื้นที่ที่ผู้อพยพใช้เพื่อลงหลักปักฐาน หรือผู้คนจากดินแดนอื่นใช้เพื่อหยั่งรากและยืนยันตัวตนผ่านสวน ไม่ว่าจะเป็นสวนขนาดเล็กหรือพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ มีงานศึกษาพื้นที่ในออสเตรเลียที่ประกอบขึ้นด้วยความหลากหลายของกลุ่มผู้อพยพ พบว่าผู้ที่มาจากหลากหลายพื้นที่ต่างใช้พื้นที่สีเขียวเพื่อยึดโยงตัวตนลงสู่ผืนดินใหม่ ช่วยสร้างเป็นปึกแผ่น ความเป็นคนแปลกหน้า และความรู้สึกแปลกแยกลงในหลายประเทศค่อนข้างตระหนักว่าประเทศของตัวเองนั้นก่อตัวขึ้นบนความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นดินแดนเก่าแก่เช่นอังกฤษ หรือดินแดนใหม่อย่างอเมริกาและออสเตรเลียจริงๆ ในยุคสมัยใหม่เรียกได้ว่าทุกประเทศ ทุกเมืองใหญ่ต่างก่อตัวขึ้นโดยมีกลุ่มคนจำนวนมาก ทั้งผู้อพยพ ผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรมที่ร่วมกันขับเคลื่อน ซึ่งการตระหนักถึงความหลากหลายนี้หลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับชีวิตและเมืองที่ดี จึงขยายเรื่องความหลากหลายเข้าไปในงานออกแบบพื้นที่สาธารณะ ที่ส่งผลกับคนทุกกลุ่มอย่างถ้วนหน้า ตัวอย่างเช่นพื้นที่สีเขียวกับความรู้สึกอบอุ่นของผู้อพยพ จากกรณีของออสเตรเลีย โดยออสเตรเลียเป็นอีกประเทศแนวหน้าที่ให้ความสำคัญกับเมืองที่ดี เป็นประเทศที่ตระหนัก และพร้อมส่งเสริมความหลากหลายอย่างแข็งขัน ออสเตรเลียจึงเป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลาย นับตั้งแต่กลุ่มผู้อพยพยุคบุกเบิกชาวอังกฤษและไอริสในช่วงปี 1950 ชาวเวียดนามในทศวรรษ 1970 และแน่นอนว่าหลังยุคโลกาภิวัตน์และการเกิดขึ้นของเมืองใหญ่ในออสเตรเลียเองก็เต็มไปด้วยผู้อพยพของคนหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรมจากประเด็นเรื่องพื้นที่สาธารณะ และความสนใจเรื่องผู้อพยพ แน่ละว่าการอพยพย้ายและตั้งถิ่นฐานใหม่นั้นเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อน ออสเตรเลียจึงมีงานศึกษาและพบว่าพื้นที่สีเขียว อันเป็นพื้นที่สาธารณะหนึ่งนั้นกลายเป็นพื้นที่สำคัญที่เหล่าผู้ตั้งรกรากใหม่ใช้เพื่อแสดง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวตนและเป็นพื้นที่สีเขียว กระทั่งรวมตัวและประกอบกิจกรรมทางสังคม ทำให้ความหลากหลายในออสเตรเลียมีความเข้มแข็งผ่านการมีอยู่ และความหลากหลายนี้ก็เปลี่ยนแปลงพื้นที่สีเขียวในออสเตรเลียด้วยการหยั่งรากที่หยั่งผ่านพืชพรรณ ตัวตน และความหลากหลาย โดยงานศึกษาจากออสเตรเลียชื่อ Representation of Multiculturalism in Urban Green Spaces ที่เผยแพร่เมื่อปี 2014 ทำให้เห็นว่าพื้นที่สีเขียว ตั้งแต่สวนขนาดเล็กจนถึงภูมิทัศน์ในเมืองสัมพันธ์กับการหยั่งราก สร้างตัวตน และความรู้สึกของความเป็นบ้านให้กับกลุ่มผู้อพยพ ในเบื้องต้นตัวงานศึกษาชี้ให้เห็นความสำคัญของพื้นที่สีเขียวที่มีมิติทางวัฒนธรรม ว่าเป็นพื้นที่ที่คนชาติต่างๆ มารวมตัวกัน และเป็นพื้นที่ของการเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ ทำให้เห็นความสำคัญของพื้นที่ส่วนกลางว่ามีผู้คนจากกลุ่มภาษา ชาติพันธุ์ ศาสนามารวมใช้พื้นที่แห่งนี้ และที่สำคัญยังเป็นพื้นที่ที่ใช้สร้างความทรงจำของการหยั่งราก และสร้างอัตลักษณ์ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

จากการหยั่งรากในเชิงอุปมาอุปไมย ในงานศึกษานี้พบว่าพื้นที่สีเขียวมีความสำคัญกับกลุ่มผู้อพยพเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะพื้นที่ที่ใช้ชุดพรรณและสร้างตัวตน โดยเฉพาะความรู้สึกของความเป็นบ้าน เกิดเมื่องนอน ผสมผสานจนเกิดเป็นตัวตนรูปแบบใหม่ จากสวนขนาดเล็กในพื้นที่บ้าน ค่อยๆ ขยายมาสู่ภูมิทัศน์ของเมือง และเปลี่ยนแปลงผสมผสานไปตามกาลเวลา

อธิบายอย่างง่ายที่สุดคือ เวลาที่ผู้อพยพเดินทางมายังดินแดนใหม่ คนส่วนมากมักจะมีการลงมือปลูกพืช ทำสวนที่มีลักษณะทำนองเดียวกับที่เคยมีในบ้านเกิดเมื่องนอนของตัวเอง นอกจากนี้ ยังมีงานศึกษา Participation and wellbeing in urban greenspace: 'curating sociability' for refugees and asylum seekers พบว่าลักษณะพืชพรรณของออสเตรเลียที่ใช้ ตั้งแต่ระดับสวนบ้าน และระดับการวางผังเมือง สัมพันธ์กับวัฒนธรรมแบบมาซิโดเนียของกรีก และวัฒนธรรมของชาวเวียดนาม ลองนึกภาพว่า เมื่อต้องไปตั้งรกรากในดินแดนใหม่ๆ เราเองก็อยากปลูกพืช และจัดวางสวนด้วยพืชพรรณที่คุ้นเคย จากความเข้าใจนี้ทำให้เห็นว่าตัวพื้นที่สีเขียวตั้งแต่ระดับสวนขนาดเล็ก ไปจนถึงในระดับของการจัดการภูมิทัศน์เมืองย่อมสัมพันธ์กับบริบท อันเป็นเครื่องมือหนึ่งในการนำ 'ความเป็นบ้าน' ไปชุดพรรณตัวตนผ่านการนำพาความทรงจำมาร่วมหยั่งรากจากผืนแผ่นดินแม่สู่แผ่นดินใหม่ ด้วย รายละเอียดสำคัญหนึ่งคือความเปลี่ยนแปลงที่แสดงออกผ่านสวน งานศึกษาข้างต้นพบว่าลักษณะของสวนนั้นจะค่อยๆ คลี่คลายจากวัฒนธรรม พืชพรรณหรือรูปแบบการออกแบบจากวัฒนธรรมดั้งเดิม จะค่อยๆ ผสมผสานจนกลายเป็นตัวตนใหม่ เช่นสวนที่ได้รับอิทธิพลแบบกรีกจะมีความเป็นออสเตรเลียมากกว่าสวนแบบเวียดนาม เนื่องจากกลุ่มวัฒนธรรมกรีกอพยพมาอยู่นานกว่าจนกลืนกลายเป็นวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ให้มีความเป็นออสเตรเลียมากขึ้น

ความสำคัญในมิติทางวัฒนธรรมของพื้นที่สีเขียว พื้นที่เมือง และอัตลักษณ์ความทรงจำของผู้คน ทำให้เกิดการมองเห็นที่ลึกซึ้งและซับซ้อน เช่นการรักษา การสร้างอัตลักษณ์ และการวิวัฒน์เปลี่ยนแปลงตัวตนของผู้คนผ่านการใช้สวนในฐานะของตัวตนและความทรงจำ รวมถึงเห็นการทำสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือพื้นที่สีเขียวในฐานะพื้นที่ของตัวตน ความทรงจำ การเยียวยา และการยืนยันหยัด ที่ค่อยๆ รับเอาความหลากหลายเข้าสู่วัฒนธรรมเดิม และปรับเปลี่ยนจนกลายเป็นตัวตนใหม่ๆ จากรุ่นสู่รุ่น

ดังนั้นพื้นที่สีเขียวในเมืองจึงคำนึงถึงฟังก์ชันทางวัฒนธรรมใหม่ที่ส่งผลกับระดับจิตใจ ว่าเป็นพื้นที่พักพิงใจของเหล่าผู้คนที่เข้ามาเป็นคนแปลกหน้าใหม่ เป็นที่มอบความรู้สึกของความเป็นคนใน และลดทอนความเป็นคนนอก ทั้งช่วยนำพาความทรงจำในอดีตกลับมาสู่การสร้าง ความทรงจำและตัวตนใหม่ ไปจนถึงเป็นการหยั่งรากกระชับตัวตนที่ทำให้เห็นความแตกต่างหลากหลายที่ผสมกลมเกลียวกันในที่สุด

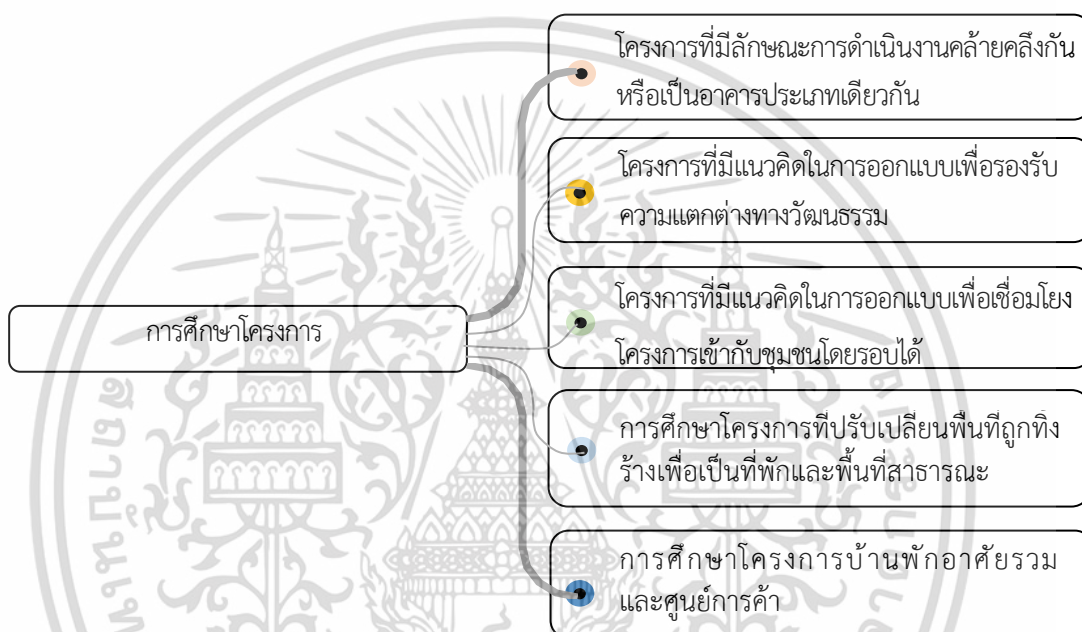

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

การศึกษาโครงการตัวอย่าง

การศึกษาอาคารตัวอย่างของโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาโครงการที่มีลักษณะงานใกล้เคียงกัน หรือโครงการที่มีส่วนใดส่วนหนึ่งที่มีลักษณะการดำเนินงานเหมือนกันรวมถึงศึกษาแนวคิดทางสถาปัตยกรรม การวางผังโครงการ ในการศึกษาอาคารตัวอย่างมีเกณฑ์ในการเลือกศึกษาโครงการดังต่อไปนี้

รูปที่ 3-1 : การศึกษาโครงการตัวอย่าง (เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันขยัน 2563)

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาโครงการจะใช้เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอย องค์ประกอบต่าง ๆ ภายในโครงการที่มีความสัมพันธ์กัน แนวทางการแก้ปัญหาในการวางผังเพื่อประสิทธิภาพในการใช้งาน ซึ่งการศึกษาจะเลือกโครงการตัวอย่างทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

3.1 การศึกษาตัวอย่างโครงการบ้านพักอาศัยเพื่อผู้มีรายได้น้อยในเมืองจากโครงการ แฟลตดินแดงใหม่โดยการเคหะแห่งชาติ

เนื่องจากผู้สั้ภัยที่เข้ามาใช้โครงการนั้นจะเน้นการช่วยเหลือผู้สั้ภัยที่เดือดร้อนด้านการเงินและ
ขาดแคลนที่พักอาศัยเข้ามาใช้ในโครงการก่อน เช่นเดียวกับโครงการบ้านพักอาศัยผู้มีรายได้น้อยที่เน้น
การช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนให้กับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงที่พักอาศัยในเมืองได้

สถานที่ตั้ง : ถนนมิตรไมตรี ใกล้กับถนนอโศก-มนตรีและถนนวิภาวดี-รังสิต กรุงเทพฯ
หน่วยพักอาศัย : 334 หน่วย
ปีที่ก่อสร้าง : 2018
เจ้าของโครงการ : การเคหะแห่งชาติ

3.1.1 ความเป็นมา

จากปัญหาการที่ดินหายากและราคาแพงมากขึ้นเนื่องจากการกักตุนและเก็งกำไรที่ดิน ส่งผล
ให้คนที่มีรายได้น้อยขาดแคลนที่อยู่อาศัย จึงเกิดแนวความคิดการแก้ปัญหาด้วยการทำอาคารชุดพักอาศัย
รวมหรือที่เรียกว่า แฟลตขึ้นมาทดแทนที่อยู่อาศัยแบบเดิมที่เป็นแนวราบแฝดที่ใช้พื้นที่ดินมากกว่า โดย
การเคหะแห่งชาติได้เช่าพื้นที่ดินของกรมธนารักษ์เพื่อจัดทำสร้างที่อยู่อาศัยสำหรับให้ผู้มีรายได้น้อย
เช่า เกิดเป็นโครงการอาคารสงเคราะห์ดินแดงประมาณ 5,000 หน่วย ก่อสร้างระหว่างปี พ.ศ. 2506-
2517 (ต่อมาสร้างอาคารเพิ่มอีก 30 หลัง รวมพื้นที่อยู่อาศัยกว่า 9,000 หน่วย มีผู้อยู่อาศัยกว่า
36,000 คน) รูปแบบการก่อสร้างอาคารสร้างเป็นอาคารแฟลตสูง 5 ชั้น ที่อยู่อาศัย 4 ชั้น และชั้น
ล่างสุดเป็นใต้ถุนโล่ง มีบันไดสองข้างอาคาร มีทางเดินร่วมโดยมีหน่วยพักอาศัยอยู่ด้านเดียว (Single
Loaded Corridor)

โดยออกแบบให้ห้องพักอาศัยแต่ละห้องมีพื้นที่ใช้สอยประมาณ 40 ตารางเมตร/หน่วย
(3.5 x 12 m.) มีส่วนนอกประกอบสั้ครัว ห้องน้ำและระเบียง มีช่องเปิดสำหรับทิ้งขยะลงปล่องโดยมี
ปล่องขยะ 1 ปล่องต่อ 2 หน่วย รองรับผู้มีรายได้น้อยได้ครัวเรือน ไม่เกิน 1,500 บาท/เดือน จ่ายค่าเช่าเพียง
100-125 บาท/เดือน เพื่อรองรับการอพยพของผู้อยู่อาศัยในชุมชนแออัดเดิมบนพื้นที่ทิ้งขยะของ
กรุงเทพมหานครและกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่ต้องการที่พักอาศัยในช่วงเวลานั้น ซึ่งนับจากตอนนั้นมาถึง
ปัจจุบันก็เป็นเวลากว่า 50 ปีแล้ว ตัวอาคารเกิดความทรุดโทรมตามกาลเวลาจากหลาย ๆ ปัจจัยทั้ง
เทคโนโลยีการก่อสร้างในสมัยนั้นและเมื่อคำนึงถึงความคุ้มทุนแล้วการสร้างอาคารเพียงแค่ 5 ชั้นบน
พื้นที่เมืองซึ่งไม่คุ้มค่างกับราคาที่ดินในปัจจุบันแล้ว อีกทั้งภาพลักษณ์การอยู่อาศัยที่ขาดการการจัด
ระเบียบที่ดีและไม่ได้ส่งเสริมการใช้ชีวิตการประกอบอาชีพของผู้อยู่อาศัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3-2 : ภาพแฟลตดินแดงเดิมในปัจจุบัน (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชื่นชยัน)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นการเคหะแห่งชาติจึงมีแผนที่จะพัฒนาโครงการแฟลตดินแดงให้มีความปลอดภัยและยกระดับการใช้ชีวิตของผู้อยู่อาศัยให้ดีขึ้น ในปี 2559 หลังจากรัฐบาลได้ส่งหน่วยงานลงไปยังพื้นที่เพื่อให้ความรู้ทำให้มีชาวแฟลตดินแดงกว่า 97% ยอมรับการพัฒนา รัฐบาลจึงอนุมัติแผนแม่บทโครงการฟื้นฟูเมืองชุมชนดินแดง พ.ศ. 2559 – 2567 ในวงเงินงบประมาณ 33,754.25 ล้านบาท และอนุมัติการดำเนินโครงการอาคารพักอาศัยแปลง G ซึ่งเป็นแปลงที่อยู่อาศัยของชาวแฟลตดินแดงเดิม ในวงเงินงบประมาณ 460.53 ล้านบาท โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุนการชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ 2.15 ต่อปี ตามความเห็นชอบของสำนักงานงบประมาณ โดยการพิจารณาสิทธิของผู้ที่จะเข้าอยู่อาศัยนั้นจะพิจารณาจากผู้ที่อยู่อาศัยดั้งเดิมในพื้นที่ก่อนซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยแท้จริง ส่วนกลุ่มผู้อยู่อาศัยใหม่ที่จะเข้ามานั้นจะพิจารณากลุ่มผู้มีรายได้น้อย-ปานกลาง ข้าราชการ โดยจะมีคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาราคาเช่าของอาคารใหม่ราคาจะปรับขึ้นโดยดูจากราคาตลาด โดยกำหนดกรอบให้มีความเหมาะสมกับผู้อยู่อาศัยที่ส่วนมากเป็นผู้มีรายได้น้อย แต่ก็จะมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ร่วมด้วยได้แก่ ค่าส่วนกลาง ค่าภาษีโรงเรือน เป็นต้น สำหรับค่าส่วนกลางนั้นประมาณการณ์ไว้ที่ 25 บาท/ตร.ม

3.1.2 หลักการและแนวคิด

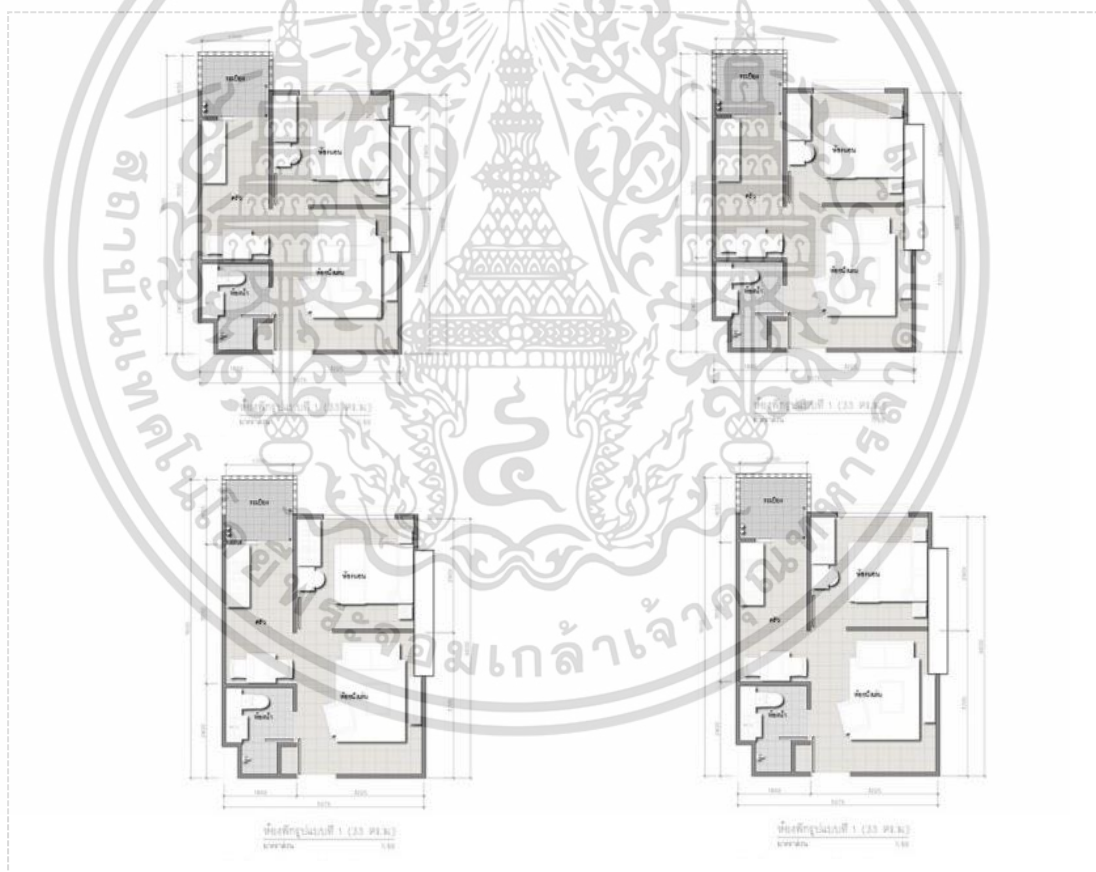
โครงการแห่งนี้จะสามารถพัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่ได้ทั้งหมด 20,292 หน่วย แยกเป็นที่อยู่อาศัยรองรับผู้อยู่อาศัยเดิมประมาณ 6,546 หน่วยและที่อยู่อาศัยรองรับผู้อยู่อาศัยใหม่ที่เป็นข้าราชการและประชาชนทั่วไปประมาณ 13,746 หน่วย โดยจะมีการวางแผนให้แต่ละอาคารเดิมมีการรื้อย้ายเพียงครั้งเดียว คือสร้างอาคารใหม่แล้วเสร็จจึงทำการย้ายผู้อยู่อาศัยขึ้นตึกและใช้วิธีการเช่นนี้กับการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สร้างอาคารในลำดับถัดไป เพื่อไม่ต้องให้ชาวชุมชนต้องย้ายออกไปหาที่อยู่อาศัยชั่วคราวระหว่างการดำเนินการก่อสร้าง และเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายที่อยู่อาศัย

3.1.3 การออกแบบและก่อสร้าง

รูปแบบห้องพักอาศัยได้ทำการออกแบบโดยสำรวจจากการใช้งานของพื้นที่ห้องเดิมซึ่งมีพื้นที่ 40 ตร.ม.จากแฟลตดินแดงเก่า ปรากฏว่ามีการใช้งานพื้นที่จริงน้อยกว่า 35 ตร.ม.เพราะห้องเดิมเป็นแบบ Studio จึงเสียพื้นที่ไปกับการใช้ Furniture เช่น ตู้ และชั้นวางของต่าง ๆ มากั้นแบ่งพื้นที่แทนผนังเพื่อแบ่งส่วนการใช้งาน แต่สำหรับห้องพักอาศัยในโครงการใหม่นั้นจะมีเพียงขนาดเดียวคือ 33 ตารางเมตร จะเป็นห้องแบบ 1 Bedroom มีการกั้นแบ่งพื้นที่ใช้งานให้เป็นสัดส่วน ทั้งห้องนอน ห้องน้ำ และส่วนระเบียง และออกแบบให้สามารถจัดวางของและไม่เสียพื้นที่ในการใช้งานห้องนอน และส่วนระเบียงได้รับแสงธรรมชาติ มีหน้าต่างสามารถเปิดระบายอากาศได้ดีกว่า

รูปที่ 3-3 : แสดงรูปแบบห้องพักโครงการใหม่ทั้ง 4 แบบ

ที่มา: www.thinkofliving.com :สืบค้นเมื่อวันที่ 7 กันยายน 2563

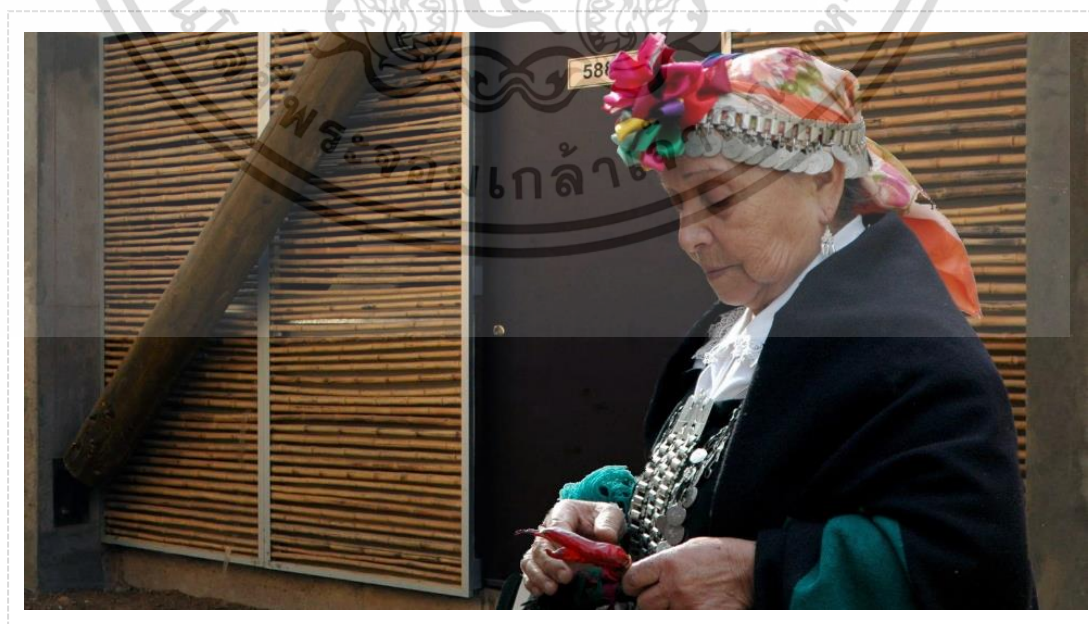
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 การศึกษาโครงการเพื่อกลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมภายในกลุ่มแตกต่างจากวัฒนธรรมหลักของสังคมจากโครงการ Ruca Dwellings

สถานที่ตั้ง	: SANTIAGO, CHILE
สถาปนิก	: Undurraga & Devés
จำนวนหน่วยพักอาศัย	: 25 หน่วย
ปีที่ก่อสร้าง	: 2011
เจ้าของโครงการ	: องค์กรท้องถิ่น

3.2.1 ความเป็นมา

โครงการบ้านพักอาศัยสำหรับชนพื้นเมืองอเมริกา เนื่องจากกลุ่มคนพื้นเมืองเหล่านี้ถูกรุกรานพื้นที่จากการเข้ามาของกลุ่มคนยุโรปตั้งแต่ยุคอาณานิคมทำให้คนพื้นเมืองนั้นถูกจำกัดบริเวณที่อยู่อาศัยเนื่องจากไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมทุนนิยมและความเชื่อของคริสตจักรได้ การรุกรานของยุโรปนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วและในเวลาไม่ถึงศตวรรษก็ได้เปลี่ยนชาติพันธุ์ของทวีปอเมริกาไปอย่างสิ้นเชิง ปัจจุบันชาวอเมริกันดั้งเดิมกลายเป็นชนกลุ่มน้อยในประเทศอเมริกา โดยเริ่มกลายเป็นสังคมโดยทั่วไปที่ได้รับเอารูปแบบวัฒนธรรมตะวันตกและคริสเตียนมาใช้ โดยทั่วไปการอยู่อาศัยอยู่ของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ในสังคมเมืองขนาดใหญ่เป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน เนื่องจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์และลักษณะทางวัฒนธรรม ดังนั้นกลุ่มคนเหล่านี้จึงถูกย้ายไปอยู่ในสถานที่ที่มักจะแห้งแล้ง ขาดสาธารณูปโภค ที่ดินมีมูลค่าไม่ดี เป็นผลให้วัฒนธรรมและความเชื่อของคนกลุ่มน้อยเหล่านี้ค่อยๆ เลือนหายไป เนื่องจากพวกเขาถูกกำหนดค่านิยมและวิถีชีวิตโดยการควบคุมการดำเนินชีวิตของพวกเขาโดยรัฐ และพื้นที่ที่อยู่ห่างจากธรรมชาติที่คนกลุ่มนี้คุ้นเคย

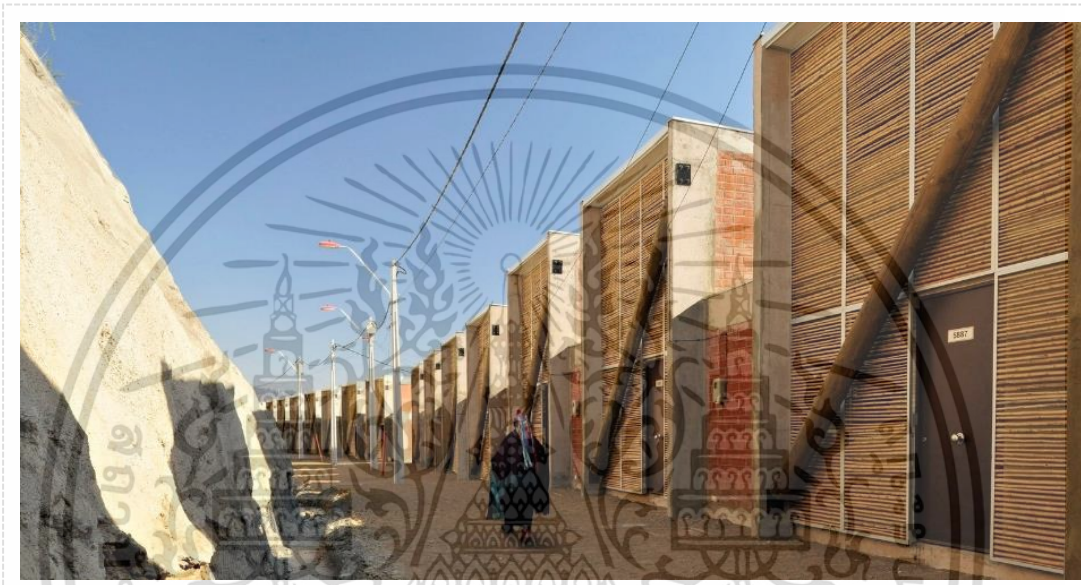

รูปที่ 3-4 : ภาพชาวพื้นเมืองในโครงการ Ruca Dwellings ที่มา: www.archdaily.com สืบค้น 10 ตุลาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.2 หลักการและแนวคิด

ความคิดริเริ่มนี้เกิดขึ้นจากชุมชน Mapuche เล็ก ๆ ต้องการที่จะมีส่วนร่วมในสังคมสมัยใหม่ แต่ไม่ต้องการให้สิ่งนี้ไปสู่การลดทอนประเพณีและความเชื่อของบรรพบุรุษ โดยบ้านพักถูกออกแบบโดยโครงสร้างคอนกรีตและผนังด้านหนึ่งถูกสร้างขึ้นโดยกิ่งไม้จากภูเขาเพื่อเชื่อมโยงอาคารให้เข้ากับบริบทของพื้นที่และธรรมชาติ โดยตัวโครงสร้างที่ไม่ได้รับน้ำหนักในบ้านพักนั้นทำจากวัสดุธรรมชาติทั้งหมดเพื่อรอให้มันผุพังไปตามวัฏจักรของเวลา ซึ่งการเคารพซึ่งธรรมชาตินี้เองเป็นความเชื่อและประเพณีที่กลุ่มคนเหล่านั้นนับถือ

รูปที่ 3-5 : ภาพการออกแบบ โครงการ Ruca Dwellings: www.archdaily.com สืบค้น 10 ตุลาคม 2563

3.2.3 การออกแบบและก่อสร้าง

การออกแบบอาคารชุดเหล่านี้นั้นถูกออกแบบโดยมีพื้นที่ก่อสร้างที่เชิงเขาทำให้เกิดลักษณะความลาดชันขึ้น สถาปนิกจึงได้นำแนวคิดและความเชื่อและการเคารพของกลุ่มคนพื้นเมืองมาปรับใช้ โดยการปรับการวางอาคารไปตามระดับความชันโดยไม่ได้ทำการตัดหรือถมดินออก ทั้งยังมีการเว้นระยะระหว่างอาคารไว้เป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อรับน้ำที่ชะไหลลงมาจากภูเขา ตัวโครงสร้างที่ต้องรับแรงและน้ำหนักนั้นเป็นโครงสร้างถาวร แต่โครงสร้างประเภทผนังทำขึ้นมาจากกิ่งไม้จากภูเขาเพื่อรอให้มันผุพังไปตามวัฏจักรของเวลา จากนั้นผู้อาศัยสามารถหาวัสดุเหล่านั้นมาซ่อมแซมเองได้

3.2.4 สรุปผล

โดยสรุปแล้ว โครงการ Vista Hermosa เป็นโครงการที่ร่วมมือกันกลุ่มชนพื้นเมืองที่เข้ามาอยู่อาศัยและคนในชุมชนโดยออกแบบให้ชนพื้นเมืองดั้งเดิมยังสามารถอยู่ได้ในวิถีชีวิตในเมืองโดยตัวโครงการเน้นไปที่มิติทางสังคม ความเชื่อในการเคารพธรรมชาติและอัตลักษณ์ของกลุ่มคนเหล่านั้นไว้ผ่านออกแบบโครงสร้างและการวางผังอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การศึกษาโครงการพื้นที่สาธารณะระหว่างที่พักอาศัยเพื่อเชื่อมโยงโครงการที่พักอาศัยเข้ากับธรรมชาติและชุมชน จากโครงการ Vista Hermosa

สถานที่ตั้ง	: Huechuraba, Chile
สถาปนิก	: Undurraga & Devés
จำนวนหน่วยพักอาศัย	: 277 หน่วย
ปีที่ก่อสร้าง	: 2011
เจ้าของโครงการ	: เทศบาลของ Huechuraba ร่วมกับหน่วยงาน Anglo American

3.3.1 ความเป็นมา

เนื่องจากกลุ่มโครงการบ้านพักอาศัยผู้มีรายได้น้อย Vista Hermosa นั้นถูกออกแบบมาเพื่อเชื่อมโยงผู้ใช้งานเข้ากับธรรมชาติและบริบทสังคมโดยรอบ สถาปนิกจึงออกแบบให้อาคารนั้นตั้งอยู่บริเวณเชิงเขาและเป็นอาคารเพียงชั้นเดียวเพื่อให้ผู้อยู่อาศัยนั้นได้เชื่อมต่อกับผืนดินให้ได้มากที่สุด ทั้งยังมีการเว้นระยะระหว่างกลุ่มอาคารเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะที่สามารถเชื่อมสัมพันธ์กับคนในชุมชน โดยคนในชุมชนสามารถเข้ามาใช้งานพื้นที่สาธารณะนั้นได้ โดยภายหลังจากโครงการบ้านพักอาศัยก่อสร้างเสร็จก็เกิดความร่วมมือของคนในชุมชนปรับปรุงพื้นที่สาธารณะระหว่างบ้านพักและพื้นที่สาธารณะของชุมชนเดิมให้เชื่อมต่อถึงกันได้และยังเป็นกิจกรรมที่คนในชุมชนนั้น ๆ ได้ออกแบบพื้นที่สาธารณะที่ตอบสนองต่อการใช้งานร่วมกัน

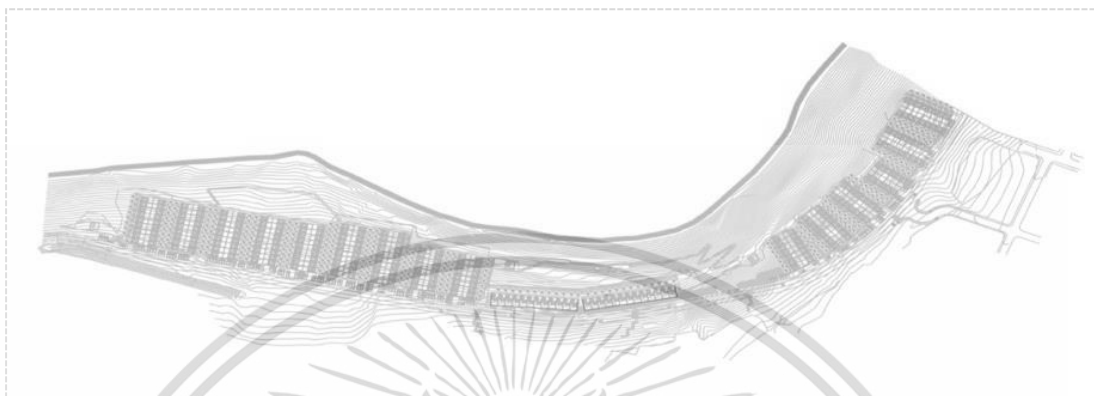

รูปที่ 3-6 : ภาพมุมมองทางเข้าบ้าน โครงการ Vista Hermosa: www.archdaily.com: สืบค้น 12 ตุลาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 หลักการและแนวคิด

แนวคิดของการแทรกพื้นที่สวนสาธารณะระหว่างบ้านพักอาศัยนั้นเริ่มจากแนวคิดหลักของการสร้างบ้านพักอาศัยที่ต้องการเป็นมิตรกับชุมชนและธรรมชาติ เมื่อโครงการบ้านพักเสร็จสิ้น ทางชุมชนจึงได้ประสานงานกับอาสาสมัครในชุมชนเพื่อสร้างธรรมชาติและพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ที่ถูกเว้นระยะห่างไว้

รูปที่ 3-7 ภาพผังบริเวณของโครงการ Vista Hermosa : www.archdaily.com : สืบค้น 12 ตุลาคม 2563

3.3.3 การออกแบบและก่อสร้าง

การก่อสร้างถูกก่อสร้างด้วยแรงจากชุมชนโดยใช้พันธุ์ไม้และวัสดุจากชุมชนโดยได้ทำงานออกแบบร่วมกันระหว่างสถาปนิกและคนในชุมชนที่ต้องการเชื่อมพื้นที่สาธารณะเข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงรากของต้นไม้ที่จะช่วยยึดเกาะหน้าดินไม่ให้พังทลายลงมากเนื่องจากบ้านพักอาศัยนั้นอยู่บริเวณเชิงเขาซึ่งมีความลาดชัน

3.3.4 สรุปผล

โครงการ Vista Hermosa นั้นเป็นโครงการที่คำนึงถึงการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชนโดยโครงการเกิดขึ้นเกิดจากการทำงานร่วมกันของสถาปนิกและคนในชุมชนเริ่มจากระบบการวางผังและการร่วมมือเพื่อพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้เกิดขึ้น โดยพื้นที่เหล่านั้นเองก็เป็นพื้นที่ที่สามารถเชื่อมคนในชุมชนเข้าด้วยกันได้เนื่องจากพื้นที่สาธารณะทั้งหมดนั้นถูกแทรกตัวอยู่ระหว่างบ้านพักอาศัยแต่ละกลุ่ม ทำให้คนในชุมชนสามารถเดินเข้าไปใช้งานพื้นที่เหล่านั้นได้ ทั้งยังช่วยให้กลุ่มบ้านพักอาศัยเหล่านั้นได้เชื่อมต่อกับพื้นที่สีเขียวที่ถูกสร้างขึ้นมาได้อีกด้วย

3.4 การศึกษาโครงการที่ปรับเปลี่ยนพื้นที่ถูกทิ้งร้างเพื่อเป็นที่พักและพื้นที่สาธารณะ จากโครงการ Shelter for Migrants and Travelers

สถานที่ตั้ง : IVRY-SUR-SEINE, FRANCE

สถาปนิก : Atelier RITA

จำนวนหน่วยพักอาศัย : 277 หน่วย

ปีที่ก่อสร้าง : 2011

3.4.1 ความเป็นมา

โครงการได้ถูกสนับสนุนขึ้นจากหน่วยงาน ONG EmmaüsSolidarité ซึ่งเป็นหน่วยงานส่วนหนึ่งของฝรั่งเศสที่ต้องการพยายามแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยที่มีการอพยพมายังฝรั่งเศสอย่างต่อเนื่อง โดยโครงการนี้เกิดขึ้นในชานเมืองของฝรั่งเศส โดยโครงการตั้งอยู่บนโรงงานผลิตน้ำเก่า ในพื้นที่อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ (90000 ตร.ม.) ซึ่งถูกทิ้งร้างและไม่ได้ใช้งานพื้นที่เนื่องจากรอโครงการและแผนพัฒนาเมืองมาปรับปรุงแก้ไข

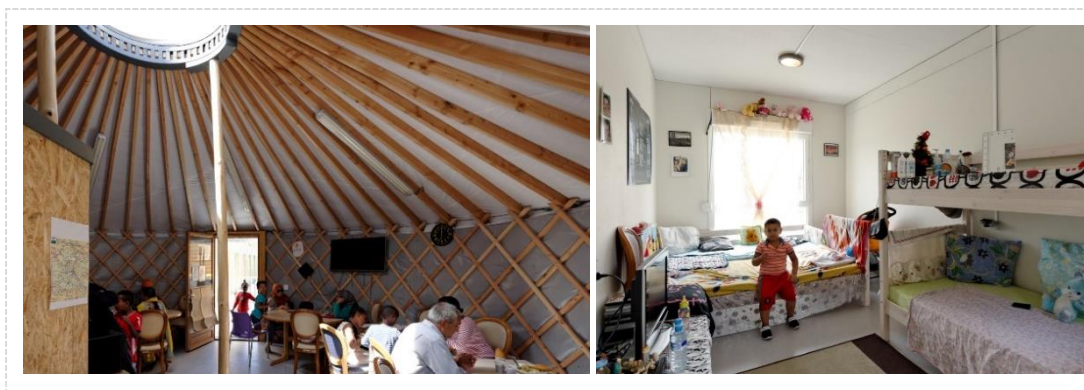
รูปที่ 3-8,3-9 : ทัศนียภาพโครงการ Shelter for Migrants and Travelers

ที่มา: www.archdaily.com สืบค้น 13 ตุลาคม 2563

3.4.2 หลักการและแนวคิด

สถาปนิกออกแบบโดยมีเป้าหมายคือคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเคารพซึ่งความแตกต่างของวัฒนธรรมที่ติดตัวมาของกลุ่มผู้ลี้ภัย โดยการออกแบบพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่พื้นที่พักผ่อนส่วนตัวไปจนถึงพื้นที่ที่เชื่อมโยงพื้นที่สาธารณะของชุมชนจากจัตุรัสใจกลางเมืองจนถึงโบสถ์ เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้งานได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้ โดยโครงการนั้นมีหอคอยซึ่งเป็นโครงสร้างเดิมของโรงงานผลิตน้ำเก่า ได้ปรับเปลี่ยนเป็นห้องอเนกประสงค์ที่อยู่ในส่วนกลางของโครงการ พื้นที่ว่างขนาดใหญ่ถูกออกแบบให้แยกออกจากกันทำให้มีสถานที่หลายแห่งเพื่อรองรับสังคมและกลุ่มคนที่มีหลากหลายขนาด พื้นที่เหล่านี้ช่วยให้ผู้ใช้งานได้มีปฏิสัมพันธ์กัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3-10,3-11 : ทัศนียภาพภายในโครงการ Shelter for Migrants and Travelers

ที่มา: www.archdaily.com: สืบค้น 13 ตุลาคม 2563

3.4.3 การออกแบบและก่อสร้าง

โครงการชั่วคราวนี้การก่อสร้างแล้วเสร็จในวันที่ 7 มีนาคม 2560 ตัวโครงการให้การก่อสร้างดำเนินขึ้นและแล้วเสร็จโดยเร็วที่สุดทำให้ต้องลดระยะเวลาด้วยการเลือกพื้นที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานอยู่แล้วและตัวโครงการก็เลือกใช้ชิ้นส่วนสำเร็จรูปในการก่อสร้างเพื่อลดเวลาในการดำเนินการ อีกทั้งชิ้นส่วนหรือวัสดุอื่น ๆ โครงการได้เลือกใช้วัสดุจากโรงงานท้องถิ่นในย่านนั้น โดยโครงการชั่วคราวนี้ถูกสร้างขึ้นโดยมีแนวคิดที่จะนำวัสดุเหล่านี้กลับมาใช้ซ้ำกับโครงการชั่วคราวอื่น ๆ เมื่อระยะเวลาของโครงการได้หมดลง

รูปที่ 3-12,3-13 : ผังโครงการ Shelter for Migrants and Travelers

ที่มา: www.archdaily.com :สืบค้น 13 ตุลาคม 2563

3.4.4 สรุปผล

โครงการ Shelter for Migrants and Travelers นั้นได้ถูกคิดค้นเพื่อแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยโดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่เหลือใช้ของเมืองซึ่งก็คือโรงผลิตน้ำเก่ามาใช้กับโครงการได้อย่างเหมาะสมโดยตัวโครงการได้ออกแบบอาคารใหม่รับเข้ารับตัวโครงสร้างเดิมจึงทำให้โครงการนั้นประหยัดในแง่ของทรัพยากรที่ต้องทำมาใช้ โครงการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกับชุมชนโดยการออกแบบพื้นที่สาธารณะในโครงการที่เชื่อมต่อกับพื้นที่สาธารณะของชุมชนเพื่อให้กลุ่มผู้ลี้ภัยได้เป็นส่วนหนึ่งกับชุมชนโดยไม่แปลกแยก

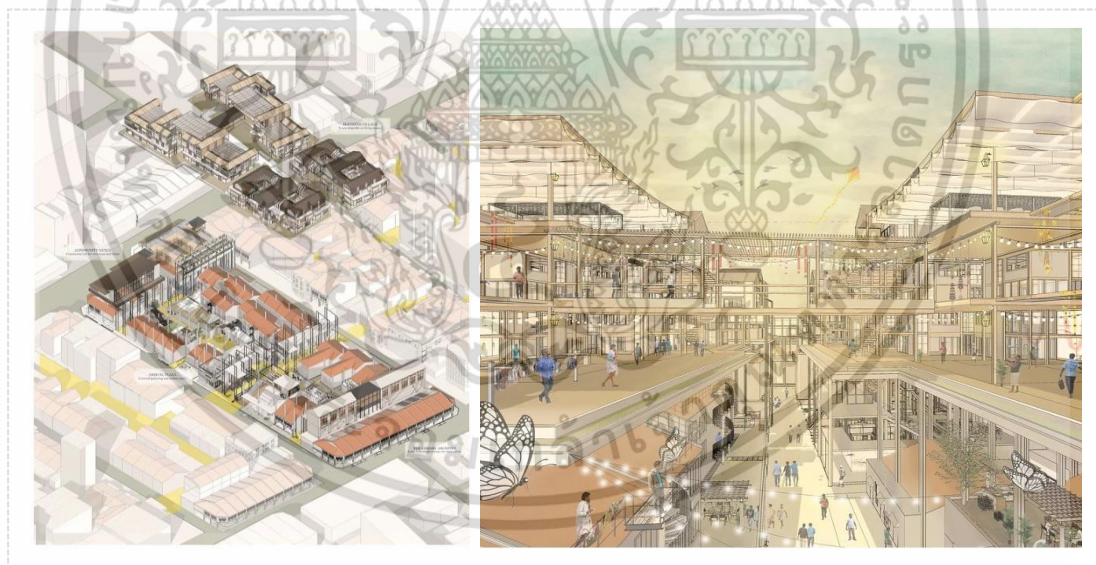
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การศึกษาโครงการบ้านพักอาศัยรวม (co-living) และศูนย์การค้าชุมชน (community mall) เพื่อแรงงานต่างด้าวจากโครงการวิทยานิพนธ์ The Geylang Neighbourhood

สถานที่ตั้ง	: Lor 13/15 Geylang, Singapore
นักศึกษา	: Khoo Hui En Vanessa
อาจารย์ที่ปรึกษา	: Dr. Swinal Samant
จำนวนหน่วยพักอาศัย	: 10-15 ชุดที่พักอาศัย

3.5.1 ความเป็นมา

เนื่องจากย่าน Geylang เป็นย่านที่มีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากมาพักอาศัยอยู่ โดยย่านนี้มีความพิเศษแตกต่างจากย่านอื่น ๆ ของสิงคโปร์ ย่าน Geylang ประกอบด้วยที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก ตามตรอกซอกซอยของย่านก็มีร้านขายของชำและอาหารพื้นถิ่นของแรงงานต่างด้าวอย่างแออัด ตัวโครงการจึงได้นำเสนอแนวคิดการสร้างศูนย์การค้าชุมชนขึ้นมาเพื่อรองรับการขายอาหารและกลุ่มร้านขายของชำผนวกกับที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวเหล่านี้ เพื่อให้โครงการสามารถเป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจของย่านนี้

รูปที่ 3-14,3-15 : ทศนัยภาพโครงการ The Geylang Neighbourhood

: ที่มา www.nusmarchgradshow.com :สืบค้น 18 ตุลาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5.2 หลักการและแนวคิด

ตัวโครงการถูกออกแบบโดยคำนึงถึงทางเข้าออกและถนนภายในย่านเป็นสำคัญ โดยพัฒนาทางเดินเท้าเดิมที่ไม่ได้ถูกใช้งานและถูกลืมจนเป็นซอยร้างมาพัฒนาเป็นเส้นทางหลักเพื่อนำเข้าสู่ตัวโครงการ สถาปัตยกรรมภายในโครงการได้ออกแบบเพื่อเชื่อมเข้ากับบริบทของย่าน Geylang โดยการผนวกลักษณะของตึกแถวในย่านนั้นเข้ามาออกแบบเป็นภาพลักษณ์ของโครงการ ตัวโครงการประกอบไปด้วย ห้องสมุด ศูนย์การค้า ตลาด และพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจที่แยกไปตามมุมต่าง ๆ ของย่าน

รูปที่ 3-16 : ทัศนียภาพโครงการ The Geylang Neighbourhood: ที่มา www.nusmarchgradshow.com :สืบค้น 18 ตุลาคม 2563

3.5.3 การออกแบบและก่อสร้าง

ตัวโครงการได้แบ่งกลุ่มอาคารเป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่เป็นอาคารเชิงสาธารณะ (Public Zone) ซึ่งประกอบไปด้วยห้องสมุด ศูนย์การค้าชุมชน และตลาด กลุ่มที่สองคือกลุ่มอาคารที่มีความเป็นส่วนตัวมากขึ้น (Private Zone) ซึ่งประกอบไปด้วยอาคารประเภทที่พักอาศัย ซึ่งได้แบ่งเป็นสองแบบคือที่พักอาศัยรวมซึ่งมีการใช้พื้นที่ส่วนกลางร่วมกัน (co-living) ซึ่งจะช่วยให้ผู้เช่าพักอาศัยสามารถจัดสรรพื้นที่ร่วมกันได้ตามที่ผู้เช่าอาศัยกำหนดและร่วมกันสร้างข้อตกลง และอีกรูปแบบก็คือส่วนที่พักที่มีการแบ่งตามหน่วยซึ่งหนึ่งหน่วยพักอาศัย จะสามารถพักอาศัยได้ 10-15 คน ที่พักรูปแบบนี้มีรูปแบบตายตัวของห้องพักไม่สามารถปรับเปลี่ยนขนาดห้องได้

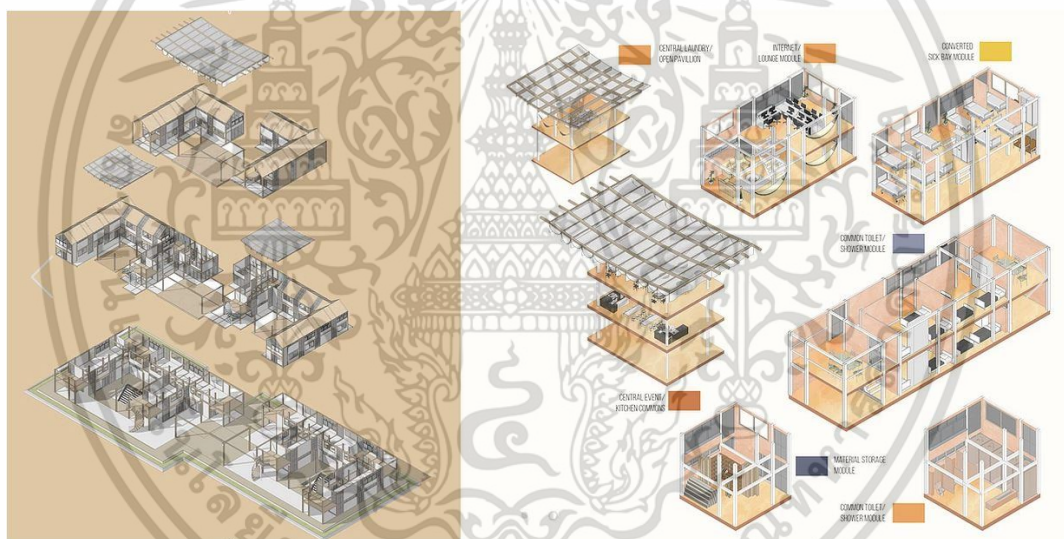
3.5.4 สรุปผล

โครงการ The Geylang Neighbourhood นั้นได้ถูกคิดค้นเพื่อแก้ปัญหาย่าน Geylang ที่มีปัญหาเรื่องความแออัดและเสื่อมโทรมลงไปเนื่องจากมีซอยร้างและซอยที่ถูกทิ้งไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ดินอย่างเต็มที่ โดยตัวโครงการคำนึงถึงบริบทของย่านที่มีแรงงานต่างด้าว และวัฒนธรรมของแรงงานต่างด้าวที่นิยมจับจ่ายใช้สอยกับร้านขายของชำช่วงเวลากลางคืน ผู้ออกแบบได้คำนึงถึงบริบทในส่วนนั้นและนำข้อมูลเหล่านั้นเข้ามาใช้ออกแบบพื้นที่ใช้งานในโครงการเพื่อเปลี่ยนแปลงให้ซอยร้างและพื้นที่ที่แออัดนั้นกลายเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3-17 :การแยกส่วนการใช้งานของโครงการ The Geylang Neighbourhood
ที่มา: <https://www.nusmarchgradshow.com> สืบค้น 18 ตุลาคม 2563

รูปที่ 3-18 :การแยกส่วนการใช้งานของโครงการ The Geylang Neighbourhood
ที่มา www.nusmarchgradshow.com:สืบค้น 18 ตุลาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 การศึกษาโครงการบ้านพักอาศัยรวม,ร้านค้า และตลาด Markthal

สถานที่ตั้ง	: ROTTERDAM, THE NETHERLANDS
นักศึกษา	: MVRDV
จำนวนหน่วยพักอาศัย	: ห้องเช่า 102 ห้อง ห้องสำหรับขาย 126 ห้อง ห้องอพาร์ทเมนต์ 24 ห้อง

3.6.1 ความเป็นมา

โครงการที่พักอาศัยรวมที่ผนวกรวมกับตลาดในร่ม ร้านค้า ร้านอาหาร โดยตัวโครงการเป็นที่พักอาศัยที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่าเพื่อสร้างเป็นจุดดึงดูดความสนใจใหม่ของเมือง ตัวโครงการนั้นตั้งอยู่ในเขตเมืองเก่าใกล้กับจัตุรัส Binnenrotte ซึ่งมีประวัติอันยาวนาน โครงการจึงได้ออกแบบโดยการอ้างอิงถึงอุโมงค์ที่เคยมีรถไฟผ่านเมื่อปี ค.ศ.1951ซึ่งที่ดินปัจจุบันนั้นได้สร้างทับ จากนั้นจึงดึงอัตลักษณ์ของอุโมงค์เข้ามาออกแบบ นั่นทำให้พื้นที่ตรงกลางของโครงการนั้นมีเพดานสูงและลมพัดผ่าน ทางโครงการจึงมีการสอดแทรกตลาด ร้านค้า ร้านอาหารที่มีความเป็นสาธารณะเข้าไปภายใน เมื่อโครงการแล้วเสร็จ จัตุรัสของเมืองก็ได้ปรับปรุงพื้นที่ไปด้วยเพื่อให้พื้นที่สาธารณะในร่มนี้จะเชื่อมต่อกับพื้นที่ตลาดกลางแจ้งของเมืองทำให้คนในเมืองสามารถใช้พื้นที่สาธารณะใหม่แห่งนี้ได้อย่างมีชีวิตชีวา โดยโครงการนี้นอกจากจะมีอัตลักษณ์เด่นชัดในด้านรูปทรงของอาคารแล้ว การใช้งานอาคารที่หลากหลายนั้นยังส่งเสริมให้ตัวอาคารและเมืองดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามามากยิ่งขึ้นอีกด้วย

รูปที่ 3-19: ทัศนียภาพโครงการ Markthal

: ที่มา www.archdaily.com :สืบค้น 26 เมษายน 2564

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.2 หลักการและแนวคิด

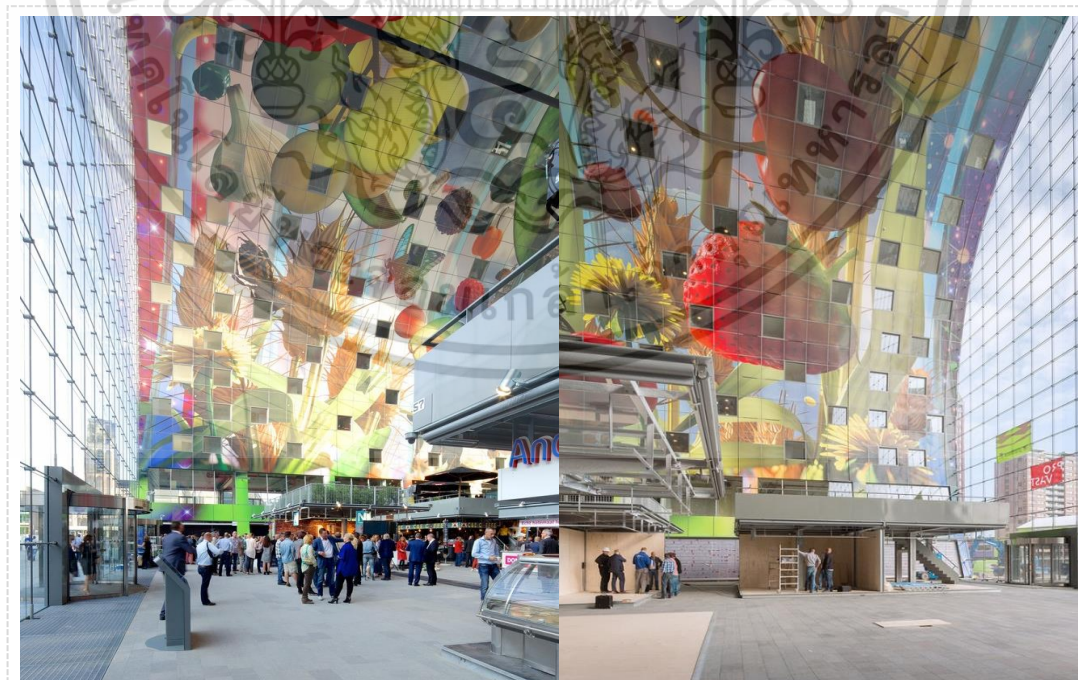
โครงการมีแนวคิดการพัฒนาเมืองและพื้นที่สาธารณะโดยออกแบบคำนึงถึงเมืองภาพรวมมากกว่าการออกแบบอาคารเพียวอาคารเดียว เช่นนั้นแล้วทางสถาปนิกจึงได้ออกแบบกิจกรรมการใช้งานอาคารที่เกิดขึ้นให้สามารถเชื่อมต่อกับเมืองได้อย่างลื่นไหล

รูปที่ 3-20: ทศนียภาพโครงการ Markthal
: ที่มา www.archdaily.com ;สืบค้น 26 เมษายน 2564

3.6.3 การออกแบบและก่อสร้าง

ด้านหน้าของโครงการต้องการออกแบบให้มีความโปร่งใสมากที่สุดเพื่อดึงดูดคนให้เห็นถึงภาพวาดภายในผนังด้านในที่มีความโดดเด่นแต่ก็ไม่สามารถเปิดทั้งหมดได้จึงมีการออกแบบการติดตั้งกระจกกับสายเคเบิลและเป็นการติดตั้งกระจกที่มีขนาดใหญ่มากอีกด้วย

รูปที่ 3-21,3-22: ทศนียภาพโครงการ Markthal
: ที่มา www.archdaily.com ;สืบค้น 26 เมษายน 2564

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.4 สรุปผล

Markthal ถูกสร้างขึ้นเป็นเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวใหม่ของเมืองโดยที่โครงการนั้นยังมีการยึดโยงประวัติศาสตร์ของเมืองเพื่อนำมาเป็นฐานการออกแบบ โดยการออกแบบนั้นมุ่งเน้นการทำให้โครงการได้เป็นส่วนหนึ่งของเมืองทั้งการออกแบบพื้นที่ตลาดและร้านค้าไว้ตรงกลางเพื่อเชื่อมพื้นที่เข้ากับจัตุรัสทำให้เศรษฐกิจในเมืองนั้นถูกกระตุ้นขึ้นอย่างรวดเร็วและคนในเมืองสามารถเดินทางในพื้นที่สาธารณะได้อย่างมีชีวิตชีวามากขึ้น อีกทั้งโครงการยังออกแบบอย่างท้าทายด้วยการผสมผสานการใช้งานที่ต้องการความเป็นส่วนตัวสูงอย่างบ้านพักและตลาดเข้าด้วยกันทำให้สิ่งนี้ถูกพูดถึงเป็นวงกว้างและนักท่องเที่ยวหลายคนก็อยากจะเดินทางมาเยี่ยมชม

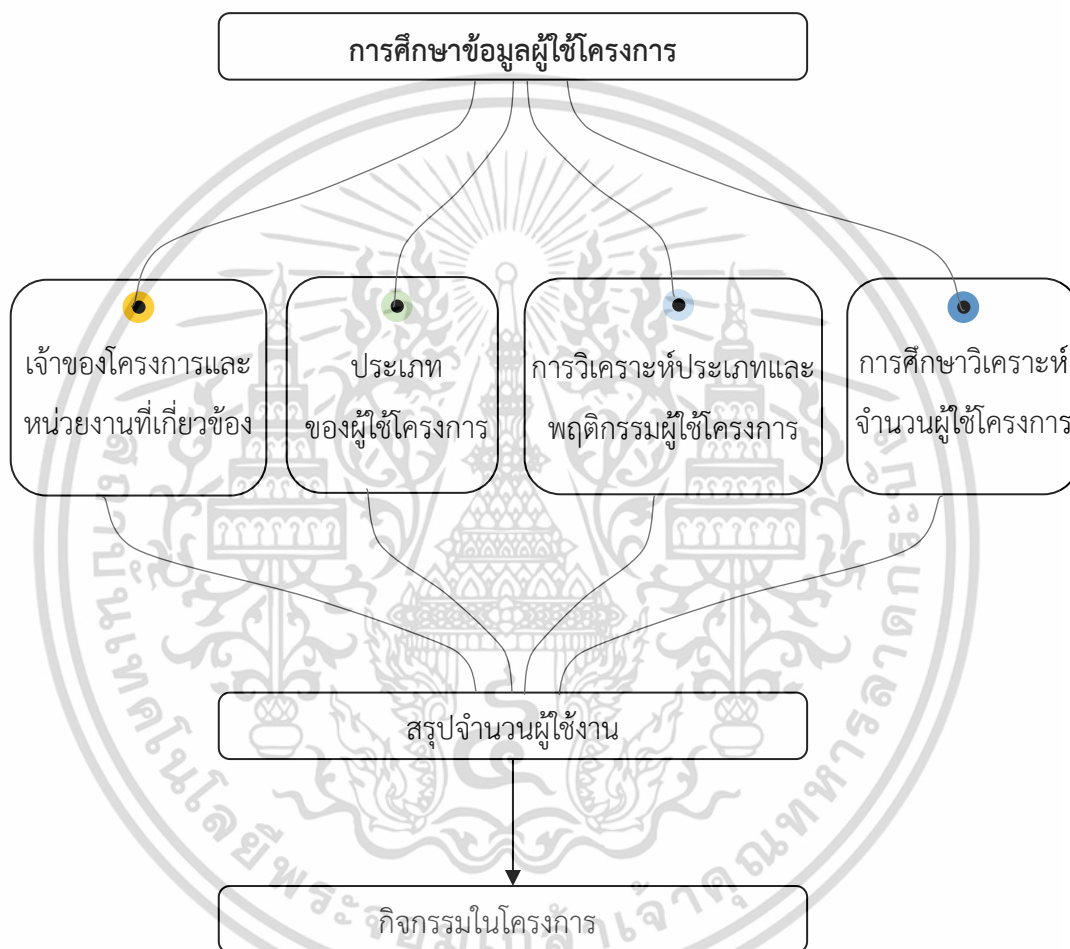

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ

การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการเป็นการศึกษาประเภทของผู้ใช้โครงการและพฤติกรรมของ ผู้ใช้โครงการ รวมถึงลักษณะการบริหารและการดำเนินงาน และการหาจำนวนผู้ใช้โครงการ เพื่อนำไปวิเคราะห์หองค์ประกอบและพื้นที่ใช้สอยของโครงการต่อไป โดยจะมีการแบ่งข้อมูลเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

รูปที่ 4- 1 : การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ (: เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันขยัน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 เจ้าของโครงการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยเจ้าของโครงการของโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองซึ่งเป็นโครงการสาธารณะประเภทบ้านพักอาศัยรวมซึ่งดำเนินนโยบายและการทำงานภายใต้บริบทนโยบายของสภามันคงของรัฐไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดังนี้

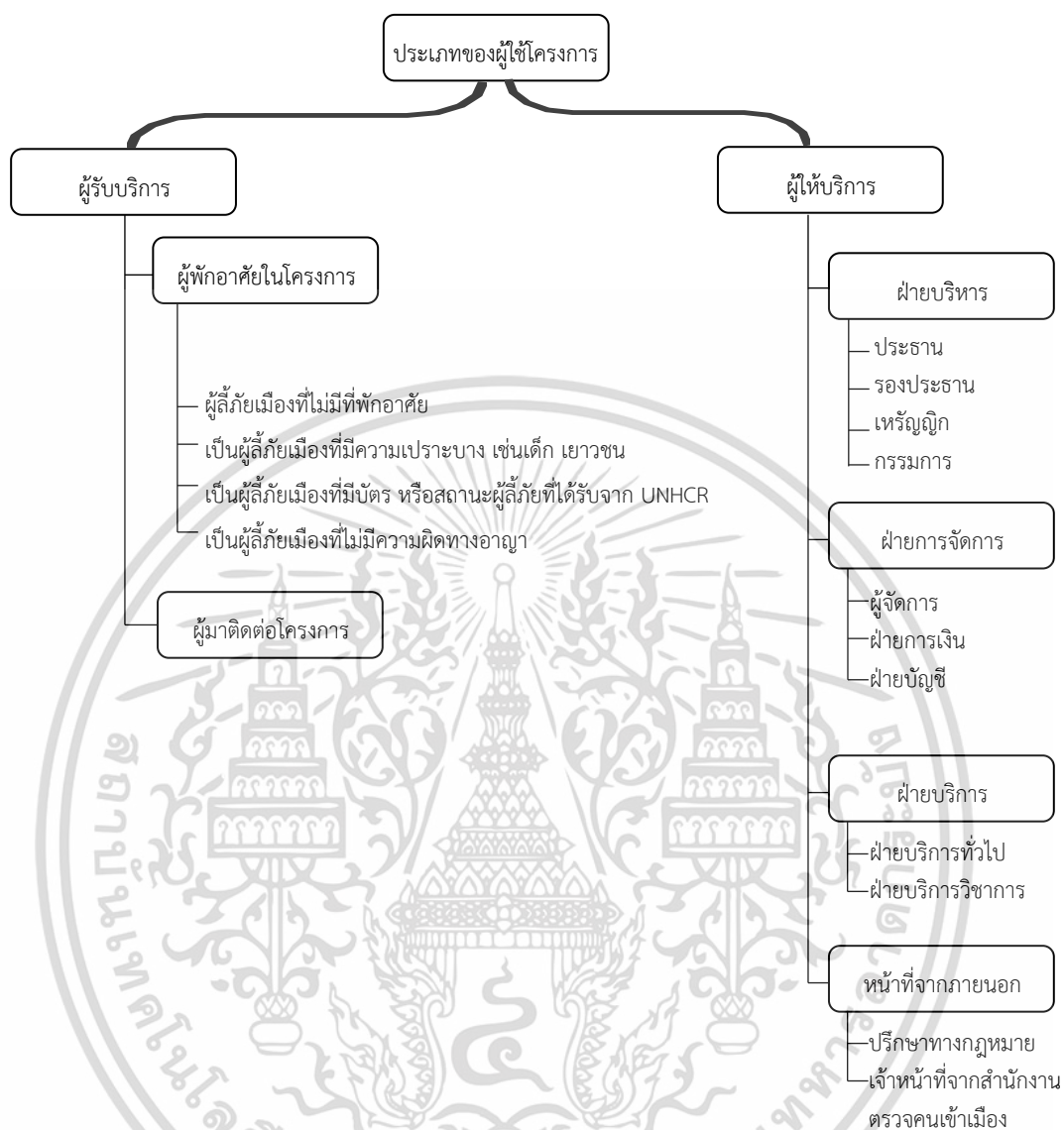
ตารางที่ 4-1 : หน่วยงานบริหารโครงการ

สภามันคงแห่งชาติ	
	มีบทบาทหลักในการกำหนดนโยบายผ่อนปรนให้ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยให้สามารถกลับสู่มาตุภูมิเดิมเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวยหรืออำนวยความสะดวกในการเพื่อการไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	
	มีบทบาทหลักในการควบคุมผู้ลี้ภัยให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เพื่อควบคุมและลงทะเบียนผู้ลี้ภัยที่ได้ทำการลี้ภัยมายังประเทศไทย
สำนักข้าหลวงผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR)	
	มีบทบาทหลักในการคุ้มครองสิทธิของผู้ลี้ภัย โดยการลงทะเบียนและให้สถานะผู้ลี้ภัยแก่กลุ่มผู้ลี้ภัย และดำเนินการช่วยเหลือเพื่อผลักดันให้ผู้ลี้ภัยได้ไปตั้งรกรากในประเทศปลายทางโดยสำนักข้าหลวงผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติจะเป็นองค์กรกลางในการประสานงานระดมทุน เพื่อมอบที่พักพิง อาหาร น้ำดื่ม การรักษาพยาบาลและความช่วยเหลือด้านอื่น
Asylum Access Thailand	
	เป็นองค์กรที่ช่วยเหลือด้านกฎหมายและเรียกร้องความเป็นธรรมให้แก่ผู้ลี้ภัย ให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย ,กิจกรรมเข้าถึงชุมชน ,เรียกร้องสิทธิเชิงนโยบาย
Jesuit Refugee Service (JRS)	
	หน่วยงานหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือเงินยังชีพรายเดือนและที่พักอาศัยแก่ผู้ลี้ภัยและผู้ขอลี้ภัยเขตเมืองด้านการเงิน ที่พักชั่วคราว ให้คำปรึกษาด้านจิตสังคม
หน่วยงานอื่น ๆ ที่ต้องการช่วยเหลือ	ช่วยเหลือตามแต่ความต้องการบริจาค อาทิองค์กร ZOA Refugee Care Bangkok Refugee Center The Courageous Kitchen

เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันชยัน 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การวิเคราะห์ประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

รูปที่ 4- 2: การวิเคราะห์ประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ(เรียบเรียงโดย ณฐมณ ชันขยัน 2558)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.1 ผู้รับบริการ

(1) **ผู้พักอาศัยในโครงการ** ในปัจจุบันมีผู้ขอลี้ภัยและผู้ลี้ภัยในเขตเมืองมีจำนวนทั้งสิ้น 9,004 คน ที่ลงทะเบียนกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยสหประชาชาติประจำประเทศไทยและอยู่ในกระบวนการพิจารณาโดยโครงการมุ่งเน้นรับกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองที่ได้ลงทะเบียนและได้รับสถานะจาก UNHCR ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,475 คน¹ซึ่งกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่ต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครนี้

ตารางที่ 4-2 : จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนกับสหประชาชาติ

ลำดับ	สัญชาติ	ภูมิภาค	จำนวน (คน)	รวม(คน)
1	อียิปต์	ตะวันออกกลาง	4	526
2	อิหร่าน	ตะวันออกกลาง	30	
30	อิรัก	ตะวันออกกลาง	53	
4	จอร์แดน	ตะวันออกกลาง	5	
5	ปาเลสไตน์	ตะวันออกกลาง	350	
6	ซีเรีย	ตะวันออกกลาง	78	
7	ซาอุดีอาระเบีย	ตะวันออกกลาง	1	
8	เยเมน	ตะวันออกกลาง	4	
9	รัสเซีย	ยุโรป	1	1
10	อุซเบกิสถาน	เอเชียกลาง	3	557
11	อัฟกานิสถาน	เอเชียใต้	10	
12	เนปาล	เอเชียใต้	12	
13	ปากีสถาน	เอเชียใต้	386	
14	ศรีลังกา	เอเชียใต้	146	
15	กัมพูชา	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	65	260
16	ลาว	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	2	
17	เวียดนาม	เอเชียตะวันออกเฉียงใต้	109	
18	จีน	เอเชียตะวันออก	84	
	โกตดิวัวร์	แอฟริกาตะวันตก	20	
20	คองโก	แอฟริกาตะวันตก	20	

¹ จำนวนผู้ลี้ภัยที่ลงทะเบียนไว้เมื่อปี 2558-2559 จากการรวบรวมโดย¹ เชนวิชญ์ แสนดี, 2557, น. 17 สถานะและสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัยในเขตเมือง วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิตหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21	กินี	แอฟริกาตะวันตก	2	130
22	ไลบีเรีย	แอฟริกาตะวันตก	2	
23	ไนจีเรีย	แอฟริกาตะวันตก	1	
24	โตโก	แอฟริกาตะวันตก	5	
25	ซิมบับเว	แอฟริกาใต้	1	
26	เอธิโอเปีย	แอฟริกาตะวันออก	2	
27	รวันดา	แอฟริกาตะวันออก	1	
28	โซมาเลีย	แอฟริกาตะวันออก	75	
29	ซูดาน	แอฟริกาเหนือ	1	
30	ไม่มีสัญชาติ	-	2	2

เรียบเรียงโดย เจริญวิทย์ แสนดี 2558

เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ลี้ภัยเข้ามาใช้ในโครงการ จากจำนวนผู้ลี้ภัยที่ได้รับสถานะแล้วทั้ง 180 คนซึ่งเป็นผู้ลี้ภัยที่ตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินและต้องการที่พักอาศัยอย่างเร่งด่วน โดยก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าพักอาศัยนั้น ผู้ลี้ภัยหรือผู้ขอลี้ภัยที่มีความจำเป็นในเรื่องดังกล่าวต้องเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น และผู้ที่ผ่านหลักเกณฑ์คัดเลือกเท่านั้นที่สามารถได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวได้โดยหลักเกณฑ์ดังกล่าวอ้างอิงจากหน่วยงาน JRS ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือด้านบ้านพักที่อยู่อาศัยแก่ผู้ลี้ภัยเมือง หลักเกณฑ์ดังกล่าวประกอบด้วยประกอบด้วย²

- (1) ผู้ลี้ภัยที่ไม่มีที่พักอาศัย เดือดร้อนและต้องการความช่วยเหลือ
- (2) เป็นผู้ลี้ภัยที่มีความเปราะบาง เช่น เด็ก เยาวชน หรือผู้หญิงที่ลี้ภัยตัวคนเดียว
- (3) เป็นผู้ลี้ภัยที่มีบัตร หรือสถานะผู้ลี้ภัยที่ได้รับจาก UNHCR
- (4) เป็นผู้ลี้ภัยที่ไม่มีความผิดทางอาญา

ผู้มาเยี่ยมชมโครงการ ด้วยโครงการเป็นต้นแบบของการบ้านพักหรือที่พักอาศัยเพื่อผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทยจึงอาจมีการศึกษาดูงานจากภายนอก รวมถึงมีพื้นที่สาธารณะให้คนเข้ามาใช้และจับจ่ายซื้ออาหารและสินค้าที่ผลิตจากผู้ลี้ภัยภายในโครงการเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้ลี้ภัยอีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจและแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยซึ่งเป็นคนชายขอบที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมให้คนภายนอก คนในชุมชนได้ทำความรู้จักกับผู้ลี้ภัย

² เกณฑ์การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยของหน่วยงาน Jesuit Refugee Service (JRS) รวบรวมโดยนาย วันรบ วราราชกูร์

ที่มา: วันรบ วราราชกูร์, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น. 91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 ผู้ให้บริการ

4.2.2.1 ฝ่ายบริหาร จะทำหน้าที่ดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโครงการนโยบายต่าง ๆ ดูแลด้านการพาณิชย์รวมทั้ง ภาคการผลิต แปรรูป ไปจนถึงการจัดจำหน่าย ตลอดจนดูแลปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโครงการ เช่นการเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้ใช้งานในโครงการ การติดตามการดำเนินการไปประเทศปลายทาง รวมถึงมีการประสานงานขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2.2.2 ฝ่ายการจัดการ เป็นฝ่ายดูแลงานเอกสารต่าง ๆ ในโครงการ เช่น แผนกที่ปรึกษาทางกฎหมายโดยจะเป็นเจ้าหน้าที่จากภายนอกที่ต้องการเข้ามาช่วยเหลือ

4.2.2.3 ฝ่ายบริการ เป็นฝ่ายดูแล บริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่ส่วนกลางของโครงการ ตลอดจนการซ่อมบำรุง โดยจะเป็นคนในโครงการแบ่งหน้าที่กันดูแลเป็นหลัก

4.2.2.4 เจ้าหน้าที่จากภายนอก สำหรับงานเอกสารหรือซ่อมบำรุงต่าง ๆ ที่ผู้ใช้งานไม่สามารถจัดการเองได้ และเจ้าหน้าที่จากองค์กรต่าง ๆ ที่เข้ามาประสานงานให้ความรู้

4.3 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

4.3.1 ผู้รับบริการ

4.3.1.1 ผู้พักอาศัยในโครงการ มุ่งเน้นไปที่ผู้ลี้ภัยเมืองที่ต้องการการช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยและขาดแคลนเงินทุนสำหรับการเช่าพักที่พักอาศัยโดยอ้างอิงถึงหน่วยงานที่ได้สำรวจสถิติหรือหน่วยงานที่ได้ช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเมืองดังนี้

UNHCR³ ได้สำรวจจำนวนผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทย โดยสัดส่วนของกลุ่มผู้ลี้ภัยในประเทศไทยนั้นมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างมากในปี พ.ศ. 2556 จากนั้นด้วยนโยบายและสถานการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้อัตราส่วนของผู้ลี้ภัยในประเทศไทยนั้นได้ทยอยลดลงเรื่อย ๆ จนในปี พ.ศ. 2563 จำนวนผู้ลี้ภัยในประเทศไทยนั้นคงเหลืออยู่ที่ 97,000 คน⁴ จำนวนผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทยจะคงเหลือที่ประมาณ 4350 คน

รูปที่ 4-3: สถิติผู้ลี้ภัยในประเทศไทยย้อนหลัง :www.macrotrends.net สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2563

³ สถิติผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทยที่ต้องการความช่วยเหลือในวิกฤติ โควิด-19 www.unhcr.org สืบค้นเมื่อ 12 ตุลาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งนี้ในการสำรวจกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองที่ต้องการความช่วยเหลือด้านปัจจัย 4 ในสภาวะวิกฤติในช่วงสถานการณ์โควิด-19 เมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2563 ที่ผ่านมาของ UNHCR นั้นได้ผลสำรวจออกมาว่ากลุ่มผู้ลี้ภัยร้อยละ 12.7 นั้นต้องการความช่วยเหลือด้านค่าเช่าที่พักอาศัยโดยกลุ่มที่ขาดแคลนค่าเช่าและขาดแคลนที่พักอาศัยนั้น⁵ คาดการณ์เป็นตัวเลข 553 คนจากสถิติของ UNHCR

Jesuit Refugee service JRS หน่วยงานดังกล่าวได้เช่าห้องพักราคาถูกไว้ 3 แห่งสำหรับช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ไร้บ้านหรือตกอยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉินและต้องการที่พักอาศัยอย่างเร่งด่วนก่อนได้รับอนุญาตให้เข้าพักอาศัยนั้น ผู้ลี้ภัยหรือผู้ขอลี้ภัยที่มีความจำเป็นในเรื่องดังกล่าวต้องเข้าสู่ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น และผู้ที่ผ่านหลักเกณฑ์คัดเลือกเท่านั้นที่สามารถได้รับความช่วยเหลือดังกล่าวได้ โดยห้องพักได้ถูกแบ่งไว้แยกกันสำหรับผู้ชายและผู้หญิงแบ่งเป็นชาย 72 คน และหญิง 72 คนรวม 144 คนโดยประมาณ โดยแต่ละห้องนั้นสามารถรองรับผู้ลี้ภัยได้ครั้งละไม่เกิน 3 ราย โดยที่แต่ละรายสามารถพักได้สูงสุดไม่เกิน 3 สัปดาห์ มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นผู้ลี้ภัยเพียงรายเดียวเท่านั้นที่ระบุว่าตนเองเคยเป็นคนไร้บ้านและได้รับความช่วยเหลือประเภทดังกล่าวจากองค์กร JRS อีกหน่วยงานหนึ่งซึ่งให้ความช่วยเหลือด้านที่พักอาศัยแก่ผู้ลี้ภัยเขตเมืองเป็นกรณีพิเศษได้แก่ บ้านหทัยรักษ์ ซึ่งเป็นบ้านพักสำหรับเด็กกำพร้าผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม ที่ผ่านมานั้นบ้านหทัยรักษ์ได้ให้ความช่วยเหลือเด็กผู้หญิงลี้ภัยชาวปากีสถานผ่านการประสานงานของมูลนิธิศรัทธาชน

เปรียบเทียบจำนวนผู้ต้องการความช่วยเหลือจากสถิติและอาคารตัวอย่างที่ใกล้เคียงกัน

1. UNHCR	553 คน
2. JRS	144 คน

จึงพิจารณาอ้างอิงจำนวนจากองค์กร JRS ที่เป็นองค์กรเดียวที่ได้ให้การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนที่พักอาศัย คือ 144 คนแบ่งเป็นชาย 72 คน หญิง 72 คนเพื่อแก้ปัญหาผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนที่พักอาศัย

⁵ รายงาน COVID-19 Impact Assessment: Urban Refugees and Asylum-seekers in Thailand : www.unhcr.org สืบค้นเมื่อ

12 ตุลาคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.1.2 ผู้มาเยี่ยมชมโครงการ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- (1) ผู้มาเยี่ยมชมห้องสมุดผู้ลี้ภัย โดยจะเข้ามาที่ห้องสมุดโดยจะมีการแบ่งเป็นรอบละไม่เกิน 20 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 รอบ/วัน เฉลี่ยหนึ่งวันสามารถรับผู้ใช้บริการได้ 20 คน
- (2) ผู้มาอุดหนุนร้านอาหาร โดยโครงการจัดให้มีพื้นที่ร้านอาหารที่สมาชิกในชุมชนและบุคคลจากภายนอกสามารถเข้ามาใช้บริการได้โดยกำหนดมีผู้มาใช้บริการสูงสุดอยู่ที่ 180 คนต่อวัน

4.3.2 ผู้ให้บริการใน โดยจำนวนของผู้ให้บริการนั้นขึ้นอยู่กับจำนวนผู้ลี้ภัยที่พักอาศัยในโครงการ และความเหมาะสมของกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการ ทั้งนี้โครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองนันทบุรีได้คิดสัดส่วนเจ้าหน้าที่ในฝ่ายต่าง ๆ โดยเปรียบเทียบกับโครงการบ้านมั่นคงชุมชนบางบัวร่วมใจพัฒนา และโครงการชุมชนนิคมมักกะสัน, โรงเจมักกะสัน

4.3.2.1 ฝ่ายบริหาร

ตารางที่ 4-3 : ฝ่ายบริหารโครงการ

ตำแหน่ง	หน้าที่	ชุมชนบางบัว ร่วมใจพัฒนา (1300 คน)	นิคมมักกะสัน และโรงเจมักกะสัน (832 คน)	บ้านพักอาศัยผู้ ลี้ภัยเมือง (180 คน)
ประธาน	บริหารจัดการแก้ไขปัญหา	1	1	1
รองประธาน	ช่วยเหลือประธาน	2	2	1
เหรัญญิก	จัดการรายรับรายจ่าย	1	1	1
กรรมการ	รวบรวมสมาชิกและแก้ไข	22	14	4
รวม		26	18	7

เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขันธ์ 2563

4.3.2.2 ฝ่ายการจัดการ

ตารางที่ 4-4 : ฝ่ายบริหารโครงการ

ตำแหน่ง	หน้าที่	ชุมชนบางบัว ร่วมใจพัฒนา (1300 คน)	ชุมชนมักกะสัน และโรงเจมักกะสัน (832 คน)	บ้านพักอาศัยผู้ ลี้ภัยเมือง (180 คน)
ผู้จัดการ	บริหารจัดการโครงการ	1	1	1
ฝ่ายการเงิน	รับผิดชอบการเบิกจ่ายเงิน	1	1	1
ฝ่ายบัญชี	รับผิดชอบบัญชีกลาง	2	2	1
รวม		4	4	3

เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขันธ์ 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.2.3 ฝ่ายบริการ

(1) ฝ่ายบริการทั่วไป

ตารางที่ 4-5 : ฝ่ายบริการโครงการ

ตำแหน่ง	หน้าที่	ชุมชนบางบัว ร่วมใจพัฒนา (1300 คน)	ชุมชนนิคม มักกะสัน (832 คน)	บ้านพักผู้ลี้ภัย เมือง (180 คน)
ที่ปรึกษาทางกฎหมายจาก	ให้บริการปรึกษาด้าน กฎหมายแก่ผู้ลี้ภัย	-	-	2
ล่ามแปลภาษา	แปลภาษาให้แก่ผู้ลี้ภัย	-	-	1
เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	ดูแลรักษาความสงบใน โครงการ	1	1	มีประจำทุกตึก
ฝ่ายลงทะเบียน	ลงทะเบียนผู้ลี้ภัย	-	-	3
พยาบาลห้องปฐมพยาบาล	ปฐมพยาบาลเบื้องต้น	-	-	5
พนักงานทำความสะอาด	บริการดูแลรักษาความ สะอาด	1	1	2
ฝ่ายซ่อมบำรุง	ซ่อมบำรุงงานระบบใน โครงการ	1	1	1
โรงครัว	ทำอาหารให้ผู้ใช้งานใน โครงการ	-	-	
รวม		3	3	17

เรียบเรียงโดย ญฐมน ชันชยัน 2563

(2) ฝ่ายบริการวิชาการ ด้วยโครงการเป็นบ้านพักที่มีพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับสมาชิกในโครงการให้สามารถหาความรู้เพื่อนำมาใช้ชีวิตในประเทศไทยได้ โดยทางโครงการได้แบ่งพื้นที่ส่วนวิชาการออกเป็น สองกลุ่มคือ ห้องสมุดมนุษย์และส่วนค้นคว้าข้อมูลทั่วไปและ ส่วนพื้นที่สอนภาษา

ตารางที่ 4-6 : ฝ่ายห้องสมุด

ตำแหน่ง	หน้าที่	จำนวน
บรรณารักษ์ห้องสมุด	ดูแลตรวจสอบการพูดคุยกับผู้ลี้ภัยและการเข้ายืมหนังสือ	1
ล่ามแปลภาษา	แปลภาษาให้แก่ผู้ลี้ภัย	1
เจ้าหน้าที่ส่วนค้นคว้าข้อมูล	ส่งเสริมการเรียนรู้	1
เจ้าหน้าที่ส่วนกลาง	คอยดูแล อำนวยความสะดวก	1
รวม		4

เรียบเรียงโดย ญฐมน ชันชยัน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4-7 : ฝ่ายสอนภาษา

ตำแหน่ง	หน้าที่	จำนวน
ครูสอนภาษา	สอนภาษาไทยให้แก่ผู้ลี้ภัยที่ต้องการเรียนรู้ภาษาไทย	2

เรียบเรียงโดย ญฐมณ ชันขยัน 2563

(3) **ฝ่ายเกษตรกรรม** เนื่องด้วยโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง ต้องการเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ที่ว่าผู้ลี้ภัยเมืองนั้นเบียดบังการใช้ทรัพยากรในประเทศ จึงได้มีแนวคิดการสร้างทรัพยากรเพื่อผู้ลี้ภัยในโครงการขึ้นคือการผลิตทรัพยากรอาหารอันได้แก่ผลผลิตทางการเกษตรทั้งหลายนำมาปลูกและใช้บริโภคภายในโครงการ จึงจำเป็นต้องมีบุคลากรภายนอกเข้ามาช่วยเหลือในการให้ความรู้เพื่อริเริ่มการทำเกษตรกรรมขึ้นในโครงการ มีเจ้าหน้าที่ประจำส่วนนี้ 2 คน

(4) **ฝ่ายผลิตและแปรรูป** ขั้นตอนถัดมาหลังจากการทำเกษตรกรรมนั้นคือการแปรรูปผลผลิตให้มีคุณค่ามากยิ่งขึ้นโดยการแปรรูปเป็นอาหารของชาติต่าง ๆ ตามแต่ผู้ลี้ภัยมีความถนัดซึ่งเป็นจุดเด่นและเอกลักษณ์ที่มีความแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมและจัดจำหน่ายอาหารให้แก่ชุมชนหรือผู้ที่สนใจ มีเจ้าหน้าที่ประจำส่วนนี้ 2 คน

โดยตัวโครงการสามารถใช้จุดนี้ในการเชื่อมโยงกับชุมชนได้เนื่องจากปัจจุบันประชาชนในประเทศไทยมีสนใจอาหารต่างชาติมากยิ่งขึ้น และอาหารเป็นปัจจัยพื้นฐานที่คนต้องบริโภคกันทุกวัน จึงเห็นว่าส่วนนี้จะเป็พื้นที่ที่สามารถเชื่อมโยงคนและสร้างรายได้ให้แก่ผู้ลี้ภัยได้

ตารางที่ 4-8 : ฝ่ายผลิตและแปรรูป

ตำแหน่ง	หน้าที่	จำนวน
แผนกบัญชี	ดูแลรายรับรายจ่ายส่วนร้านอาหาร	2
ผู้จัดการ	ดูแลขั้นตอนการผลิตจนถึงการจัดจำหน่าย	1
ฝ่ายขาย	จัดตั้งหน้าร้าน จำหน่ายอาหาร	2
รวม		5

เรียบเรียงโดย ญฐมณ ชันขยัน 2563

4.3.2.4 เจ้าหน้าที่จากภายนอก เนื่องด้วยโครงการต้องการความช่วยเหลือผู้ลี้ภัยเมืองให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในเมืองโดยสามารถพึ่งพาและดูแลตัวเองได้ จึงมีบางตำแหน่งที่สมาชิกในชุมชนไม่สามารถปฏิบัติเองได้ หรือขาดองค์ความรู้เบื้องต้นในการปฏิบัติ จึงต้องมีการประสานงานจากเจ้าหน้าที่ภายนอกเข้ามาดูแลให้ความรู้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายที่ปรึกษาทางกฎหมาย เนื่องด้วยโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเป็นโครงการที่หน่วยงานรัฐและองค์กรเอกชนเพื่อการกุศลต่าง ๆ นั้นร่วมมือกันเพื่อดูแลและให้ที่พักอาศัยแก่ผู้ลี้ภัยเมืองเพื่อส่งเสริมสิทธิว่าด้วยสิทธิความเป็นมนุษย์แก่ผู้ลี้ภัย และให้การช่วยเหลือเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ลี้ภัยสามารถไปตั้งรกรากถิ่นฐานที่ประเทศปลายทางได้ จึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งที่ปรึกษาด้านกฎหมายเพื่อให้คำปรึกษาแก่ผู้ลี้ภัย โดยตัวโครงการจะมีเจ้าหน้าที่ประจำโครงการ 2 คน

4.3.3 สรุปจำนวนผู้ใช้งานโครงการทั้งหมด

ตารางที่ 4-9 : สรุปผู้ใช้โครงการทั้งหมด

ตำแหน่ง	จำนวน(คน)
สมาชิกชุมชนผู้อยู่อาศัยในโครงการ	144
ผู้มาเยี่ยมชมโครงการ	200
ฝ่ายบริหาร	7
ฝ่ายการจัดการ	3
ฝ่ายบริการ	17
ห้องสมุด	4
ฝ่ายสอนภาษา	2
ฝ่ายเกษตรกรรมผลิตและแปรรูป	4
รวม	381

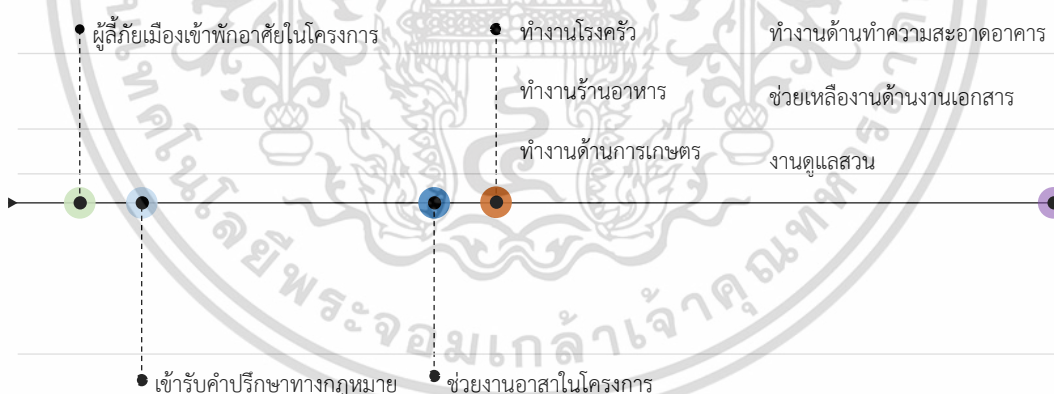
เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันชยัน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4 กิจกรรมในโครงการ

โดยกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองนั้นตั้งแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียนรับสถานะผู้ลี้ภัยกับทาง UNHCR และการได้ไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สามนั้นไม่ใช่สิทธิที่ผู้ลี้ภัยจะได้รับ แต่ขึ้นอยู่กับพิจารณาของประเทศต่าง ๆ ที่มีนโยบายรับผู้ลี้ภัยเพื่อการไปตั้งถิ่นฐาน ซึ่งแต่ละประเทศมีเกณฑ์ในการคัดเลือกและจำนวนที่สามารถรับได้ในแต่ละปีที่แตกต่างกันจึงทำให้ผู้ลี้ภัยแต่ละคนนั้นใช้ระยะเวลาต่างกัน⁶ อ้างอิงข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ลี้ภัย 15 คน⁷ ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ทำให้สามารถเฉลี่ยระยะเวลาดำเนินการขอย้ายถิ่นฐานอยู่ที่ประมาณ 3-6 ปีในระยะเวลาที่ยาวนานนี้เป็นผลให้ผู้ลี้ภัยมีปัญหาด้านการขาดแคลนทุนทรัพย์

โครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองนั้นต้องออกแบบเพื่อช่วยเหลือปัญหานี้โดยการให้ผู้ลี้ภัยช่วยงานในโครงการเพื่อแลกกับเงินตอบแทนและเงินบริจาคเพื่อให้ผู้ลี้ภัยสามารถนำเงินส่วนนี้ไปใช้ในการเพื่อการย้ายไปประเทศปลายทาง โดยเงินจากการทำงานให้กับโครงการจะสามารถช่วยทำให้ผู้ลี้ภัยที่อยู่จนครบระยะของระยะโครงการสามารถนำเงินนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันระหว่างรอการสัมภาษณ์เพื่อไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศที่สามได้ ผู้ลี้ภัยในโครงการสามารถรับทานอาหารภายในโครงการได้ โดยจะนำเงินส่วนกำไรจากการขายของหรือขายอาหารให้คนในชุมชนเข้ามาหมุนเวียนเพื่อนำมาเป็นค่าอาหารในการดำรงชีวิตภายในระยะโครงการ โดยผู้ลี้ภัยในโครงการจึงจำเป็นต้องแบ่งเวลา และแบ่งคนเพื่อช่วยงานในโครงการ ทำงานอาสาในโครงการ และรับคำปรึกษาเพื่อดำเนินการตามกระบวนการลี้ภัยดังนี้

รูปที่ 4-4 : กิจกรรมภายในบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง (เรียบเรียงโดยนางสาว ญฐมน ชันขยัน 2563)

⁶ วันรบ วรราชภูร์, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น. 87

⁷ วันรบ วรราชภูร์, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น. 49

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4-10 : ตารางแสดงหน้าที่ของผู้ลี้ภัยในโครงการ

ผู้ลี้ภัย 144 คนในโครงการ		
รับคำปรึกษา 10 คน/วัน	ช่วยงานอาสาสมัครภายในโครงการ 10 คน/วัน	ทำงานรับจ้างภายในโครงการ 124 คน/วัน
-ด้านกฎหมาย -ด้านจิตใจ	-งานสัมภาษณ์ในห้องสมุด	-ทำงานโรงครัว -ทำงานร้านอาหาร -ทำงานด้านการเกษตร -ทำงานด้านทำความสะอาดอาคาร -ช่วยเหลืองานด้านงานเอกสาร -งานดูแลสวน

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563

โดยโครงการมีระยะเวลาในการเข้าพักอาศัยสำหรับผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และปัญหาที่อยู่อาศัยสามารถเข้ารับการช่วยเหลือเป็นเวลา 3 เดือน⁸ โดยในระยะเวลาสามเดือนนั้นผู้ลี้ภัยจะมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4-11 : ตารางแสดงกิจกรรมของผู้อยู่อาศัย

เวลา	กิจกรรม
08.00	รับทานอาหารเช้า
09.00	รวมพล
10.00 - 11.00	เรียนภาษา
12.00 - 13.00	รับทานอาหารกลางวัน
14.00 - 15.00	รับคำปรึกษาทางกฎหมาย หรือทำการเกษตร
16.00 - 17.00	ทำการเกษตร
18.00 - 19.00	รับทานอาหารเย็น

เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันขันธ์ 2563

⁸ เทียบกับหลักเกณฑ์การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัยของหน่วยงาน JRS ที่สามารถช่วยเหลือที่พักได้เป็นเวลา 3-4 สัปดาห์ ต่อคน ที่มา: วันรบ วรราชกูร์, ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ : กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจาก

ประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้, 2562, น 91

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4-12 :ตารางแสดงกิจกรรมของผู้มาเยี่ยมชมโครงการ

เวลา	กิจกรรม
08.00 – 16.00	เดินชมนิทรรศการ
17.00 – 20.00	ตลาดนัดวันศุกร์

เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขยัน 2563

ตารางที่ 4-13 :ตารางแสดงกิจกรรมของฝ่ายบริหาร

เวลา	กิจกรรม
08.00 – 12.00	ลงชื่อทำงาน
12.00 – 13.00	พักรับทานอาหารกลางวัน
13.00 – 17.00	ทำงาน

เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขยัน 2563

ตารางที่ 4-14 :ตารางแสดงกิจกรรมของฝ่ายบริการ

เวลา	กิจกรรม
06.00 – 07.00	ทำอาหาร
08.00	แจกจ่ายอาหารและรับทานอาหารเช้า
09.00	แจกแรงงานให้ผู้พักอาศัย
10.00 - 11.00	สอนภาษา , ทำอาหาร
12.00 - 13.00	แจกจ่ายอาหารและรับทานอาหารกลางวัน
14.00 – 15.00	ให้คำปรึกษาทางกฎหมาย
16.00 – 17.00	ทำอาหาร
18.00 – 19.00	แจกจ่ายอาหารและรับทานอาหารเย็น

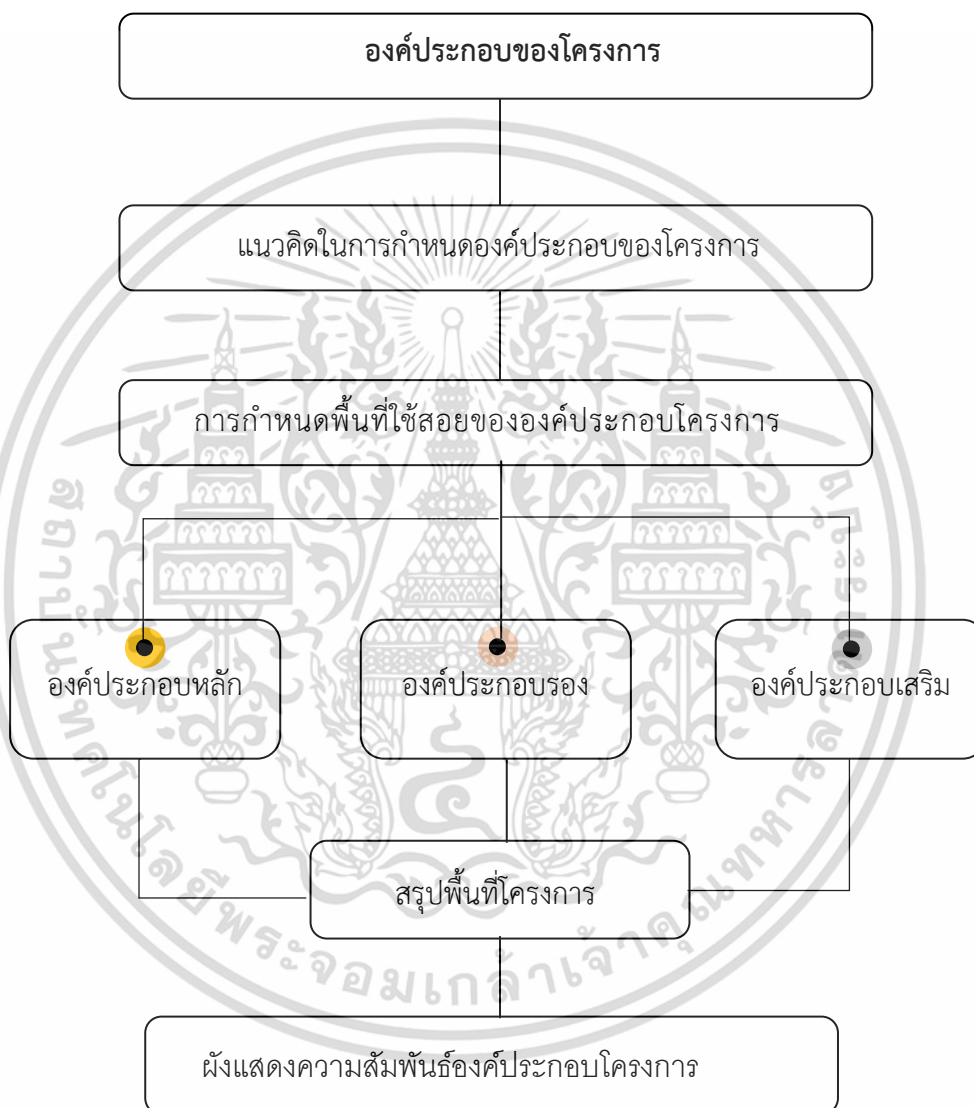
เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขยัน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

องค์ประกอบของโครงการ

การออกแบบโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเป็นโครงการประเภทที่พักอาศัยรวมที่ให้การช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนที่อยู่อาศัยเข้ามาใช้โครงการเป็นระยะเวลาชั่วคราว โดยมีกระบวนการในการกำหนดพื้นที่ต่าง ๆ ในโครงการดังนี้

รูปที่ 5-1 : กระบวนการออกแบบองค์ประกอบโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณัฐมณ ชันขยัน 2563)

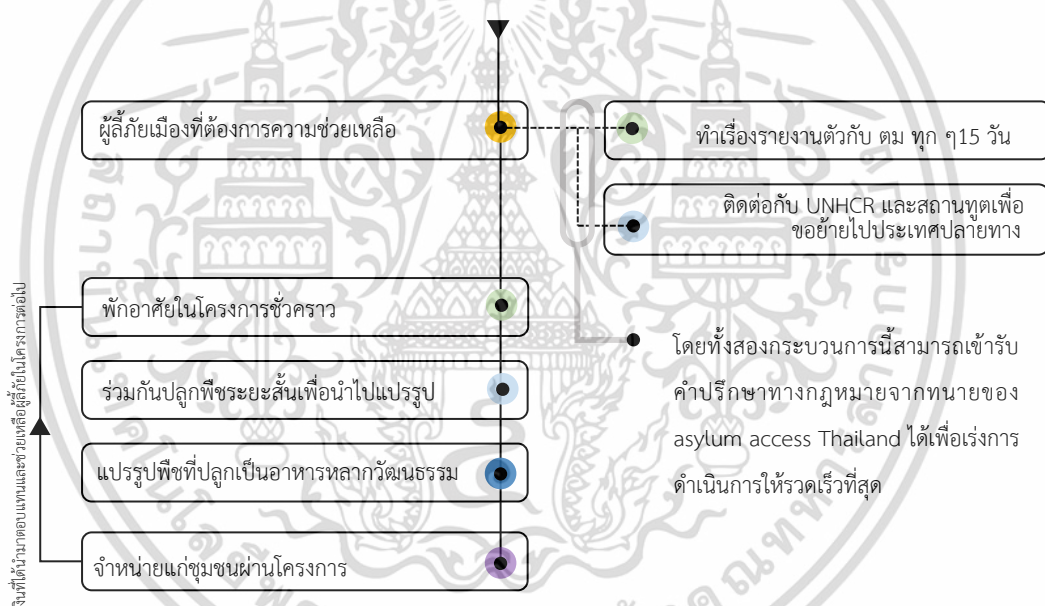
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1 แนวคิดในการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ

เนื่องด้วยโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเป็นโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยเมืองในประเทศไทยที่ไม่เป็นที่ยอมรับและหลบซ่อนตัวอยู่ในที่ต่าง ๆ ภายในกรุงเทพเนื่องจากหวาดกลัวการถูกจับกุม และเกิดการขาดแคลนที่พักอาศัยเข้ามาพักอาศัยภายในโครงการเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการย้ายไปประเทศปลายทาง และมีเกณฑ์การรับเข้ามาในโครงการคือ

- (1) ได้รับสถานะผู้ลี้ภัยจาก UNHCR
- (2) เป็นผู้ลี้ภัยที่มีปัญหาด้านการขาดแคลนที่พักอาศัย ไม่มีที่พักอาศัย
- (3) เป็นผู้ลี้ภัยที่มีปัญหาทั้งเชิงเศรษฐกิจและมีความอ่อนไหว อาทิเช่น ผู้ลี้ภัยเด็ก ผู้ลี้ภัยพิการ หรือผู้ลี้ภัยผู้หญิงที่อยู่คนเดียว

โดยโครงการมีนโยบายรองรับกลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้โดยสามารถให้ที่พัก 3 เดือนโดยจะมีการทำงานเพื่อช่วยเหลือโครงการตลอดระยะเวลาการพัก โดยกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงการมีดังนี้

รูปที่ 5- 2 : กระบวนการทำงานของโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ญฐมน ชันขยัน 2563)

โดยการได้ออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับการใช้งานของคนกลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้และบุคคลทั่วไปที่ต้องการเข้าไปใช้บริการพื้นที่ โดยได้กำหนดมาตรฐานการออกแบบขนาดพื้นที่แต่ละส่วนดังนี้

- (1) กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้อง
- (2) มาตรฐานการจัดที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้น้อย โดยกระทรวงมหาดไทย
- (3) มาตรฐานข้อมูลการออกแบบ Neufert's Architecture Data
- (4) ข้อมูลจากการศึกษาโครงการตัวอย่างที่มีความคล้ายคลึงกันโดยสามารถแบ่งองค์ประกอบเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.1 แนวความคิดในการกำหนดองค์ประกอบหลักของโครงการ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือการสร้างที่พักอาศัยเพื่อรองรับกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง โดยทั่วไปที่พักอาศัยนั้นมีหลากหลายรูปแบบอาทิเช่น บ้านเดี่ยว บ้านแฝด ห้องแถวและอาคารพักอาศัยรวม โดยจากการพิจารณาพบว่ารูปแบบที่พักอาศัยเหมาะสมกับโครงการที่สุดคือ อาคารที่อยู่อาศัยรวมเนื่องจากโครงการต้องการใช้พื้นที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยโครงการที่พักอาศัยรวมจะสามารถสร้างที่พักอาศัยได้สูงถึง 5 ชั้นจึงสามารถลดการใช้ที่ดินได้ซึ่งในส่วนนี้ยังสามารถให้พื้นที่ดินที่เหลือในการสร้างองค์ประกอบอื่นได้ด้วย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือการอำนวยความสะดวกให้ผู้ลี้ภัยเมืองสามารถดำเนินการเพื่อไปตั้งถิ่นฐานที่ประเทศปลายทางได้โดยเร็ว ในส่วนนี้แต่เดิมนั้นกระบวนการการทำเรื่องเพื่อไปประเทศปลายทางนั้นมักจะมีปัญหาหลายอย่าง เนื่องจากการขาดองค์ความรู้ ที่ปรึกษาทางกฎหมาย ข้อจำกัดทางภาษา และข้อจำกัดด้านการเดินทางที่ทำให้การดำเนินเรื่องนั้นล่าช้า โครงการจึงได้สนับสนุนพื้นที่อำนวยความสะดวกเหล่านี้ไว้เช่นพื้นที่เพื่อรับคำปรึกษาทางกฎหมายเพื่อให้ผู้ลี้ภัยทำความเข้าใจและสามารถดำเนินการตามกระบวนการได้ และโครงการได้เพิ่มพื้นที่รองรับการลงทะเบียนและรายงานตัวตามกฎหมายหรือหน่วยย่อยของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมาไว้ในโครงการอีกด้วย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือการผลักดันให้ผู้ลี้ภัยสามารถพึ่งพาตัวเองได้ เดิมทีรัฐไทยได้ดำเนินนโยบายการห้ามให้ผู้ลี้ภัยนั้นไม่สามารถทำงานได้ จึงเป็นเหตุให้กลุ่มผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลนทุนทรัพย์นั้นสามารถอยู่รอดในเมืองได้โดยเงินจากการบริจาคเท่านั้น ส่วนผู้ลี้ภัยที่หลบซ่อนตัวอยู่ก็มักจะลักลอบเป็นแรงงานราคาถูกกว่าตลาดเพื่อหาเลี้ยงชีพ จึงมักจะมีปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย ภายหลังจากการประชุมสุดยอดผู้นำโลกนั้น รัฐไทยได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะผลักดันให้ผู้ลี้ภัยสามารถทำงานเพื่อเลี้ยงชีพตยระหว่างการเดินทางได้ โดยปกติผู้ลี้ภัยนั้นมักจะไปทำงานร่วมกับองค์กรศาสนา เช่นการทำอาหาร หรืองานแรงงานต่าง ๆ โครงการจึงผลักดันเรื่องนี้โดยการสร้างเสริมพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อผลิตทรัพยากรอาหารและพื้นที่ร้านอาหารเพื่อแปรรูปทรัพยากรและจัดจำหน่ายเพื่อนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายแก่ผู้ลี้ภัยต่อไป

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 4 คือการปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติของประชากรในกรุงเทพต่อผู้ลี้ภัยเพื่อออกแบบรองรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนาของผู้ลี้ภัยและบริบทของชุมชนที่โครงการจะไปตั้งอยู่ เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้ลี้ภัยเมืองให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้นและสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ลี้ภัยและคนในชุมชนให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

สรุปองค์ประกอบหลักของโครงการ

(1) ส่วนที่พักอาศัย

- พื้นที่พักอาศัย
- พื้นที่ชุมชน
- ครัวส่วนกลาง
- พื้นที่ชมโทรทัศน์ส่วนกลาง
- พื้นที่ซักผ้า/รีดผ้าส่วนกลาง
- พื้นที่ทางศาสนา
- ห้องน้ำส่วนกลาง

(2) ส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษาและดำเนินทางกฎหมาย

- เคาน์เตอร์ทำทะเบียนประวัติ
- ห้องรับคำปรึกษา
- ห้องน้ำส่วนส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษาและดำเนินทางกฎหมาย

(3) ส่วนพื้นที่เกษตรกรรม

- พื้นที่เกษตรกรรม
- ห้องเก็บอุปกรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2 แนวความคิดในการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบของโครงการคือส่วนสนับสนุนให้องค์ประกอบหลักของโครงการสามารถดำเนินไปได้ ซึ่งส่วนสำคัญที่สุดคือส่วนบริหารโครงการ เนื่องจากต้องมาการทำงานร่วมกันภายใต้องค์กรหลากหลายหน่วยงาน และต้องดำเนินการผลักดันเพื่อให้ความช่วยเหลือกับกลุ่มผู้ใช้งานตลอด จึงต้องมีการทำงานและประสานงานกันตลอด

สรุปองค์ประกอบของโครงการ

(1) พื้นที่เนกประสงค์ส่วนกลางรองรับเพื่อกิจกรรมภายในโครงการ

- โถงต้อนรับ
- พื้นที่ประชาสัมพันธ์
- พื้นที่พักผ่อน
- ห้องปฐมพยาบาล
- ห้องละหมาด
- ห้องน้ำส่วนบริการสาธารณะ
- พื้นที่จอดรถ

(2) สำนักงานบริหารโครงการ

- ห้องผู้อำนวยการ
- ห้องรองผู้อำนวยการ
- พื้นที่ทำงานเจ้าหน้าที่
- ห้องประชุม
- ส่วนเตรียมอาหาร
- ห้องน้ำ

(3) พื้นที่งานระบบภายในโครงการทั้งหมด

- พื้นที่รับส่งของ
- แผนกรักษาความปลอดภัย
- แผนกเทคนิค
- ห้องงานระบบประกอบอาคาร
- ห้องเก็บของ
- ห้องพักรักษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 แนวความคิดในการกำหนดองค์ประกอบเสริมของโครงการ

องค์ประกอบเสริมเป็นส่วนที่เสริมเข้ามาเพื่อให้โครงการมีประสิทธิภาพหรือมีความพิเศษมากยิ่งขึ้นโดยในส่วนของโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมื่อนั้นนอกจากจะส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ลี้ภัยให้ได้รับสิทธิพื้นฐานเฉกเช่นมนุษย์ทั่วไปพึงได้รับแล้วนั้นยังมีประเด็นที่เป็นปัญหาของกลุ่มผู้ลี้ภัยคือปัญหาการเป็นคนอื่นของสังคมไทย การเป็นคนชายขอบในสังคมไทย คือภาพลักษณ์ของผู้ลี้ภัยต่อสายตาของประชาชน เดิมทีจากการสำรวจ การเปิดรับสื่อกับความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อผู้ลี้ภัยเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครโดย

นายปริญญ์ ชุ่นจันทร์¹ นั้นมีผลสำรวจออกมาว่าประชาชนกว่าครึ่งนั้นยังไม่ทราบและไม่เข้าใจถึงบริบทการมีอยู่ของผู้ลี้ภัย อีกทั้งจากกลุ่มผู้ลี้ภัยเหล่านี้ได้หลบซ่อนตัวอยู่ในเมืองจึงทำให้ความใกล้ชิดหรือการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนและผู้ลี้ภัยนั้นไม่เกิดขึ้น อีกทั้งช่องว่างทางภาษาและวัฒนธรรมทำให้ช่องว่างระหว่างผู้ลี้ภัยเมืองและประชาชนทั่วไปนั้นมีระยะห่างระหว่างกันมากขึ้น

โครงการจึงได้เพิ่มพื้นที่เพื่อการนำคนทั้งสองกลุ่มนี้มาเจอกันผ่านกิจกรรมที่เป็นกิจวัตรประจำวันคือการรับประทานอาหารในพื้นที่ร้านอาหารพื้นถิ่นหลากหลายชาติจากผู้ลี้ภัยประเทศต่าง ๆ ที่เป็นคนปรุงอาหารขึ้น และพื้นที่ห้องสมุดมนุษย์ซึ่งจะเป็นพื้นที่ที่บุคคลภายนอกสามารถเข้าไปขอพูดคุยกับผู้ลี้ภัยที่ต้องการแบ่งปันเรื่องราวของตนเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างกันได้ และองค์ประกอบนี้ยังช่วยส่งเสริมจุดประสงค์ข้อที่ 4 ของโครงการคือการปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนทั่วไปต่อผู้ลี้ภัยให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น

สรุปองค์ประกอบเสริมของโครงการ

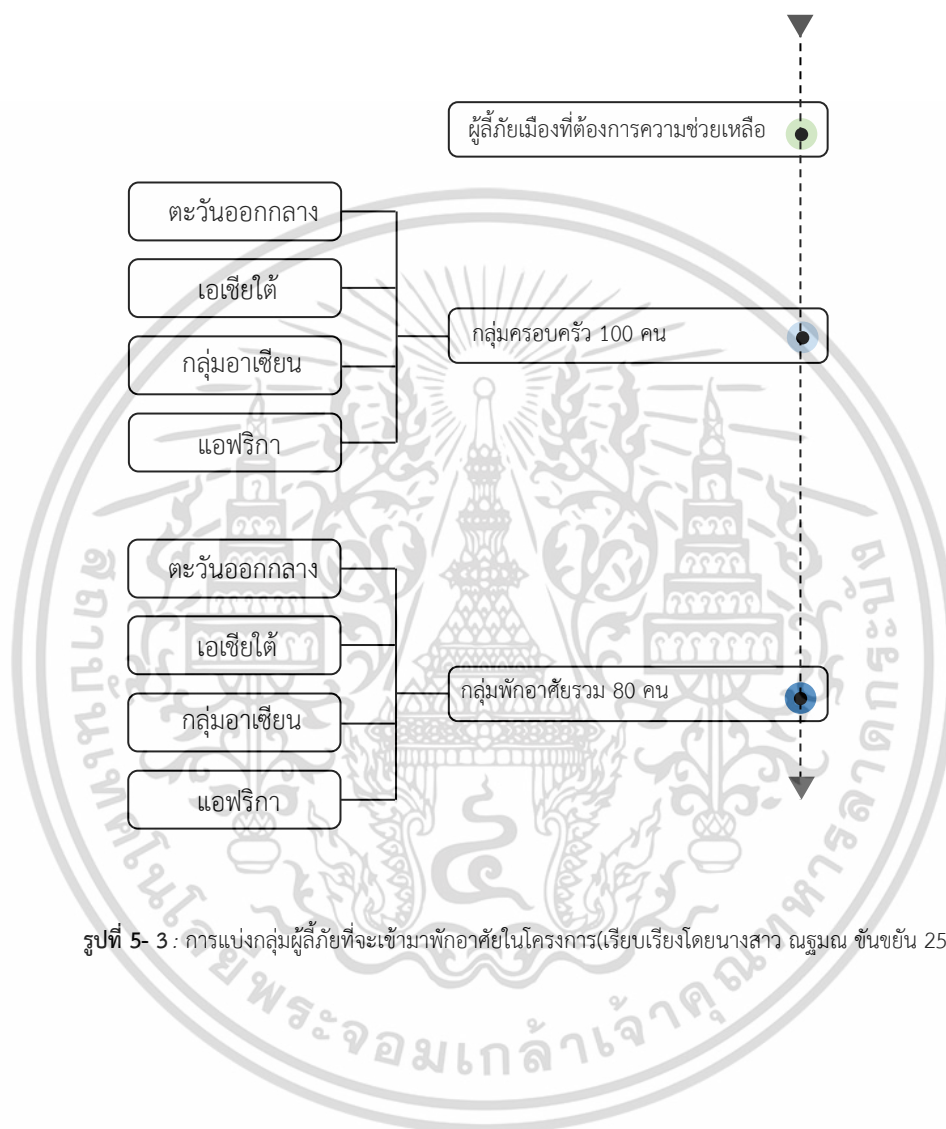
- (1) ห้องสมุด
- (2) พื้นที่นันทนาการ
- (3) โถง
- (4) พื้นที่พักคอย
- (5) ลานกิจกรรม

¹ ปริญญ์ ชุ่นจันทร์, การเปิดรับสื่อกับความรู้ ทักษะ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อผู้ลี้ภัยเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร, 2559, น.13

5.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบโครงการ

5.2.1 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบหลัก

5.2.1.1 ส่วนที่พักอาศัย มีการการแยกผู้ลี้ภัยจากจำนวนผู้ลี้ภัยทั้งหมด 144 คน ออกเป็นสองกลุ่มดังนี้

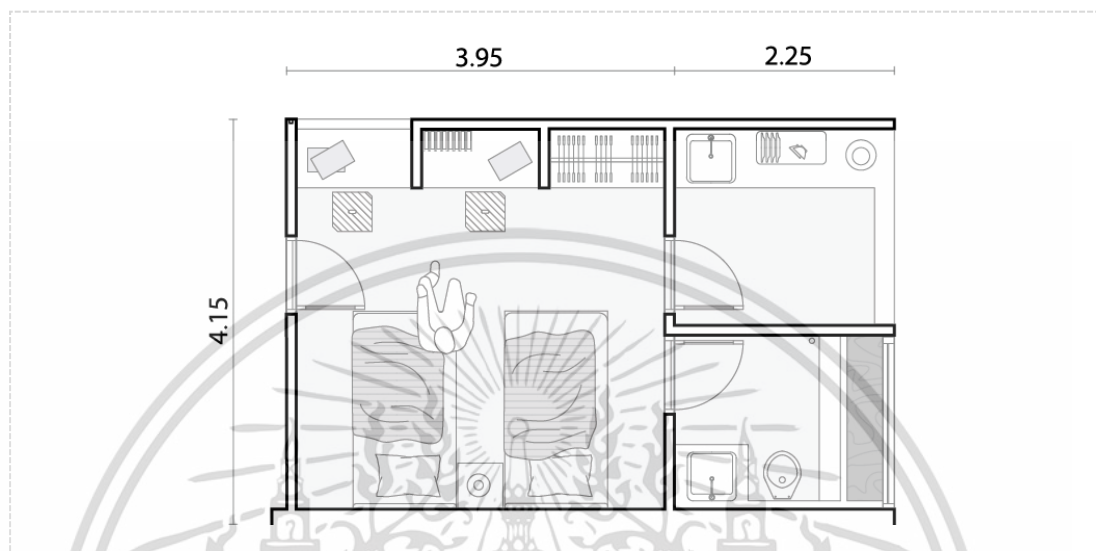

รูปที่ 5- 3 : การแบ่งกลุ่มผู้ลี้ภัยที่จะเข้ามาพักอาศัยในโครงการ(เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันชยัน 2563)

(1) ห้องพักผู้ลี้ภัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จำนวนผู้ใช้งาน	2 คนต่อห้อง
พื้นที่	24 ตารางเมตร
ทั้งหมด	72 ห้อง
รวมพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด	1,728 ตารางเมตร

รูปที่ 5- 4 : ตัวอย่างห้องพัก (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชื่นขยัน 2563)

โดยโครงการมีส่วนกลางที่พักอาศัยเพื่อให้ผู้คนมาใช้งานร่วมกันเพื่อเพิ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ลี้ภัยในโครงการดังนี้

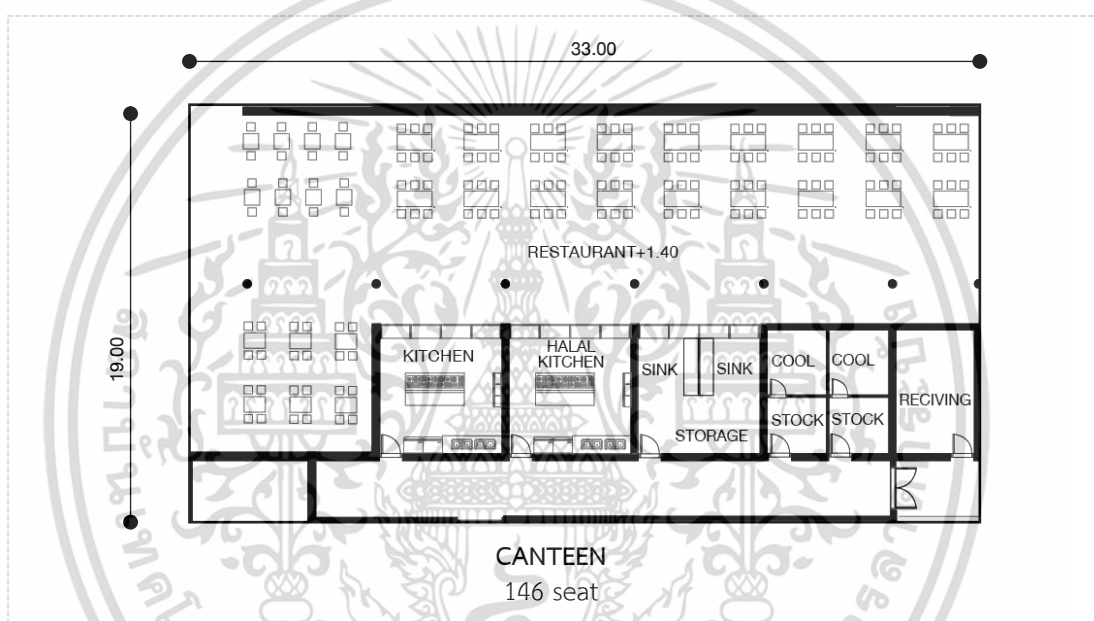
(2) พื้นที่ชุมชน (Community Space) คิดจากการใช้งานพื้นที่สูงสุดโดยโครงการมีผู้ใช้งานทั้งหมด 144 คน

จำนวนผู้ใช้งาน	144 คน
พื้นที่	6 ตารางเมตร/คน
รวมพื้นที่ใช้สอย	864 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(3) **ครัวส่วนกลาง (Shared Kitchen)** กำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยจากมาตรฐานข้อมูลออกแบบโดย Neufert's Architect Data คิดขนาดพื้นที่รับประทานอาคารเป็น 60% ของผู้อยู่อาศัยทั้งหมด 144 คนคือ 86 ที่นั่งโดยเพิ่มพื้นที่รับทานอาหารของคนภายนอกอีก 30% ของผู้เข้าชมโครงการคือ 60 รวม 146 ที่นั่ง

จำนวนผู้ใช้งาน	146 คน
พื้นที่นั่งทานอาหาร	3.5 ตารางเมตร/คน
รวมพื้นที่ใช้สอย	510 ตารางเมตร
พื้นที่ครัว 50%	255 ตารางเมตร
รวมพื้นที่	765 ตร.ม

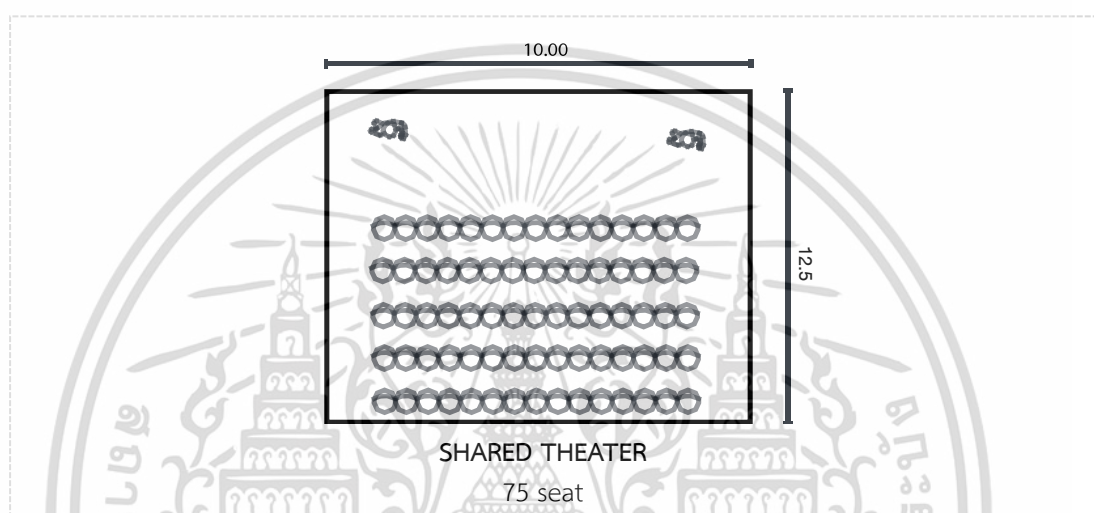

รูปที่ 5- 5 : ตัวอย่างการจัดห้องครัว (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชื่นขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) **พื้นที่ชมโทรทัศน์ส่วนกลาง (Shared Theater)** กำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยจากการเทียบเคียงกรณีศึกษาห้องโทรทัศน์โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา ขนาดพื้นที่ 8*10 เมตร รองรับการใช้งานประมาณ 72 คน (นับจากปริมาณเก้าอี้) จำนวน 2 ห้อง

จำนวนผู้ใช้งาน	75 คน
พื้นที่	1.75 ตารางเมตร/คน
รวมพื้นที่ใช้สอย	125 ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด (80 x2)	250 ตารางเมตร

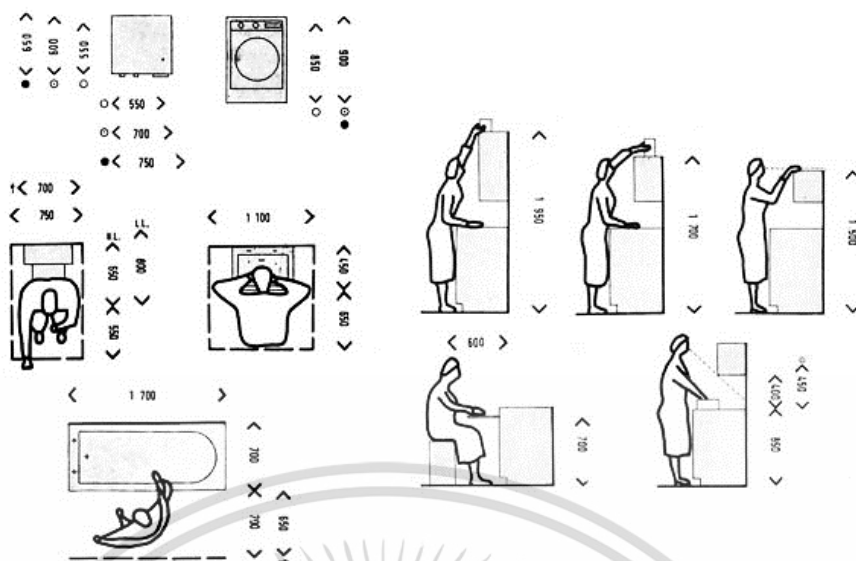
รูปที่ 5- 6 : ตัวอย่างการจัดห้องรับชมโทรทัศน์ส่วนกลาง (เรียบเรียงโดยนางสาว ญฐณณ ชันชัยัน 2563)

(5) **พื้นที่ซักผ้า/รีดผ้าส่วนกลาง (Shared Laundry)** กำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยจากมาตรฐานข้อมูลออกแบบ Neufert's Architect Data

ปริมาณการซักผ้าโดย 1 คน จะซักผ้าหนัก	3 กิโลกรัม/สัปดาห์
ผู้อยู่อาศัย 180 คน จะมีผ้าซัก	540 กิโลกรัม/สัปดาห์
เทียบเป็นวันละ	80 กิโลกรัม
เครื่องซักผ้า 1 เครื่องซักผ้าได้	11 กิโลกรัม/ครั้ง
ครั้งละ	1.5- 2 ซม.
คิดช่วงเวลาสามารถซักได้	12 ชั่วโมง
1 เครื่องสามารถซักผ้าได้	66 กิโลกรัม/วัน
จึงจำเป็นต้องมีเครื่องซักผ้าในโครงการทั้งหมด 2 เครื่อง	

พื้นที่ซักผ้า 1 หน่วย ประกอบด้วยเครื่องซักผ้า 3 เครื่อง โตะรีดผ้า 1 โตะและส่วนเก็บผ้า ใช้พื้นที่ 25 ตารางเมตร โดยตัวโครงการจะมีพื้นที่ซักผ้ารีดผ้าทั้งหมด 1 หน่วย

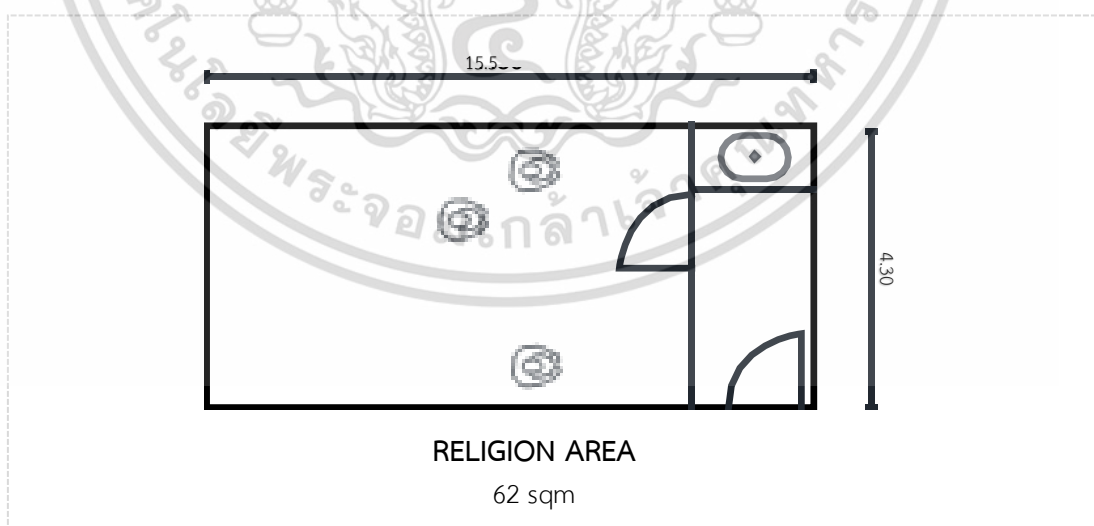
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 5-7 : ตัวอย่างการจัดห้องซักรีด ที่มา Neufert's Architect Data

(6) **พื้นที่ทางศาสนา (Religion Area)** กำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยจากโครงการ ตัวอย่างแปลตดินแดงซึ่งมีพื้นที่ทางศาสนา 1 ศาสนาจำนวน 1 ห้องขนาด 4*15.5 ตารางเมตรจากพื้นที่ทั้งหมด 186 ตารางเมตร

พื้นที่ทางศาสนาอิสลาม	62 ตารางเมตร
พื้นที่ทางศาสนาคริสต์	62 ตารางเมตร
พื้นที่ทางศาสนาพุทธ	62 ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย	186 ตารางเมตร

รูปที่ 5- 8 : ตัวอย่างการจัดห้องละหมาด (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมณ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

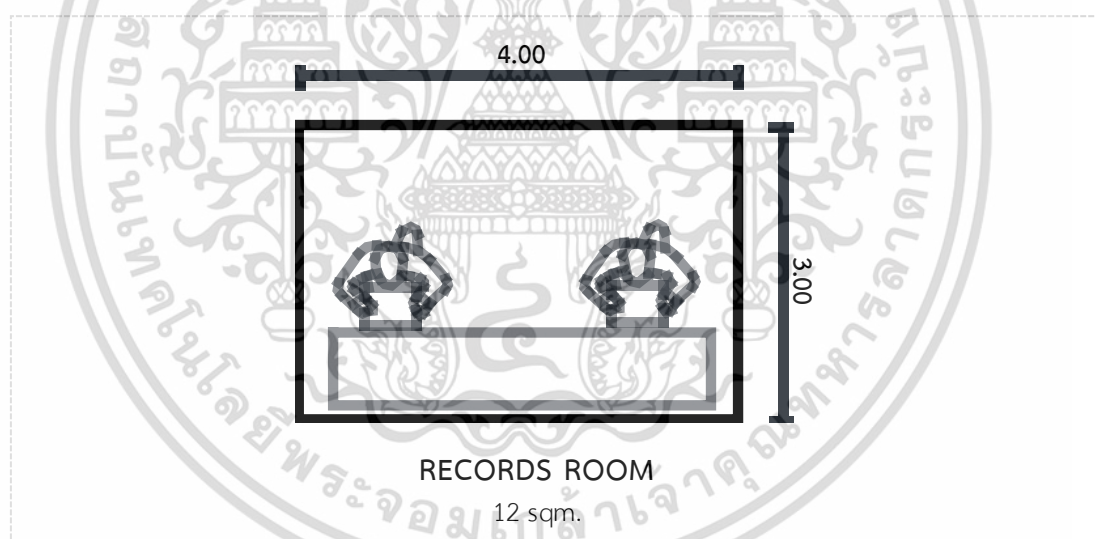
(7) **ห้องน้ำส่วนกลาง** กำหนดตามข้อกำหนดกฎกระทรวงกฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารโดยใช้เกณฑ์ในการกำหนดห้องน้ำดังนี้
ห้องน้ำจากครัวส่วนกลาง

ผู้ชายโถปัสสาวะชาย	$4 \times 0.80 = 11.6$ ตารางเมตร
ห้องส้วม	$4 \times 1.50 = 6$ ตารางเมตร
อ่างล้างมือ	$4 \times 0.60 = 2.4$ ตารางเมตร
ผู้หญิงห้องส้วม	$7 \times 1.50 = 10.5$ ตารางเมตร
อ่างล้างมือ	$4 \times 0.60 = 2.4$ ตารางเมตร
รวมพื้นที่ห้องน้ำ	32 ตารางเมตร

รวมพื้นที่พักอาศัย 3,850 ตารางเมตร

5.2.1.2 ส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษาและดำเนินทางกฎหมาย

(1) **เคาน์เตอร์ทำทะเบียนประวัติ** เคาน์เตอร์ทะเบียนประวัติ พื้นที่เคาน์เตอร์ทะเบียนประวัติขนาด 12 ตารางเมตร โดยมีการจัดวางพื้นที่ให้เพียงพอต่อเจ้าหน้าที่ 2 คน

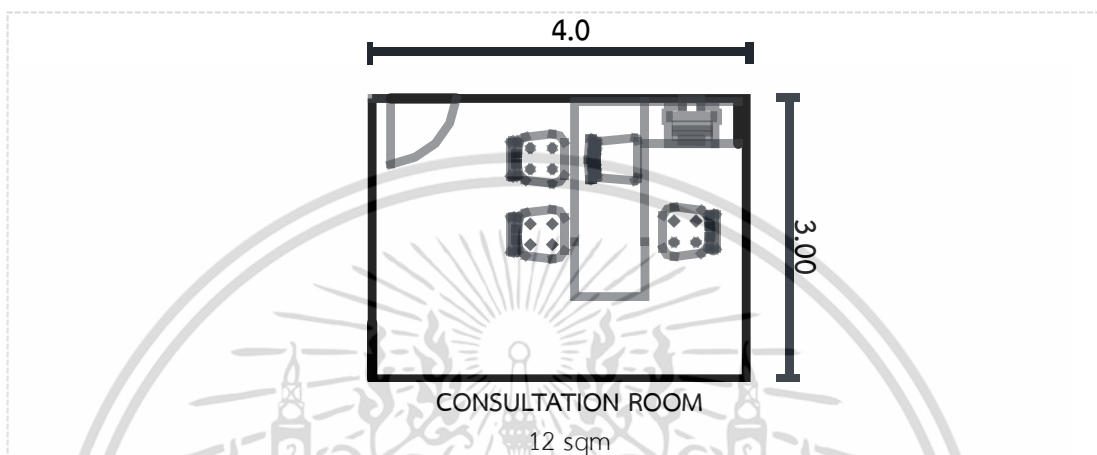

รูปที่ 5- 9 : ตัวอย่างการจัดส่วนทำทะเบียนประวัติ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมณ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) **ห้องรับคำปรึกษา** ห้องให้คำปรึกษาเพื่อรับคำปรึกษาทางกฎหมายเพื่อดำเนินการตามกระบวนการการลี้ภัย และเพื่อปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต

ห้องปรึกษาปัญหาสุขภาพจิตห้องละ	12 ตารางเมตร
จำนวน	1 ห้อง
รวมพื้นที่ใช้สอย	12 ตารางเมตร

รูปที่ 5-10 : ตัวอย่างการจัดห้องรับคำปรึกษา (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชื่นขยัน 2563)

รวมพื้นที่ส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษาและดำเนินทางกฎหมาย: 24 ตารางเมตร

5.2.1.2 ส่วนพื้นที่เกษตรกรรม

(1) **พื้นที่เกษตรกรรม** พื้นที่เกษตรกรรมจะเน้นปลูกผักที่ระยะเวลาการเติบโตสั้นเพื่อให้สามารถนำมารับประทานได้ตลอดปีโดยจะปลูกผักเพื่อรองรับคนในโครงการ ในส่วนของร้านอาหารจะมีการซื้อผักจากชุมชนเพื่อสร้างการหมุนเวียนระบบเศรษฐกิจให้กับชุมชน โดยพื้นที่ในการปลูกผักคำนวณจากผู้ใช้งาน 180 คน มาคำนวณปริมาณผักที่ควรได้รับต่อวันเฉลี่ยแล้ววันละ 0.2 กิโลกรัมโดยจะใช้วิธีปลูกสองแปลงระยะเวลาห่างกัน 30 วันจำนวนสองแปลง ตามอายุเก็บเกี่ยวผักทุก ๆ 60 วันเพื่อจะได้เก็บเกี่ยวได้ตลอดเวลา

ปริมาณผักที่รับประทานใน 30 วัน	1,080 กิโลกรัม
พื้นที่ 1 ไร่สามารถปลูกผักได้	3,500–4,000 กิโลกรัม
ต้องใช้พื้นที่	800 ตารางเมตร

(2) **ห้องเก็บอุปกรณ์** ห้องเก็บอุปกรณ์ใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์สำหรับส่วนพื้นที่เกษตรกรรม โดยมีพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 5 ของพื้นที่ส่วนพื้นที่เกษตรกรรม

$$5\% \times 800 = 40 \text{ ตารางเมตร}$$

รวมพื้นที่ส่วนพื้นที่เกษตรกรรม :840 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

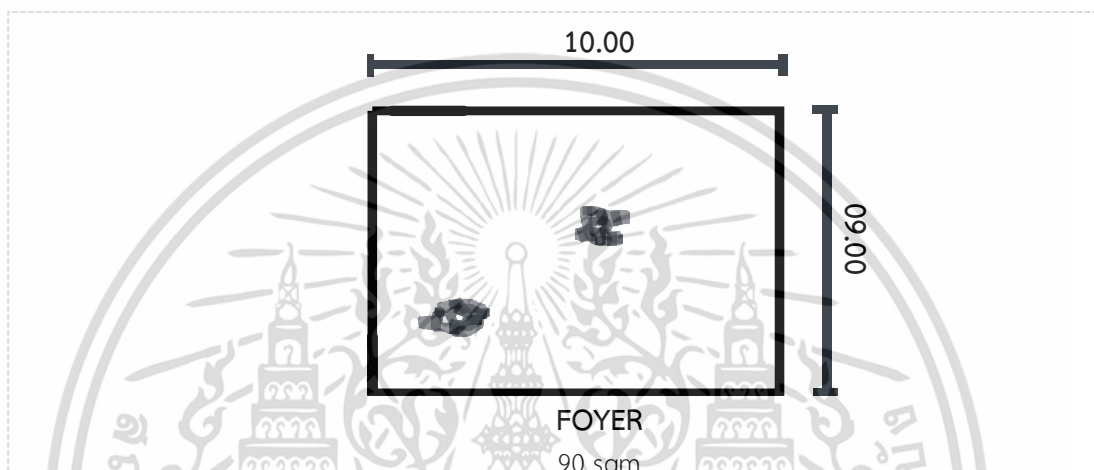
5.2.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบรอง

5.2.2.1 พื้นที่อเนกประสงค์ส่วนกลางรองรับเพื่อกิจกรรมภายในโครงการ

(1) โถงต้อนรับ คิดจากจำนวนผู้ใช้โครงการ 200 คนต่อวัน

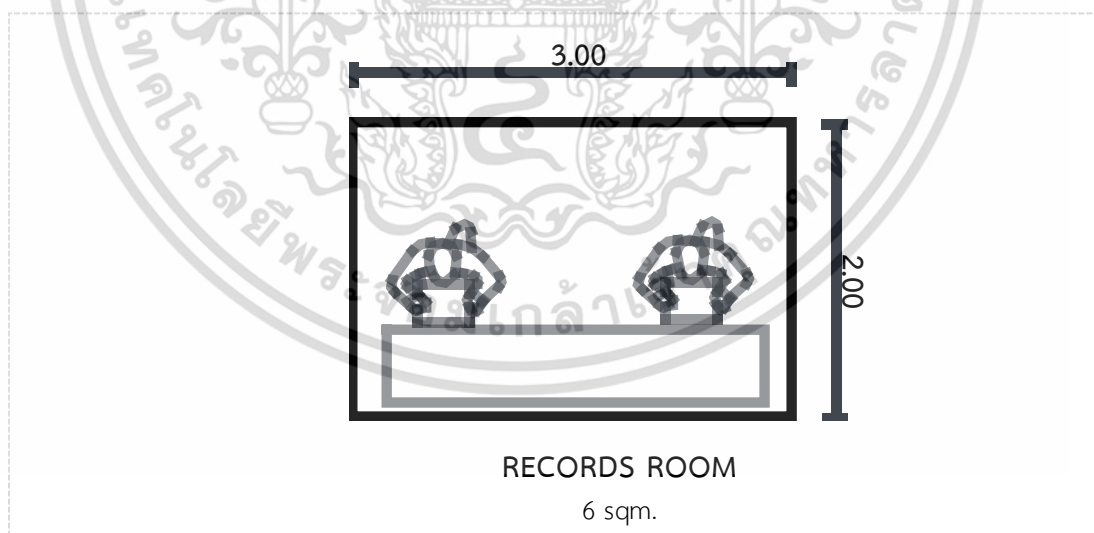
โครงการเปิดทำการ 9.00 น. – 16.00 น. = 8 ชั่วโมง เฉลี่ย 30 คนต่อชั่วโมง

จำนวนผู้ใช้งาน	30 คน
พื้นที่	3 ตารางเมตร/คน
รวมพื้นที่ใช้สอย	90 ตารางเมตร

รูปที่ 5-11 : ตัวอย่างการจัดโถง (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมณ ชันขยัน 2563)

(2) พื้นที่ประชาสัมพันธ์ พื้นที่ประชาสัมพันธ์ขนาด 6 ตารางเมตร

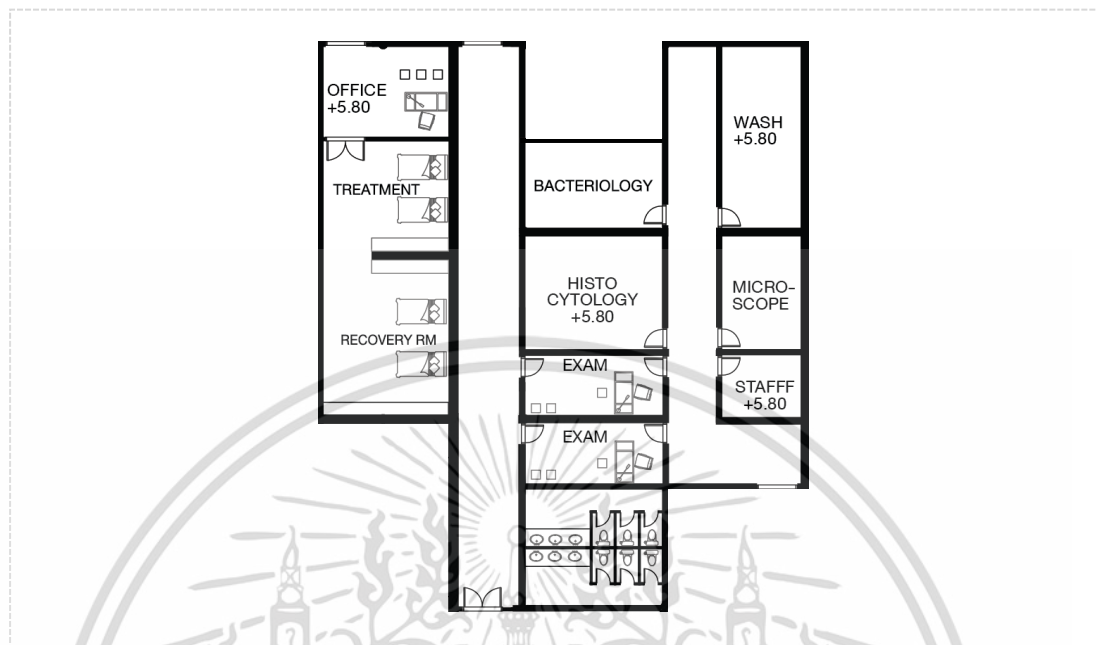
รูปที่ 5-12 : ตัวอย่างการจัดพื้นที่ประชาสัมพันธ์ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมณ ชันขยัน 2563)

(3) พื้นที่พักคอย พื้นที่พักคอยคิดเป็นร้อยละ 30 ของพื้นที่โถง

$$30\% \times 90 = 27 \text{ ตารางเมตร}$$

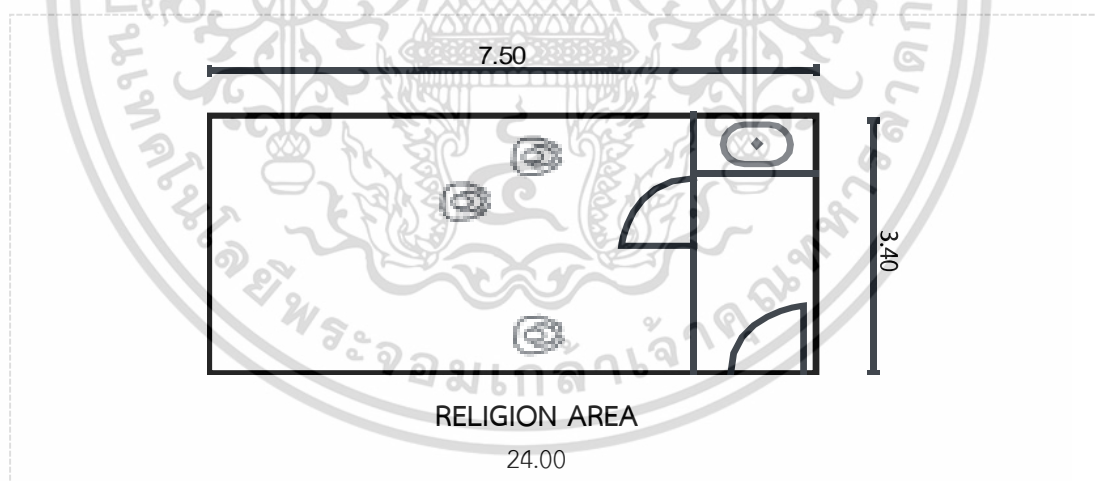
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) ห้องปฐมพยาบาล ขนาด 375 ตารางเมตร มีส่วนตรวจเลือดและห้องปฐมพยาบาล
เพื่อรองรับการคัดกรองก่อนเข้าโครงการ

รูปที่ 5-13 : ตัวอย่างการจัดห้องปฐมพยาบาล (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

(5) ห้องละหมาด ห้องละหมาดขนาด 24 ตารางเมตร โดยที่เข้ามาส่วนแรกจะเป็นส่วน
ที่ล้างมือ และเท้า และวางสัมภาระ และในส่วนข้างในจะเป็นส่วนที่ใช้ในการละหมาด

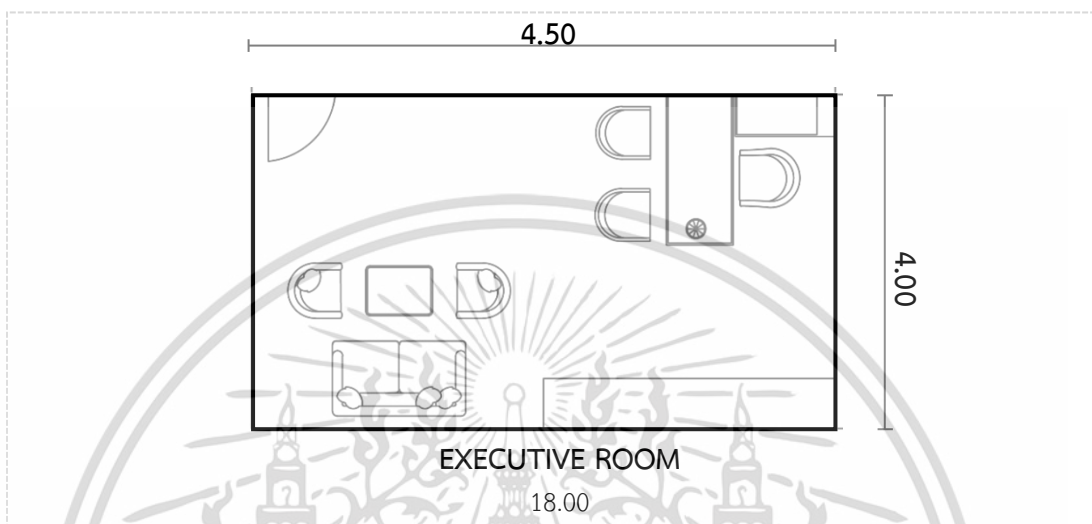

รูปที่ 5-14 : ตัวอย่างการจัดห้องละหมาด (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

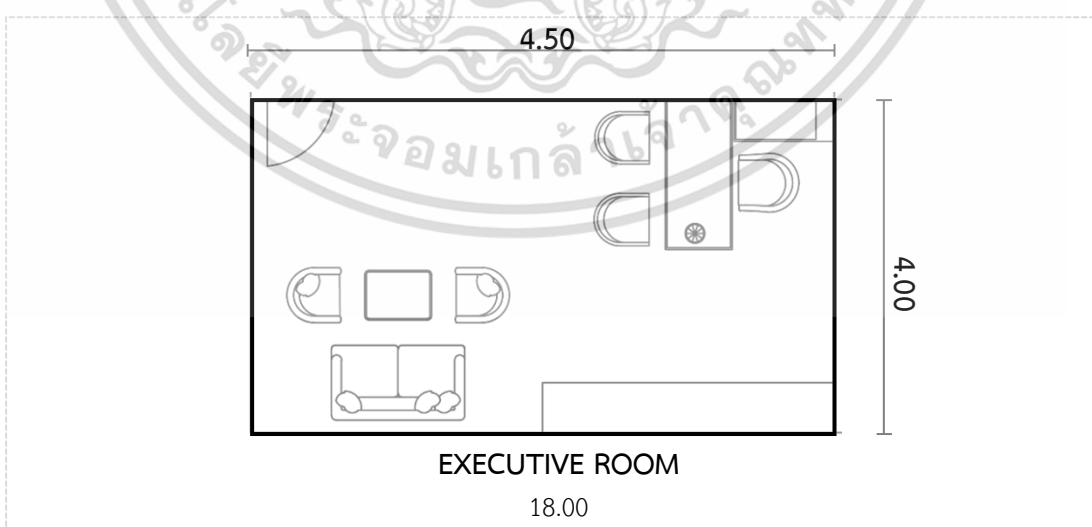
5.2.2.2 สำนักงานบริหารโครงการ

(1) **ห้องผู้อำนวยการ** ห้องผู้อำนวยการขนาด 18 ตารางเมตร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็น พื้นที่สำหรับพักผ่อนหรือไว้สำหรับรับแขกเนื่องจากระดับผู้อำนวยการจะมีแขกเข้ามาพบอยู่เป็นประจำ และอีกส่วนจะเป็นส่วนทำงาน โดยฝั่งหนึ่งของผนังจะเป็นชั้นหนังสือและตู้เก็บของ

รูปที่ 5-15 : ตัวอย่างการจัดห้องผู้อำนวยการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

(2) **ห้องรองผู้อำนวยการ** ห้องรองผู้อำนวยการขนาด 24 ตารางเมตร แบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกจะเป็นพื้นที่สำหรับพักผ่อนหรือไว้สำหรับรับแขกเนื่องจากระดับผู้รองผู้อำนวยการมักจะมีแขกเข้ามาพบอยู่บ้างจึงจัดให้มีขนาดพื้นที่รับแขกขนาดที่พอเหมาะ และอีกส่วนจะเป็นส่วนทำงาน โดยฝั่งหนึ่งของผนังจะเป็นชั้นหนังสือและตู้เก็บของ

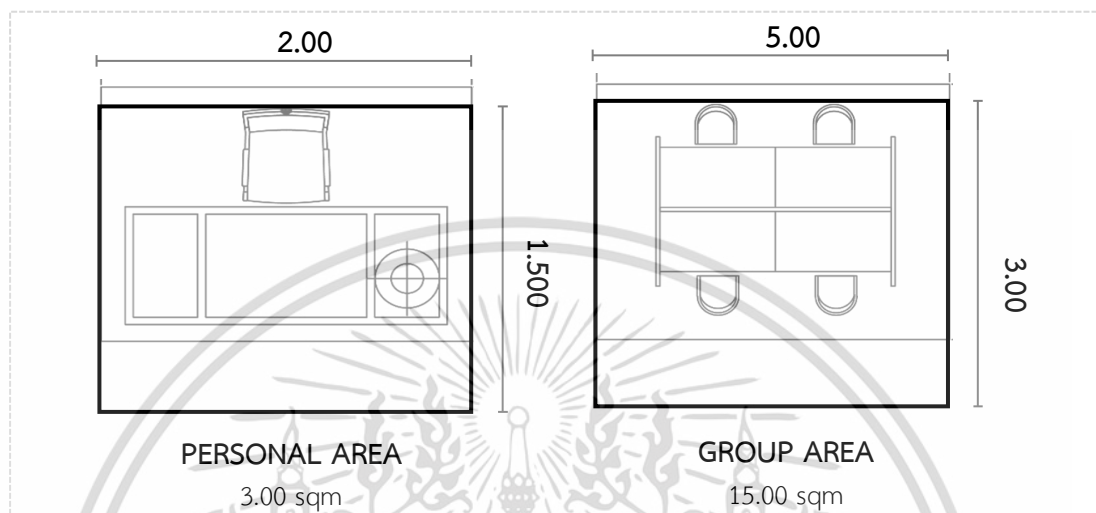

รูปที่ 5-16 :ตัวอย่างการจัดห้องรองผู้อำนวยการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

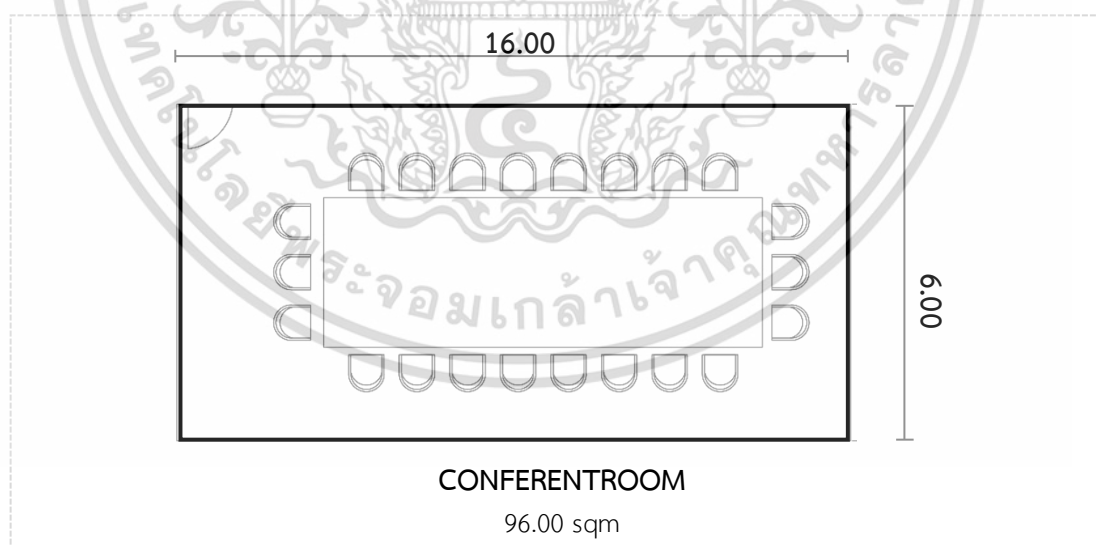
(4) **พื้นที่ทำงานเจ้าหน้าที่** เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสมกับการวางในรูปแบบที่หลากหลาย โดยวางแบบ Open plan เพื่อให้พนักงานสามารถเดินถึงกัน โดยแบ่งชนิดเฟอร์นิเจอร์เป็น 2 แบบ ดังนี้

พื้นที่ทำงานเจ้าหน้าที่แบบชุด 8 คน (96 ตารางเมตร)

รูปที่ 5-17 : ตัวอย่างการจัดพื้นที่ทำงานเจ้าหน้าที่ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

(5) **ห้องประชุม** ห้องประชุมขนาด 72 ตารางเมตร สำหรับ 20 คน โดยมีการจัดแบบล้อมวงเพื่อให้ทุกคนสามารถคุยและมองเห็นกันได้ โดยเฟอร์นิเจอร์ภายในห้องจะเลือกใช้เป็นชนิดที่เคลื่อนย้ายได้ เพื่อกรณีที่ต้องการจัดรูปแบบการประชุมแบบอื่น ๆ

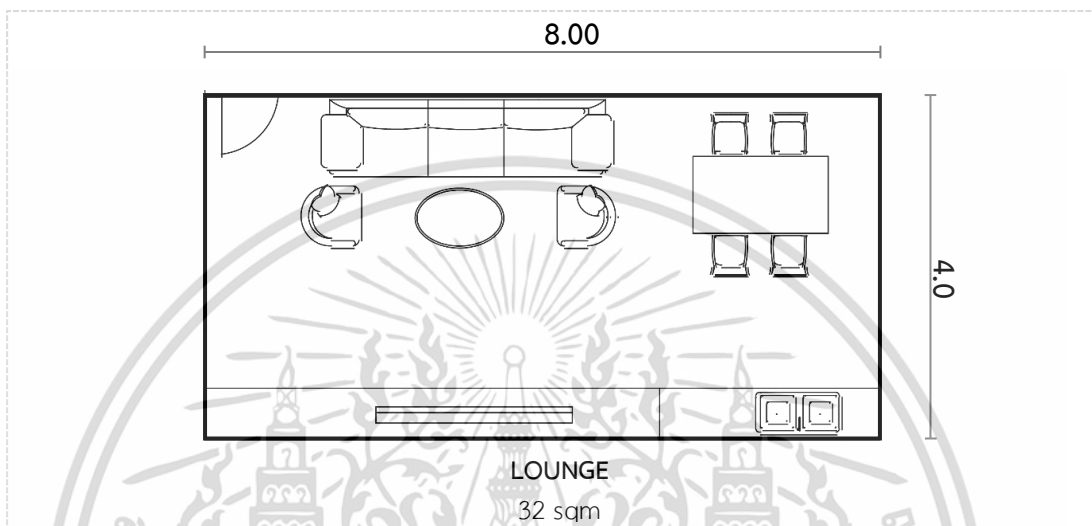

รูปที่ 5-18 : ตัวอย่างการจัดห้องประชุม (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) ห้องพักเจ้าหน้าที่ โดยมีการออกแบบไม่ให้มีขนาดใหญ่เกินไป เนื่องจากต้องการส่งเสริมให้พนักงานออกไปเดินพักผ่อนภายนอกเพื่อเป็นการบริหารร่างกายและเป็นการพักผ่อนสายตา

ห้องเจ้าหน้าที่และนักจิตวิทยาขนาด	32 ตารางเมตร
สำหรับ	6 คน

รูปที่ 5-19 : ตัวอย่างการจัดห้องพักเจ้าหน้าที่ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชื่นขยัน 2563)

(6) ห้องน้ำ

ห้องน้ำจากส่วนบริหาร

ผู้ชายโถปัสสาวะชาย	$6 \times 0.8 = 4.8$ ตารางเมตร
ห้องส้วม	$3 \times 1.50 = 4.5$ ตารางเมตร
อ่างล้างมือ	$3 \times 0.60 = 0.6$ ตารางเมตร
ผู้หญิงห้องส้วม	$9 \times 1.50 = 13.5$ ตารางเมตร
อ่างล้างมือ	$3 \times 0.60 = 1.8$ ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย	26.4 ตารางเมตร

(7) พื้นที่จอดรถ

พื้นที่จอดต่อคัน	17.5 ตารางเมตร
ที่จอดรถสำหรับอาคารขนาดใหญ่	8,940 / 120 ตารางเมตร
ที่จอดรถสำหรับอาคารขนาดใหญ่	75 คัน
รวมพื้นที่ใช้สอย	1,312.5 ตารางเมตร
ทางสัญจร 60%	787.5 ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอยและทางสัญจร	2100 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2.2.3 พื้นที่งานระบบภายในโครงการทั้งหมด

- (1) พื้นที่รับส่งของ จำนวน 1 หน่วย หน่วยละ 40 ตารางเมตร
- (2) แผนกรักษาความปลอดภัย จำนวน 1 หน่วย หน่วยละ 40 ตารางเมตร
- (3) แผนกเทคนิค จำนวน 1 หน่วย หน่วยละ 40 ตารางเมตร
- (4) ห้องงานระบบประกอบอาคาร

พื้นที่งานระบบไฟฟ้าในโครงการ

ห้องแผงจ่ายไฟหลัก (Main Distribution Board) คิดขนาด พื้นที่ห้องแผงจ่ายไฟหลักจากปริมาณการใช้ไฟฟ้า โดยยึดจากประเภทที่พักอาศัยและสำนักงานเป็นหลักที่ 50 VA/ตารางเมตร เพื่อเป็นการคิดเผื่อการขยายตัวของการใช้ไฟของโครงการในอนาคต

ตารางที่ 5-1 : แสดงขนาดปริมาณการใช้ไฟฟ้าของอาคารแต่ละประเภท

ประเภทอาคาร	ปริมาณไฟฟ้าที่ใช้ (VA/ตร.ม)
ที่พักอาศัย	50
สำนักงาน	50
ส่วนประชุม	10
ร้านค้า	10
ร้านอาหาร	20

ที่มา : หนังสือรวมข้อมูลก่อสร้าง โดย นรมิตร ลีวัฒนมงคล ปี พ.ศ. 2538

โดยขนาดพื้นที่ใช้สอยของโครงการทั้งหมดอยู่ที่ประมาณ 10,000 ตารางเมตร คิดเป็นปริมาณการใช้ไฟฟ้าทั้งหมด 500,000 VA หรือ 500.0 KVA โดยตู้จ่ายไฟหลัก 1 ตู้ สามารถจ่ายไฟได้ 500 KVA จึงต้องใช้ทั้งหมด ตู้ 1 ตู้ 1 ตู้ มีขนาด 0.80 x 2.50 พื้นที่รอบตู้ 2 เมตรเท่ากับพื้นที่ 36 ตารางเมตร

ห้องหม้อแปลงไฟฟ้า (Transformer Room)

ตารางที่ 5-2 : แสดงกำลังไฟและขนาดหม้อแปลง

Power size	SIZE
150-300 KV	1.88 *2.00
500 -1,500 KV	2.10*2.10

ที่มา : หนังสือรวมข้อมูลก่อสร้าง โดย นรมิตร ลีวัฒนมงคล ปี พ.ศ. 2538

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขนาด TRANSFORMER 2.10 x 2.10 ม. เว้นพื้นที่โดยรอบ 3 ม.และ 2 ม.เท่ากับพื้นที่ 8.1x6.1 ม. รวมพื้นที่ห้อง TRANSFORMER 50 ตารางเมตร

ตารางที่ 5-3 : แสดงกำลังไฟและขนาดหม้อแปลง

กิจกรรม	ขนาดพื้นที่ใช้สอย
ห้องแผงจ่ายไฟหลัก	36
ห้องหม้อแปลงไฟฟ้า	50
รวมพื้นที่งานระบบไฟฟ้า	86
รวมพื้นที่งานระบบไฟฟ้ารวมทางสัญจรทั้งหมด	112

ที่มา : หนังสือรวมข้อมูลก่อสร้าง โดย นรมิตร ลีวัฒนมงคล ปี พ.ศ. 2538

พื้นที่สำรองน้ำใช้และบำบัดน้ำเสีย สำหรับน้ำใช้สำหรับอุปโภคและบริโภค

คิดจากค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำใช้/คน/วัน ที่ 200 ลิตร/คนต่อวัน โดยโครงการมีผู้ใช้งานทั้งหมด 381 คน

ตารางที่ 5-4 : แสดงกำลังไฟและขนาดหม้อแปลง

กิจกรรม	ปริมาณน้ำที่ใช้ (ลบ.เมตร/วัน)
ปริมาณน้ำใช้จากผู้ใช้ในโครงการ	101.11
ปริมาณน้ำสูญเสียที่ 20%	20.2
รวมปริมาณน้ำใช้ในโครงการ	121.31
คิดปริมาณสำรองน้ำ 3 วัน	363.93
คิดปริมาณน้ำสำรองเพื่อดับเพลิง 30 นาที	54
รวม	420

ที่มา : หนังสือรวมข้อมูลก่อสร้าง โดย นรมิตร ลีวัฒนมงคล ปี พ.ศ. 2538

โดยคิดความลึกถังเก็บน้ำที่ 3 เมตร จะต้องใช้พื้นที่ในการเก็บน้ำทั้งหมด 140 ตารางเมตร

พื้นที่บ่อบำบัดน้ำเสีย ตามมาตรฐานการจัดที่อยู่อาศัยสำหรับผู้มีรายได้ต่ำ กำหนดให้ในชุมชนจะต้องมีพื้นที่สำหรับบำบัดน้ำเสียก่อนจะระบายสู่สาธารณะ โดยระดับความสกปรกของน้ำที่ทิ้งลงท่อระบายน้ำสาธารณะจะต้องไม่เกิน 20 dbi/ครัวเรือน ต้องมีบ่อบำบัดน้ำเสีย ขนาด 7 X 10 ม. (70 ตารางเมตร) ต่อจำนวนผู้อยู่อาศัย 144 คน จึงต้องมีบ่อบำบัดน้ำทั้งหมด 1 บ่อ ใช้พื้นที่ทั้งหมด 210 ตารางเมตร

(5) ห้องเก็บของ จำนวน 1 หน่วย หน่วยละ 40 ตารางเมตร

(6) ห้องพักขยะ พื้นที่จัดการขยะโครงการ ขนาดพื้นที่จัดการขยะของโครงการคิดจากปริมาณการใช้ขยะของผู้อยู่อาศัยในโครงการโดยผู้ใช้งานหนึ่งคนใช้ขยะ 1.14 กิโลกรัม

ตารางที่ 5-5 : แสดงปริมาณขยะ

กิจกรรม	ปริมาณขยะ (ลบ.เมตร/วัน)
ผู้ใช้โครงการ 474 คน	540.36 กิโลกรัม
3 วันต้องรอบรับได้	1,621 กิโลกรัม
ขยะจากการเกษตร 50 %	810 กิโลกรัม
รวม	2,431 กิโลกรัม หรือ 16.2 ลบ.ม

ที่มา : หนังสือรวมข้อมูลก่อสร้าง โดย นรมิตร ลีธรมงคล ปี พ.ศ. 2538

โดยให้ความสูงพื้นที่จัดการขยะที่ 2 เมตร จะต้องใช้พื้นที่จัดการขยะชุมชนขนาด 8.1 ตร.

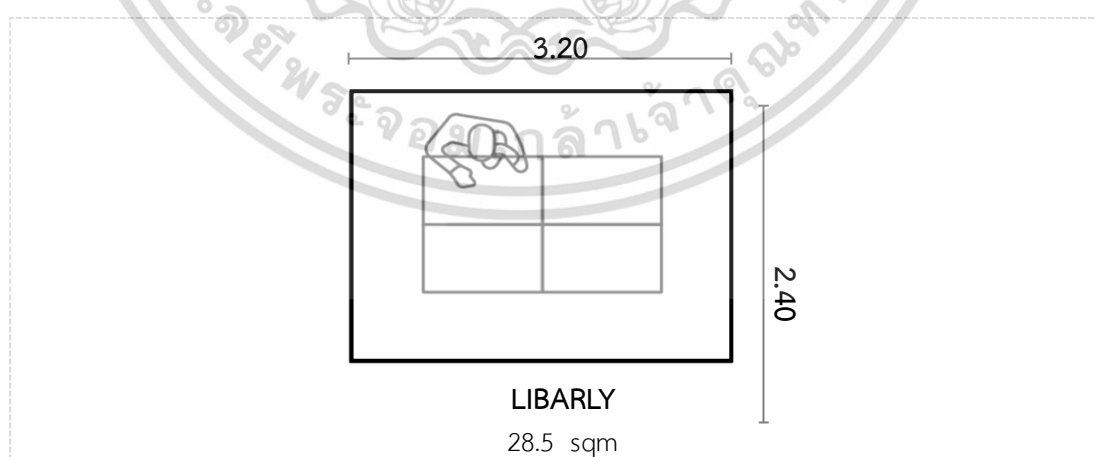
รวมพื้นที่องค์ประกอบของโครงการคือ 4,600 ตารางเมตร

5.2.3 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบเสริม

5.2.3.1 ห้องสมุด

(1) พื้นที่อ่านหนังสือ ผู้ใช้โครงการ 144 คนต่อวัน ผู้ใช้ห้องสมุดคิดเป็น 30% ของโครงการทั้งหมดคือ 44 คน โดยแบ่งการใช้เวลาเป็น 3 ช่วง ช่วงละ 3 ชั่วโมงเฉลี่ยมีผู้คนใช้ห้องสมุดเป็น 15 คน/ช่วง

จำนวนผู้ใช้งาน	20 คน
พื้นที่	7.6 ตารางเมตร/ 4คน
รวมพื้นที่ใช้สอย	28.5 ตารางเมตร

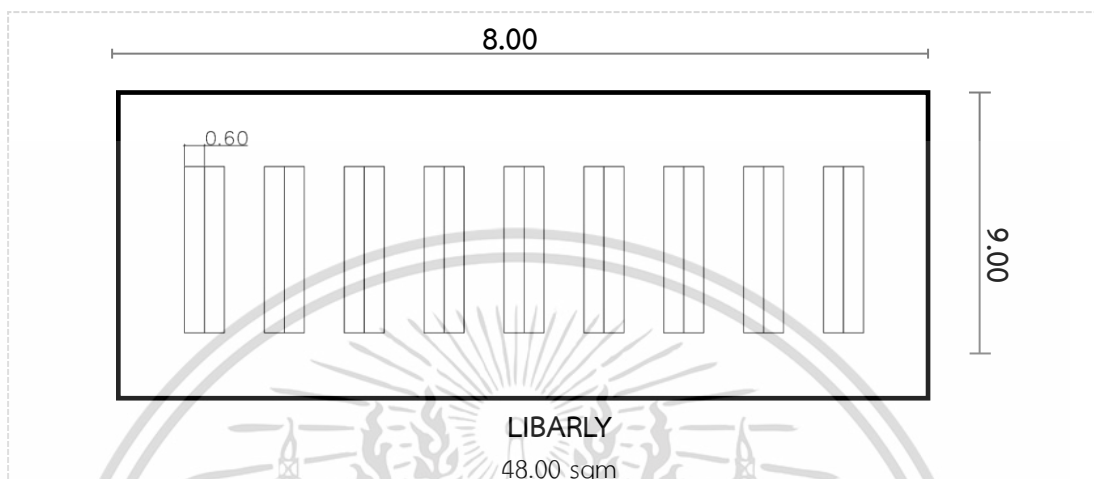

รูปที่ 5.20 : แสดงขนาดพื้นที่อ่านหนังสือ (เรียบเรียงโดย ณฐมณ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2) **ชั้นวางหนังสือ**

หนังสือ 200 เล่ม	1 ตู้
หนังสือ 800 เล่ม	4 ตู้
รวมพื้นที่ใช้สอย	220.5 ตารางเมตร

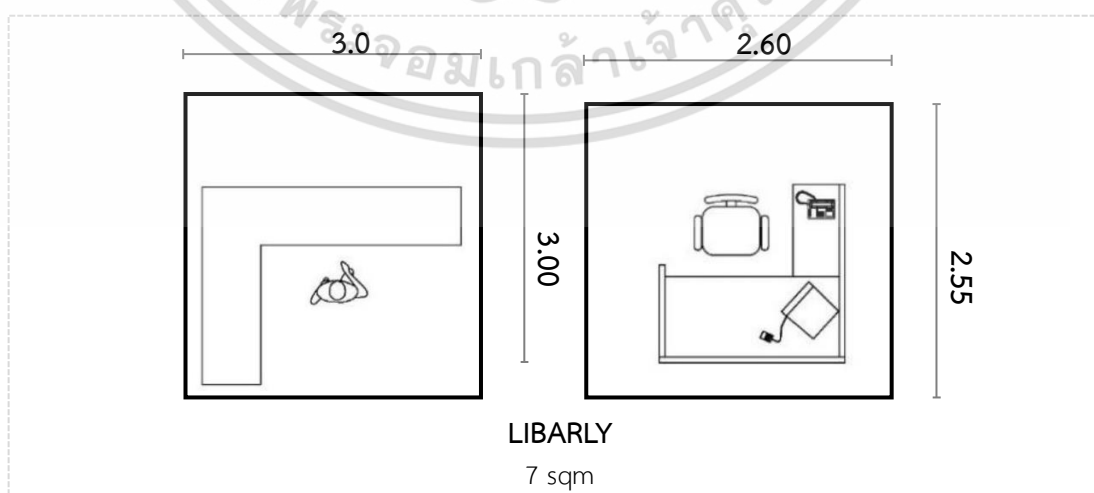

รูปที่ 5.21 : แสดงขนาดชั้นวางหนังสือ โดยมีลักษณะการจัดวางตู้หนังสือตามขวาง (เรียบเรียงโดย ญฐมณ ชันขยัน 2563)

(3) **โถงห้องสมุด** คิดจากจำนวนผู้ใช้งานห้องสมุด 15 คนต่อช่วง

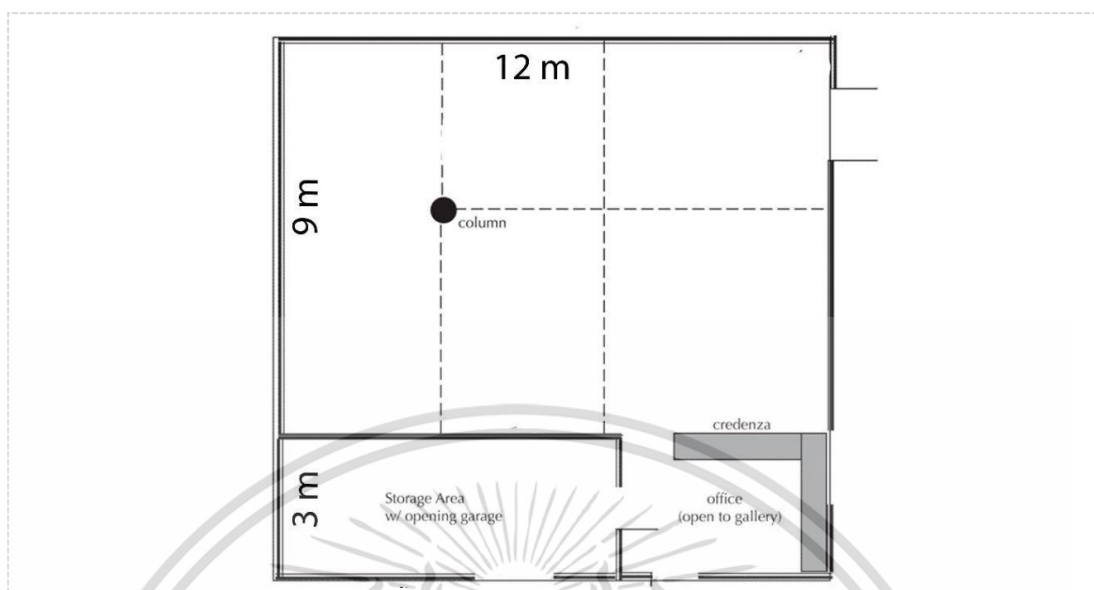
จำนวนผู้ใช้งาน	15 คน
ผู้ใช้งาน 1 คนใช้พื้นที่	1 ตารางเมตร/ 4คน
รวมพื้นที่ใช้สอย	15 ตารางเมตร

(4) **เคาน์เตอร์ทำงานบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์** พื้นที่เคาน์เตอร์บริการขนาด 9 ตารางเมตร พื้นที่ทำงานบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ 7 ตารางเมตรต่อคน โดย เลือกใช้เฟอร์นิเจอร์ที่เป็นตัวแอล เนื่องจากบรรณารักษ์มีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือหรือเอกสารค่อนข้างเยอะ ทำให้จำเป็นต้องมีพื้นที่ไว้สำหรับการวางหนังสือหรือเอกสารด้านข้าง

รูปที่ 5.22 : แสดงขนาดเคาน์เตอร์ทำงานบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ (เรียบเรียงโดย ญฐมณ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(7) พื้นที่นิทรรศการ พื้นที่นิทรรศการ ขนาด 244 ตารางเมตร²

รูปที่ 5.23 : แสดงพื้นที่นิทรรศการ (เรียบเรียงโดย ญฐมณ ชันขยัน 2563)

(8) โถง พื้นที่โถงของส่วนพื้นที่การเรียนรู้คิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด

$$10\% \times 1968.2 = 86.5 \text{ ตารางเมตร}$$

(9) พื้นที่พักคอย พื้นที่พักคอยคิดเป็นพื้นที่ร้อยละ 40 ของพื้นที่โถง

$$40\% \times 86.5 = 34.6 \text{ ตาราง เมตร}$$

(10) พื้นที่อเนกประสงค์ คิดจากจำนวนผู้ใช้โครงการทั้งหมด 381 คน แล้วกำหนดขนาดพื้นที่ใช้สอยจากมาตรฐานข้อมูลออกแบบ Neufert's Architect Data

$$381 \times 4 = 1,524 \text{ ตารางเมตร}$$

(11) ห้องน้ำส่วนพื้นที่การเรียนรู้

ห้องน้ำจากส่วนการเรียนรู้

ผู้ชายโถปัสสาวะชาย	$2 \times 0.8 = 1.6 \text{ ตารางเมตร}$
--------------------	--

ห้องส้วม	$4 \times 1.50 = 6 \text{ ตารางเมตร}$
----------	---------------------------------------

อ่างล้างมือ	$2 \times 0.60 = 1.2 \text{ ตารางเมตร}$
-------------	---

ผู้หญิงห้องส้วม	$6 \times 1.50 = 9 \text{ ตารางเมตร}$
-----------------	---------------------------------------

อ่างล้างมือ	$2 \times 0.60 = 1.6 \text{ ตารางเมตร}$
-------------	---

²(อ้างอิงจาก GCC Gallery)

ห้องน้ำส่วนพื้นที่อเนกประสงค์

ผู้ชายโถปัสสาวะชาย	$1 \times 0.80 = 0.8$ ตารางเมตร
ห้องส้วม	$1 \times 1.50 = 1.5$ ตารางเมตร
อ่างล้างมือ	$1 \times 0.60 = 0.6$ ตารางเมตร
ผู้หญิงห้องส้วม	$2 \times 1.50 = 3$ ตารางเมตร
อ่างล้างมือ	$1 \times 0.60 = 0.6$ ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอย	25.9 ตารางเมตร

รวมพื้นที่ใช้สอยองค์ประกอบเสริมของโครงการคือ 490 ตารางเมตร

5.2.4 สรุปพื้นที่โครงการทั้งหมด

ตารางที่ 5-6 : สรุปพื้นที่องค์ประกอบหลักของโครงการ

รวมพื้นที่องค์ประกอบหลัก	
(1) ส่วนที่พักอาศัย	
-ที่พักอาศัย	1,728
-พื้นที่ชุมชน	864
-ครัวส่วนกลาง	765
-พื้นที่ชมโทรทัศน์ส่วนกลาง	250
-พื้นที่ซักผ้า/รีดผ้าส่วนกลาง	25
-พื้นที่ทางศาสนา	186
-ห้องน้ำส่วนกลาง	32
(2) ส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษาและดำเนินทางกฎหมาย	
-เคาน์เตอร์ทำทะเบียนประวัติ	6
-ห้องรับคำปรึกษา	36
(3) ส่วนพื้นที่เกษตรกรรม	
-พื้นที่เกษตรกรรม	800
-ห้องเก็บอุปกรณ์	40
รวม	4,732
ทางสัญจร 30%	6,151

เรียบเรียงโดยนางสาว ณัฐมน ชันขยัน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5-7 : สรุปพื้นที่องค์ประกอบของโครงการ

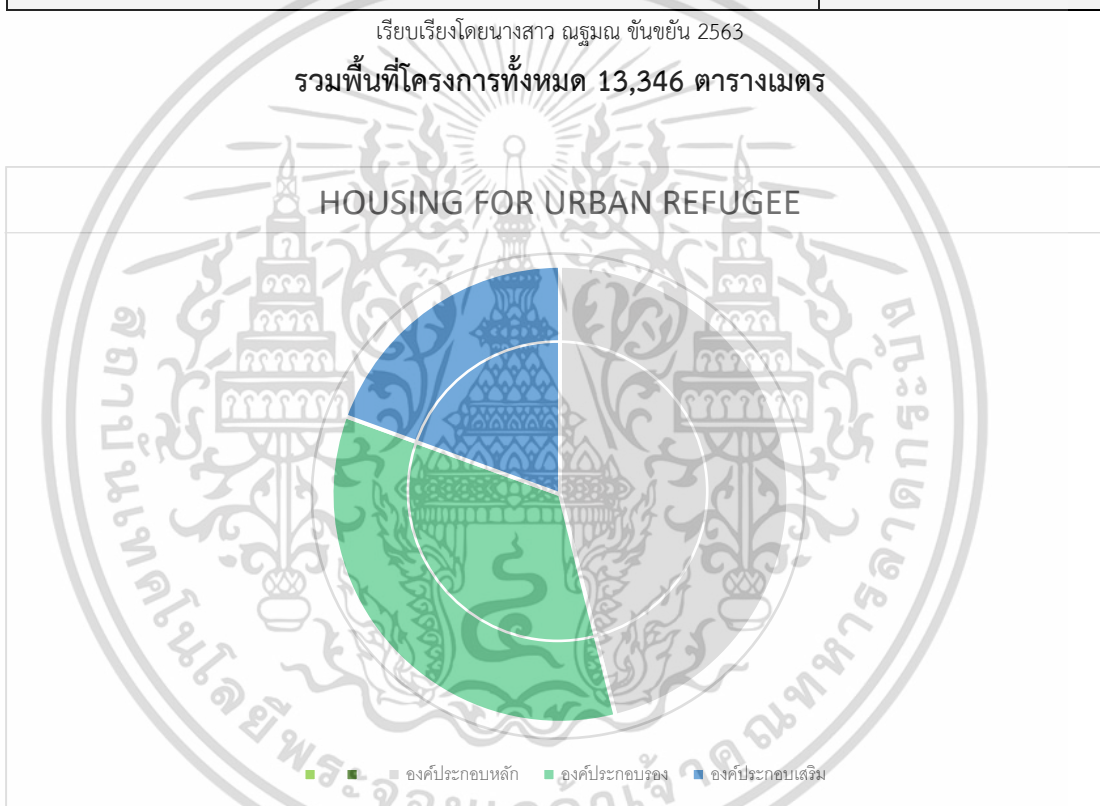
รวมพื้นที่องค์ประกอบของโครงการ	
(1) พื้นที่เนกประสงค์ส่วนกลางรองรับเพื่อกิจกรรมภายในโครงการ	
- โถงต้อนรับ	90
- พื้นที่ประชาสัมพันธ์	6
- พื้นที่พักผ่อน	27
- ห้องปฐมพยาบาล	375
- ห้องละหมาด	24
- ห้องน้ำส่วนบริการสาธารณะ	26.4
(2) สำนักงานบริหารโครงการ	
- ห้องผู้อำนวยการ	18
- ห้องรองผู้อำนวยการ	18
- พื้นที่ทำงานเจ้าหน้าที่	96
- ห้องประชุม	96
- ส่วนเตรียมอาหาร	32
- ห้องน้ำ	26.4
- พื้นที่จอดรถ	2,100
(3) พื้นที่งานระบบภายในโครงการทั้งหมด	
- พื้นที่รับส่งของ	40
- แผนกรักษาความปลอดภัย	40
- แผนกเทคนิค	40
- ห้องงานระบบประกอบอาคาร	436
- ห้องเก็บของ	40
- ห้องพักขยะ	8.2
รวม	3,539
ทางสัญจร 30%	4,600

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันชยัน 2563

ตารางที่ 5-8 : สรุปพื้นที่องค์ประกอบเสริมของโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รวมพื้นที่องค์ประกอบเสริมของโครงการ	
-ห้องสมุด	80.6
- พื้นที่นันทนาการ	244
- โถง	86.5
- พื้นที่พักผ่อน	34.6
-พื้นที่สวนสาธารณะ	1,524
- ห้องน้ำส่วนพื้นที่การเรียนรู้	25.9
รวม	1,995.6
ทางสัญจร 30%	2,595

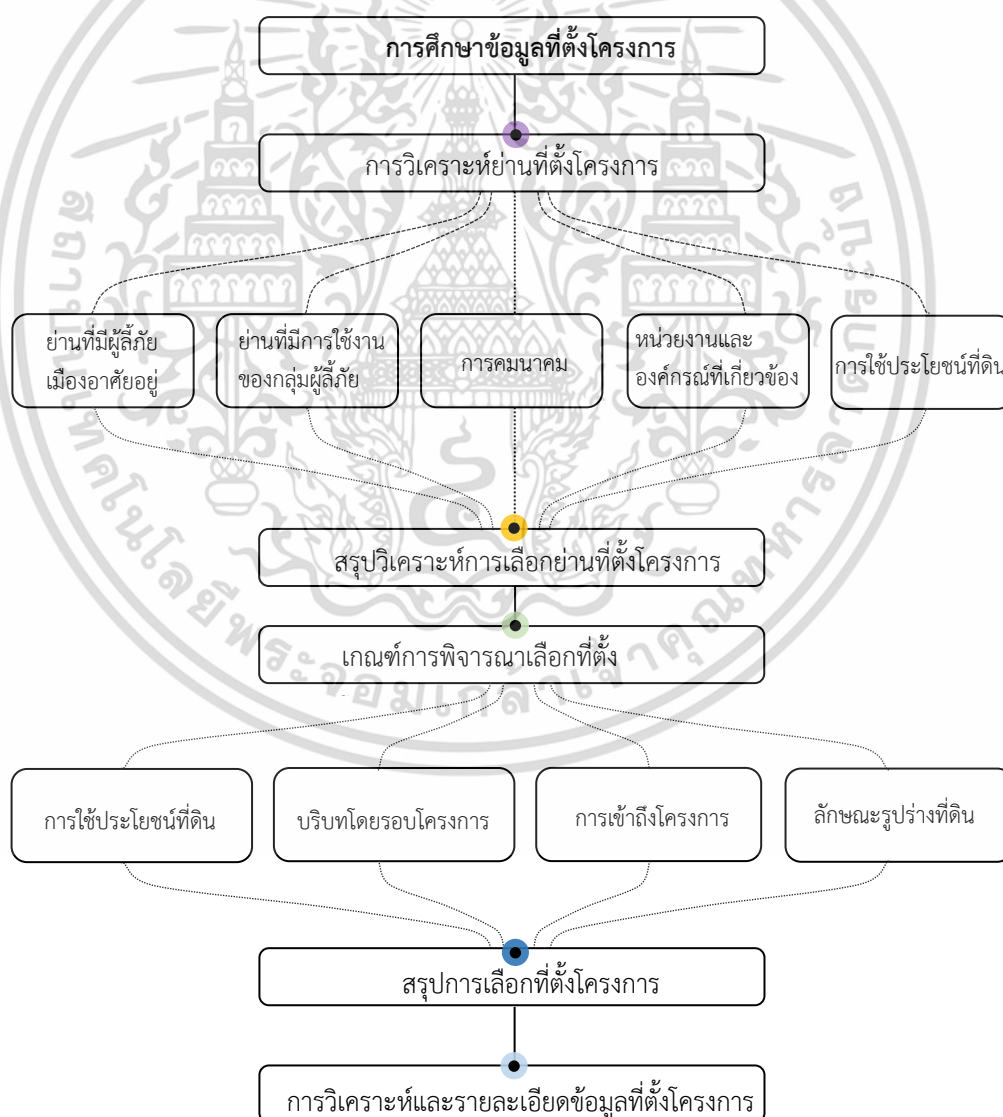
รูปที่ 5.24 : แผนภูมิแสดงองค์ประกอบโครงการ (เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ

ในการเลือกพิจารณาที่ตั้งโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเป็นโครงการ เพื่อการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในเมือง และเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติประชาชนที่มีต่อผู้ลี้ภัยเมือง โดยมีที่ตั้งโครงการอยู่ในกรุงเทพมหานครเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่ผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่ ซึ่งลักษณะที่ตั้งโครงการควรมีลักษณะรูปร่างและขนาดที่ดินที่พอเหมาะต่อการวางอาคารเป็นกลุ่ม ประกอบกับมีพื้นที่เพียงพอสำหรับการทำพื้นที่สีเขียวในโครงการเพื่อเป็นพื้นที่สาธารณะในการพักผ่อนของผู้ใช้งานและผู้เข้ามาเยี่ยมชม ซึ่งเกณฑ์ในการเลือกเขตที่ตั้งนั้นจะพิจารณาจากพื้นที่ที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยมาก รวมไปถึงพื้นที่ที่มีองค์กรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังมีปัจจัยอื่น ๆ ร่วมในการพิจารณา ซึ่งแบ่งหัวข้อในการเลือกวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการดังนี้

รูปที่ 6-1 :การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1 การวิเคราะห์ย่านที่ตั้งโครงการ

เนื่องด้วยโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองต้องการที่จะแก้ปัญหาการขาดพื้นที่รองรับผู้ลี้ภัย เมืองที่หลบหนีการประหัตประหารมาจากประเทศต้นทางโดยได้ทำงานลงทะเบียนเพื่อขอสถานะผู้ลี้ภัยจากองค์กรข้าหลวงผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) เรียบร้อยแต่ยังคงหลบซ่อนจากการถูกจับกุมเนื่องจากหนังสือเดินทางหมดอายุและอาศัยอยู่ในย่านที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติเพื่อซ่อนตัวและทำงานเลี้ยงชีพ และเพื่อติดต่อกับสถานทูตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการติดต่อสัมภาษณ์กับประเทศปลายทางที่ต้องการจะไปตั้งรกรากถิ่นฐาน

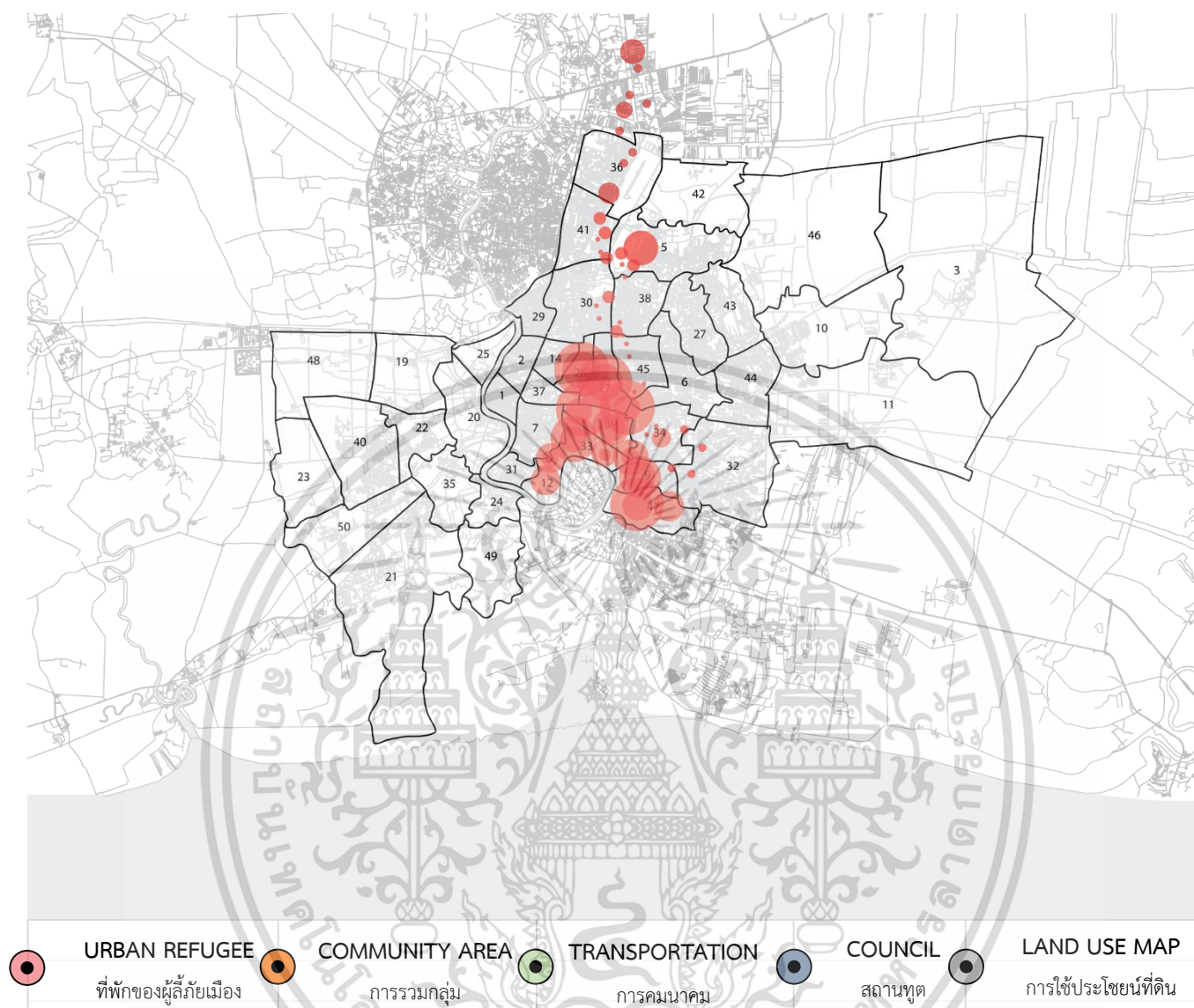
โดยกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองนั้นต้องอาศัยอยู่ในเมืองเนื่องจากต้องการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกของเมืองรวมถึงต้องอยู่ในย่านหัวเมืองชั้นในของกรุงเทพฯ เนื่องจากต้องติดต่อกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อรายงานตัวหรือเข้าเยี่ยมคนในครอบครัวที่ถูกจับกุม ทั้งจำนวนประชากรที่ค่อนข้างหนาแน่นจะสามารถช่วยพรางพวกเขาจากการถูกจับกุมได้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่ในเมืองนั้นมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ศาสนา และวัฒนธรรมเนื่องจากได้มีการอพยพมาจากหลากหลายภูมิภาค โครงการจึงได้ตั้งขอบเขตของการเลือกพื้นที่ตั้งโครงการที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยมีการตั้งหลักเกณฑ์เพื่อเลือกพื้นที่ตั้งโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองดังนี้

6.1.1 ย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่¹

ผู้ลี้ภัยเมืองมักจะอาศัยอยู่ในกลุ่มกรุงเทพฯชั้นในเนื่องจากต้องติดต่อกับสำนักงานคนเข้าเมืองทุก ๆ 15 วันเพื่อรายงานตัว หรือในแง่อื่น ๆ อาทิเช่นต้องเข้าเยี่ยมคนในครอบครัวที่ถูกจับกุมที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสวนพลู ทำให้ผู้ลี้ภัยเมืองต้องอาศัยในพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับองค์กรเหล่านี้เพื่อประหยัดค่าเดินทาง โดยพื้นที่ที่ผู้ลี้ภัยอาศัยอยู่มีดังนี้

- (1) สะพานใหม่ (เขตบางเขน)
- (2) สุขุมวิท (เขตวัฒนา)
- (3) บางนา (เขตบางนา)
- (4) ประชาอุทิศ (เขตทุ่งครุ)
- (5) ดินแดง (ดินแดง)
- (6) ห้วยขวาง
- (7) คลองเตย
- (8) พระโขนง
- (9) คลองหลวง (ตลาดไท)

¹ สัมภาษณ์จากนาย ศักดิ์ดา แก้วบัวดี อาสาสมัครซึ่งทำงานช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในเขตเมือง เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2563
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

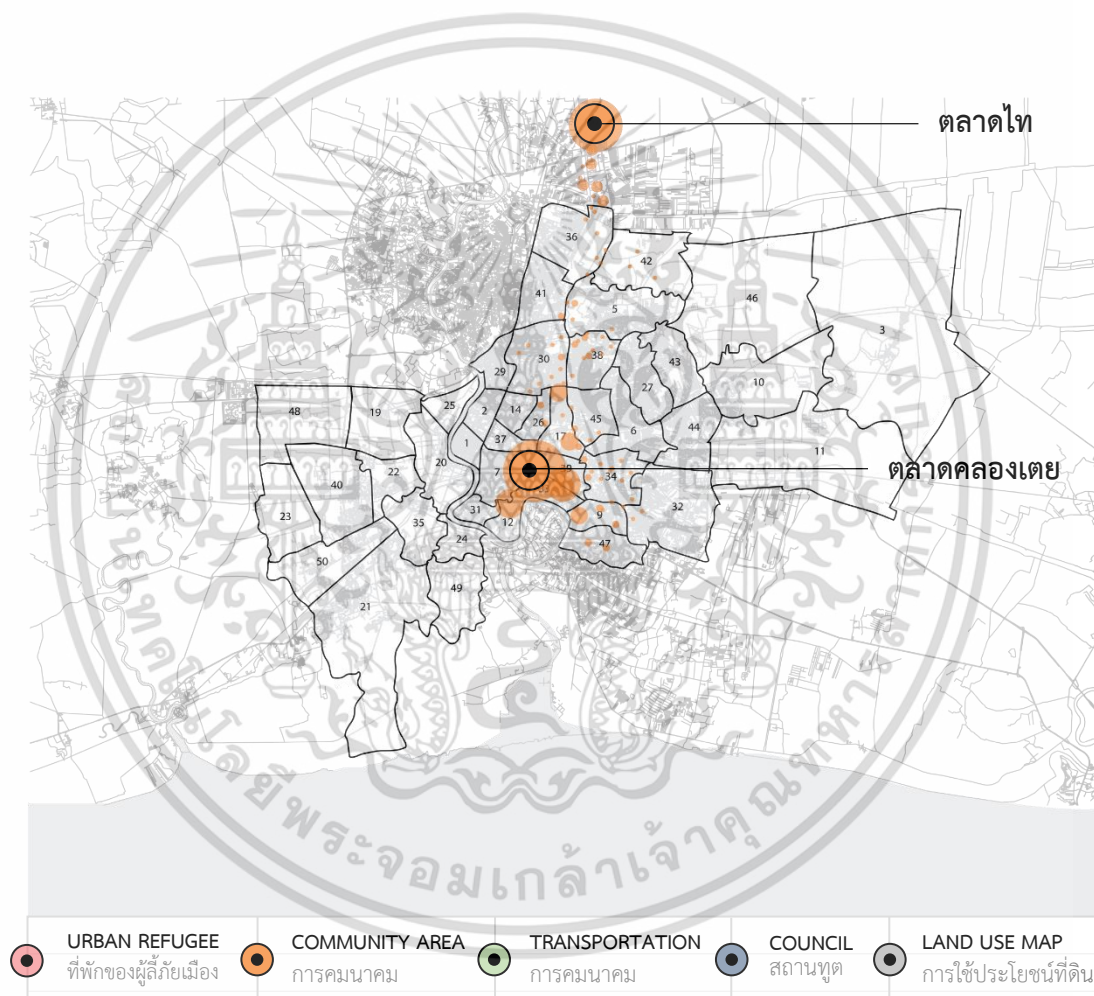

รูปที่ 6-2 :ย่านที่ผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.2 ย่านที่มีการเข้าไปใช้งานของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง

ผู้ลี้ภัยเมืองนั้นได้อาศัยและใช้สิ่งอำนวยความสะดวกในเมืองอาทิเช่น ตลาดคลองเตยและตลาดไทเป็นพื้นที่ที่ผู้ลี้ภัยเมืองที่ขาดแคลนทุนทรัพย์จะเข้าไปรับเศษผักเก่า หรือเศษอาหารหมดอายุไม่มีคนซื้อเข้ามาทำอาหารเนื่องจากเป็นตลาดที่ใหญ่และมีวัตถุดิบเหลือทิ้งตลอด² อีกทั้งในแง่ความเป็นชุมชนที่มีความคุ้นเคยของคนหลากหลายชาติพันธุ์ ทำให้ตลาดทั้งสองที่กลายเป็นแหล่งอาหารหลักของกลุ่มผู้ลี้ภัยที่ขาดแคลน ทั้งนี้ตลาดยังเป็นพื้นที่ที่ผู้ลี้ภัยนิยมไปลักลอบทำงานด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ผู้ลี้ภัยมักจะไม่มีโอกาสเข้าถึงพื้นที่สาธารณะอื่นอาทิเช่น สวนสาธารณะ เนื่องจากการหวาดกลัวการถูกจับกุม³ โดยพื้นที่อื่น ๆ ที่ผู้ลี้ภัยมักจะเข้าไปใช้มักจะอยู่บริเวณย่าน สุขุมวิท วัฒนา เป็นต้น

รูปที่ 6-3 :ย่านที่มีการเข้าไปใช้งานของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

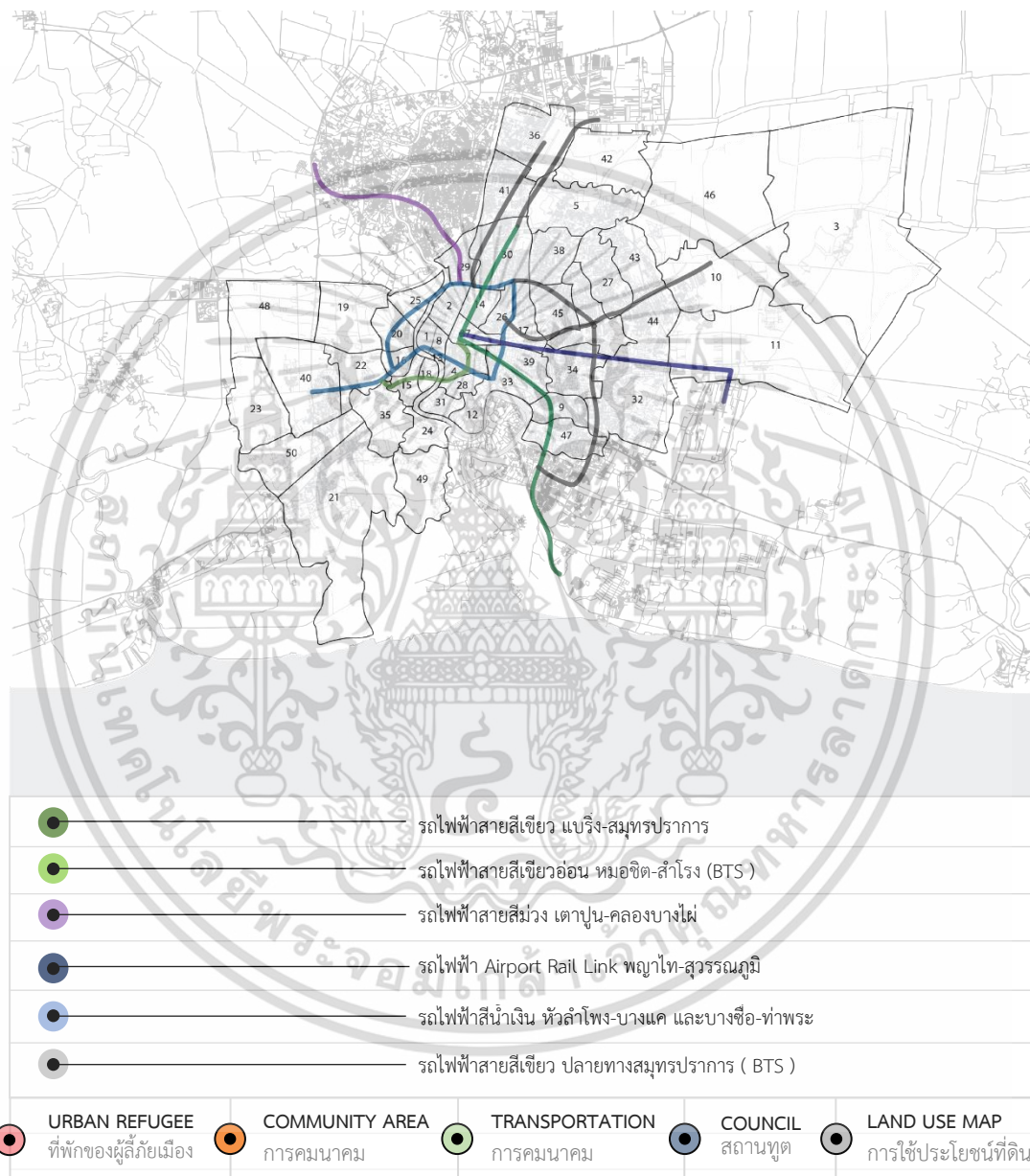
² สัมภาษณ์จากนาย ศักดิ์ดา แก้วบัวดี อาสาสมัครซึ่งทำงานช่วยเหลือผู้ลี้ภัยในเขตเมือง เมื่อวันที่ 5 ธันวาคม 2563

³ การสัมภาษณ์ทางวิชาการ รัฐไทยกับผู้ลี้ภัยในเขตเมือง โดย ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.3 เส้นทางการคมนาคม

ในกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองที่ลักษณะทางการภาพคล้ายกับคนไทย อาทิเช่นกลุ่มผู้ลี้ภัยชาวเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ จะสามารถเข้าใช้ขนส่งสาธารณะได้โดยการแฝงตัวเข้ากับกลุ่มคนไทย อาทิเช่น รถเมล์ รถไฟฟ้า สองแถว แต่ไม่สามารถเข้าใช้ขนส่งสาธารณะที่ต้องใช้บัตรประชาชนในการยืนยันตัวตนได้เนื่องจากส่วนใหญ่หนังสือเดินทางมักจะหมดอายุแล้ว

รูปที่ 6-4 : เส้นทางการคมนาคม (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.4 ย่านที่มีหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องอยู่

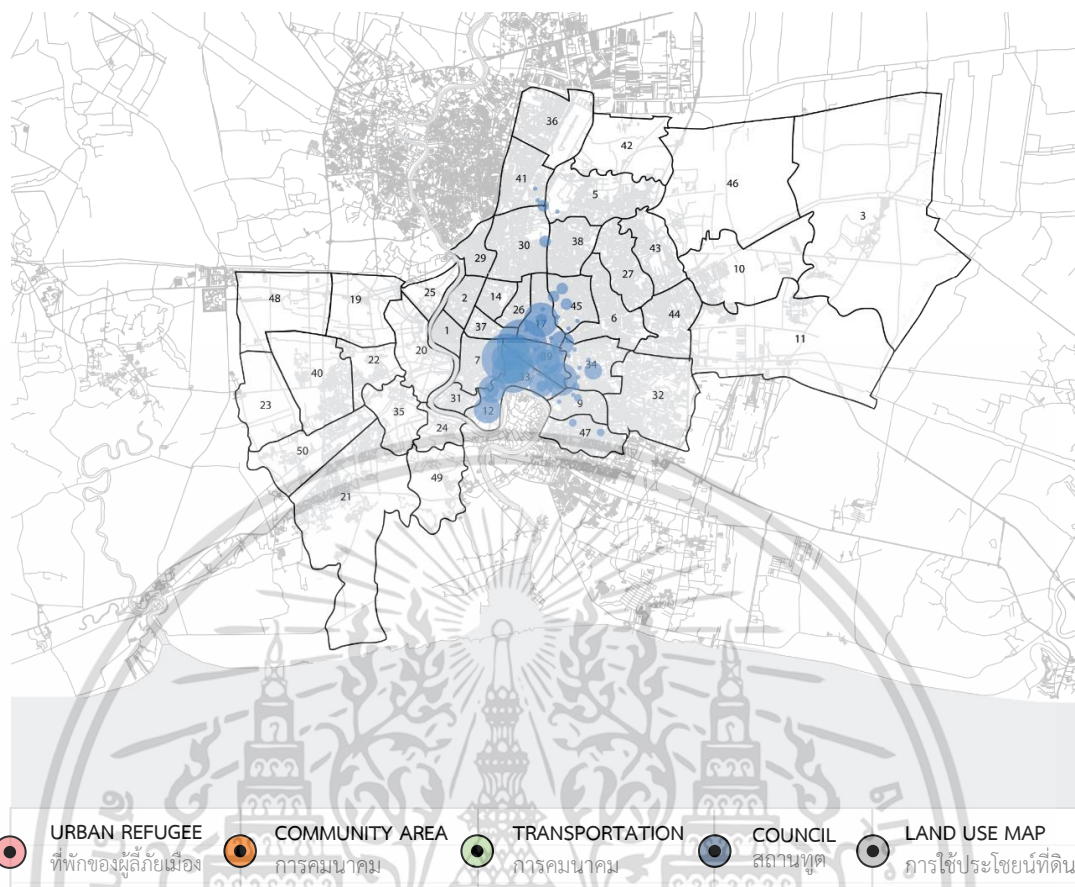
เนื่องจากผู้ลี้ภัยจะต้องดำเนินการตามกระบวนการลี้ภัยโดยการติดต่อกับกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง UNHCR และสถานทูต แต่ในส่วนของกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง นั้นได้มีการเพิ่มส่วนนี้เข้ามาในโครงการแล้วจึงมีเกณฑ์ในการพิจารณาย่านดังนี้

ตารางที่ 6-1 :ที่อยู่ของหน่วยงานต่าง ๆ

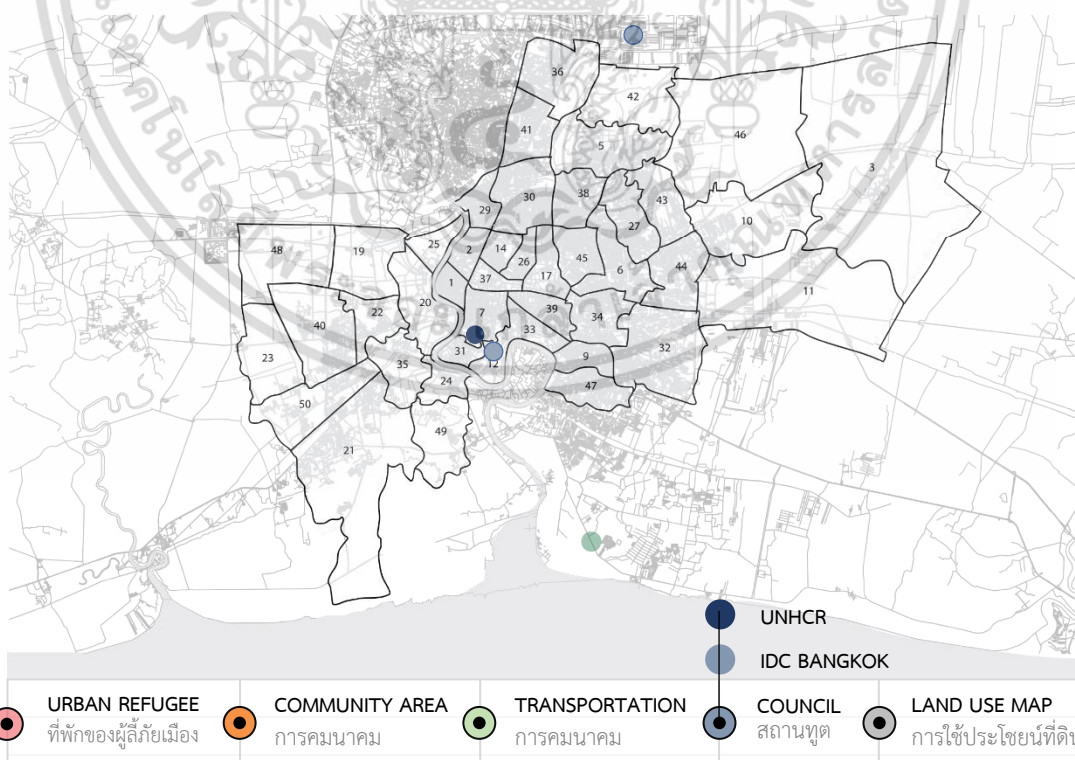
พื้นที่ที่อยู่ใกล้กับสถานทูต	
ห้วยขวาง	สถานทูตเกาหลี สถานทูตลาว สถานทูตเกาหลี สถานทูตตุรกี
วังทองหลาง	สถานทูตกัมพูชา สถานทูตลาว
ดินแดง	สถานทูตภูฏาน สถานทูตจีน
ปทุมวัน	สถานทูตออสเตรเลีย สถานทูตสาธารณรัฐโคลัมเบีย สถานทูตสาธารณรัฐเช็ก สถานทูตฟินแลนด์ สถานทูตฮังการี สถานทูตไอร์แลนด์ สถานทูตอิตาลี สถานทูตญี่ปุ่น สถานทูตสาธารณรัฐคาซัคสถาน สถานทูตเนเธอร์แลนด์ สถานทูตนิวซีแลนด์ สถานทูตโปแลนด์ สถานทูตอังกฤษ สถานทูตอเมริกา สถานทูตแอฟริกาใต้ สถานทูตสวีเดน สถานทูตสวิตเซอร์แลนด์
ราชเทวี	สถานทูตอินโดนีเซีย สถานทูตยูเครน สถานทูตอาหรับเอมิเรตส์
วัฒนา	สถานทูตบังคลาเทศ สถานทูตอินเดีย สถานทูตอิสราเอล สถานทูตสาธารณรัฐเคนยา สถานทูตอาร์เจนตินา สถานทูตเนปาล สถานทูตสหพันธสาธารณรัฐไนจีเรีย สถานทูตนอร์เวย์ สถานทูตปากีสถาน
คลองเตย	สถานทูตฟิลิปปินส์ สถานทูตโรมาเนีย สถานทูตสเปน
บางรัก	สถานทูตบาห์เรน สถานทูตเบลเยียม สถานทูตแคนาดา สถานทูตฝรั่งเศส สถานทูตกรีซ สถานทูตโปรตุเกส สถานทูตรัสเซีย
สาทร	สถานทูตบราซิล สถานทูตเดนมาร์ก สถานทูตเยอรมัน สถานทูตลักเซมเบิร์ก สถานทูตมาเลเซีย สถานทูตเม็กซิโก สถานทูตโมร็อกโก สถานทูตซาอุดีอาระเบีย สถานทูตสิงคโปร์ สถานทูตสโลวาเกีย
บางเขน	สถานทูตไต้หวัน ดอนเมือง
พระโขนง	สถานทูตศรีลังกา สถานทูตบรูไน
บางนา	สถานทูตเอริเทรีย สถานทูตโซโลมอน
เขตพระนคร	องค์กร UNHCR
สาทร	สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสวนพลู
คลองสี่	สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหลักแห่งใหม่

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 6-5 :ย่านที่อยู่ของสถานทูต (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

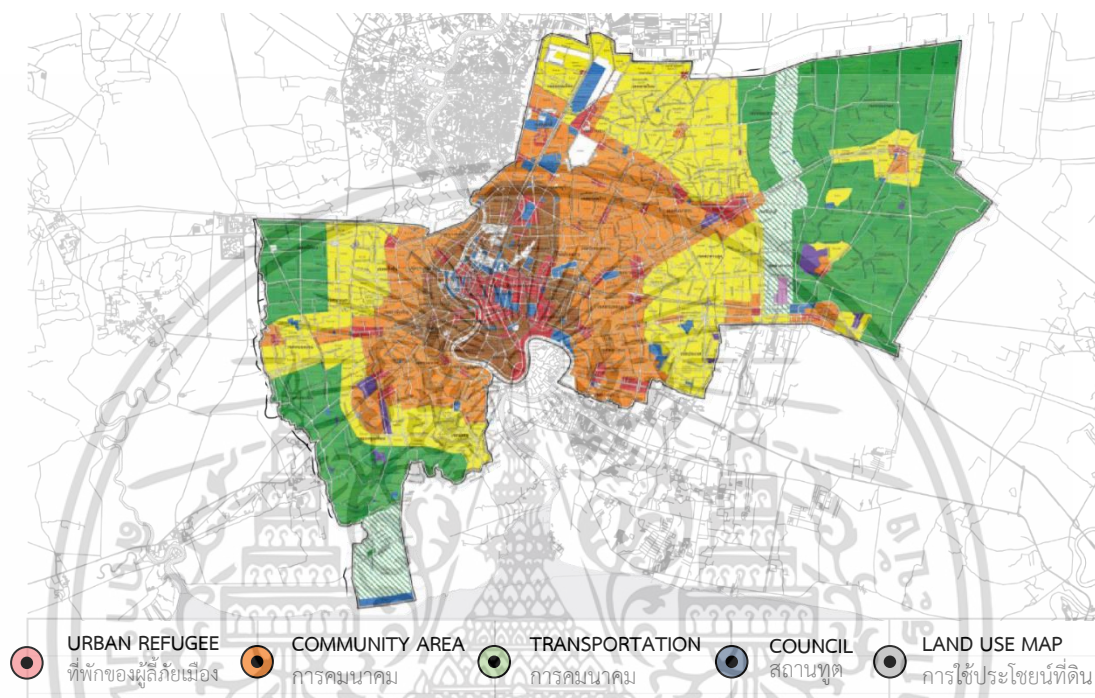

รูปที่ 6-6 :ย่านที่อยู่ของหน่วยงานต่าง ๆ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

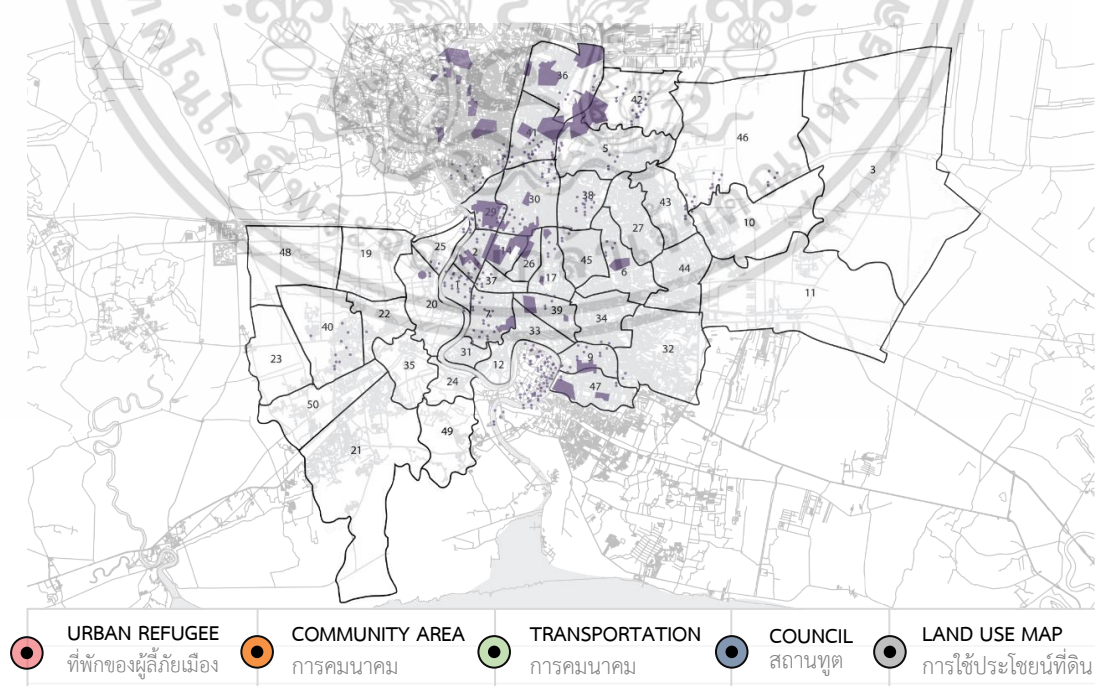
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.5 ผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองนั้นเป็นโครงการที่อยู่ภายใต้การช่วยเหลือของรัฐบาลและองค์กร UNHCR ซึ่งระยะแรกนั้นจะดำรงอยู่ได้ด้วยความช่วยเหลือจากเงินบริจาค ทั้งนี้ที่ดินสำหรับการสร้างโครงการจึงควรจะเป็นพื้นที่สีของส่วนราชการ หรือพื้นที่ราชพัสดุเพื่อควบคุมงบประมาณของโครงการให้รัดกุมมากที่สุด

รูปที่ 6-7 : ผังการใช้ประโยชน์ที่ดินของกรุงเทพฯ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

รูปที่ 6-8 : ที่ดินราชพัสดุ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.1.6 สรุปวิเคราะห์การเลือกย่านที่ตั้งโครงการ

(1) **ดินแดง** :เป็นย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้การคมนาคมในย่านดินแดงนั้นประกอบไปด้วยรถไฟฟ้าและรถไฟฟ้าใต้ดิน และดินแดงเป็นย่านที่มีสถานทูตภูฏาน สถานทูตจีน อีกทั้งยังมีที่ดินที่มีหน่วยงานของรัฐ และที่ดินราชพัสดุอยู่มาก

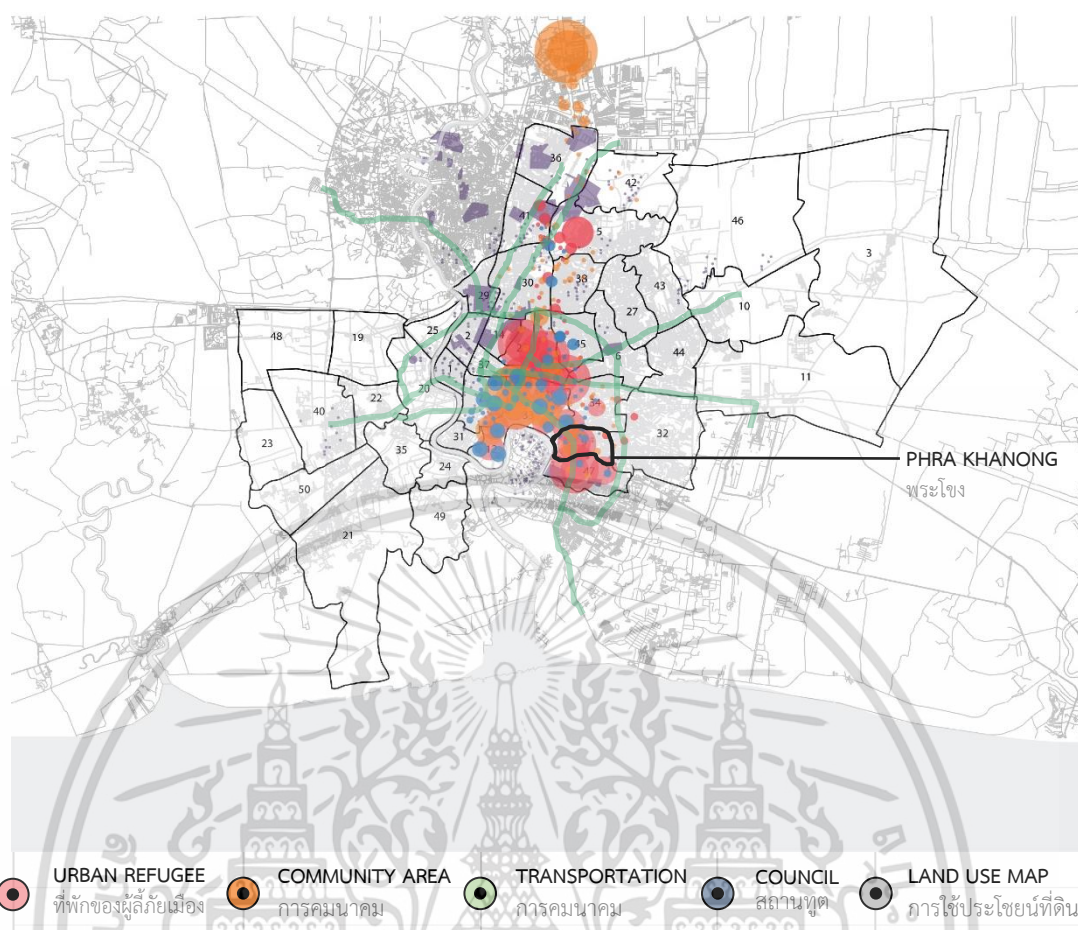
(2) **วัฒนา**:เป็นย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้การคมนาคมในย่านวัฒนานั้นประกอบไปด้วยรถไฟฟ้าและรถไฟฟ้าใต้ดิน และเป็นย่านที่มีสถานทูตบังคลาเทศ สถานทูตอินเดีย สถานทูตอิสราเอล สถานทูตสาธารณรัฐเคนยาสถานทูตอาร์เจนตินา สถานทูตเนปาล สถานทูตสหพันธสาธารณรัฐไนจีเรีย สถานทูตนอร์เวย์ สถานทูตปากีสถาน สถานทูตศรีลังกา อีกทั้งยังมีที่ดินที่มีหน่วยงานของรัฐ และที่ดินราชพัสดุอยู่มาก

(3) **คลองเตย**:เป็นย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้การคมนาคมในย่านคลองเตยนั้นประกอบไปด้วยรถไฟฟ้าและรถไฟฟ้าใต้ดิน และเป็นย่านที่มีสถานทูตฟิลิปปินส์ สถานทูตโรมาเนีย สถานทูตสเปน อีกทั้งยังมีที่ดินที่มีหน่วยงานของรัฐ และที่ดินราชพัสดุอยู่มาก

(4) **พระโขนง**:เป็นย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้การคมนาคมในย่านพระโขนงนั้นมีรถไฟฟ้าและเส้นทางเชื่อมต่อออกนอกเมืองได้ง่าย ทั้งยังเป็นย่านที่มีสถานทูตศรีลังกา สถานทูตบรูไน อีกทั้งยังมีที่ดินที่มีหน่วยงานของรัฐ และที่ดินราชพัสดุอยู่มาก รวมถึงผังสัการใช้ประโยชน์ที่ดินยังไม่หนาแน่นมาก

(5) **บางนา**:เป็นย่านที่มีผู้ลี้ภัยเมืองอาศัยอยู่มาก ทั้งนี้การคมนาคมในย่านพระโขนงนั้นมีรถไฟฟ้าและเส้นทางเชื่อมต่อออกนอกเมืองได้ง่าย ทั้งยังเป็นย่านที่มีสถานทูตเอริเทรีย สถานทูตโซโลมอน อีกทั้งยังมีที่ดินที่มีหน่วยงานของรัฐ และที่ดินราชพัสดุอยู่มาก รวมถึงผังสัการใช้ประโยชน์ที่ดินยังไม่หนาแน่นมาก

(6) **คลองหลวง**:เป็นย่านหนึ่งของปทุมธานีที่มีผู้ลี้ภัยอาศัยอยู่จำนวนหนึ่งแต่พื้นที่ของย่านคลองหลวงนี้เป็นพื้นที่รองรับกลุ่มผู้ลี้ภัยที่มักจะเข้ามาใช้งานพื้นที่ของตลาดในย่าน ทั้งนี้การคมนาคมในย่านคลองหลวงนั้นเดินทางโดยใช้รถเมลเพื่อเชื่อมต่อไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในกรุงเทพ คลองหลวงยังเป็นย่านที่สามารถเชื่อมต่อไปยังสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองใหม่หลักสี่ได้ง่าย รวมถึงผังสัการใช้ประโยชน์ที่ดินนั้นยังไม่หนาแน่น

รูปที่ 6-9 :การสรุปเลือกย่าน (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

ตารางที่ 6-2 :การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์คะแนน	คะแนน	ดินแดง	วัฒนา	คลองเตย	พระโขนง	บางนา	คลอง หลวง
เป็นพื้นที่ที่มีผู้ลี้ภัยเมือง อาศัย	11	9	10	10	11	9	9
เป็นพื้นที่ที่มีการเข้าไปใช้งาน ของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมือง	9	5	7	9	7	7	9
เป็นพื้นที่ที่มีองค์กรที่ เกี่ยวข้อง	7	5	7	5	5	3	3
เป็นพื้นที่ที่มีการคมนาคม สะดวก	5	5	5	5	5	5	4
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	5	0	0	0	0	0	5
รวม	35	25	29	29	29	26	30

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563

เมื่อพิจารณาจากการให้คะแนนแล้วทำการสรุปคะแนนจะได้เขตคลองหลวง ปทุมธานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2 เกณฑ์การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

6.2.1 กฎหมายผังเมืองการใช้ประโยชน์ที่ดิน

โครงการซึ่งเป็นอาคารประเภทที่อยู่อาศัยรวม ซึ่งสามารถก่อสร้างได้ ในพื้นที่เขตสีเหลือง เขตสีส้ม เขตสีน้ำตาล เขตสีแดง และเขตนํ้าเงิน ทั้งนี้ในการเลือกที่ตั้งโครงการ ควรเลือกดินสีนํ้าเงินหรือสีเหลืองเนื่องจากโครงการเป็นโครงการที่ไม่ได้มีผลกำไรและมีเจ้าของหน่วยงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงานของรัฐบาลอันเกี่ยวเนื่องกับ

- (1) กระทรวงการต่างประเทศ
- (2) กระทรวงมหาดไทย
- (3) กระทรวงยุติธรรม
- (4) กระทรวงพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์
- (5) กระทรวงศึกษาธิการ
- (6) สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- (7) ที่ดินราชพัสดุ

6.2.2 บริบทโดยรอบของโครงการ

โครงการบ้านที่ผู้ลี้ภัยเมืองต้องการจะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและบริบทโดยรอบเพื่อให้คนในสังคมได้สร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติที่ดีขึ้นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย จึงควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีความเป็นชุมชนที่สามารถเข้าไปมีความสัมพันธ์ได้แต่ไม่สร้างมลภาวะหรือรบกวนชุมชนเหล่านั้น จึงควรเป็นชุมชนที่มีความเป็นเมืองที่มีคนหลากหลายเข้าออกตลอดเพื่อให้โครงการไม่ได้กลายเป็นคนแปลกหน้าที่แปลกแยกตัวออกมาจากชุมชนเท่าไร

6.2.3 การเข้าถึงโครงการ

เนื่องจากผู้ใช้งานในโครงการอาจจะต้องเข้าไปติดต่อกับสถานทูตซึ่งจะใช้การคมนาคมโดยรถไฟฟ้า และขนส่งมวลชนเป็นหลักในการเดินทาง ไปยังองค์กรเหล่านั้น ทั้งนี้ที่ตั้งโครงการจึงไม่ควรอยู่ไกลจากองค์กรที่เกี่ยวข้องมากเกินไปเพื่อความสะดวกของผู้ใช้งานในโครงการเอง

6.2.4 ลักษณะรูปร่างที่ดิน

ขนาดที่ดินควรมีขนาดที่เหมาะสมกับตัวโครงการ ซึ่งควรมีลักษณะที่ดินที่เป็น สี่เหลี่ยมผืนผ้า โคนหันด้านแคบเข้าถนนหรือมีระยะลึกที่พอเหมาะจากตัวถนน เพื่อในการวางองค์ประกอบส่วนใหญ่ของอาคารเพื่อไม่ให้เกิดความวุ่นวายกับพื้นที่โดยรอบมากนัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

6.3.1 ที่ตั้งโครงการ A

รูปที่ 6-10:ที่ตั้งโครงการ A (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

ตารางที่ 6-3 :พิจารณาที่ตั้งโครงการ A

ปัจจัยในการพิจารณา	รายละเอียด
กฎหมายผังเมืองการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ที่ดินที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง พื้นที่สี : สีส้ม ย.5 FAR : 4 OSR : 7.5
เนื้อที่	19,000 ตารางเมตร
ราคาที่ดิน	11,000 บาท/ตารางวา ต่อเดือน
บริบทโดยรอบของโครงการ	ทิศเหนือ : ร้านขายยางรถยนต์ ทิศใต้ : แหล่งที่อยู่อาศัย ทิศตะวันออก : ตลาดไท ทิศตะวันตก : สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
การเข้าถึงโครงการ	รถเมล์ , รถสองแถวประจำทาง
ลักษณะรูปร่างที่ดิน	ขนาดที่ดิน : 19,000 ตารางเมตร รูปร่างที่ดิน : สี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนด้านหน้าติดถนน

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.2 ที่ตั้งโครงการ B

รูปที่ 6-11:ที่ตั้งโครงการ B (เรียบเรียงโดยนางสาว ญฐมน ชันขันธ์ 2563)

ตารางที่ 6-3 :พิจารณาที่ตั้งโครงการ B

ปัจจัยในการพิจารณา	รายละเอียด
กฎหมายผังเมืองการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ที่ดินราชพัสดุ พื้นที่สี : สีแดง พ.1 FAR : 5 OSR : 6
เนื้อที่	13,121 ตารางเมตร
ราคาที่ดิน	ค่าเช่า 0.5 บาท/ตารางวา ต่อเดือน ทั้งหมด 1,640 บาท /เดือน
บริบทโดยรอบของโครงการ	ทิศเหนือ : ห้องทดลองของสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ทิศใต้ : ถนนและที่ดินว่าง ทิศตะวันออก : คลองและแหล่งที่อยู่อาศัย ทิศตะวันตก : ถนนพหลโยธินและสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย
การเข้าถึงโครงการ	รถเมล์ , รถสองแถวประจำทาง
ลักษณะรูปร่างที่ดิน	ขนาดที่ดิน : 13,121 ตารางเมตร รูปร่างที่ดิน : สีเหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนด้านหน้าติดถนน

เรียบเรียงโดยนางสาว ญฐมน ชันขันธ์ 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.3 ที่ตั้งโครงการ C

รูปที่ 6-12:ที่ตั้งโครงการ C (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

ตารางที่ 6-3 :พิจารณาที่ตั้งโครงการ C

ปัจจัยในการพิจารณา	รายละเอียด
กฎหมายผังเมืองการใช้ประโยชน์ที่ดิน	ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก พื้นที่สี : สีแดง พ.1 FAR : 5 OSR : 6
เนื้อที่	30,287 ตารางเมตร
ราคาที่ดิน	ค่าเช่า 11,000 บาท/ตารางวา ต่อเดือน
บริบทโดยรอบของโครงการ	ทิศเหนือ : ถนนและที่ดินว่าง ทิศใต้ : สถานีเติมน้ำมัน ทิศตะวันออก : โรงเรียนทวิวิซ์ ทิศตะวันตก : โรงพยาบาลธรรมศาสตร์
การเข้าถึงโครงการ	รถเมล์ , รถสองแถวประจำทาง
ลักษณะรูปร่างที่ดิน	ขนาดที่ดิน : 30,287 ตารางเมตร รูปร่างที่ดิน : สี่เหลี่ยมผืนผ้ามีส่วนด้านหน้าติดถนน

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4 สรุปการเลือกที่ตั้งโครงการ

การเลือกที่ตั้งโครงการนั้นจะมีการกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักของเกณฑ์การพิจารณาออกเป็น 4 ระดับ เช่นเดียวกับการให้คะแนน ซึ่งมีความหมายดังนี้

การถ่วงน้ำหนัก ระดับ 4 หมายถึง มีความสำคัญมากพิเศษ

ระดับ 3 หมายถึง มีความสำคัญมาก

ระดับ 2 หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง

ระดับ 1 หมายถึง มีความสำคัญน้อย

การให้คะแนน ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมดีมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมดี

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมพอใช้

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมต่ำ

ตารางที่ 6-6 :หลักเกณฑ์พิจารณาที่ตั้งโครงการ

หลักเกณฑ์ในการพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	ที่ดินที่ใช้ในการพิจารณา		
		A	B	C
กฎหมายผังเมืองการใช้ประโยชน์ที่ดิน	15	13	15	10
ขนาดที่ดิน	13	10	13	7
ราคาที่ดิน	11	10	11	10
บริบทโดยรอบของโครงการ	9	9	9	5
การเข้าถึงโครงการ	7	7	7	7
ลักษณะรูปร่างที่ดิน	5	5	5	5
รวม		54	60	44

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563

จากการวิเคราะห์และพิจารณาหลักเกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการจะเห็นว่าที่ตั้ง B นั้นมีความเป็นไปได้ในการตั้งโครงการมากที่สุดเนื่องจากบริบทของโครงการที่มีการประโยชน์ที่ดินไม่มากเป็นที่ดินราชพัสดุ และมีราคาที่ดินยังไม่สูงมากสามารถเดินทางได้สะดวก ซึ่งสามารถเชื่อมต่อกับพื้นที่ตลาดที่การใช้งานของผู้สัญจรเมือง และสามารถเชื่อมต่อกับองค์กรที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ แห่งในกรุงเทพมหานครได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5 การวิเคราะห์และรายละเอียดข้อมูลที่ตั้งโครงการ

6.5.1 รายละเอียดทั่วไปของที่ตั้งโครงการ

รูปที่ 6-13 :ที่ตั้งโครงการ A (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

ตารางที่ 6-7 :พิจารณาที่ตั้งโครงการ

ข้อมูลโครงการ	รายละเอียด
ขนาดที่ดิน	13,121 ตารางเมตร
รูปร่างที่ดิน	สี่เหลี่ยมผืนผ้าหันด้านแคบเข้าหาถนน
ผังสัการะใช้ประโยชน์ที่ดิน	สีแดง พ.1 ที่ตั้งเป็นที่ราชพัสดุของกรมธนารักษ์ หมายเลขทะเบียนที่ราชพัสดุ 1-กท-1380 การใช้ประโยชน์หลัก สงวนไว้ใช้ในราชการ
สภาพการใช้ที่ดินเดิม	พื้นที่ทดลองของ AIT
สาธารณูปการ	50 เมตรจากโรงพยาบาลธรรมศาสตร์
	450 เมตรจากตลาดไท
	12 กิโลเมตรจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองใหม่ คอกลองสี่
	16 กิโลเมตรจากสนามบินดอนเมือง
ถนนที่เกี่ยวข้อง	ถนนสุขุมวิท

เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5.2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่โครงการ

6.5.2.1 กฎหมายผังเมืองปทุมธานี เขตพื้นที่สีแดง พ.1 เป็นที่ดินประเภทที่อยู่หนาแน่น สามารถสร้างอาคารที่อยู่อาศัยรวมทั้งขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษได้ รวมถึงสามารถสร้างสำนักงานขนาดใหญ่ในพื้นที่ได้เช่นกัน

6.5.2.2 กฎหมายพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

(1) กฎกระทรวงฉบับที่ 33

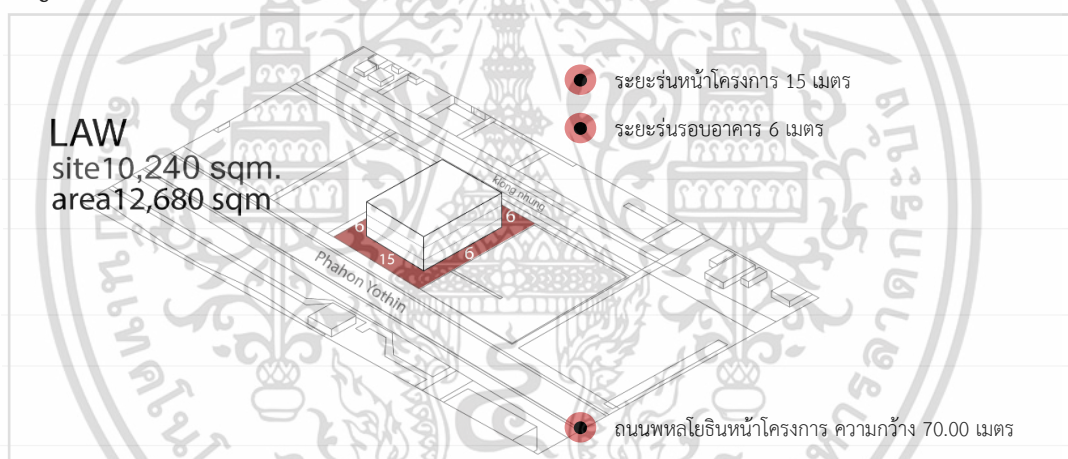
(2) กฎกระทรวงฉบับที่ 55

เมื่อคำนวณการใช้ประโยชน์อาคารแล้วจะสามารถสร้างส่วนพื้นที่ใช้งานได้ทั้งหมด

$$\text{FAR} : 13,120 \times 5 = 65,600$$

$$\text{OSR} : 65,600 \times 6 / 100 = 3,936$$

จากการพิจารณากฎหมายต่างๆแล้วทำให้อาคารควรจะมีระยะ 6.00 เมตรรอบอาคารเพื่อให้รถดับเพลิงสามารถเข้ามาดับไฟหากเมื่อเกินไฟไหม้ได้แม้ว่าอาคารจะไม่ได้อยู่ในหมวดอาคารขนาดใหญ่พิเศษก็ตาม

รูปที่ 6-14 : ระยะร่นที่ตั้งโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขันธ์ 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5.3 การเข้าถึงโครงการ

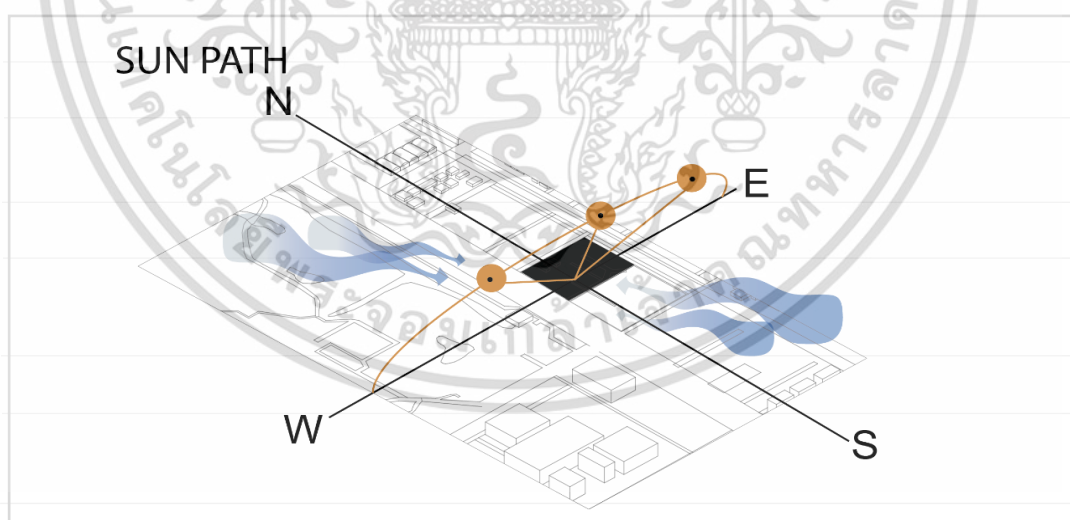
- (1) โดยรถยนต์ส่วนตัว ถนนเส้นหลักในการเข้าถึงโครงการคือถนนพหลโยธิน
- (2) จากขนส่งมวลชน สามารถเดินทางโดยรถเมล์และรถสองแถวโดยมีป้ายรถเมล์อยู่บริเวณด้านหน้าโครงการ

รูปที่ 6-15 :ทางคมนาคมที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้ง (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

6.5.4 สภาพภูมิอากาศที่ตั้งโครงการ

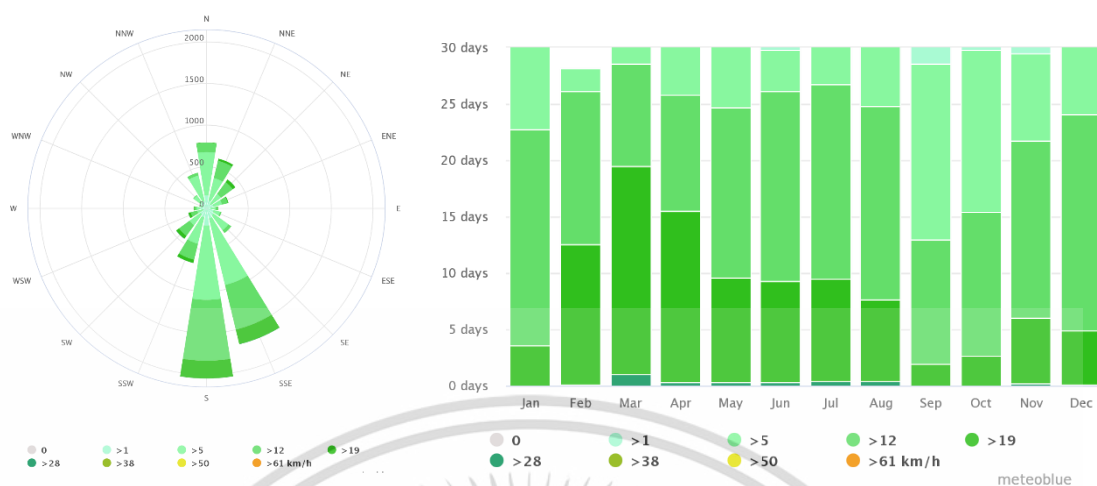
ทิศทางสภาพอากาศพื้นฐาน เนื่องจากไม่ได้มีตึกสูงใกล้เคียง

รูปที่ 6 -16 : สภาพอากาศพื้นฐาน (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

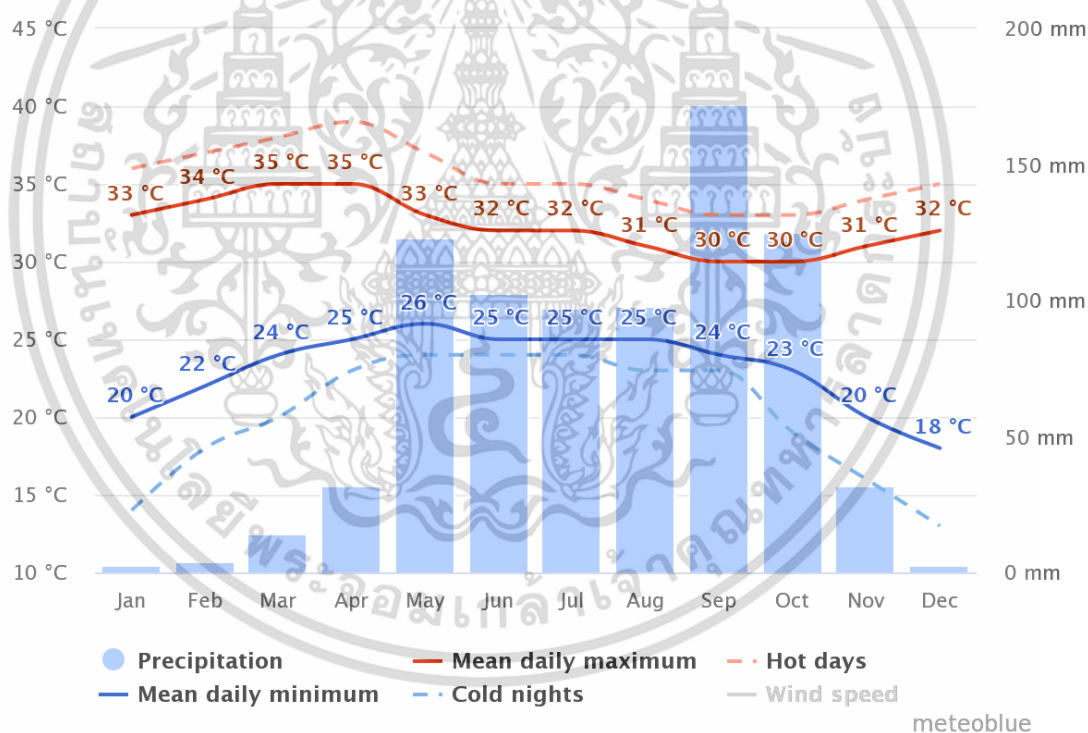
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศทางลมและความเร็วลมในโครงการตลอดระยะเวลา 1 ปี

รูปที่ 6-17: สภาพลมในโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

สภาพอุณหภูมิตลอดทั้งปี

รูปที่ 6-18 :อุณหภูมิตลอดทั้งปี (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.5.5 บริบทแวดล้อมและสถานที่สำคัญใกล้ที่ตั้งโครงการ

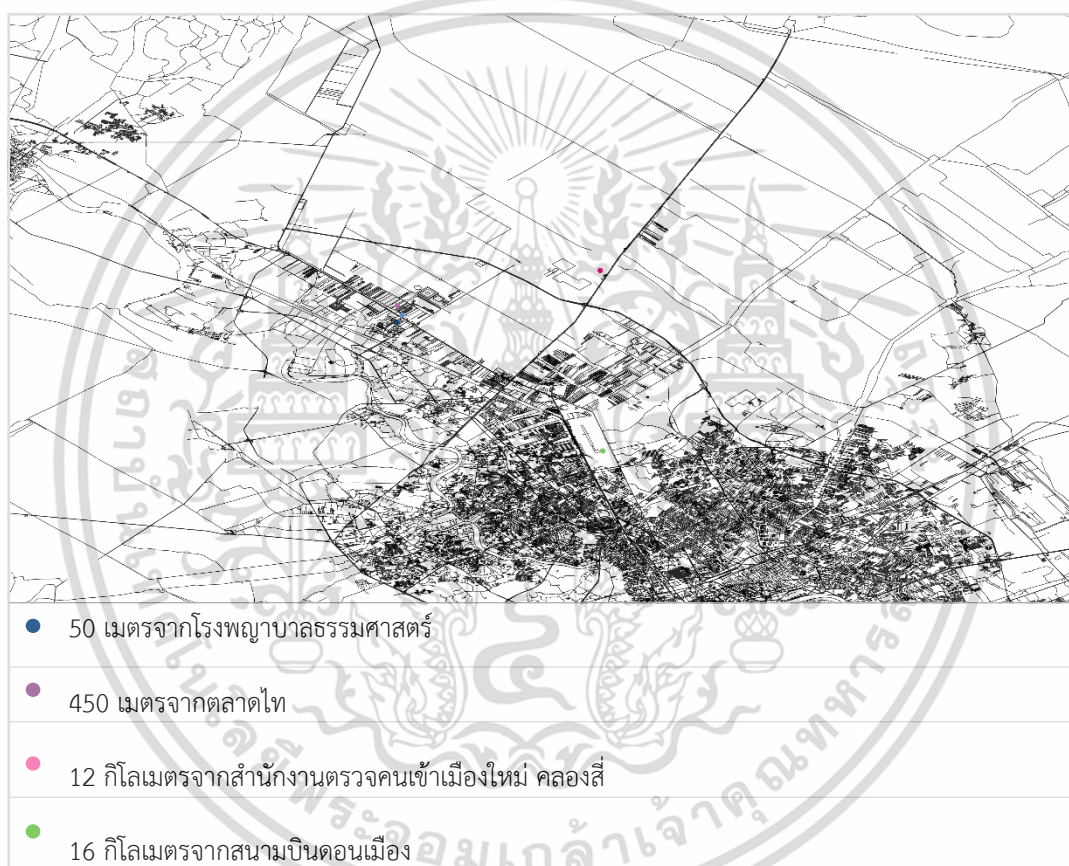
บริบทแวดล้อมโครงการส่วนใหญ่เป็นชุมชนอยู่อาศัยที่ตั้งของอาคารชุดพักอาศัยและ สำนักงานหลายแห่ง โดยในบริเวณรอบ ๆ มีสถานที่สำคัญที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของคนในโครงการเช่น สถานทูตและสถานที่ทางศาสนา เช่น

50 เมตรจากโรงพยาบาลธรรมศาสตร์

450 เมตรจากตลาดไท

12 กิโลเมตรจากสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองใหม่ คลองสี่

16 กิโลเมตรจากสนามบินดอนเมือง

รูปที่ 6-19 : บริบทแวดล้อมโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมน ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพแวดล้อมหน้าโครงการ

รูปที่ 6-20,6-21 : บริเวณด้านหน้าโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมณ ชื่นขยัน 2563)

สภาพแวดล้อมภายในโครงการ

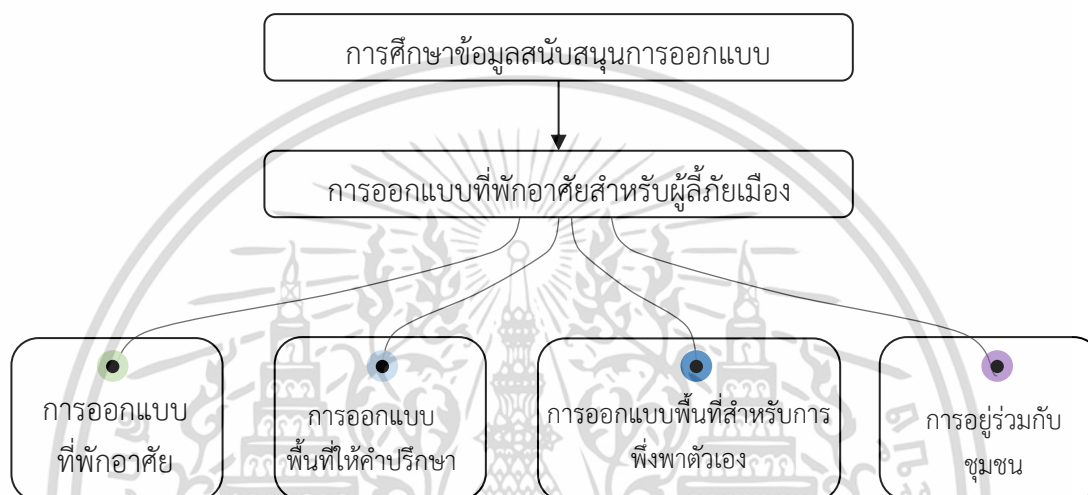
รูปที่ 6-22,6-23 : บริเวณภายในโครงการ (เรียบเรียงโดยนางสาว ณฐมณ ชื่นขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

การศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการ

การศึกษาข้อมูลสนับสนุนโครงการเป็นการศึกษาทฤษฎีและหลักการในการออกแบบโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองเพื่อส่งเสริมให้โครงการมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ โดยจะนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นส่วนหนึ่งของข้อกำหนดในการออกแบบโครงการซึ่งมีแนวทางการศึกษาดังนี้

รูปที่ 7.1 : แนวทางการศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการ (ที่มา : ธรรมนูญ ชันชัย 2563)

7.1 การออกแบบที่พักอาศัย

7.1.1 การออกแบบที่พักอาศัยบนพื้นที่จำกัด

เนื่องจากที่ดินในเมืองมีราคาแพงทำให้การออกแบบที่พักต้องมีจำนวนหน่วยของการอยู่อาศัยที่เพียงพอบนพื้นที่ดินที่จำกัด ตัวโครงการจึงนำหลักการออกแบบเพื่อการใช้พื้นที่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืนที่สุด

(1) การสร้างพื้นที่ส่วนกลาง(Sharing space) จากงานวิจัยความต้องการของกลุ่มผู้ลี้ภัยเมืองระบุว่า ผู้ลี้ภัยเมืองต้องการใช้จ่ายในด้านอื่นมากกว่าการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้สะดวกสบายขึ้น ซึ่งไม่เพียงส่งผลทางตรงต่อคุณภาพชีวิตด้านการใช้งาน แต่ยังส่งผลถึงด้านสุขลักษณะที่ส่งผลต่อสุขภาพของผู้ใช้งานอีกด้วย สถาปัตยกรรมที่ดีควรจะตอบโจทย์การใช้งานของผู้อยู่อาศัยจึงเป็นที่มาของการสร้างพื้นที่ส่วนกลางที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน ถูกสุขลักษณะและได้คุณภาพ โดยการออกแบบในลักษณะนี้สามารถตอบโจทย์โครงการได้ในเรื่องของความประหยัด โดยลดการใช้ทรัพยากรส่วนบุคคล อีกทั้งโครงการออกแบบที่อยู่อาศัยในลักษณะของโครงการพื้นที่ส่วนกลางจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยให้คนในโครงการมีพื้นที่พบปะพูดคุยเพื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยพื้นที่ส่วนกลางของส่วนที่พักอาศัยประกอบไปด้วย

(2). **ครัวส่วนกลาง (Shared kitchen)** การทำครัวส่วนกลางช่วยลดขนาดพื้นที่ในห้องนอนให้กว้างขึ้น และแก้ปัญหากลิ่นภายในห้องพักได้ดี อีกทั้งยังช่วยประหยัดค่าก่อสร้างในการทำครัวให้กับทุกห้องพัก เพราะอาจมีบางครอบครัวที่ไม่ทำอาหารจะลดค่าไฟจากอุปกรณ์ครัว เช่น ตู้เย็น สำหรับครอบครัวที่ไม่ทำอาหาร ในโครงการมีโรงอาหารโครงการให้บริการ โดยการทำอาหารส่วนกลางครั้งละมาก ๆ ช่วยลดต้นทุนทั้งแก๊สหุงต้ม ค่าวัตถุดิบ น้ำล้างจาน

(3) **พื้นที่ชุมชน (Community Space)** เป็นเสมือนห้องนั่งเล่นรวมที่ให้แต่ละคนมาใช้งานร่วมกัน ช่วยลดการใช้ไฟฟ้าส่วนตัวทั้งจากเครื่องปรับอากาศและไฟฟ้าแสงสว่างจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ

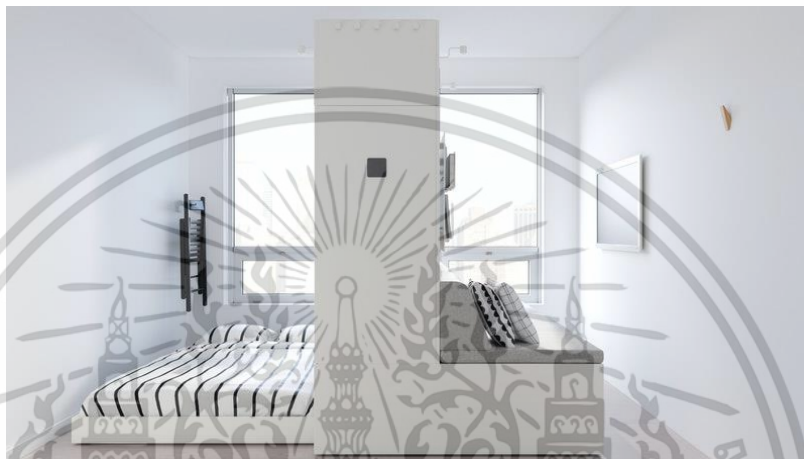
(4) **โรงละครส่วนกลาง (Shared theatre)** จากการสำรวจการใช้ไฟฟ้าจากโรงละคร 1 เครื่องหากเปิดวันละ 6 ชม. จะเสียค่าไฟต่อปี 1,303 บาทต่อปี หากเราลดการใช้โรงละครส่วนบุคคลแล้วทำห้องสำหรับเล่นสื่อบันเทิงมีเดียเพื่อใช้งานร่วมกันก็จะลดการใช้ไฟฟ้าจากการชมโรงละครส่วนบุคคลได้ อีกทั้งรายจ่ายที่ลดจากการซื้อโรงละครในแต่ละห้อง สามารถนำมาพัฒนาห้องโรงละครส่วนกลางให้มีคุณภาพ ช่วยให้การรับชมสื่อที่ดีขึ้นอีกด้วย

(5). **ห้องซักผ้า/รีดผ้าส่วนกลาง (Shared Laundry)** การทำห้องซักผ้าส่วนกลางนอกจากจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องซักผ้าหลาย ๆ ชิ้นแล้ว การซักและรีดผ้าครั้งละมาก ๆ จะช่วยประหยัดน้ำและไฟฟ้าอีกด้วย

(6). **พื้นที่ทำงานร่วมกัน (Co-working space)** การสร้างพื้นที่ทำงานร่วมกันนอกจากช่วยลดค่าใช้จ่ายจากใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนบุคคลแล้ว ยังช่วยให้เกิดเป็นสมาคม ได้พบปะผู้คนใหม่ ๆ สร้างสายสัมพันธ์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นมุมมองใหม่ ๆ มาใช้ในงาน โดยผลทางตรงของการออกแบบพื้นที่ส่วนกลางคือลดการซื้ออุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่าง ๆ ส่วนบุคคลและลดค่าใช้จ่ายจากการใช้งานทั้งฟ้าและประปา โดยจากการศึกษาอ้างอิงจากการใช้ไฟฟ้าของเครื่องใช้ไฟฟ้าแต่ละประเภทหากลดการใช้ไฟฟ้าส่วนบุคคล จะช่วยประหยัดค่าไฟฟ้าได้ประมาณ 21,527 บาท/ปี

7.1.2 หลักการออกแบบห้องพักอาศัยขนาดเล็ก

จากการสร้างพื้นที่ส่วนกลางเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันนอกจากจะช่วยประหยัดรายจ่ายแล้วยังช่วยเพิ่มพื้นที่ภายในห้องพักอาศัยให้กว้างขึ้นจากการลดเฟอร์นิเจอร์ส่วนเกินที่ไม่จำเป็นได้อีกด้วย สำหรับบางคนที่มิสนิสัยรักสันโดษไม่อยากจะใช้พื้นที่ร่วมกันผู้อื่น ต้องการให้ห้องมีอุปกรณ์ที่ครบครันสามารถทำได้โดยการวางตำแหน่งเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการใช้งานที่ตายตัวบนพื้นที่ที่จำกัด ซึ่งในพื้นที่หนึ่งอาจรองรับได้หลากหลายกิจกรรม

รูปที่ 7.2 การออกแบบห้องพักอาศัยขนาดเล็ก (ที่มา : www.ikea.today.com)

(การปรับตัว (Adaptability) คือ สภาพแวดล้อมที่สร้างขึ้นเพื่อสนับสนุนการทำงานหลายอย่างโดยไม่ต้องเปลี่ยนสถาปัตยกรรม กระบวนการต่าง ๆ สามารถรองรับได้จากเฟอร์นิเจอร์ที่ปรับตำแหน่งได้หรือรองรับการใช้งานหลายรูปแบบ (Multifunction) เป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับผู้ใช้ตามรูปแบบการใช้งาน โดยการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพื้นที่อย่างถาวรดังนั้นพื้นที่จึงสามารถปรับเปลี่ยนได้จากสถานะเริ่มต้นไปสู่การใช้งานแบบอื่นและกลับมาที่สถานะเริ่มต้นได้

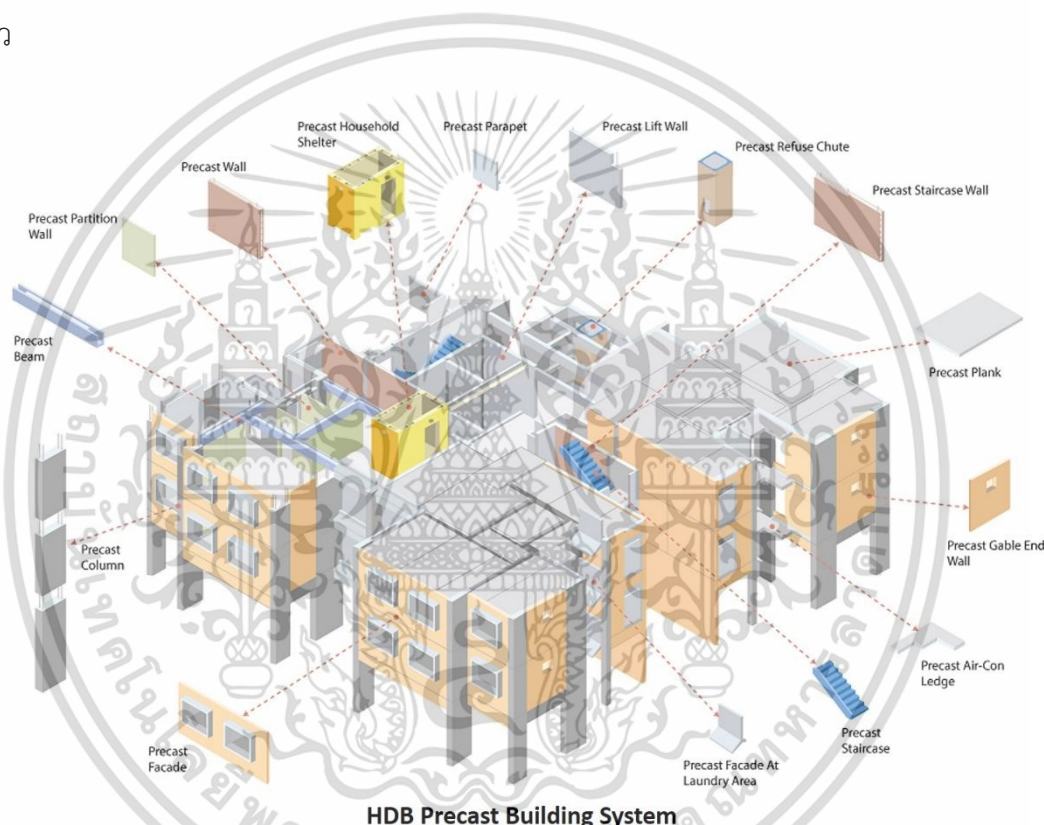
7.1.3 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป (Prefabrication system)

ในปัจจุบันที่อุตสาหกรรมเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทำให้เทคโนโลยีด้านการก่อสร้างได้พัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด เพื่อตอบโจทย์รองรับอุปสงค์ความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพิ่มขึ้น จึงเกิดกระบวนการผลิตที่เป็น Mass product ขึ้นมา คือการผลิตจำนวนมาก ๆ ด้วยมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งเป็นที่มาของระบบก่อสร้างสำเร็จรูป (Prefabrication system) ซึ่งเป็นระบบก่อสร้างที่ผลิตส่วนประกอบของอาคาร (Component) ไม่ว่าจะเป็นผนัง ประตูหรือหน้าต่างก็สามารถผลิตจากโรงงานแล้วนำมาประกอบที่ไซต์งานได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การก่อสร้างระบบนี้ช่วยทุนแรงในการก่อสร้างประหยัดเวลา ก่อสร้างได้เร็ว ใช้แรงงานคนน้อยกว่าการก่อสร้างแบบปกติและส่งผลกระทบต่อพื้นที่รอบที่ตั้งจากการก่อสร้างน้อยกว่าแบบอื่น รวมถึงเหลือเศษวัสดุจากการก่อสร้างน้อยกว่าอีกด้วยซึ่งระบบก่อสร้างรูปแบบนี้เหมาะกับโครงการที่มีส่วนประกอบอาคารที่ซ้ำกันเยอะ ๆ จะช่วยลดจำนวนผลิตแม่พิมพ์ (Mould) ได้

ส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างถูกลงระบบก่อสร้างสำเร็จรูปจึงมีความเหมาะสมกับโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง ที่มีวัตถุประสงค์เป็นโครงการต้นแบบในการสร้างที่อยู่อาศัยเพื่อรองรับผู้ลี้ภัยเมือง โดยสร้างรูปแบบห้องพักต้นแบบที่มีขนาดเป็นมาตรฐานของโครงการ เพื่อผลิตแม่พิมพ์ต้นแบบที่สามารถนำไปใช้กับโครงการอื่น ๆ ได้ในอนาคต จะเป็นการลดค่าใช้จ่ายจากการก่อสร้างได้ในระยะยาว

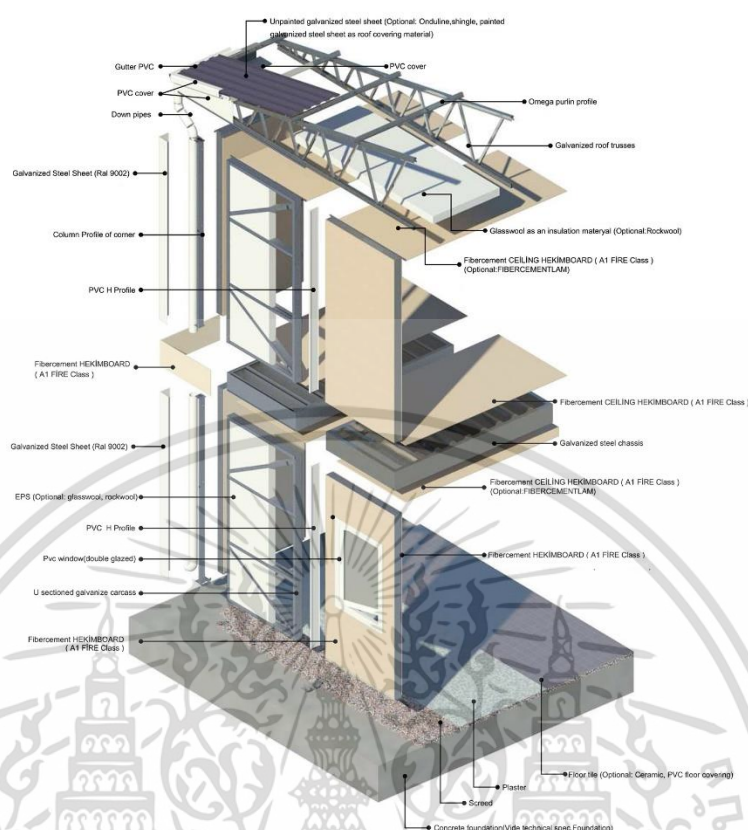

รูปที่ 7.3 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป Prefabrication system (ที่มา : <https://www.hdb.gov.sg>)

โดยระบบ Prefabrication สามารถจำแนกออกได้ 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

(1) **Lightweight System** : คือ ระบบก่อสร้างสำเร็จรูปที่ตัว Component ไม่ได้เป็นโครงสร้างที่รับน้ำหนักของอาคาร แต่เป็นส่วนประกอบของงานสถาปัตยกรรม เช่น ฝ้า ผนัง ที่ไปฝากอยู่กับตัวโครงสร้างหลักของอาคาร เช่น ระบบเสา คาน

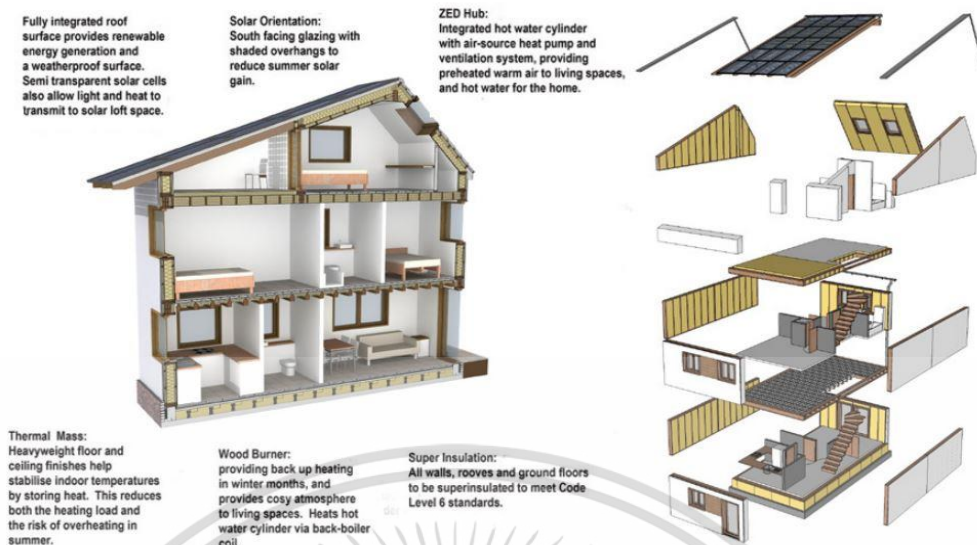
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 7.4 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป Prefabrication system แบบ Lightweight System
(ที่มา : www.pirazint.com)

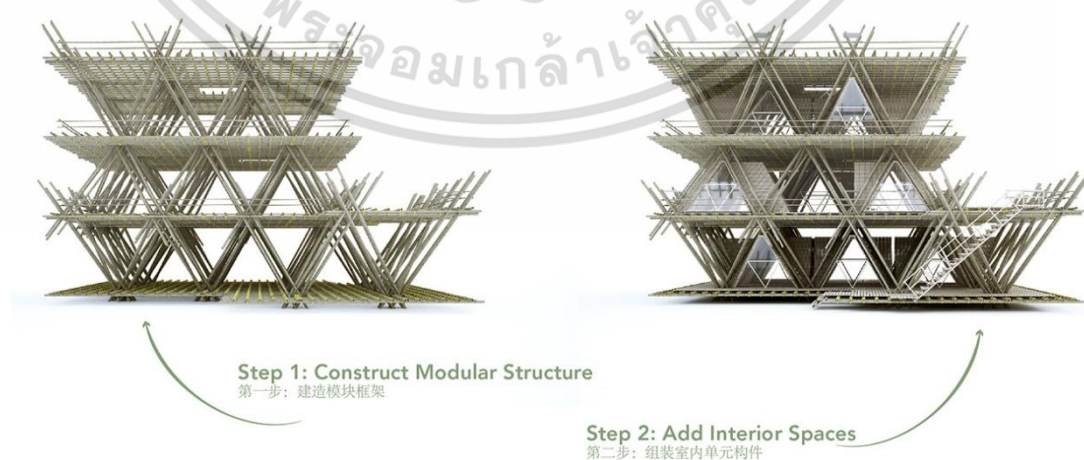
(2) **Heavyweight System** : คือ ระบบก่อสร้างสำเร็จรูปที่ตัว component มีหน้าที่เป็นโครงสร้างของอาคารด้วย โดยมีลักษณะการถ่ายแรงเหมือนกับระบบผนังรับน้ำหนัก (WallBearing) ระบบก่อสร้างแบบนี้จะช่วยลดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาในการก่อสร้างได้ แต่จำเป็นต้องมีมาตรฐานการผลิตส่วนประกอบอาคารที่ได้คุณภาพและผ่านการทดสอบการรับแรงจากโรงงานโดยหลักการสำคัญของการระบบก่อสร้างแบบนี้คือ ความแข็งแรงของรอยต่อในแต่ละจุดจะต้องมีความแข็งแรง (Rigid) โดยต้องให้การหล่อคอนกรีตมาช่วยยึดในจุดรอยต่อซึ่งจากการทดลองสภาพแผ่นดินไหวที่ระดับ 8.0 ริคเตอร์ การก่อสร้างแบบนี้มีความแข็งแรงคงทนมากกว่าระบบโครงสร้างแบบปกติ เนื่องจากทั้งอาคารถ่ายน้ำหนักเป็นผืนเดียวกันทำให้ไม่เกิดโหลดเฉพาะจุดที่จะก่อให้เกิดการวิบัติของโครงสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 7.5 ระบบก่อสร้างสำเร็จรูป Prefabrication system แบบ Heavyweight System (ที่มา : www.zerobillshome.com)

7.1.4 ระบบฟักัดประสาน (Modular system) จากที่กล่าวมาข้างต้นระบบการก่อสร้างสำเร็จรูปจำเป็นต้องอาศัยความแม่นยำของส่วนประกอบอาคารที่เป็นมาตรฐาน ดังนั้นเราจึงต้องออกแบบอาคารให้มีระยะที่พอดีกับส่วนประกอบเพื่อไม่ต้องตัดส่วนขององค์ประกอบ เป็นการก่อสร้างที่เหลือเศษวัสดุก่อสร้างที่น้อยที่สุดระบบฟักัดประสาน (modular system) คือรูปแบบของการวางองค์ประกอบซ้ำกันด้วยการวางเส้นตาราง (Grid line) ในระยะห่างหรือจังหวะที่ซ้ำกัน โดยระยะห่างของแต่ละ Grid line จะต้องสอดคล้องกับขนาดของส่วนประกอบอาคารสำเร็จรูป (Component) ที่ผลิตจากโรงงานมาประกอบที่หน้างาน โดยการออกแบบไม่เพียงส่งผลต่อการเลือกขนาดของส่วนประกอบและความประณีตสมบูรณ์ของการติดตั้งเท่านั้น แต่ยังแสดงออกถึงรูปลักษณ์องค์ประกอบศิลป์ของอาคาร (Visual) การจัดจังหวะของแต่ละ grid line ที่เกิดความซ้ำแบบมีจังหวะและสวยงาม ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปลักษณ์ของตัวสถาปัตยกรรม (Architectural expression)

รูปที่ 7.6 ระบบก่อสร้างระบบฟักัดประสาน (Modular system) (ที่มา : www.behance.net)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

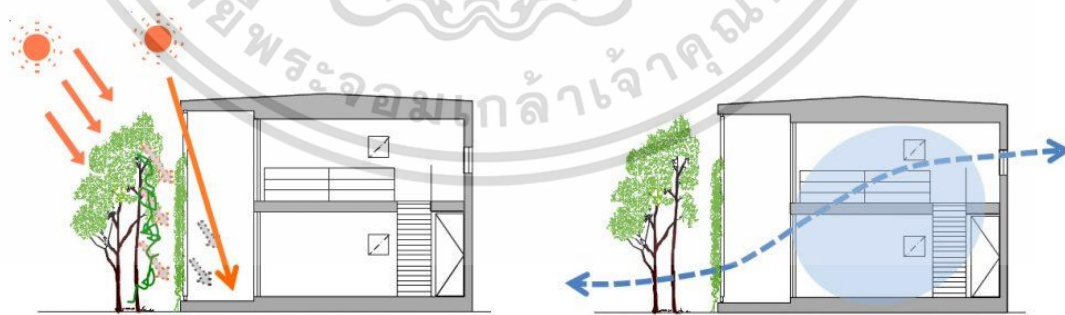
7.1.5 การออกแบบอาคารประหยัดพลังงาน

การออกแบบอาคารประหยัดพลังงาน เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากการใช้พลังงานโดยเอาหลักการออกแบบอาคารแบบบูรณาการ คือการออกแบบอาคารที่คำนึงถึงการผสมผสานกรรมวิธีการออกแบบทุก ๆ ระบบเข้าด้วยกันหรือออกแบบให้ทุกระบบมีความสอดคล้องกัน โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อให้อาคารมีประสิทธิภาพในการประหยัดพลังงานสูงสุด โดยหลักการออกแบบแบ่งออกได้ 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ

7.1.5.1 การออกแบบด้วยวิธีธรรมชาติ(Passive design) คือ การลดการใช้พลังงานด้วยกรรมวิธีธรรมชาติ โดยอาศัยหลักความเข้าใจถึงสภาพแวดล้อม สภาพภูมิอากาศ มาใช้ในการออกแบบ โดยประเด็นหลักของการออกแบบ passive design คือ การลดความร้อนที่ เข้าสู่ตัวอาคารด้วยระบบธรรมชาติ ลดภาระการปรับอากาศให้กับอาคาร ซึ่งสามารถทำได้ หลากหลายวิธีดังนี้

(1).**การปรับสภาพแวดล้อมรอบตัวอาคาร** การปรุงแต่งสภาพแวดล้อมโดยรอบตัวอาคารเป็นสิ่งแรกที่ต้องพิจารณา โดยหลักการที่สำคัญ คือการลดอุณหภูมิของสภาวะแวดล้อมรอบอาคารให้ต่ำกว่าสภาพอากาศปกติโดยความร้อนจากดวงอาทิตย์จะลดลงก่อนจะเข้าสู่ตัวอาคาร โดยมีตัวแปรที่สำคัญคือ ต้นไม้ พุ่มไม้ แหล่งน้ำ กระแสลมและความลาดเอียงของพื้นดิน

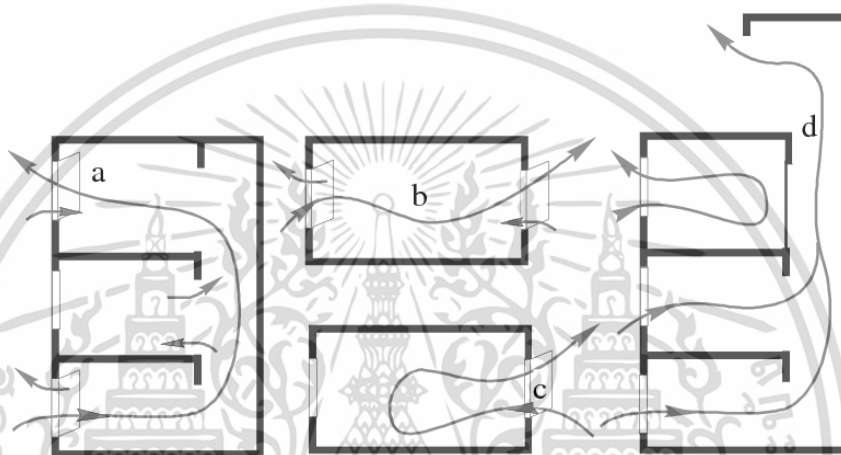
(2).**การวางทิศทางอาคารให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ** เพราะความร้อนหลักที่เข้าสู่ตัวอาคารมาจากดวงอาทิตย์ การวางทิศทางหันด้านแคบ หรือพื้นที่ ๆ ไม่มีการใช้งานที่เป็นผนังทึบไปด้านทิศใต้ซึ่งเป็นด้านที่โดนแดดส่องตลอดทั้งวันและหลีกเลี่ยงการวางตำแหน่งห้องนอนไว้ที่ทิศตะวันตกเนื่องจากช่วงบ่ายถึงเย็นห้องจะเก็บความร้อนจากดวงอาทิตย์ไว้และต้องใช้เวลาประมาณ 6 ชม.จึงจะสามารถคลายความร้อนได้หมด ทำให้ห้องอยู่ในสภาวะไม่สบายและเพิ่มภาระให้กับการปรับอากาศรวมถึงการเจาะช่องเปิดด้านทิศเหนือ เพื่อนำแสงสว่างจากธรรมชาติที่มีรังสีความร้อนน้อยเข้ามาเพื่อลดการใช้พลังงานจากไฟฟ้าแสงสว่างในอาคาร

รูปที่ 7.7 : การวางทิศทางอาคารให้สอดคล้องกับสภาพภูมิอากาศ ที่มา : www.behance.net

การใช้หลักระบายอากาศด้วยธรรมชาติ (Natural Ventilation) เป็นการออกแบบให้พื้นที่อาคารมีลมไหลเวียนเข้าออกตลอดเวลา โดยอาศัยความเข้าใจในธรรมชาติของลม โดยสามารถแบ่งออกได้หลัก ๆ 2 วิธีคือ

Cross Ventilation คือ การระบายอากาศโดยให้ลมเดินทางเข้าผ่านพื้นที่ห้องและช่วยพาความร้อนและความชื้นเดินทางออกไปนอกห้องในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง โดยการเปิดหน้าต่างหรือช่องรับลมเพื่อให้ลมเข้าและให้มีช่องลมออกในทิศทางที่เหมาะสมขนาดและตำแหน่งช่องลมเข้าและลมออกจึงมีความสำคัญ ถ้าอยู่ในตำแหน่งและขนาดไม่เหมาะสม ลมไม่เข้าและไม่สามารถระบายอากาศได้โดยที่รับลมเข้ามาในอาคารควรเล็กและทางลมออกควรกว้าง ลมจะเข้ามาในอาคารมากขึ้น

รูปที่ 7.8 Cross Ventilation (ที่มา : www.civilconstructiontips.blogspot.com)

Stack Ventilation เป็นการระบายอากาศโดยให้มวลอากาศร้อนลอยตัวขึ้นที่สูง และระบายออกในส่วนบนของอาคาร ตามหลักการที่ว่า “อากาศร้อนจะลอยขึ้นที่สูงเสมอ” เมื่ออากาศร้อนลอยตัวขึ้นที่สูงจะทำให้กระแสลมของอากาศเย็นไหลเข้ามาแทนที่ทำให้เกิดเคลื่อนตัวของอากาศโดยอัตโนมัติ วิธีนี้เหมาะกับอาคารที่มีจำนวนชั้นมาก ๆ หรือเป็นหลังคาทรงสูง และมีช่องระบายอากาศอยู่ในส่วนบนของอาคาร

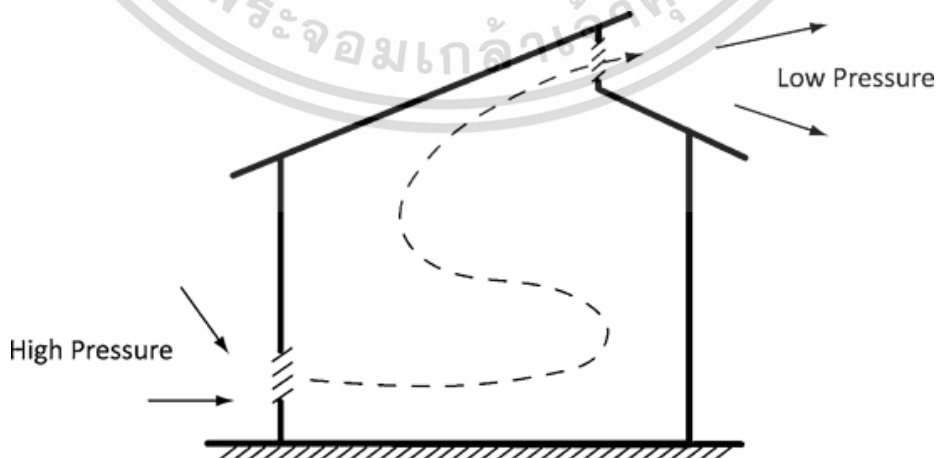

FIGURE 7.9 Stack ventilation.

รูปที่ 7.9 Stack Ventilation (Modular system) (ที่มา : www.behance.net)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.1.5.2 การออกแบบด้วยเครื่องกล (Active design)

คือการออกแบบอาคารที่ลดการใช้พลังงานโดยการนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาใช้ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานในด้านต่าง ๆ ซึ่งนวัตกรรมที่ช่วยลดหรือสร้างพลังงานทดแทนนั้นมีมากมาย จึงเลือกนำเสนอนวัตกรรมที่เหมาะสมกับตัวโครงการได้แก่วัสดุผนังป้องกันความร้อน การใช้ผนังที่สามารถป้องกันความร้อนเข้าสู่ตัวอาคารได้ดีจะช่วยลดภาระของการปรับอากาศทำให้ลดการใช้พลังงานในส่วนนี้ลงไปได้

7.1.6 การออกแบบเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design)

เป็นแนวคิดสากลที่เผยแพร่โดยองค์กรสหประชาชาติเป็นการออกแบบเพื่อคนทุกคน เป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการ ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ให้คนทุกเพศทุกวัยรวมถึงผู้พิการสามารถใช้งานได้ พึ่งพาตนเองได้ จากแนวความคิดเดิมเพื่อให้คนพิการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิตใน อาคารและสภาพแวดล้อมได้อย่างเท่าเทียมกับผู้คนทั่วไป โดยหัวใจสำคัญของการออกแบบคือความ สะดวก ปลอดภัย เป็นธรรมทั่วถึงและเท่าเทียม โดยเราสามารถแบ่งหลักการ

ในการออกแบบได้ทั้งหมด 7 ดังนี้

- (1) คนทุกคนใช้ได้อย่างเท่าเทียมกัน
- (2) มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนการใช้งานได้
- (3) ใช้งานง่าย (
- (4) การสื่อความหมายที่เข้าใจง่าย
- (5) การออกแบบที่เพื่อการใช้งานที่ผิดพลาดได้
- (6) ใช้แรงน้อย
- (7) มีขนาดและพื้นที่เหมาะสมกับการเข้าถึงและใช้งานได้

โดยรูปแบบการออกแบบของการออกแบบเพื่อคนทั้งมวลนั้น มีมากมายตามแต่ลักษณะ โครงการ ผู้ใช้งาน รวมไปถึงรูปแบบการใช้งาน โดยสามารถดูข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการออกแบบ อาคารเพื่อคนทั้งมวล (Universal design) ได้ที่ (ภาคผนวก ค)

7.2 การออกแบบส่วนพื้นที่ให้คำปรึกษา

7.2.1 คุณลักษณะที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสภาวะจิตใจ

หมายถึงคุณลักษณะที่สร้างความผ่อนคลาย ร่าเริง สดชื่นมีชีวิตชีวา การเบี่ยงเบนความสนใจ และความพึงพอใจที่มีต่อภูมิทัศน์ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

- (1) ความผ่อนคลาย ซึ่งจะเกิดในรูปแบบของภูมิทัศน์ที่มีความเรียบง่าย พอดี เหมาะสมกับ สถานที่มีขนาดของปริมาตรที่หลากหลาย มีองค์ประกอบที่รู้สึกคุ้นเคยและมีรูปร่างที่น่าพึงพอใจ มีการออกแบบเส้นสายที่ต่อเนื่องคนโค้งไปมาอย่างสลับไหลสามารถมองเห็นโครงสร้างได้ชัดเจนและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มั่นคง ใช้โทนสีเรียบ ๆ เพื่อสร้างความรู้สึกสบายจากการมองเห็น มีพื้นผิวสัมผัสที่อ่อนโยน และใช้แสง อ่อน ๆ นุ่มนวลในการออกแบบภูมิทัศน์เพื่อสร้างความรู้สึกผ่อนคลาย

(2) การเพ่งพินิจ ขนาดของวัตถุไม่ได้เป็นสิ่งหลักที่จะรับรู้หรือสัมผัสได้ถ้าไม่มีสติ พื้นที่ จะต้องสร้างความรู้สึกอ่อนโยน ไม่เสแสร้ง ไม่สร้างสิ่งเบี่ยงเบนความสนใจจากความแตกต่างที่ชัดเจน ลักษณะที่ค่อนข้างเป็นส่วนตัว แยกเป็นอิสระสร้างความรู้สึกสันโดษแต่ปลอดภัยและสงบ ใช้สีที่มี ลักษณะเยือกเย็น ดูสงบ ควรใช้แสงอ่อน กระจายทั่ว ๆ ถ้าเกิดมีเสียงควรใช้เสียงที่ต่อเนื่องและมีระดับ เสียงต่ำ

(3) ความร่าเริงสดในและมีชีวิตชีวา ซึ่งรูปแบบนี้เกิดจากพื้นที่ที่ลักษณะอิสระไม่มีการจำกัด ควบคุม มีความชั่วคราวและเป็นกันเอง มีความแปลกและสามารถสร้างจินตนาการที่เพ้อฝัน มีการเคลื่อนไหวในลักษณะที่เป็นวง ๆ คดเคี้ยวอย่างเข้ากันได้อย่างลงตัวใช้รูปทรงและรูปแบบที่ต่อเนื่องราบรื่น รูปทรงและสีค่อนข้างเป็นไปตามอารมณ์ ใช้โทนสีอุ่นสว่างสดใส สีที่ใช้สอดคล้องกับจังหวะเป็นท่วงทำนองที่สนุกสนาน

(4) ความพึงพอใจ สามารถเกิดขึ้นได้จากพื้นที่มีรูปทรง พื้นผิว สี สัญลักษณ์ เสียง แสง กลิ่น อย่างเหมาะสม มีการลำดับพื้นที่และเรื่องราวพัฒนาอย่างต่อเนื่องและจบอย่างสมบูรณ์ มีเอกภาพขององค์ประกอบที่หลากหลาย มีความสมดุลในความสัมพันธ์ มีความสวยงามและสร้างความพึงพอใจในสิ่งที่คาดหวังได้ตามความต้องการ

7.2.2 สิ่งเร้าและการกระตุ้นความรู้สึกเกี่ยวข้องกับหลักการจิตวิทยา

สิ่งเร้าที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการรับรู้และการรู้สึกของมนุษย์ ที่มี ผลกระทบต่อความพึงพอใจ โดยสิ่งเร้านั้นมีการตอบสนองได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ (Gappell, 1997) สิ่งเร้าในธรรมชาติถ้าเกิดจากความสมดุล และมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจะทำให้เกิดความรู้สึกในเชิงบวก โดยองค์ประกอบในภูมิทัศน์ที่มีการกระตุ้นต่อความรู้สึกมนุษย์ได้แก่ แสง สี เสียง กลิ่น ผิวสัมผัส และที่ว่าง โดนอธิบายได้ดังนี้

(1) เสียง เป็นสิ่งเร้าที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจนไม่ว่าจะเป็นเสียงที่พึงพอใจหรือเสียงที่ทำให้รู้สึกถึงอันตราย เสียงที่กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกในแง่บวกนั้นจะเป็นเสียงที่เกิดขึ้นจากสิ่งมีชีวิต ซึ่งมีจังหวะและท่วงทำนองที่สมดุลอย่างต่อเนื่อง เสียงที่เกิดขึ้นในธรรมชาติจะเสริมสร้างให้เกิดการผ่อนคลายได้เช่น เสียงใบไม้กระทบกันกับสายลม เสียงสัตว์ต่างร้องเรียกกัน เสียงน้ำไหล หรือเสียงน้ำตกที่ช่วยให้ร่างกายมนุษย์เกิดการผ่อนคลายได้ ซึ่งแตกต่างจากเสียงรบกวน เช่นเสียงรถ เสียงที่เกิดขึ้นจากความรุนแรง ซึ่งส่งผลให้มนุษย์มีความเครียดเพิ่มขึ้น

(2) การสัมผัส เป็นการรับรู้ที่กระตุ้นให้มนุษย์เกิดความรู้สึกต่าง ๆ ได้ เพราะผิวหนังมีความไวต่อการสื่อสารกับสภาพแวดล้อมมากที่สุด (Salamy, 1995) การสัมผัสทำให้มนุษย์มีการตื่นตัว มีชีวิตชีวาและชัดเจนในด้านความรู้สึกที่แท้จริงในสภาพแวดล้อม การสัมผัสเป็นการแลกเปลี่ยน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พลังงานคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ซึ่งมีอยู่ในสิ่งมีชีวิตซึ่งมนุษย์สามารถรับพลังงานจากการสัมผัสกับสภาพแวดล้อม เช่นเท้าที่สัมผัสกับต้นหญ้า ลมที่กระทบกับผิวหนัง ผิวที่สัมผัสได้ถึงอุณหภูมิ แสงแดด น้ำค้าง หรือน้ำฝน ซึ่ง Lewis (1991) ได้สรุปไว้ว่าการสัมผัสพืชพรรณที่อ่อนนุ่มเป็นธรรมชาติที่ช่วยให้เกิดการตอบสนองอย่างพึงพอใจและช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ ซึ่งการเลือกผิวสัมผัสในงานภูมิทัศน์ต้องคำนึงถึงความสะดวกสบายในการใช้พื้นที่และสร้างความรู้สึกลื่นไหลอย่างมั่นคง และคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในแต่ละฤดูด้วย ซึ่งการสัมผัสจะสัมพันธ์กับการมองเห็นอย่างถ่องแท้ ซึ่งการมองเห็นยังช่วยเพิ่มการรู้สึกจากการสัมผัสเช่นกัน

(3) รส เป็นสิ่งเร้าที่สัมพันธ์กับกลิ่น ซึ่งรสในภูมิทัศน์หมายถึง ภูมิทัศน์หรือการใช้พรรณไม้ที่มีผลที่สามารถกินได้ หรือผลไม้ที่ไม่สามารถกินได้ จากการมองเห็นผลและการได้กลิ่น ทำให้เกิดการเบี่ยงเบนความรู้สึกให้เพลิดเพลินและใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น และทำให้ภูมิทัศน์เกิดการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้สามารถทำให้เกิดความพึงพอใจได้

(4) กลิ่น เป็นสิ่งเร้าในธรรมชาติที่มีความสำคัญในการรับรู้ กลิ่นมีอิทธิพลต่อสภาวะจิตใจ สุขภาพ และความเป็นอยู่ของมนุษย์ กลิ่นเป็นสิ่งเร้าที่สร้างความสัมพันธ์กับอารมณ์ได้เพราะเหตุนี้ กลิ่นจึงเป็นส่วนที่ช่วยกระตุ้นความทรงจำในบางช่วงเวลา ฤดูกาล และภาพความทรงจำในอดีต กลิ่นสามารถช่วยกระตุ้นประสาทสัมผัสให้เกิดความพึงพอใจและคลายเครียดได้ เช่นการใช้พรรณไม้ที่มีกลิ่นหอม การจัดวางต้นไม้ให้สอดคล้องกับทิศทางลม

(5) การมองเห็น เป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เราได้รู้ถึงความรู้สึก มิติของสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัว การมองเห็นจะสัมพันธ์กับความรู้สึกได้ในเวลาเดียวกัน การมองเห็นเป็นประสาทสัมผัสที่ไวต่อการปกป้อง ป้องกันภัยจากสิ่งที่เป็นอันตราย และการมองเห็นจะเน้นความรู้สึกแรกที่ต้องการหาความปลอดภัยหรือกำบัง รวมถึงการมองเห็นซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการเปิดใจเพื่อรับรู้ถึงความรู้สึกของมนุษย์ การมองเห็นรูปทรง ลักษณะ สี พื้นผิวในภูมิทัศน์นั้นทำให้เกิดการประเมินความน่าสนใจ ความงาม และความสัมพันธ์ของภูมิทัศน์ที่มีผลกระทบต่อสภาวะจิตใจ การรับรู้โดยการมองความหลากหลายทางชีวภาพและความซับซ้อนที่เกิดขึ้นอย่างสมดุลของสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อมจะทำให้มนุษย์มีความพึงพอใจ เช่น การจัดองค์ประกอบของจังหวะ แบบแผน ลำดับที่ว่าง เป็นต้น

7.2.3 แนวทางการออกแบบ Healing Garden

สวนเพื่อสุขภาพ สวนเพื่อสุขภาพ คือการใช้องค์ประกอบทางธรรมชาติและออกแบบมาใช้ในการ บรรเทาความเครียด ฟื้นฟูสภาพจิตใจ โดยใช้องค์ความรู้ด้านจิตวิทยาและการรักษาโรค แนวคิดนี้เกิดจากสมมติฐานที่ว่า จิตสำนึกภายในของมนุษย์มีความรู้สึกผูกพันกับธรรมชาติจึงรู้สึกต้องการและโหยหา เมื่อได้สัมผัสหรือมีปฏิสัมพันธ์กับธรรมชาติจึงเกิดความรู้สึกสงบและผ่อนคลาย

สวนเพื่อสุขภาพพัฒนาจากการสร้างสวนเพื่อประดับให้มีความสามารถในการฟื้นฟู เยียวยา ด้วยการผนวกกระบวนการรักษาทั้งโรคทางกายบรรเทาความเครียด ไปจนถึงเสริมประสาทสัมผัสและ

คุณภาพชีวิต ส่วนนี้ไม่จำเป็นจะต้องอยู่แค่ในสถานพยาบาล แต่เป็นส่วนที่ก่อให้เกิดกระบวนการเหล่านี้จาก การเข้าไปใช้งานพื้นที่สวน สวนเพื่อสุขภาพเน้นการบรรเทา (Heal) ไม่ใช่การรักษา (Cure) ผ่านการใช้กิจกรรมทางกายและพืชพรรณธรรมชาติช่วยลดอุณหภูมิพื้นที่ภายนอก สร้างบรรยากาศที่ดี ลดความตึงเครียดและช่วยให้ระบบประสาทอัตโนมัติทำงานได้ดีขึ้น

รูปที่ 7.10 Healing Garden (ที่มา : www.citycracker.co)

ประเด็นสำคัญในการออกแบบสวนเพื่อสุขภาพ คือการเข้าถึงพื้นที่ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระและสามารถให้ผู้คนเข้าใช้งานได้มากที่สุด เป็นการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) และหากพื้นที่สวนเพื่อสุขภาพถูกนำไปใช้ในสถานพยาบาล ก็ไม่ควรจำกัดการเข้าถึงพื้นที่ของผู้ใช้งานทุกประเภท เช่นมีราวจับพยุงตัว พื้นผิวไม่ลื่น มีระยะห่างของที่นั่งที่พอเหมาะ (NParks Board, 2017) จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้งานภายในพื้นที่สวนเพื่อสุขภาพ พบว่าการได้เห็น ได้กลิ่นและได้ยินเสียงพืชพรรณช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายและสดชื่นขึ้น สวนเพื่อสุขภาพจึงควรออกแบบ ให้ผู้ใช้งานสามารถใช้งานประสาทสัมผัสด้านต่าง ๆ เช่นการมองเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การรับรู้รสชาติ อุณหภูมิ การสัมผัส และเวลาซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อประสบการณ์ที่แต่ละคนจะได้รับจากการเข้าใช้งานพื้นที่ โดยภายในสวนสามารถมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถ เลือกใช้ตามความต้องการได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7.1 ตารางแสดงรูปแบบสวน

The Eight Garden Room Characters	Character of the Garden Room
(1). Serene	Peace, silence and care. Sound of wind, water, birds and insects. No rubbish, no weed, no disturbing people.
(2). Wild	Fascination with wild nature. Plants seem self- sown. Lichen-and moss-grown rock, old paths.
(3). Rich in Species	A room offering a variety of species of animals and plants.
(4). Space	A room offering a restful feeling of “entering another world” a coherent whole, like a beech forest.
(5.) The Common	A green, open place admitting of vistas and stay.
(6). The Pleasure Garden	An enclosed, safe and secluded place, where you can relax and be yourself and also experiment and play.
(7). Festive	A meeting place for festivity and pleasure.
(8). Culture	A historical place offering fascination with the course of time

ที่มา : www.citycracker.com

ลักษณะแต่ละประเภทของสวน ยึดโยงกับการรับรู้และการสื่อสารกับผู้ใช้งาน ซึ่งทั้ง 8 ประเภทในตาราง เป็นลักษณะที่พบได้มากในงานออกแบบสวน ลักษณะของสวนที่ Serene, Space และ Rich เหมาะสำหรับผู้ใช้งานที่มีอาการเจ็บป่วยค่อนข้างหนัก ซึ่งต้องการความสงบและสมดุลภายในจิตใจ ลักษณะสวนที่ Common และ Pleasure Garden เหมาะสมสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจ ทั่วไป สังเกตการณ์ผู้ใช้งานอื่น ๆ และลักษณะ Festive เหมาะสำหรับผู้ที่มีความเครียด ซึ่งลักษณะพื้นที่ทั้งหมดควรต้องประกอบด้วยพืชพรรณที่หลากหลายทั้งความสูงและชนิดพันธุ์ (Stigsdotter & Grahn, 2002) ทั้งนี้ยังมีวิธีการออกแบบรูปแบบใหม่ คือการรักษาควบคู่ไปกับการออกแบบสวนใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โรงพยาบาลสวนเพื่อสุขภาพมักถูกออกแบบให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการการรักษาผู้ป่วยจึงเกิดเป็นส่วนเพื่อการรักษาโรค (Therapeutic garden) ที่สอดแทรกการรักษาในทางปฏิบัติเอาไว้โดยมี 4 องค์ประกอบหลัก คือลดความเครียดหรือความกังวลด้วยสภาพแวดล้อมนำเสนอสิ่งจูงใจเชิงบวก มีพื้นที่รองรับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้อง และให้ความรู้สึกเป็นส่วนตัว โดยทั้งหมดสามารถออกแบบผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ทั้งภายในและภายนอก ตั้งแต่ช่องแสงธรรมชาติ สีที่เลือกใช้ การแสดงผลงานศิลปะ กลิ่นหอม การจัดวางเฟอร์นิเจอร์ พื้นผิวและวัสดุ ลักษณะการเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้นภายในพื้นที่ และพื้นที่สีเขียวทั้งภายนอกและภายในอาคาร เพราะความสัมพันธ์ระหว่างสภาพความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดีกับธรรมชาติเป็นหนึ่งในหลักการสำคัญของการออกแบบเพื่อบำบัดอาการป่วยไข้

Therapeutic Design มีขั้นตอนสำคัญคือการกำหนดแผนที่อารมณ์ (Emotional Mapping) ซึ่งเป็นการวางแผนที่จะทำให้ผู้ใช้เชี่ยวชาญในการรักษาและนักออกแบบสามารถหาหนทาง ร่วมในการจัดการอารมณ์ ความรู้สึกและสภาพอารมณ์ของผู้ป่วยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบพื้นที่ของศูนย์ดูแลสุขภาพ

กระบวนการเริ่มจากการระบุอารมณ์ของผู้เข้ามาใช้งานในแต่ละพื้นที่หรือหน่วย ด้วยการกำหนดแผนชุดสีที่จะถูกใช้ในพื้นที่ย่อย ๆ ตั้งแต่บริเวณการดูแลผู้บาดเจ็บ การรักษา ห้องนั่งรอ ห้องบำบัด พื้นที่รับประทานอาหาร พื้นที่เล่น พื้นที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาอย่างห้องละหมาด ตลอดจนพื้นที่ร้านค้า โดยจะมีการเปรียบเทียบกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เช่น ห้องรักษา คนไข้ได้ก็อาจเป็นสีเหลืองเพื่อส่งเสริมความสุข หรือห้องละหมาดควรเป็นสีม่วงอ่อนเพื่อสร้างความรู้สึกสงบ นอกจากนี้ยังมีการเลือกใช้ภาพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม เพื่อช่วยลดผลกระทบจากอารมณ์เชิงลบและสร้างอารมณ์เชิงบวกให้แก่ผู้ป่วย

7.3 การออกแบบพื้นที่สำหรับการพึ่งพาตัวเอง

7.3.1 ออกแบบพื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่จำกัด

ออกแบบพื้นที่เกษตรกรรมบนพื้นที่จำกัดจากหลายแนวคิดของโครงการที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเป็นการแนวคิดที่พัฒนาให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งการที่จะพึ่งพาตนเองได้นั้นจำเป็นที่จะต้องผลิตอาหารได้การเกษตรจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับโครงการอย่างมาก แต่ทั้งนี้ด้วยปัญหาของพื้นที่บริบทความเป็นเมืองที่กำลังเติบโต การหาพื้นที่ในเมืองเพื่อทำการเกษตรนั้นจึงเป็นเรื่องยาก จึงศึกษาแนวคิดการใช้พื้นที่สีเขียวบนพื้นที่จำกัดมาประยุกต์ใช้กับการทำเกษตรในโครงการดังนี้

7.3.1.1 สวนบนหลังคา (Roof Garden) คือการทำสวนบนดาดฟ้าซึ่งเป็นพื้นที่โล่งที่ไม่มีการใช้งาน โดยการทำสวนบนพื้นที่นี้ต้องคำนึงถึงความเรียบง่ายของการก่อสร้างและการดูแลรักษา การเลือกพรรณไม้ที่ใช้ต้องทนกับสภาพอากาศและสามารถเติบโตได้ในพื้นที่จำกัดเช่น กระบะหรือกระถาง โดยการปลูกพืชในกระบะนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่น ๆ ไม่เพียงดาดฟ้า เช่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

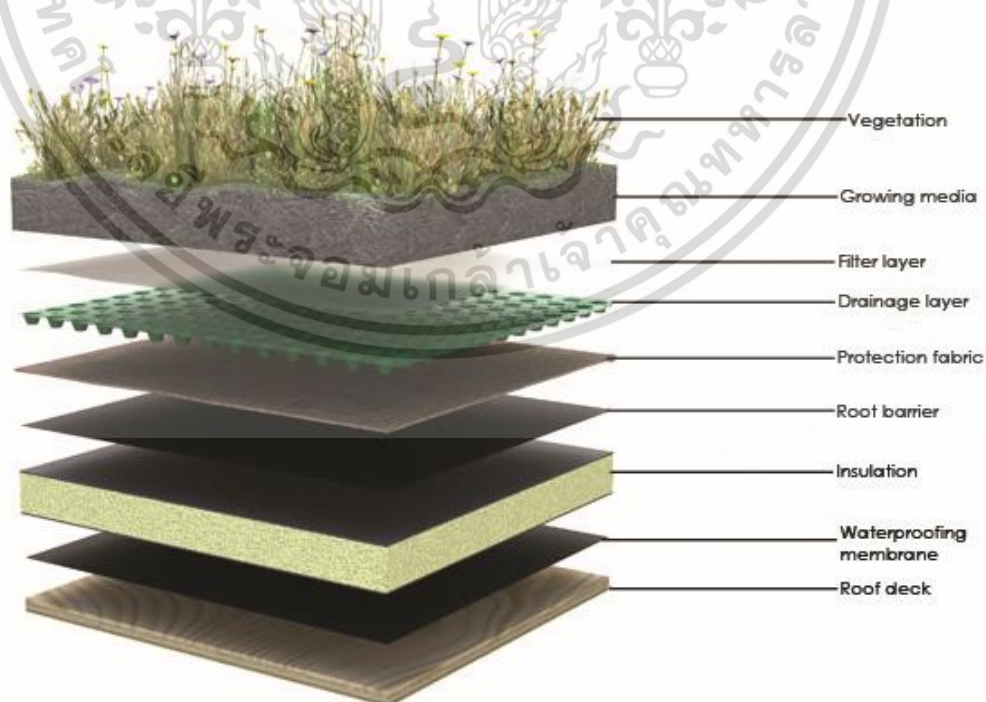
ตามระเบียบ หรือขอบหน้าต่างก็สามารถทำได้เช่น การแขวนกระถางเหนือหน้าต่าง นับเป็นการใช้ที่ว่างให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นหลักการเบื้องต้นในการทำ Roof garden

- (1). ต้องมีโครงสร้างที่รับน้ำหนักได้อย่างน้อย 1-2 ตัน/ตร.ม.(ตัวโครงการอาจน้อยกว่านี้เพราะเป็นแค่แปลงผักไม้ใช้ต้นไม้) โดยเตรียมโครงสร้างเพื่อการทำสวนดาดฟ้าตั้งแต่แรก
- (2). ต้องมีระบบระบายน้ำที่ดีและมี over flow เผื่อไว้เสมอ
- (3).อย่าปลูกต้นไม้ที่ใหญ่มาก เพราะแรงลมที่ยอดตึกขนาด 250 กก./ตรม. จะทำให้ต้นไม้โค่นหรือไม่ก็รากคลอนจนตายได้
- (4).ระบบกันซึมต้องครบถ้วนและมีมาตรฐานไม่ใช่แค่กันซึมในคอนกรีตแต่รวมถึงกระเบื้องและวัสดุกันซึมชั้นอื่น ๆ ด้วย

- (5).ระบบผนังต้องสามารถกันซึมได้ด้วยเช่นกัน

การเตรียมโครงสร้างเพื่อทำ Roof garden

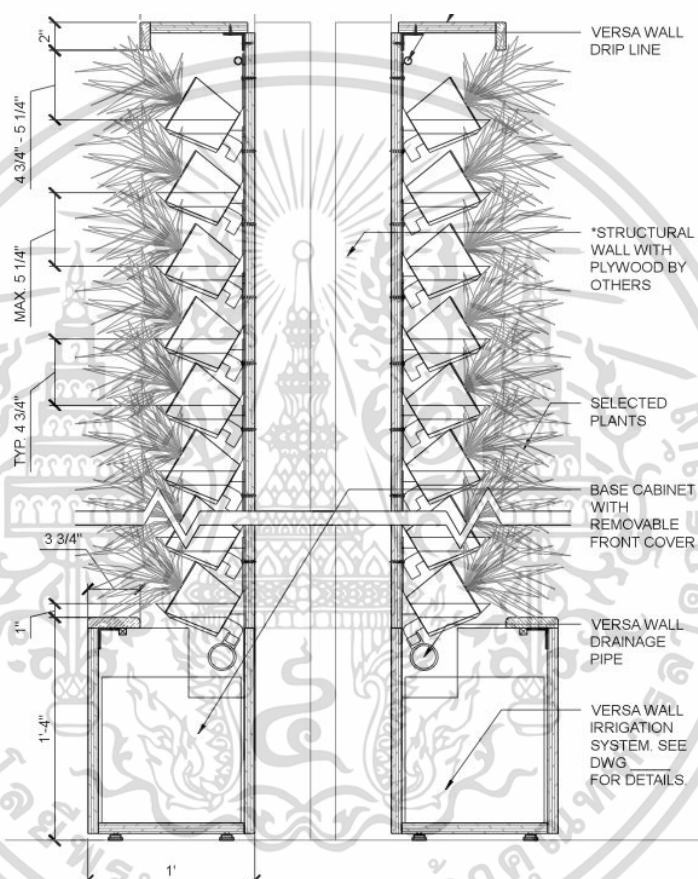
- (1).ปูแผ่นยางกันซึม
- (2).ตั้งขอบปูนทับทำเป็นรางระบายรอบบริเวณที่จะทำสวน
- (3).วางคอนกรีตแท่งปรับระดับสูง5-10 ซม.เจาะรูให้น้ำระบายได้เป็นช่วง ๆ
- (4) วางแผ่นคอนกรีตสำเร็จหรือไฟเบอร์ซีเมนต์หนาประมาณ15-18 มม.ทับ
- (5) ปูแผ่นยางกันซึมอีกรอบทับแผ่นพื้นและขอบกันดิน
- (6) เอาดินลง
- (7) ปลูกหญ้า

รูปที่7.11 Roof Garden (ที่มา : www.pintereast.com)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.3.1.2.สวนแนวตั้ง (Vertical Garden) สวนแนวตั้งเป็นสวนสไตล์ใหม่ที่มีความยืดหยุ่นเน้นที่การประยุกต์ใช้ต้นไม้และวัสดุจัดสวนอันหลากหลายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อหน่วยพื้นที่ที่จำกัดทั้งในแนวนอนและแนวตั้งสวนแนวตั้ง (Vertical garden) จึงมีความหมายที่กว้างและมีรูปแบบที่ไม่ตายตัวแต่โดยรวมแล้วอาจกล่าวได้ว่า สวนแนวตั้งคือการตกแต่งสถานที่ด้วยต้นไม้และวัสดุธรรมชาติต่าง ๆ โดยเฉพาะในมิติแนวตั้งอาจจะหมายถึงสถานที่ซึ่งเป็นโครงสร้างถาวรที่มีอยู่เดิมแล้วอันได้แก่กำแพงเสาผนังตึกหรืออาจหมายถึงวัสดุโครงสร้างที่มีการสร้างขึ้นชั่วคราวเพื่อประยุกต์ใช้ในการจัดสวนแนวตั้งก็ได้

รูปที่ 7.12 Vertical Garden (ที่มา : www.pintereast.com)

โดยตัวโครงการโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองไคเออแนวคิดทั้ง 2 นี้มาประยุกต์ใช้ให้เป็นสวนบนพื้นที่จำกัดที่ไม่เพียงเพื่อความสวยงาม เพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับเมืองแต่เป็นสวนที่สามารถสร้างผลผลิตได้อีกด้วย เป็นการทำเกษตรบนพื้นที่จำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.4 การออกแบบเพื่ออยู่ร่วมกับชุมชน

7.4.1 หลักการออกแบบเพื่ออยู่ร่วมกับชุมชน

Community Resilience ชุมชนยืดหยุ่น: แนวคิดการออกแบบร่วมกับชุมชน คำว่า 'ยืดหยุ่น' (Resilience) เป็นแนวคิดหนึ่งที่นักออกแบบยึดเป็นหลักคิดในการทำงานเพื่อชุมชน เนื่องจากโลกนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การย้ายถิ่นฐาน และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักออกแบบและกลุ่มประชาชนเองเริ่มตระหนักว่า ความสามารถของชุมชนในการรับมือการเปลี่ยนแปลงคือหัวใจที่จะทำให้คน ชุมชน เมือง และประเทศกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว

คาร์โล บรานซาเกลีย (Carlo Branzaglia) ผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการออกแบบและกลยุทธ์การสร้างนวัตกรรม ให้คำจำกัดความกับหลากหลายโครงการที่ผ่านมาของเขา ซึ่งทำร่วมกับภาครัฐและชุมชนอย่างง่าย ๆ ว่าการออกแบบเพื่อชุมชน' (Design for Community)

โครงการเหล่านี้เป็นการนำวิธีคิดเชิงออกแบบมาใช้ในการทำงานกับชุมชน เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ เศรษฐกิจ การย้ายถิ่นฐานและสังคมในอิตาลี เช่น การฟื้นฟูเมืองโมเดนา หลังเกิดเหตุแผ่นดินไหวในปี 2012 โครงการ 'Bargellino Smart City' เพื่อการออกแบบพื้นที่เชิงอุตสาหกรรมในโบโลญญา, โครงการพัฒนาชุมชนสร้างสรรค์ '3C: Calderara Comunita Creativa' และโครงการออกแบบระบบสาธารณสุขในเขตออร์ลาของมิลาน ฯลฯ

โดยคาร์โล บรานซาเกลีย (Carlo Branzaglia) อธิบายคำว่า Resilience ไว้ว่า “เดิมทีในทางวัสดุศาสตร์ คำว่า Resilience หมายถึงความสามารถของวัสดุแต่ละชนิดในการดูดซับพลังงานที่มากระทบโดยที่วัสดุไม่เสียรูปทรง ต่อมานักจิตวิทยาก็ได้นำคำนี้มาใช้เพื่ออธิบายถึงศักยภาพทางจิตใจของมนุษย์ ในการปรับตัวและฟื้นคืนกลับมามีความสุขได้อีกครั้งหลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหรือสถานการณ์ที่ยากลำบากในชีวิต ทั้งนี้ถ้ามองในระดับชุมชน ทุกครั้งที่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างกระทันหันของธรรมชาติอย่างเช่น แผ่นดินไหวหรือวิกฤตเศรษฐกิจ ชุมชนได้รับผลกระทบก็เลยเป็นที่มาของแนวคิดเรื่องการสร้างความยืดหยุ่นของชุมชนในการรับมือ แก้ปัญหา และประคับประคองกัน ในยามวิกฤต

โดยชุมชนต้องวางแผนกลยุทธ์ในการรับมือกับปัญหาในระยะยาวด้วยตนเองร่วมกับหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เข้ามาทำงานร่วมกันเพื่อบริหารจัดการวิกฤตในระยะยาว เพื่อให้ชุมชนสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างแท้จริง”

โดยคาร์โล บรานซาเกลีย (Carlo Branzaglia) อธิบายต่ออีกว่าขอบเขตของ Resilient Design ไม่ได้จำกัดอยู่ที่การออกแบบสถาปัตยกรรมหรือพื้นที่แต่ความยืดหยุ่นนี้รวมถึงผู้คนที่อยู่ในพื้นที่ เนื่องจากหัวใจหลักของการทำโครงการออกแบบเพื่อชุมชน (Design for Community) ก็คือการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่ โดยการพูดคุยและดึงคนเข้ามามีส่วนในกระบวนการทำงาน กระตุ้นให้พวก

คนในชุมชนต้องการและอยากดูแลพื้นที่ที่พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ โดยหลักการการดึงคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับกระบวนการมีดังนี้

(1) **สร้างปฏิสัมพันธ์ (Build engagement)** คือการสร้างพื้นที่และบรรยากาศให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้คน โดยการให้คนในชุมชนลงมือผ่านการจัดกิจกรรมอะไรก็ได้ที่ทำให้คนในชุมชนได้มาเจอหน้า และมีปฏิสัมพันธ์กันจริง ๆ

(2) **ตัวแทนไร้สังกัด (Find Non-institutional influencers)** เนื่องจากเป็นเรื่องยากในการเข้าไปทำความรู้จักคนในชุมชนจำนวนมาก และการดึงคนมาเข้าร่วมกิจกรรมก็เป็นเรื่องที่ทำหาย จึงควรมองหาคนหรือกลุ่มคนที่เป็นหน่วยงานอิสระในชุมชน และได้รับความไว้วางใจจากคนในพื้นที่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพราะการพูดคุยกับคนหนึ่งคนหรือหนึ่งกลุ่มนั้น จะเหมือนกับได้คุยกับคนจำนวนมาก เพราะพวกเขาคือตัวแทนของชุมชน และเป็นคนที่คนส่วนใหญ่จะเชื่อ

(3) **สร้างความเข้าใจผ่านการเล่น (Let them play)** โครงการควรเปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้เล่นสนุกกับกระบวนการ และมีกิจกรรมร่วมกับโครงการ อาทิการจัดกิจกรรมถ่ายภาพ วาดการ์ตูน เขียนนิยาย หรืออาจจะมีการฝึกหัดให้ทำร่วมกัน

7.4.2 หลักการออกแบบสำหรับชุมชนน่าอยู่

เกิดขึ้นจากกลุ่ม “สถาบันสถาปนิกอเมริกัน” (The American Institute of Architects) โดยมีแนวคิดที่ว่า สถาปนิกจะไม่ได้เป็นเพียงแค่การออกแบบเกี่ยวกับอาคารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะต้องเกี่ยวข้องกับผู้คนและการทำให้ชุมชนน่าอยู่

กลุ่มการออกแบบโดยชุมชน AIA (AIA Communities by Design's) จึงมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือประชาชนและผู้นำชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพของชุมชนผ่านกระบวนการออกแบบและการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ภายใต้วิสัยทัศน์เดียวกัน โดยเป็นศูนย์ข้อมูลเพื่อชุมชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการออกแบบเกี่ยวกับกระบวนการทางสถาปัตยกรรม ที่สามารถส่งเสริมอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนภายในประเทศ โดยมีความต้องการสร้างแนวคิดของชุมชนน่าอยู่ (Community Livability) ให้เป็นเรื่องธรรมดาและทำให้เมืองเกิดการพัฒนาโดยเฉพาะการมีทางเดินเท้าที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ ซึ่งหลักการ 10 ข้อสำหรับชุมชนน่าอยู่ สามารถสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

(1) **การออกแบบภายใต้สัดส่วนของมนุษย์ (Design on a Human Scale)** การออกแบบภายใต้สัดส่วนของมนุษย์ (Design on a Human Scale) ควรมีความกระชับ มีทางเดินที่เป็นมิตรกับผู้ใช้ โดยให้การเชื่อมต่อระหว่างถิ่นที่อยู่อาศัยที่จะเดินไปยังร้านค้า ,ร้านบริการ ,แหล่งข้อมูล วัฒนธรรม ,และงานที่มีความหลากหลายมีความสะดวกสบาย ซึ่งสามารถลดความแออัดของจราจร และจะเป็นประโยชน์ต่อสุขภาพของผู้คนในละแวกนั้น

(2) **สิทธิในการเลือกหนทางเลี้ยงชีพ (Provide Choices)** ผู้คนมีความต้องการที่หลากหลายในการเลือกที่อยู่อาศัย แหล่งช้อปปิ้ง พื้นที่นันทนาการ การขนส่ง การจ้างงานและการสร้างสรรค์สังคมวงกว้างใกล้เคียงที่มีชีวิตชีวาและสามารถรองรับผู้อยู่อาศัยในแต่ละระดับของรายได้ชีวิตของเขาเอง

(3) **การสนับสนุนและกระตุ้นการพัฒนาพื้นที่แบบผสมผสาน (Encourage Mixed-Use Development)** การบูรณาการการใช้ประโยชน์ที่ดินที่แตกต่างกันและประเภทของอาคารที่แตกต่างกัน สามารถสร้างสีสันชุมชนคนเดินเท้าที่เหมาะสมและมีความหลากหลายยิ่งขึ้น

(4) **การปกป้องรักษาศูนย์กลางชุมชนเมือง (Preserve Urban Centers)** การปกป้องรักษาศูนย์กลางชุมชนเมือง (Preserve Urban Centers) การคืนสภาพฟื้นฟูและพื้นที่ศูนย์กลางชุมชนในเมือง สามารถที่จะได้ประโยชน์จากการเชื่อมต่อของท้องถนนและอาคาร โดยหลีกเลี่ยงความจำเป็นสำหรับการสร้างโครงสร้างพื้นฐานใหม่ ซึ่งจะช่วยลดการแผ่ของการกระจายตัวของเมืองและส่งเสริมความมั่นคงสำหรับวงกว้างใกล้เคียงภายในชุมชนเมือง

(5) **การมีระบบคมนาคมขนส่งหลากหลายทางเลือก (Vary Transportation Options)** การมีระบบคมนาคมขนส่งหลากหลายทางเลือก (Vary Transportation Options) การทำให้คนที่มีความหลากหลายในการเดินทางหรือใช้จักรยาน และการใช้บริการขนส่งสาธารณะ นอกจากจะช่วยลดปริมาณรถยนต์และลดความแออัดของการจราจร ซึ่งจะช่วยปกป้องสภาพแวดล้อมและกระตุ้นให้เกิดกิจกรรมทางกายมากขึ้น

(6) **การออกแบบสรรค์สร้างพื้นที่ว่างสาธารณะให้มีชีวิตชีวา (Build Vibrant Public Spaces)** การออกแบบสรรค์สร้างพื้นที่ว่างสาธารณะให้มีชีวิตชีวา (Build Vibrant Public Spaces) พื้นที่ต้อนรับถือเป็นความจำเป็นสำหรับประชาชน โดยจะต้องกำหนดสถานที่สาธารณะเพื่อกระตุ้นให้เกิดการปฏิสัมพันธ์แบบตัวต่อตัว มีพื้นที่สำหรับเฉลิมฉลองและไว้อาลัย มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพลเมือง การชื่นชมศิลปะของพื้นที่สาธารณะ และการรวบรวมกิจกรรมภายในพื้นที่สาธารณะ

(7) **การออกแบบสรรค์สร้างละแวกชุมชนให้มีอัตลักษณ์ (Create a Neighborhood Identity)** การออกแบบสรรค์สร้างละแวกชุมชนให้มีอัตลักษณ์ (Create a Neighborhood Identity) “การรับรู้ต่อสถานที่” ให้ชุมชนละแวกใกล้เคียงมีเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มสภาพแวดล้อมของการเดินและการสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน

(8) **การพิทักษ์รักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Protect Environmental Resources)** การพิทักษ์รักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Protect Environmental Resources) ที่สุดของการออกแบบ คือความสมดุลของธรรมชาติและการพัฒนาระบบการรักษาสภาพธรรมชาติ โดยจะช่วยปกป้องแหล่งน้ำจากมลพิษ การลดมลพิษทางอากาศและการปกป้องค่าสมบัติของส่วนรวม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(9) การสงวนรักษาสภาพภูมิสถาปัตยกรรม (Conserve Landscapes) การสงวนรักษาสภาพภูมิสถาปัตยกรรม (Conserve Landscapes) ควรมีพื้นที่เปิดโล่ง ฟาร์มและที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการรักษาสิ่งแวดล้อม และการพักผ่อนหย่อนใจ รวมถึงภูมิวัฒนธรรมของชุมชน

(10) การออกแบบสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ (Design Matters) การออกแบบสิ่งที่มีความสำคัญและเป็นสัญลักษณ์ (Design Matters) ความเป็นเลิศทางด้านการออกแบบเป็นรากฐานของชุมชนที่ประสบความสำเร็จและมีสุขภาพดี

7.4.3 การเกิดกิจกรรมในพื้นที่สาธารณะ

มนุษย์จะทำกิจกรรมในวันหนึ่งวันเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ด้านหลัก คือ ด้านความต้องการ การของร่างกาย เช่น การนอน การรับประทานอาหาร ประมาณ 10 ชั่วโมง ด้านเศรษฐกิจ ประมาณ 9 ชั่วโมง และด้านการพักผ่อนประมาณ 5 ชั่วโมง (Ratcliffe, 1975, อ้างถึงใน กฤติยา โชควัฒน์ชัย, 2544) และการพักผ่อนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมนันทนาการแบบกระฉับกระเฉง (Active Recreation) เช่น การเล่นกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมนันทนาการแบบผ่อนคลาย (Passive Recreation) เช่น การนั่งเล่น พักผ่อน เล่นเกม พบปะพูดคุย Jan Gehl (1987: 11) ได้จำแนกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโครงข่ายพื้นที่โล่งของ เมืองไว้เป็นประเภทหลัก ๆ ดังนี้

7.3.3.1 กิจกรรมจำเป็น (Necessary Activities) หมายถึง กิจกรรมหลักของกิจวัตรประจำวันที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ในการทำกิจกรรมบนพื้นที่สาธารณะ เช่น การเดินทางไปโรงเรียน หรือทำงาน การรอรถประจำทาง ส่วนใหญ่เป็นเกี่ยวกับกิจกรรมการเดินทางต่าง ๆ อาจต้องการผู้ร่วมทำกิจกรรมหรือไม่ต้องการ เป็นกิจกรรมที่มีความเสมอภาคกันในทุกสภาพแวดล้อม และไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่จำเป็น

7.3.3.2 กิจกรรมพักผ่อนหย่อนใจ (Optional or Recreational Activity) หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของผู้ทำกิจกรรม และเกิดขึ้นเมื่อมีช่วงเวลาและสถานที่เอื้ออำนวย เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพักผ่อนหย่อนใจเป็นหลัก เช่น การเดินเล่นรับลมหรือสูดอากาศบริสุทธิ์ หรือนั่งเล่น เพื่อความเพลิดเพลิน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่ต้องการดึงดูดและเหมาะสมในการทำกิจกรรม

7.3.3.3 กิจกรรมผลลัพธ์หรือ กิจกรรมทางสังคม (Resultant or Social Activity) หมายถึงกิจกรรมที่มีการพบปะ มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่เกิดต่อเนื่องกับกิจกรรมทั้งสองข้างต้น คือต้องอาศัยการที่มีผู้ประกอบกิจกรรม ในพื้นที่โล่งเสียก่อน ได้แก่ การละเล่น การตกทาย การสนทนา กิจกรรมร่วมกันของชุมชน และรวมไปถึงปฏิสัมพันธ์ทางอ้อม (Passive Contact) เช่นการดูหรือฟังคนอื่น ๆ ที่อยู่ในบริเวณ เดียวกัน Amos Rapoport และ Haryadi (อ้างถึงใน ปรีดา หุตะจุฑะ, 2546: 35) แสดงให้เห็นว่าวิถีชีวิต การทำกิจกรรมและการใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พื้นที่ที่ความสัมพันธ์กัน เริ่มจากการจำกัดความคำว่า “วัฒนธรรม” ว่าเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความเชื่อด้านสภาพภูมิศาสตร์สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ สิ่งนี้จะก่อให้เกิดโลกทัศน์ที่ มนุษย์สามารถตีคุณค่าแล้วเลือกเอาคุณค่านั้น ๆ มาเป็นค่านิยมในการดำเนินชีวิตที่แสดงออกมาในรูปของระบบกิจกรรม ในที่สุดก็จะเกิดเป็นการใช้พื้นที่หรือระบบที่ตั้งระบบกิจกรรมที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ในระดับบุคคล (Individual Level) และระดับกลุ่ม (Group Level) จะประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนใหญ่ๆ คือ (อ้างถึงใน คณิชา, 2544) เวลา

(The Time of An Activity) แบ่งเป็นช่วงเวลาของการทำกิจกรรม (Duration) และเวลาที่ทำกิจกรรม (Time of Occurrence) พื้นที่ที่จะถูกใช้ทำกิจกรรม (The Space Over Which The Activity TakePlace) ชนิดของกิจกรรม (The Type of Activity) นอกจากนี้ระบบของกิจกรรมยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ ลักษณะทางเศรษฐกิจตำแหน่งที่ตั้งของบ้าน รสนิยมการเดินทาง หรือการเคลื่อนที่ (Mobility) ซึ่งจะเกี่ยวกับต้นทุน ที่ใช้ในการเดินทาง การเป็นเข้าของยานพาหนะวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ประเภทของเที่ยวการเดินทาง เป็นต้น ช่วงชีวิต (Stage in life Corse) รวมถึงโอกาสที่จะทำกิจกรรม

7.4.4 สวนและพื้นที่สีเขียวช่วยผู้อพยพหยั่งรากในพื้นที่ใหม่

พื้นที่สวน หรือพื้นที่สีเขียวของพืชพรรณในหลายประเทศจึงมีความหมายลึกไปกว่านั้น เช่น สวนกลายเป็นพื้นที่ที่ผู้อพยพใช้เพื่อลงหลักปักฐาน หรือผู้คนจากดินแดนอื่นใช้เพื่อหยั่งรากและยืนยันตัวตนผ่านสวน ไม่ว่าจะเป็นสวนขนาดเล็กหรือพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ มีงานศึกษาพื้นที่ในออสเตรเลียที่ประกอบขึ้นด้วยความหลากหลายของกลุ่มผู้อพยพ พบว่าผู้คนที่มาจากหลากหลายพื้นที่ต่างใช้พื้นที่สีเขียวเพื่อยึดโยงตัวตนลงสู่ผืนดินใหม่ ช่วยสร้างเป็นปึกแผ่น ความเป็นคนแปลกหน้า และความรู้สึกแปลกแยกลงในหลายประเทศค่อนข้างตระหนักว่าประเทศของตนเองนั้นก่อตัวขึ้นบนความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นดินแดนเก่าแก่เช่นอังกฤษ หรือดินแดนใหม่อย่างอเมริกาและออสเตรเลีย ในยุคสมัยใหม่เรียกได้ว่าทุกประเทศ ทุกเมืองใหญ่ต่างก่อตัวขึ้นโดยมีกลุ่มคนจำนวนมาก ทั้งผู้อพยพ ผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรมที่ร่วมกันขับเคลื่อน ซึ่งการตระหนักถึงความหลากหลายนี้ หลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับชีวิตและเมืองที่ดี จึงขยายเรื่องความหลากหลายเข้าไปในงานออกแบบพื้นที่สาธารณะ ที่ส่งผลกับคนทุกกลุ่มอย่างถ้วนหน้า ตัวอย่างเช่นพื้นที่สีเขียวกับความรู้สึกอบอุ่นของผู้อพยพ จากกรณีของออสเตรเลีย โดยออสเตรเลียเป็นอีกประเทศแนวหน้าที่ให้ความสำคัญกับเมืองที่ดี เป็นประเทศที่ตระหนัก และพร้อมส่งเสริมความหลากหลายอย่างแข็งขัน ออสเตรเลียจึงเป็นดินแดนที่เต็มไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์อันหลากหลาย นับตั้งแต่กลุ่มผู้อพยพยุคบุกเบิกชาวอังกฤษและไอริสในช่วงปี 1950 ชาวเวียดนามในทศวรรษ 1970 และแน่นอนว่าหลังยุคโลกาภิวัตน์และการเกิดขึ้นของเมืองใหญ่ในออสเตรเลียเองก็เต็มไปด้วยผู้อพยพของคนหลากหลายเชื้อชาติและวัฒนธรรมจากประเด็นเรื่องพื้นที่สาธารณะ และความสนใจเรื่องผู้อพยพ แน่ละว่าการอพยพย้ายและตั้งถิ่นฐานใหม่นั้นเป็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อน ออสเตรเลียจึงมีงานศึกษาและพบว่าพื้นที่สีเขียว อันเป็นพื้นที่สาธารณะหนึ่งนั้นกลายเป็นพื้นที่สำคัญที่เหล่าผู้ตั้งรกรากใหม่ใช้เพื่อแสดงตัวตนและเป็นพื้นที่เยียวยา กระทั่งรวมตัวและประกอบกิจกรรมทางสังคม ทำให้ความหลากหลายในออสเตรเลียมีความเข้มแข็งผ่านการมีอยู่ และความหลากหลายนี้ก็เปลี่ยนแปลงพื้นที่สีเขียวในออสเตรเลียด้วยการหยั่งรากที่หยั่งผ่านพืชพรรณ ตัวตน และความหลากหลาย โดยงานศึกษาจากออสเตรเลียชื่อ Representation of Multiculturalism in Urban Green Spaces ที่เผยแพร่เมื่อปี 2014 ทำให้เห็นว่าพื้นที่สีเขียว ตั้งแต่สวนขนาดเล็กจนถึงภูมิทัศน์ในเมืองสัมพันธ์กับการหยั่งราก สร้างตัวตน และความรู้สึกของความเป็นบ้านให้กับกลุ่มผู้อพยพ ในเบื้องต้นตัวงานศึกษาชี้ให้เห็นความสำคัญของพื้นที่สีเขียวที่มีมิติทางวัฒนธรรม ว่าเป็นพื้นที่ที่คนชาติต่างๆ มารวมตัวกัน และเป็นพื้นที่ของการเฉลิมฉลองเทศกาลต่างๆ ทำให้เห็นความสำคัญของพื้นที่ส่วนกลางว่ามีผู้คนจากกลุ่มภาษา ชาติพันธุ์ ศาสนามารวมใช้พื้นที่แห่งนี้ และที่สำคัญยังเป็นพื้นที่ที่ใช้สร้างความทรงจำของการหยั่งราก และสร้างอัตลักษณ์ในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง

จากการหยั่งรากในเชิงอุปมาอุปมัย ในงานศึกษานี้พบว่าพื้นที่สีเขียวมีความสำคัญกับกลุ่มผู้อพยพเป็นอย่างยิ่ง ในฐานะพื้นที่ที่ใช้จุดพรวนและสร้างตัวตน โดยเฉพาะความรู้สึกของความเป็นบ้าน เกิดเมื่องนอน ผสมผสานจนเกิดเป็นตัวตนรูปแบบใหม่ จากสวนขนาดเล็กในพื้นที่บ้าน ค่อยๆ ขยายมาสู่ภูมิทัศน์ของเมือง และเปลี่ยนแปลงผสมผสานไปตามกาลเวลา

อธิบายอย่างง่ายที่สุดคือ เวลาที่ผู้อพยพเดินทางมายังดินแดนใหม่ คนส่วนมากมักจะมีการลงมือปลูกพืช ทำสวนที่มีลักษณะทำนองเดียวกับที่เคยมีในบ้านเกิดเมื่องนอนของตนเอง นอกจากนี้ ยังมีงานศึกษา Participation and wellbeing in urban greenspace: ‘curating sociability’ for refugees and asylum seekers พบว่าลักษณะพืชพรรณของออสเตรเลียที่ใช้ ตั้งแต่ระดับสวนบ้าน และระดับการวางผังเมือง สัมพันธ์กับวัฒนธรรมแบบมาซิโดเนียของกรีก และวัฒนธรรมของชาวเวียดนาม ลองนึกภาพว่า เมื่อต้องไปตั้งรกรากในดินแดนใหม่ๆ เราเองก็อยากปลูกพืช และจัดวางสวนด้วยพืชพรรณที่คุ้นเคย จากความเข้าใจนี้ทำให้เห็นว่าตัวพื้นที่สีเขียวตั้งแต่ระดับสวนขนาดเล็ก ไปจนถึงในระดับของการจัดการภูมิทัศน์เมืองย่อมสัมพันธ์กับบริบท อันเป็นเครื่องมือหนึ่งในการนำ ‘ความเป็นบ้าน’ ไปจุดพรวนตัวตนผ่านการนำพาความทรงจำมาร่วมหยั่งรากจากผืนแผ่นดินแม่สู่แผ่นดินใหม่ ด้วย รายละเอียดสำคัญหนึ่งคือความเปลี่ยนแปลงที่แสดงออกผ่านสวน งานศึกษาข้างต้นพบว่าลักษณะของสวนนั้นจะค่อยๆ คลี่คลายจากวัฒนธรรม พืชพรรณหรือรูปแบบการออกแบบจากวัฒนธรรมดั้งเดิม จะค่อยๆ ผสมผสานจนกลายเป็นตัวตนใหม่ เช่นสวนที่ได้รับอิทธิพลแบบกรีกจะมีความเป็นออสเตรเลียมากกว่าสวนแบบเวียดนาม เนื่องจากกลุ่มวัฒนธรรมกรีกอพยพมาอยู่นานกว่าจนกลืนกลายเป็นวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ให้มีความเป็นออสเตรเลียมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความสำคัญในมิติทางวัฒนธรรมของพื้นที่สีเขียว พื้นที่เมือง และอัตลักษณ์ความทรงจำของผู้คน ทำให้เกิดการมองเห็นที่ลึกซึ้งและซับซ้อน เช่นการรักษา การสร้างอัตลักษณ์ และการวิวัฒน์เปลี่ยนแปลงตัวตนของผู้คนผ่านการใช้สวนในฐานะของตัวตนและความทรงจำ รวมถึงเห็นการทำสวนหรือพื้นที่สีเขียวในฐานะพื้นที่ของตัวตน ความทรงจำ การเยียวยา และการยืนยันหยัด ที่ค่อยๆ รับเอาความหลากหลายเข้าสู่วัฒนธรรมเดิม และปรับเปลี่ยนจนกลายเป็นตัวตนใหม่ๆ จากรุ่นสู่รุ่น

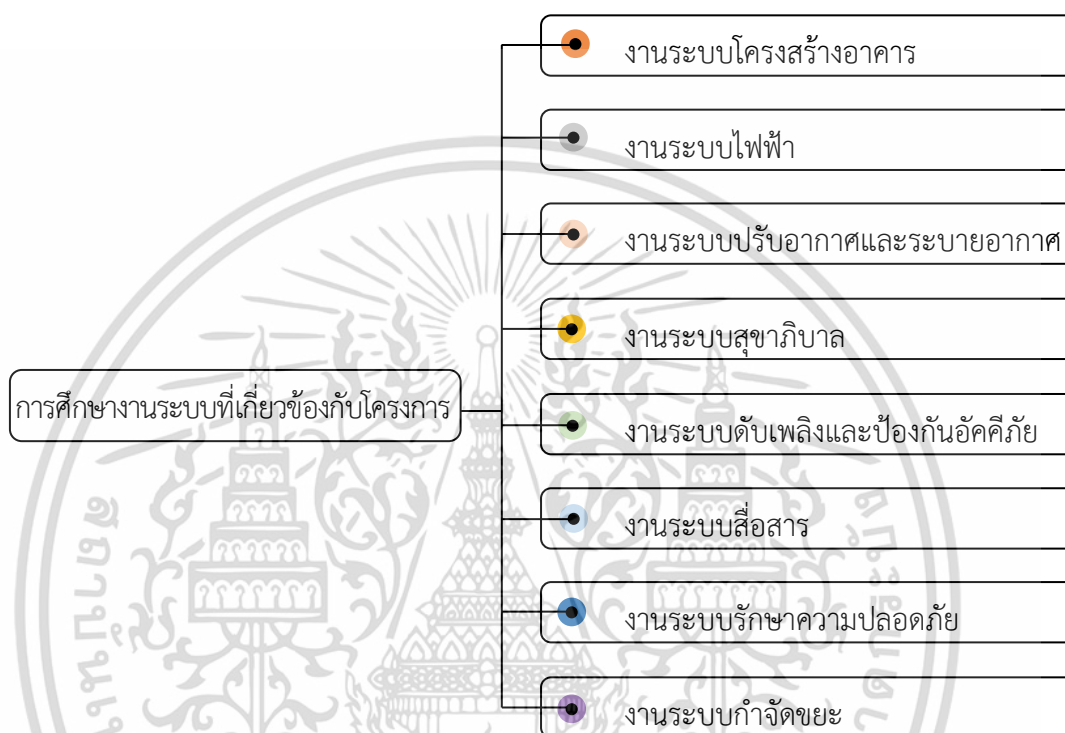
ดังนั้นพื้นที่สีเขียวในเมืองจึงคำนึงถึงฟังก์ชันทางวัฒนธรรมใหม่ที่ส่งผลกับระดับจิตใจ ว่าเป็นพื้นที่พักพิงใจของเหล่าผู้คนที่เข้ามาเป็นคนแปลกหน้าใหม่ เป็นที่มอบความรู้สึก ความเป็นคนใน และลดทอนความเป็นคนนอก ทั้งช่วยนำพาความทรงจำในอดีตกลับมาสู่การสร้าง ความทรงจำและตัวตนใหม่ ไปจนถึงเป็นการหยั่งรากกระชับตัวตนที่ทำให้เห็นความแตกต่างหลากหลายที่ผสมกลมเกลียวกันในที่สุด

บทที่ 8

การศึกษางานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

การศึกษางานระบบโครงสร้างทางวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการตลอดจนงานระบบประกอบอาคารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยเลือกระบบที่มีความเหมาะสมกับการใช้งานของโครงการ ซึ่งแบ่งเป็นหมวดต่าง ๆ ดังนี้

รูปที่ 8.1 การศึกษางานระบบที่เกี่ยวข้อง (เรียบเรียงโดย นางสาวณฐมน ชันชยัน 2563)

8.1 งานระบบโครงสร้างอาคาร

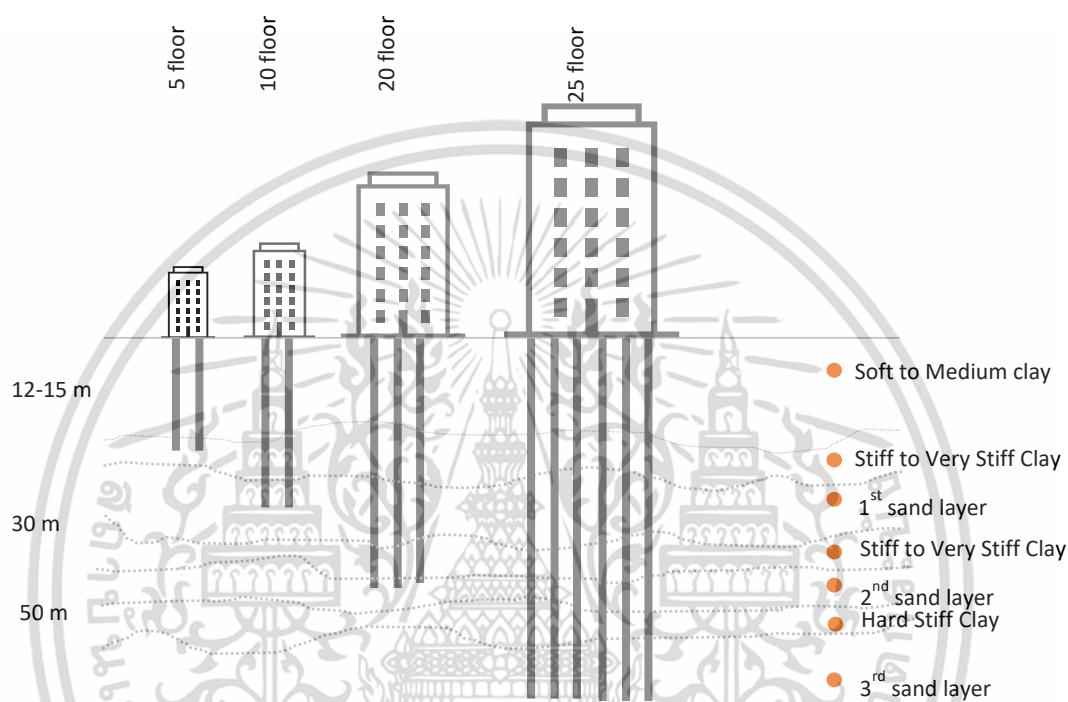
การเลือกใช้ระบบโครงสร้างที่เหมาะสมกับโครงการ มีข้อพิจารณาความเหมาะสมของโครงสร้างตั้งแต่ช่วงการออกแบบอาคาร การก่อสร้างอาคาร และการบำรุงรักษาอาคารให้มีความสอดคล้องกับลักษณะการใช้งานของอาคารรวมถึงการพิจารณาความแข็งแรงและความทนทาน ความสะดวกและประหยัดเวลาในการก่อสร้างความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โดยระบบงานโครงสร้างอาคารจะแบ่งออกเป็น 2 หมวดคือระบบโครงสร้างใต้ดิน (Sub Structure) และระบบโครงสร้างเหนือดิน (Super Structure)

8.1.1 ระบบโครงสร้างใต้ดิน (Sub Structure)

จากการศึกษาข้อมูลสภาพดินในบริเวณกรุงเทพมหานครโดยทั่วไปสภาพชั้นดินโดยทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานครจะพบว่ามีลักษณะเรียงลำดับจากดินเหนียวอ่อน ดินเหนียวแข็งปาน กลางถึงแข็ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(Medium to stiff clay) ต่ำลงไปเป็นชั้นทรายหรือชั้นทรายปนดินเหนียวที่เรียกว่า First sand layer ถัดจากชั้นทรายจะเป็นดินเหนียวแข็งมาก (Very stiff to hard clay) สีนํ้าตาลเมื่อพ้นชั้นนี้จะเป็นชั้นทรายอีกชั้นหนึ่งที่เรียกกันว่า Second sand layer ทำให้การเลือกระบบโครงสร้างได้ดินต้องคำนึงถึงความแปรปรวนของลักษณะดินอ่อนเหล่านี้ และภายในกรุงเทพมหานคร ดังนั้น โครงการจึงเลือกใช้ฐานรากเดี่ยวเนื่องจากความสูงของอาคารมีเพียง 2 ชั้น

รูปที่ 8.2 ชั้นดินกรุงเทพมหานคร (factormart. 2019)

8.1.2 ระบบโครงสร้างเหนือดิน (Super Structure)

8.1.2.1 ระบบโครงสร้างพาดช่วงสั้น โครงสร้างพาดช่วงสั้นคือระบบโครงสร้างที่มีระยะพาดไม่เกิน 12 เมตร หรือ ระบบ เสา-คาน (Skeleton Structure) โดยระบบนี้เป็นระบบที่นิยมและมีความประหยัดด้านโครงสร้าง

8.1.2.2 ระบบโครงสร้างพาดช่วงกว้าง ระบบโครงสร้างพาดช่วงกว้างคือระบบที่สามารถพาดช่วงกว้างได้โดยลดจำนวนเสาภายในเพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอยได้ ซึ่งเหมาะสมกับพื้นที่ของโครงการที่มีความต้องการในการใช้พื้นที่ใช้สอยจำนวนมากหรือเพื่อส่งเสริมหลักการออกแบบในการออกแบบที่ว่างทางสถาปัตยกรรม

8.1.2.3 ระบบผนัง

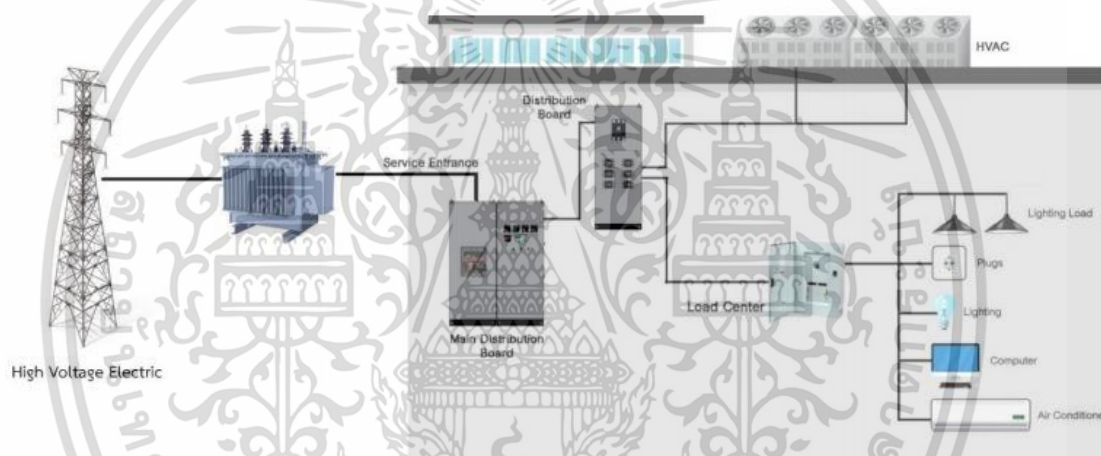
(1) ระบบผนังกันเสียงเลือกใช้ในส่วนของพื้นที่ในโครงการที่ต้องการป้องกันเสียงรบกวนจากภายนอก เช่น ห้องสำหรับรับชมภาพยนตร์

(2) ระบบผนังกระจก ใช้ในส่วนของโครงการที่ต้องการเป็นช่องเปิดมุมมองให้ อาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

8.2.1 ระบบไฟฟ้ากำลัง ระบบไฟฟ้าภายในโครงการได้จากการจ่ายไฟจากไฟฟ้านครหลวงซึ่งเป็นไฟฟ้าแรงสูง โดยเดินสายไฟมาตามแนวถนนหน้าโครงการและต้องทำการแปลงกระแสไฟฟ้าแรงสูงให้เป็น กระแสไฟฟ้าแรงต่ำโดยใช้หม้อแปลงในการแปลงกระแสไฟฟ้าเพื่อนำกระแสไฟฟ้าไปใช้ในโครงการ โดยระบบไฟฟ้ากำลังที่ใช้ในโครงการ คือ ระบบไฟฟ้า 3 เฟสเนื่องจากโครงการเป็นโครงการที่มีขนาดใหญ่และปริมาณการใช้ไฟฟ้าค่อนข้างมาก ในส่วนของหม้อแปลงไฟฟ้าที่ใช้กับโครงการ เลือกใช้เป็นหม้อแปลงชนิดแห้ง (Dry Type Transformer) เนื่องจากเป็นหม้อแปลงที่ติดตั้งภายในอาคาร มีความปลอดภัยจากเหตุเพลิงไหม้สูงเนื่องจากไม่มีส่วนที่ติดไฟหากเกิดการระเบิดขึ้น ประกอบกับวัสดุของหม้อแปลงที่เป็น เรซินแห้ง (Cast Resin) และมีคุณสมบัติเป็นฉนวนกันไฟและไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม (psptech. 2017)

รูปที่ 8.3 การจ่ายไฟฟ้าจากสายไฟฟ้าแรงสูงเข้าสู่อาคาร (ที่มา : เรียบเรียงโดย ณฐมน ชันขยัน 2563)

8.2.2 ระบบไฟฟ้าส่องสว่าง ระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับการใช้ดวงโคมต่าง ๆ ในโครงการ ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ทั่วไปในโครงการซึ่งต้องการความเข้มของแสงในการส่องสว่างที่แตกต่างกันตามลักษณะการใช้งานและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในอาคารควรคำนึงถึงเรื่องการประหยัดพลังงานด้วย โดยประเภทของการใช้แสงสว่างในอาคาร (banidea. 2018) มีดังนี้

8.2.2.1 วอร์มไวท์ โทนแสงนวลตาเป็นสีโทนอุ่นให้ความสว่างไม่มากนัก ออกสีทองส้มเหมาะกับการใช้เพื่อประดับตกแต่งมากกว่าเน้นการมองเห็นประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดสวนได้ดี แสงวอร์มไวท์จะสะท้อนกับวัสดุให้แสงสีทองทำให้บริเวณพื้นที่ดูสวยขึ้น หากนำไปใช้ตกแต่งภายในเหมาะกับแสงภายในหรือห้องที่ใช้ในการพักผ่อน เช่น ส่วนกลางของส่วนที่พักอาศัย

8.2.2.2 เดย์ไลท์ โทนแสงสว่างตาเป็นโทนแสงเดียวกับแสงกลางวันให้แสงสว่างสูงออกไปในโทนสีฟ้า มองเห็นได้ชัด ให้ความรู้สึกสดใส กระฉับกระเฉงตื่นตัว ประยุกต์ใช้กับการทำงาน

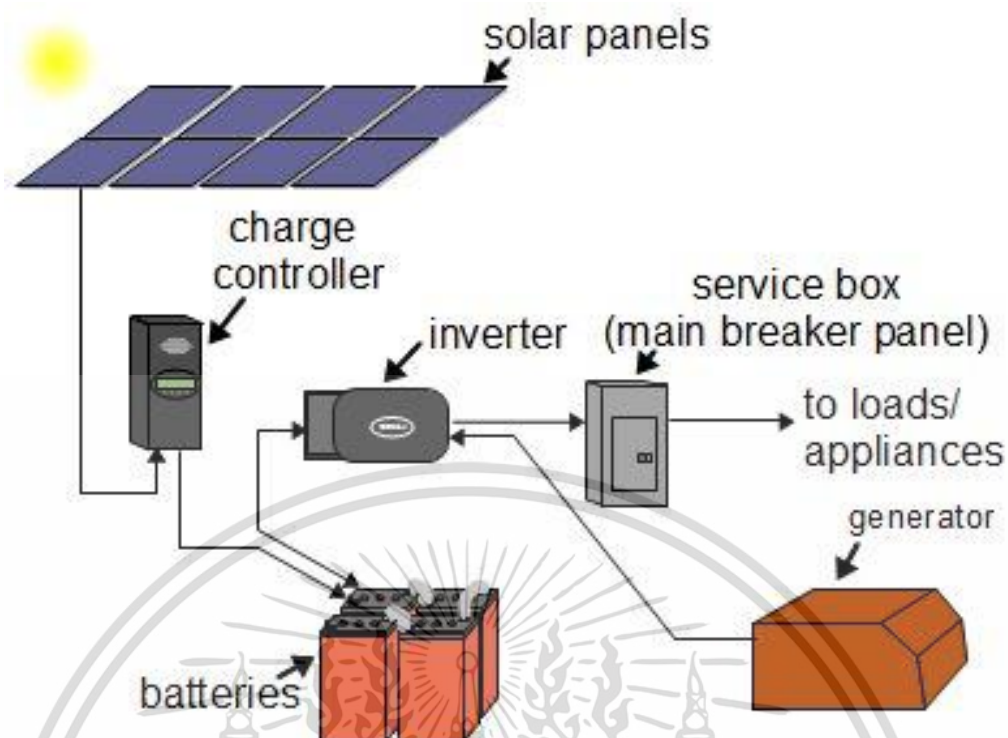
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นหลัก เช่นห้องทำงานภายในออฟฟิศ สำนักงานในพื้นที่ที่ต้องการแสงสว่างอย่างเพียงพอเช่นส่วนสำนักงานและห้องสมุด

8.2.2.3 คู่วาท์ โทนแสงระหว่างวอร์มไวท์และเดย์ไลต์ระดับแสงคู่วาท์สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานได้ทุกรูปแบบทั้งภายในและภายนอกลดความอุ่นของแสงสีส้มและลดความสว่างของแสงเดย์ไลต์ ทำให้เกิดความสมดุลที่มีลักษณะเป็นแสงสีขาวนวลตาซึ่งนำไปใช้กับส่วนการเรียนรู้ของโครงการ

8.2.3 งานระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์

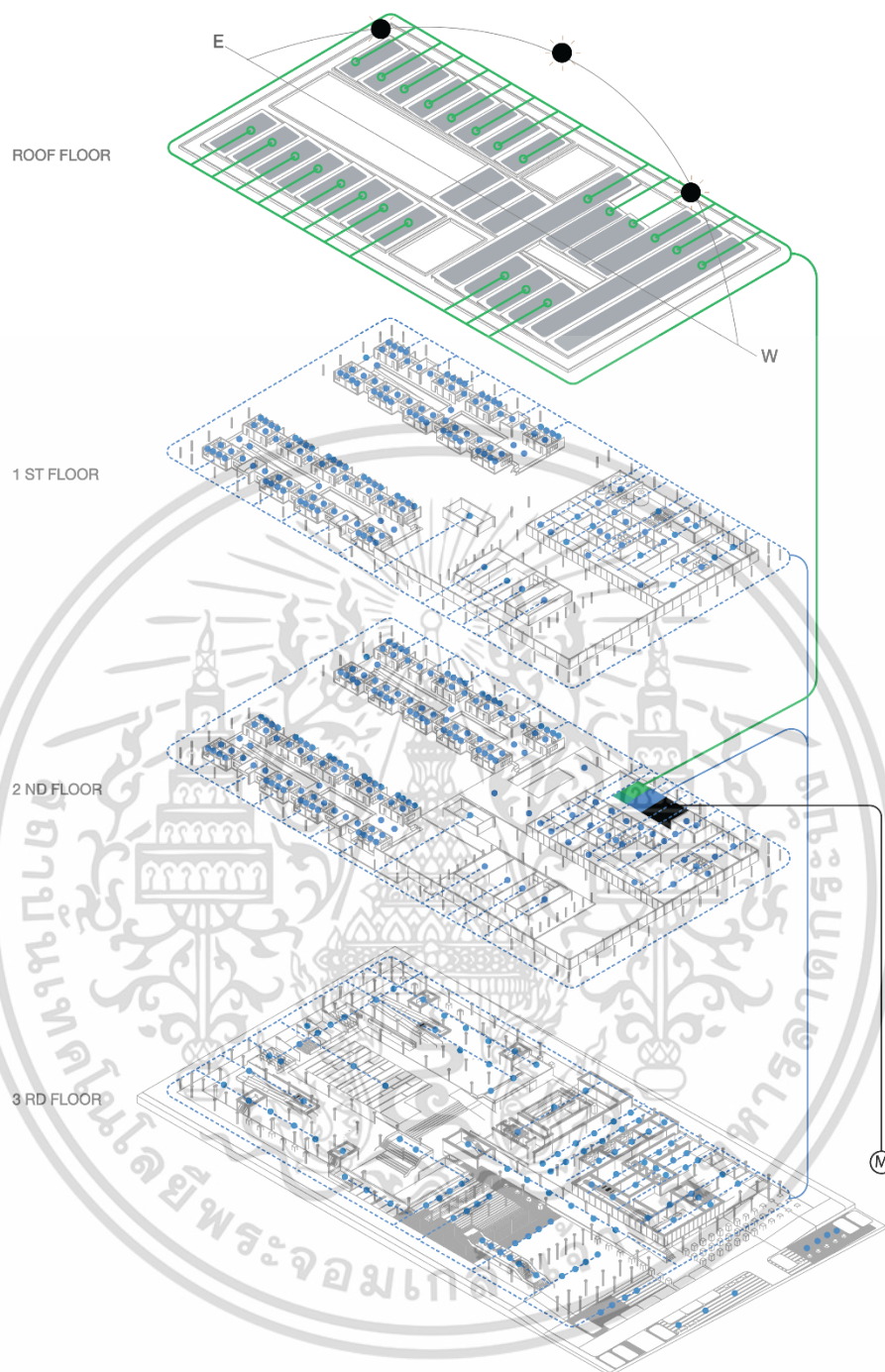
ไฟฟ้าโดยเซลล์แสงอาทิตย์เป็นการเปลี่ยนพลังงานแสงจากดวงอาทิตย์เป็นไฟฟ้า กระแสตรงขั้นตอนเดียวโดยไม่มีส่วนเคลื่อนไหวใด ๆ ไฟฟ้างดกล่าวใช้ประโยชน์ได้เช่นเดียวกับไฟฟ้าจากแหล่งผลิตอื่น ๆ สามารถใช้กับเครื่องใช้ไฟฟ้ากระแสตรงได้โดยตรงเช่นระบบเซลล์แสงอาทิตย์ที่ใช้ในรถยนต์และใช้กับเครื่องใช้กระแสสลับโดยผ่านเครื่องแปลงเป็นกระแสสลับที่เรียกว่าอินเวอร์เตอร์ นอกจากนี้ไฟฟ้าจากพลังงานทดแทนอื่น ๆ อาทิพลังงานความร้อนพลังงานลมและพลังงานคลื่นในมหาสมุทรพลังงานที่กล่าวมาล้วนมีแสงจากดวงอาทิตย์เป็นพลังงานต้นทางเนื่องจากแสงอาทิตย์ เฉพาะเวลากลางวันจึงจำเป็นต้องเก็บสำรองไฟฟ้าโดยแบตเตอรี่เพื่อใช้ในเวลากลางคืนและประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าโดยแสงอาทิตย์ขึ้นตรงต่อความเข้มของแสงอาทิตย์รวมถึงอุณหภูมิซึ่งจะเพิ่มขึ้นจากการตากแดดทำให้ประสิทธิภาพลดต่ำลงดังนั้นการติดตั้งใช้งานควรอยู่กลางแจ้งหันหน้าเข้าหาดวงอาทิตย์และเว้นช่องว่างเพื่อช่วยระบายความร้อนด้านหลัง (หากอยู่ในซีกโลกเหนือเช่นประเทศไทยก็เอียงไปทางทิศใต้) จะได้พลังงานไฟฟ้าเฉลี่ยมากที่สุดกรณีระบบไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์แบบเชื่อมต่อกับระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าไม่จำเป็นต้องมีแบตเตอรี่สำหรับเก็บสำรองพลังงานอย่างกรณีของระบบไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์แบบอิสระเพราะสามารถจ่ายไฟฟ้าให้กับระบบจำหน่ายโดยตรงและมีข้อดีเพราะจะไปช่วยเสริมความมั่นคงของระบบไฟฟ้าในช่วงเวลาที่มีการใช้ไฟฟ้ามากตามสำนักงานโรงงาน ฯลฯ ประเทศไทยเริ่มนำระบบผลิตไฟฟ้าโดยเซลล์แสงอาทิตย์มาใช้ประโยชน์กว่าสามสิบปีมาแล้วจนถึงปัจจุบันรวมได้มากกว่า 30 เมกะวัตต์โดยกว่าร้อยละ 90 ใช้ในชนบทห่างไกลซึ่งยังไม่มีบริการของการไฟฟ้าฝ่ายจำหน่ายเพราะเป็นทางเลือกค่าใช้จ่ายต่ำที่สุดสำหรับในอนาคตอันไม่ไกลนักจะเริ่มมีการนำมาใช้ในเขตที่มีบริการแล้วในลักษณะต่อเชื่อมเข้ากับระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าได้ภาพรวมขององค์ประกอบระบบไฟฟ้าเซลล์แสงอาทิตย์ดังแสดงในรูปที่

รูปที่ 8.4 การจ่ายไฟฟ้าจากสายไฟฟ้าแรงสูงเข้าสู่อาคาร (ที่มา : เรียบเรียงโดย ณฐมณ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ELECTRIC SYSTEM

ELECTRIC SYSTEM

For the project, it is promoted that solar cells are installed on the roofs to save energy. The power from the solar cells will be used in every section in the project. Nonetheless, power from the metropolitan electricity system is used in case more power is needed. The power from that system is transformed via transformers (oil type). Then it is sent to MDB to supply every section of the project when the power from the solar cells is not enough.

Ⓜ MITER
● TRANSFORMERS
(OIL TYPE)
● MDB

● TOILET
● TAP / LAUNDRY

— ELECTRIC FROM MEA
— ELECTRIC FOR USE
— ELECTRIC FROM SOLARCELL

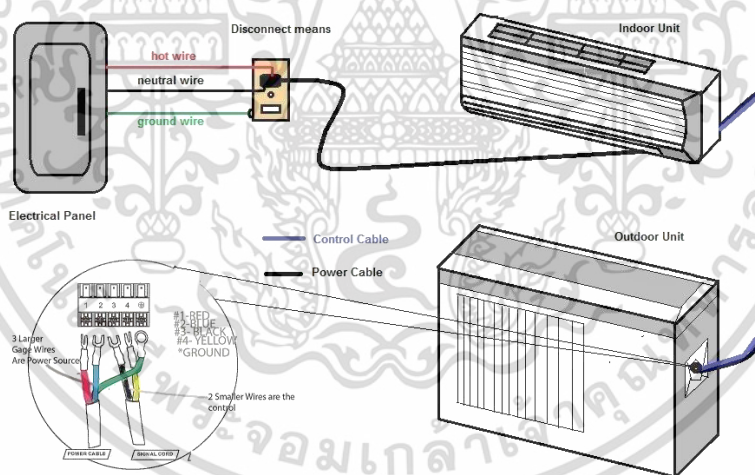
รูปที่ 8.5 แสดงระบบไฟฟ้าในโครงการ (ที่มา : เรียบเรียงโดย อนุรักษ์ ชันชยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.3 งานระบบปรับอากาศและระบายอากาศ

ในการเลือกประเภทงานระบบปรับอากาศภายในโครงการจะขึ้นอยู่กับความต้องการและการใช้งานในส่วนต่าง ๆ ของโครงการเนื่องด้วยโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมือง มืองค์ประกอบส่วนใหญ่ของโครงการที่เป็นพื้นที่เปิดโล่งเพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน จึงสามารถเลือกงานระบบปรับอากาศและระบายอากาศที่ใช้กับโครงการได้ 2 ประเภท ได้แก่

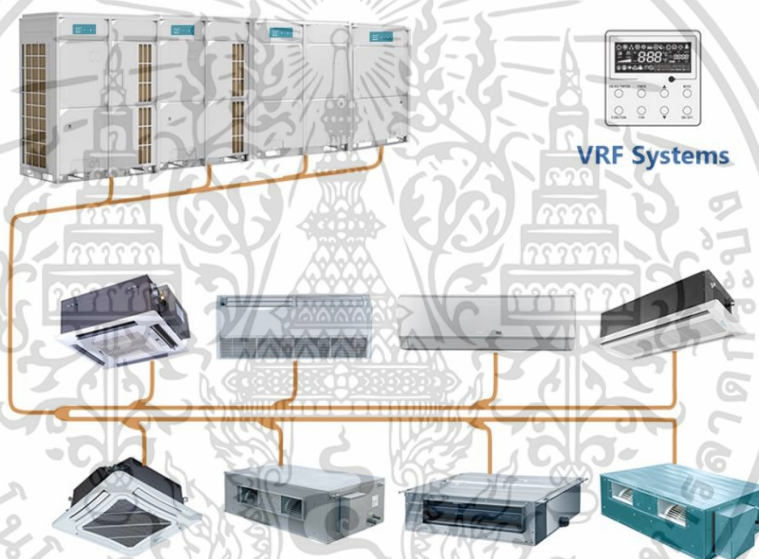
8.3.1 ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type) เลือกใช้ระบบนี้ในส่วนของโครงการที่ต้องใช้ภาระในการทำความเย็นปริมาณที่น้อยและมีเวลาการใช้งานที่ไม่แน่นอนอย่างส่วนการบำบัดของโครงการ โดยระบบปรับอากาศแบบแยกส่วนมีองค์ประกอบในการทำงาน 2 ส่วนหลัก ๆ คือส่วนคอยล์ร้อนที่ส่วนใหญ่มีปัญหาด้านเสียงดังจะนำไปวางไว้ภายนอกอาคารในคอยล์ร้อนจะประกอบด้วยคอมเพรสเซอร์ส่วนของเครื่องควบแน่นและพัดลมเครื่องควบแน่นในส่วนที่อยู่ภายในอาคารจะเป็นส่วนของคอยล์เย็นประกอบไปด้วย อีวาปอเรเตอร์(แผงเย็น) และพัดลมโบลเวอร์ของอีวาปอเรเตอร์ โดยมีท่อนำสายทำความเย็นซึ่งนิยมใช้ เป็นท่อทองแดงเชื่อมต่อบรรทุกให้ถึงกันและมีการเดินท่อน้ำทิ้งจากคอยล์เย็นออกไปทิ้งนอกอาคาร เครื่องปรับอากาศแบบแยกส่วนจะมีการผลิตออกมาหลายรูปแบบ (kanichikoong, 2017)

รูปที่ 8.6 แผนภาพการทำงานของระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน (kanichikoong, 2017)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

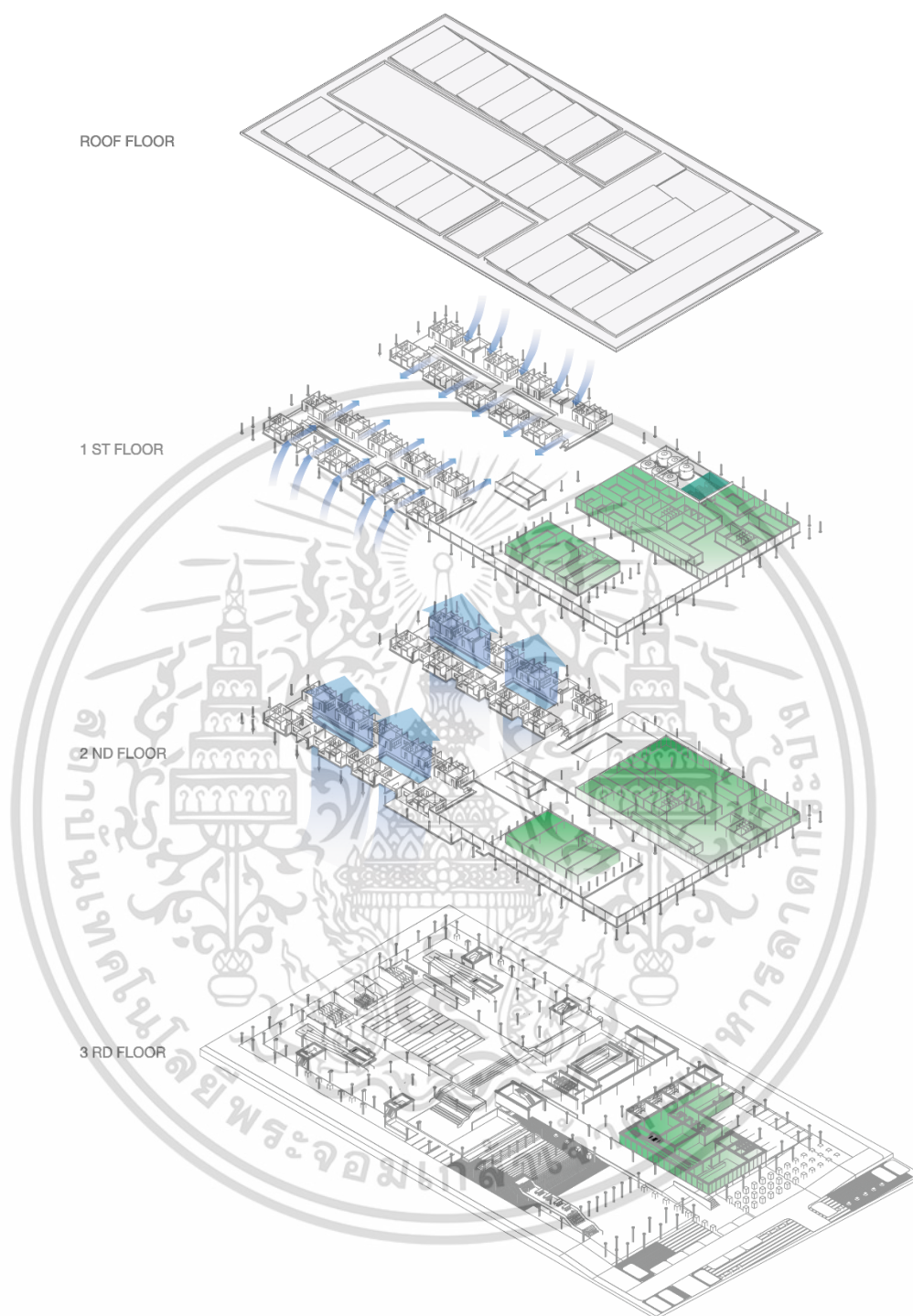
8.3.2 ระบบ VRV (Variable Refrigerant Volume) เลือกใช้ระบบนี้ในส่วนของโครงการที่ต้องใช้ภาระในการทำความเย็นที่มีปริมาณมากและมีเวลาการใช้งานที่แน่นอนอย่างส่วนสำนักงาน และส่วนองค์ประกอบเสริมโดยที่ระบบปรับอากาศแบบ ระบบนี้เป็นเทคโนโลยีที่ควบคุมการจ่ายปริมาณสารทำความเย็นโดยตรง โดยติดตั้งควบคุมการจ่าย สารทำความเย็นไว้ที่ตัวคอยล์เย็น (Indoor Unit) ทำให้ควบคุมอุณหภูมิได้แม่นยำและประหยัดค่าไฟฟ้าได้ถึง 40% เมื่อเทียบกับระบบปรับอากาศอื่น ๆ นอกจากนั้นยังมีระบบปรับปรุงคุณภาพของอากาศให้ดีขึ้นได้ด้วยการระบายอากาศลดความชื้น และกระบวนการอื่น ๆ ทำให้ผู้ใช้งานอยู่ในสภาวะสบายตลอดเวลา โดยระบบปรับอากาศนี้ใช้คอยล์ร้อนจำนวนน้อยจึงเหมาะสมกับอาคารที่มีพื้นที่ภายนอกจำกัดต้องการความสวยงาม อีกทั้งยังสามารถควบคุมอุณหภูมิแต่ละพื้นที่แยกกันได้อิสระ แม่นยำและใช้พลังงานน้อยที่สุด (sitem. 2017)

รูปที่ 8.7 แผนภาพการทำงานของระบบปรับอากาศแบบ VRV (sitem. 2017)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

AC AND VENTILATION SYSTEM

AIRCONDITION AND VENTILATION SYSTEM

The project design focuses on energy saving. The project is designed to accumulate wind flow to always cool the housing. Also, the building is elevated to support wind flow all over the project. In the office section and the central area of the project, the VRV air conditioning system is installed and the air conditioners can be activated separately in each section.

● VRV AIR CONDITION
● OUTDOOR UNIT
● VENTILATION

รูปที่ 8.8 แสดงระบบระบายอากาศในโครงการ (ที่มา : เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.4 ระบบสุขาภิบาล

8.4.1 ระบบน้ำประปา

น้ำประปาที่นำมาใช้ในโครงการจะใช้น้ำจากการประปานครหลวง ทั้งนี้โครงการยังจำเป็นต้องมีแหล่งน้ำสำรองยามฉุกเฉินจึงจำเป็นต้องสร้างถังเก็บน้ำสำรองไว้เพื่อรับจากท่อสาธารณะ โดยที่ถังเก็บน้ำจะก่อสร้างในระดับดินหรือต่ำกว่าเพื่อให้ น้ำจากท่อประปาสาธารณะสามารถไหลเข้าถังสำรองน้ำได้สะดวกโดยใช้ลูกกลอยเป็นตัวควบคุมการปิดหรือเปิดประตูน้ำโครงการบ้านพักผู้ลี้ภัยเมืองมีระบบจ่ายน้ำในโครงการเป็นระบบ Up Feed Distribution System เนื่องจากเป็นอาคารที่ไม่มีความสูงมาก ซึ่งจะใช้ปั๊มน้ำเป็นตัวเพิ่ม แรงดันน้ำในการจ่ายน้ำไปยังส่วนต่าง ๆ ของโครงการ โดยมีระบบท่อยบายพาส (by pass) สำรองไว้ใน กรณีที่ปั๊มไม่ทำงาน เช่น ไฟดับหรือปั๊มชำรุด โดยท่อยบายพาสจะเป็นตัวจ่ายน้ำจากมิเตอร์น้ำเข้าสู่อาคารโดยตรง

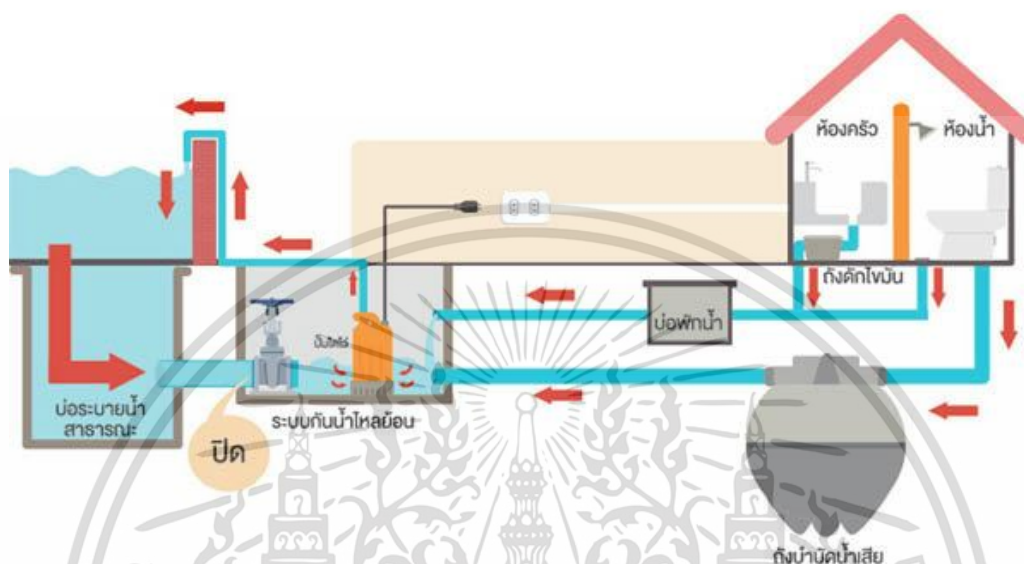
8.4.2 ระบบระบายน้ำเสีย

การทำงานของระบบระบายน้ำเสียคือการจัดการปริมาณน้ำที่ได้ใช้ก่อนเข้าสู่ระบบการบำบัดน้ำเสีย โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ น้ำเสียและของเสียที่มาจากสุขภัณฑ์

8.4.2.1 น้ำเสียแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

- 1) น้ำทิ้งจากห้องครัว ส่วนใหญ่เป็นน้ำเสียจากอ่างล้างจานซึ่งอาจมีเศษอาหาร และไขมันปะปนอยู่ จึงใช้ถังดักไขมันในการกำจัดไขมันก่อนระบายลงสู่ท่อสาธารณะ โดยขนาดท่อที่เหมาะสมคือขนาด 2 นิ้ว นอกจากนี้บริเวณใต้อ่างที่จะต่อออกสู่ท่อระบายน้ำทิ้งจะต้องมีที่ดักกลิ่น (Ptrap) เพื่อป้องกันกลิ่นเหม็นในท่อไหลย้อนขึ้นมาด้านบน
- 2) น้ำเสียจากบริเวณห้องน้ำและน้ำทิ้งทั่วไป ซึ่งจะใช้ท่อขนาด 2 นิ้ว สำหรับการระบายน้ำในส่วนนี้ควรติดตั้ง (P-trap) เพื่อป้องกันกลิ่นประกอบกับการติดตั้งจุดระบายน้ำ (Floor Drain) นอกจากนี้บริเวณฝาท่อระบายน้ำเป็นอีกจุดที่ควรให้ความสำคัญ ทั้งนี้ควรเลือกฝาท่อระบายน้ำชนิดที่มีตะแกรงดักกลิ่น โดยน้ำเสียส่วนนี้อาจมีการต่อท่อเพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่ในบางกิจกรรมได้ เช่น รดน้ำต้นไม้

8.4.2.2 ของเสียจากสุขภัณฑ์ สำหรับของเสียประเภทนี้จะมีส่วนผสมของกากอาหารปะปนอยู่ ส่งผลให้การ เลือกใช้ท่อต่าง ๆ มีความแตกต่างกับน้ำเสียสองประเภทแรก โดยจะใช้ท่อที่มีขนาดใหญ่กว่าซึ่งมีหน้าตัด 3-6 นิ้ว นอกจากนี้ความลาดเอียงของท่อนี้ควรมีความลาดเอียงอยู่ที่ 1 : 100 ประกอบกับกาใช้ถังบำบัดสำเร็จรูปเพื่อช่วยบำบัดของเสียก่อนปล่อยน้ำออกสู่ท่อสาธารณะ

รูปที่ 8.9 แผนภาพระบบการระบายน้ำเสีย (SCGbuilding. 2018)

8.4.3 ระบบระบายน้ำฝน

การระบายน้ำฝนในโครงการ โดยการระบายน้ำส่วนใหญ่ที่นำมาพิจารณาคือน้ำฝนที่ ไหลมาจากบริเวณหลังคาและกันสาด โดยการระบายน้ำฝนจากอาคารจะต้องใช้ท่อที่มีขนาดใหญ่และมีจำนวนที่พอเหมาะเพื่อไม่ให้น้ำฝนค้างอยู่บนหลังคา ซึ่งอาจทำให้เกิดการรั่วซึมของน้ำได้ ซึ่งอุปกรณ์สำคัญในการระบายน้ำฝนได้แก่

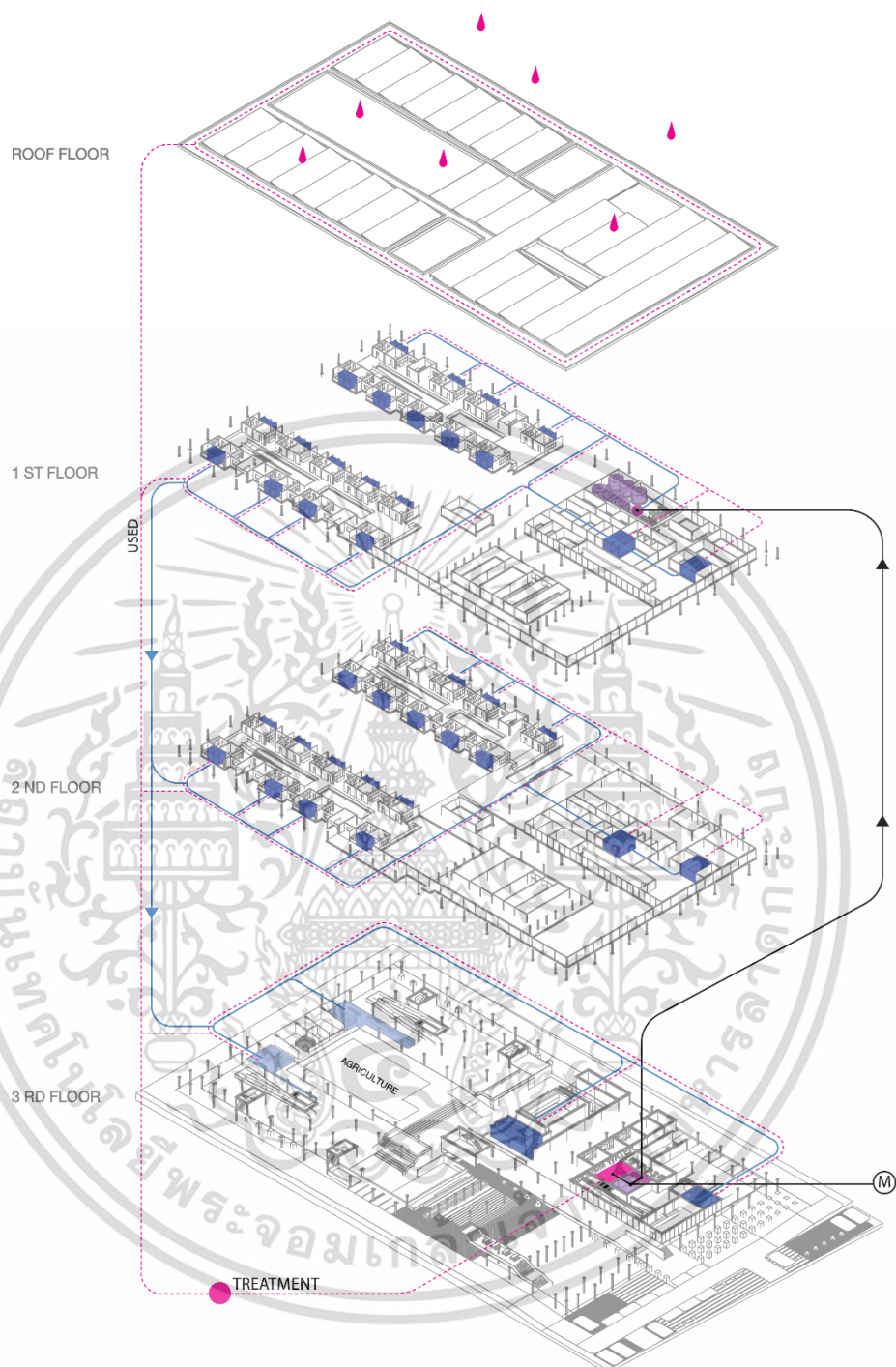
8.4.4.1 รางระบายน้ำฝน ซึ่งขนาดของรางน้ำจะถูกกำหนดโดยลักษณะของหลังคา โดยที่ขนาดของรางระบายน้ำไม่ได้มีความสำคัญในการระบายน้ำได้เท่ากับรูปร่างของรางเพราะถ้าน้ำฝนสามารถระบายในแนวตั้งได้ทัน น้ำฝนก็จะไม่ล้นรางดังนั้นความลึกของรางจะเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบรางน้ำฝน ทั้งนี้รางน้ำฝนควรมีการออกแบบตีเกลการป้องกันการอุดตันจากเศษใบไม้หรือขยะอื่น ๆ ด้วย

8.4.3.2 ช่องระบายน้ำฝน ซึ่งมีขายตามท้องตลาดโดยมีหลากหลายรูปแบบตามลักษณะการใช้งาน โดยช่องระบายน้ำฝนที่ดีจะต้องมีที่กรองติดอยู่และต้องมีช่องให้น้ำไหลลงไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของหน้าตัดท่อระบายน้ำฝน

8.4.3.3 ท่อระบายน้ำฝน ขนาดและจำนวนของท่อระบายน้ำฝนขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ที่รองรับและอัตราการตกของฝนการใช้ท่อระบายน้ำฝนจำนวนมากจะได้ผลดีกว่าการใช้ท่อจำนวนน้อย แต่มีขนาดใหญ่จำนวนของท่อระบายน้ำฝนควรมีอย่างน้อย 2 ช่อง ต่อ 1,000 ตารางเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

SANITARY SYSTEM

SANITARY SYSTEM

From the diagram, in from of the project the METER position is shown. It indicates that the provincial waterwork system is applied in the project. The water will flow to WATER TANK for storage. Then TANK will release pressure to pull the water upwards into the upper tank. Then the water will flow to every section in the project via DOWN FEED water system. The GREY WATER from the project will be treated for later uses in AGRICULTURE PART and in the project.

(M) MITER	● TOILET	— WATER SYSTEM
● TANK	● TAP / LUANDRY	— WATER
● PUMP	● TREATMENT	--- GREY WATER

รูปที่ 8.10 แสดงระบบสุขาภิบาลในโครงการ (ที่มา : เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชันขยัน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

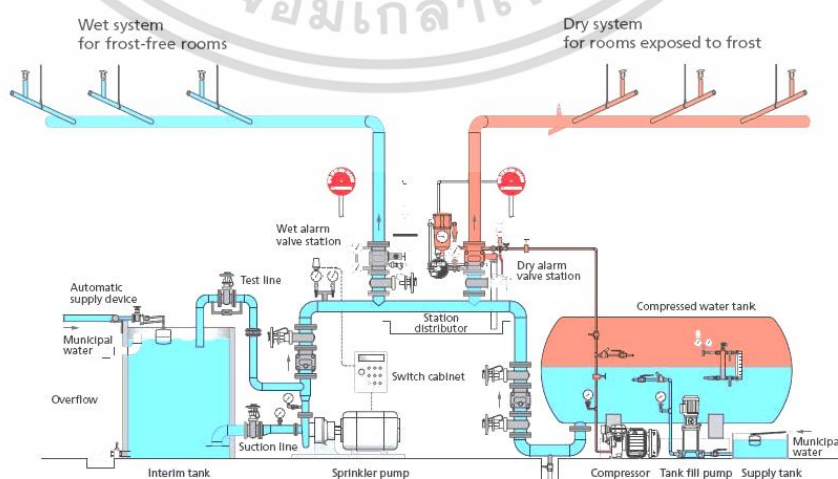
8.5 งานระบบดับเพลิงและป้องกันอัคคีภัย

ระบบการป้องกันอัคคีภัยในโครงการ เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อความปลอดภัยของผู้ที่มาใช้งานเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นในการออกแบบจึงควรคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ใช้งานโครงการด้วยโดยระบบดับเพลิงที่ใช้ในโครงการแบ่งออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

8.5.1 ระบบดับเพลิงแบบมือถือ ระบบดับเพลิงแบบมือถือจะติดตั้งไว้ยังส่วนต่าง ๆ ของอาคารโดยมีระยะห่างทุก ๆ 20 เมตร (saturnfireproduct. 2016) ถึงแม้ว่าจะมีการติดตั้งระบบดับเพลิงอัตโนมัติอยู่แล้วก็ตาม ทั้งนี้เพื่อที่จะสามารถระงับเหตุเพลิงไหม้ในระดับเบื้องต้นได้ทันเพราะเป็นระบบที่มีความสะดวกในการใช้งาน โดยเครื่องดับเพลิงแบบมือถือจะนิยมใช้ที่เป็นขนาดบรรจุ 4.5 กิโลกรัม และไม่ควรมีเกิน 18 กิโลกรัม เนื่องจากจะมีน้ำหนักมากเกินไปทำให้ใช้งานไม่สะดวก

8.5.2 ระบบสายฉีดน้ำดับเพลิง (Fire Hose Reel System) ระบบสายฉีดน้ำดับเพลิงจะประกอบด้วยสายฉีดน้ำดับเพลิง (Fire Hose Cabinet) และท่อยืน (Stand Pipe) โดยน้ำที่ใช้ในการดับเพลิงอาจใช้น้ำที่เก็บสำรองสำหรับการดับเพลิงหรืออาจมาจากกรดดับเพลิง โดยต้องมีระดับความดันของน้ำในท่อที่ไม่น้อยกว่าความดันของน้ำที่ระดับสูง 30 เมตร (saturnfireproduct. 2016)

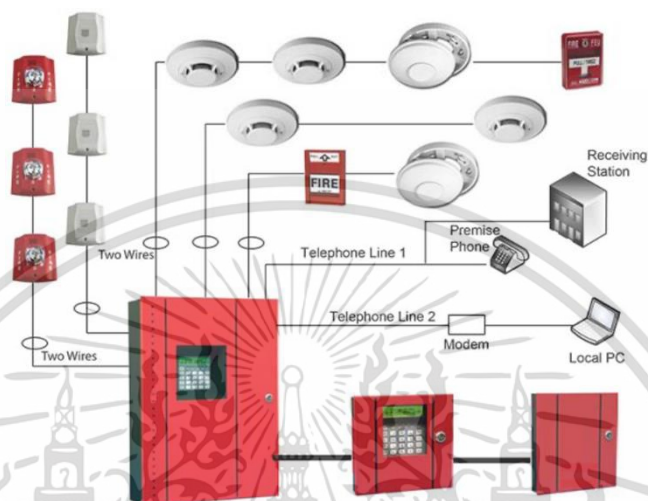
8.5.3 ระบบดับเพลิงอัตโนมัติ เลือกใช้ระบบท่อเปียก (Wet Pipe Alarm Valve) เนื่องจากเป็นระบบที่นิยมในการ ติดตั้งกับอาคารหลาย ๆ ประเภทในประเทศไทย และระบบนี้เหมาะสมที่จะติดตั้งโดยทั่วทุกพื้นที่ภายในอาคารเพราะระบบจะมีน้ำอยู่ในเส้นท่อตลอดเวลา เมื่อใดที่เกิดเพลิงไหม้ หัวกระจายน้ำดับเพลิงที่ติดตั้งอยู่เหนือบริเวณนั้นจะแตกและฉีดน้ำออกมาดับเพลิงทันทีทำให้สามารถควบคุมเพลิงได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพการทำงานของระบบนี้จะถูกควบคุมด้วยวาล์วควบคุมระบบท่อเปียกเมื่อมีหัวกระจายน้ำดับเพลิงในระบบทำงานมีน้ำไหล วาล์วควบคุมระบบท่อเปียกจะมีการส่งเสียงดังเพื่อให้ทราบว่า มีเหตุเพลิงไหม้เกิดขึ้น (saturnfireproduct. 2016)

รูปที่ 8.11 การทำงานของระบบท่อเปียก (saturnfireproduct. 2016)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

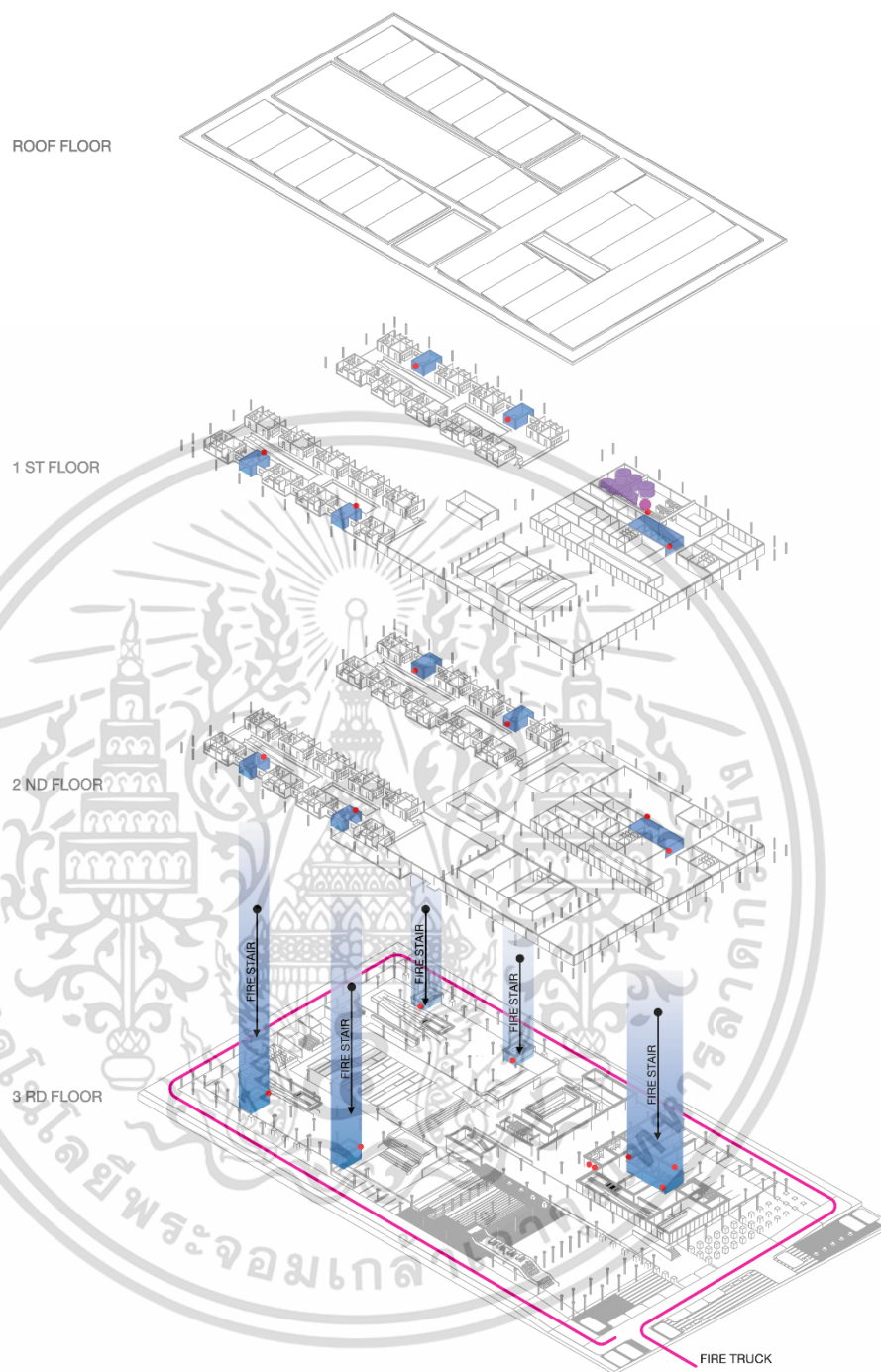
8.5.4 ระบบสัญญาณเตือนแจ้งเหตุเพลิงไหม้ มีการติดตั้งระบบสัญญาณเตือนภัยฉุกเฉินในกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ภายในอาคาร โดยเป็นระบบอัตโนมัติได้แก่ระบบตรวจจับควัน (Smoke Detector) และระบบตรวจจับความร้อน (Heat Detector) โดยจะทำการแจ้งเหตุโดยอัตโนมัติเมื่อตรวจพบสัญญาณควันหรือความร้อน

รูปที่ 8.12 การทำงานระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้(saturnfireproduct. 2016)

8.5.5 ระบบทางหนีไฟหรือทางออกฉุกเฉิน มีการออกแบบการวางตำแหน่งบันไดหนีไฟในทุกชั้น โดยมีระยะห่างกันไม่เกิน 60 เมตรตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อกระจายคนสู่ด้านล่างให้เร็วที่สุด บันไดหนีไฟจะมีระบบการป้องกัน ควันไฟจากภายนอกโดยใช้ระบบอัดอากาศเพื่อไล่ควันออกสู่ภายนอกปล่องบันไดหนีไฟเพื่อให้ผู้หนีปลอดภัยจากควันไฟ

FIRE ESCAPE SYSTEM

FIRE ESCAPE SYSTEM

6 meters of space are left along the edge of the project; so that fire truck can go through. The fire system consists of the installation of smoke detectors and sprinkles in the building. And a fire house station and fire house cabinet are installed in every 45 meters radius in housing and offices. In case of fire, the water stored in the spare tank in the deck will be used.

— FIRE TRUCK
● TANK
● PUMP

● FIRE STAIR
ELEVATOR
● FIRE HOSE STATION
FIRE HOSE CABINET

รูปที่ 8.13 แสดงระบบระบายอากาศในโครงการ (ที่มา : เรียบเรียงโดย ธรรมนูญ ชื่นชัยน 2563)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.6 ระบบการติดต่อสื่อสาร

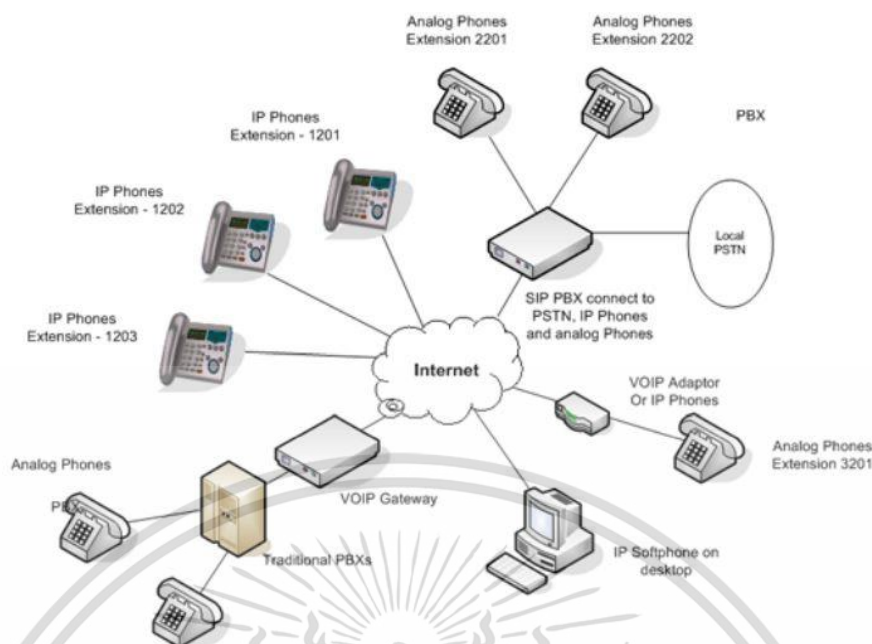
8.6.1 ระบบโทรศัพท์ ในโครงการเลือกใช้ระบบโทรศัพท์ IP-PBX ซึ่ง PBX เป็นระบบโทรศัพท์ที่ไม่มี ตู้ชุมสายโทรศัพท์ ที่จะต้องเดินสายไปยังเครื่องโทรศัพท์แบบเดิมโทรศัพท์แต่ละเครื่องจะต่อคู่สายกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแทนการติดต่อควบคุมการจับคู่สายสนทนาของคู่สายโทรศัพท์ที่ใช้โปรแกรมซอฟต์แวร์สั่งงานจาก เซิร์ฟเวอร์ผ่านทางเครือข่ายในระบบ LAN (ecomshop.2017) โดยองค์ประกอบการใช้งานของระบบมีดังนี้

8.6.1.1 คอมพิวเตอร์แม่ข่าย (IP-PBX Server) คอมพิวเตอร์แม่ข่าย ทำหน้าที่บริหารจัดการเครือข่ายโทรศัพท์ นอกจากต้องมีคุณสมบัติเป็นที่จำเป็นสำหรับ เซิร์ฟเวอร์แล้วยังคงต้องมีอุปกรณ์ที่สำคัญในการติดต่อกับระบบเครือข่าย LAN โดยต้องมี LAN Card และ FXO Card เป็นการ์ดสำหรับต่อสายโทรศัพท์ที่เป็นสายนอกที่เรียกว่า CO. Line (Central Office Line) โดยมีเครือข่ายอื่น ๆ ต่อเชื่อมมาเรียกว่า PSTN (Public Switch Telephone Network)

8.6.1.2 เครือข่ายสาย LAN เครือข่ายสาย LAN เป็นเครือข่ายที่ใช้สำหรับระบบอินเทอร์เน็ตสามารถใช้สายสัญญาณร่วมกันกับระบบเครือข่ายของโทรศัพท์ได้ โดยที่ไม่มีผลกระทบต่อการทำงานใด ๆ ในกรณีที่ระบบเครือข่ายที่มีความซับซ้อนของสวิตซ์ฮับที่มีหลายชั้น จะต้องมีการเปิดพอร์ตให้เป็น VPN หรือ Virtual Private Network สำหรับระบบโทรศัพท์เพื่อเป็นการให้ช่องทางการสื่อสารของระบบ IP เพิ่มมากขึ้นและเป็นการป้องกันระบบความปลอดภัยให้กับระบบอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายระบบโทรศัพท์

8.6.1.3 เครื่องรับโทรศัพท์ เครื่องรับโทรศัพท์สามารถเลือกใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์การใช้งานในแบบที่ประหยัดที่สุดได้แก่การใช้ร่วมกับคอมพิวเตอร์โดยติดตั้งหูฟัง และไมโครโฟน ที่ตัวคอมพิวเตอร์ แล้วติดตั้งซอฟต์แวร์โทรศัพท์เช่นโปรแกรม Soft phone X-Lite, Mouthmun เป็นต้น แต่ข้อจำกัดการใช้งานคือต้องเปิดเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้งานด้วยในส่วนของการใช้โทรศัพท์มือถือแบบรุ่นที่มี SIP Protocol สามารถปรับให้เป็นเครื่องโทรศัพท์ไร้สายผ่านระบบเครือข่ายไร้สาย WLAN ซึ่งเหมาะสำหรับใช้ในบริเวณที่มีเครือข่ายกระจายอย่างทั่วถึง

ในส่วนของการติดตั้งเป็นสถานีประจำสามารถที่จะโทรเข้าออกได้ตลอดเวลาก็สามารถติดตั้งได้ 2 แบบคือหากต้องการที่จะประหยัดค่าใช้จ่ายไม่แพง ก็สามารถใช้เครื่องโทรศัพท์อะนาล็อกแบบเดิมนำมาใช้ได้ โดยติดตั้ง อินเทอร์เน็ต โฟน อะแดปเตอร์ก่อน แต่หากต้องการความสะดวกในการติดตั้งใช้งานก็สามารถเลือกใช้แบบ IP-Phone ติดตั้งต่อสายโดยตรงจากสาย LAN

รูปที่ 8.14 การทำงานระบบเครือข่ายโทรศัพท์(ecomshop.2017)

8.6.2 ระบบเสียงประกาศ ระบบเสียงประกาศมีหน้าที่ทำให้เกิดความสะดวกในการแจ้งข่าวสารหรือสัญญาณ ต่าง ๆ ภายในโครงการ โดยมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายเทคนิคเป็นคนคอยควบคุม โดยส่วนประกอบของระบบเสียงประกาศมีดังนี้

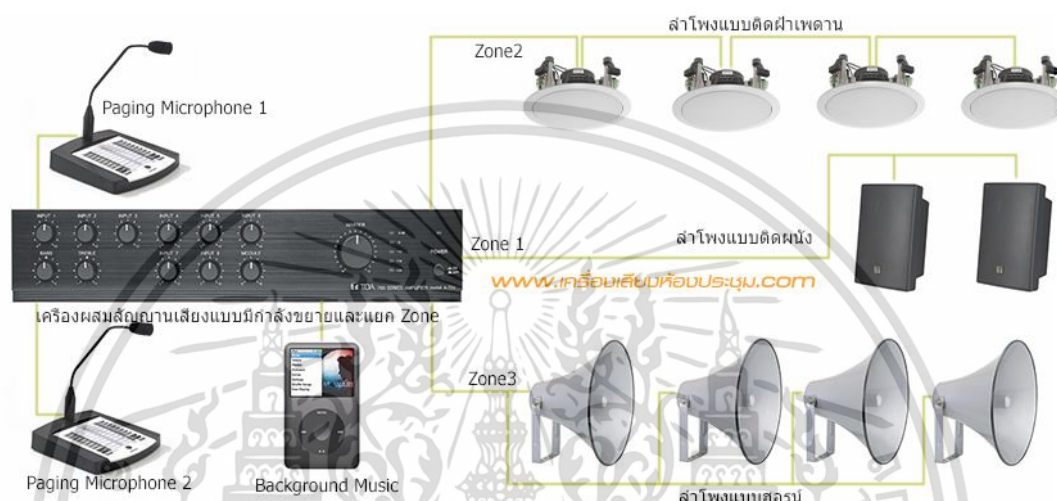
8.6.2.1 ไมโครโฟน (Microphone) ในระบบเสียงประกาศมีไมโครโฟนหลัก ๆ อยู่ 2 แบบ คือแบบธรรมดาทั่วไปจะใช้ไมโครโฟนแบบตั้งโต๊ะหรือไมโครโฟนแบบมือถือ และอีกแบบหนึ่งคือไมโครโฟนแบบที่สามารถเลือกพื้นที่สำหรับประกาศได้เพื่อต้องการประกาศเฉพาะบางพื้นที่ทำให้ไม่ไปรบกวนพื้นที่อื่นโดยเลือกให้เหมาะสมกับการใช้งานถ้าต้องการประกาศรวมทั้งหมดก็ไม่ผิดแต่จำเป็นต้องใช้ไมโครโฟนแบบ เลือกโซนได้ (music space. 2018)

8.6.2.2 เครื่องผสมสัญญาณเสียง (Mixer) สิ่งสำคัญในการเลือกเครื่องผสมสัญญาณคือจำนวนต้นทางของแหล่งกำเนิดเสียงว่ามีเท่าไรก็สามารถเลือกช่องสัญญาณให้เหมาะสมได้ เครื่องผสมสัญญาณเสียงบางตัวมีระบบขยายในตัวก็สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องซื้อเครื่องขยายเสียงเพิ่มแต่อย่างใด อีกทั้งยังมีช่องสัญญาณขาออกที่สามารถแบ่งโซนได้โดยไม่ต้องเพิ่มเครื่องเลือกโซนแต่อย่างใด (music space. 2018)

8.6.2.3 เครื่องขยายเสียง (Amplifier) การเลือกใช้จะต้องเลือกให้เหมาะสมกับจำนวนวัตต์ของลำโพงที่มีอยู่ในระบบ โดยจำนวนวัตต์ของลำโพงทั้งหมดรวมกันต้องไม่มากกว่าจำนวนวัตต์ของเครื่องขยายเสียง (music space. 2018)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.6.2.4 ลำโพง (Speaker) ในระบบเสียงประกาศนั้นมัลโพงให้เลือกใชหหลากหลายตามรูปแบบการติดตั้ง เช่น ลำโพงชนิดฝังฝ้า ลำโพงแบบตู้ตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ ลำโพงแบบฮอร์น ถ้ารู้ว่าพื้นที่ที่ ต้องการติดตั้งเป็นแบบไหนก็จะสามารถเลือกชนิดของลำโพงได้ และลำโพงที่ใช้ในระบบเสียงประกาศ ก็ยังเป็นลำโพงชนิดพิเศษที่สามารถกันน้ำกันฝุ่นได้ โดยมาตรฐานก็จะแตกต่างกันไป เช่น IP44 IP66 (music space. 2018)

รูปที่ 8.15 การทำงานของระบบเสียงประกาศ (music space. 2018)

8.7 ระบบรักษาความปลอดภัย และระบบนิรภัยภายในโครงการ

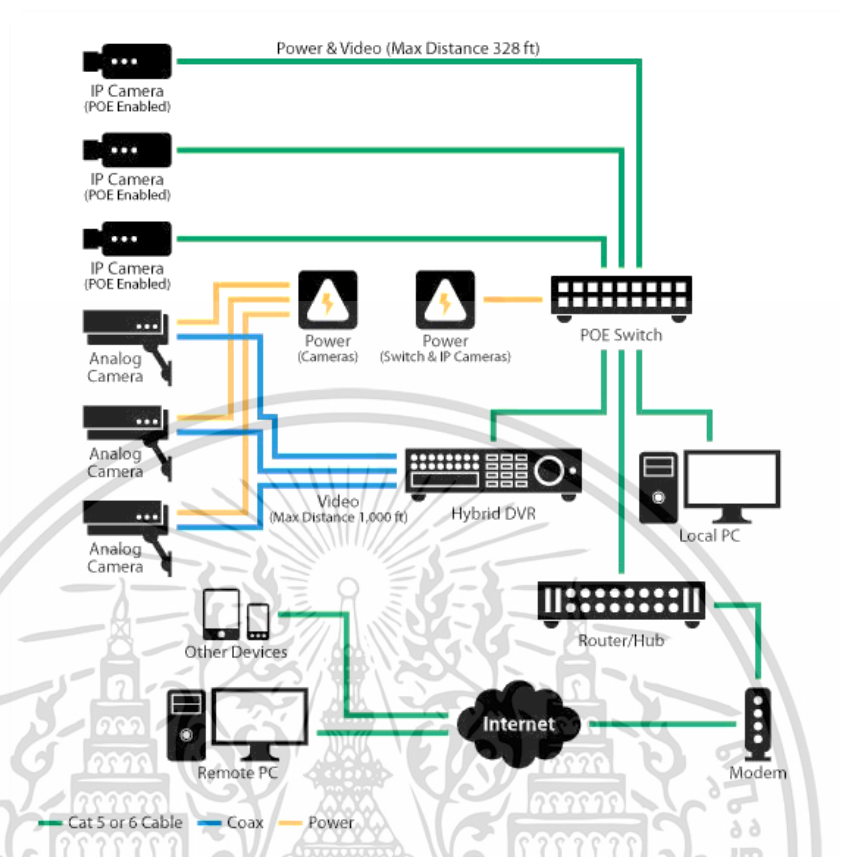
เนื่องจากโครงการมีขนาดพื้นที่ใช้งานจำนวนมากและมีองค์ประกอบของโครงการที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องมีการเลือกใช้ระบบการรักษาความปลอดภัยต่าง ๆ เพื่อรักษาความปลอดภัยภายในอาคารและบริเวณโดยรอบโดยมีการเลือกใช้ระบบรักษาความปลอดภัยดังต่อไปนี้

8.7.1 ระบบโทรทัศน์กล้องวงจรปิด (CCTV- Close Circuit Television) กล้องวงจรปิด CCTV (Closed Circuit Television System) คือ ระบบการบันทึกภาพเคลื่อนไหวที่ถูกจับภาพโดยกล้องวงจรปิดที่ได้ติดตั้งตามบริเวณต่าง ๆ มายังเครื่องบันทึก (DVR) และส่วนรับภาพดูภาพซึ่งเรียกว่าจอภาพ (Monitor) และบันทึกลงไปยังเครื่องบันทึกเป็นระบบสำหรับใช้เพื่อการรักษาความปลอดภัยหรือใช้เพื่อการสอดส่องดูแลเหตุการณ์หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยองค์ประกอบของระบบมีดังนี้

8.7.1.1 ส่วนที่รับสัญญาณภาพ ได้แก่ กล้องและเลนส์

8.7.1.2 ส่วนที่ใช้เชื่อมต่อ ได้แก่ สายเคเบิลทำหน้าที่เชื่อมต่อสัญญาณภาพระหว่างกล้องกับ Monitor และเครื่องบันทึก DVR ทำหน้าที่เก็บข้อมูลและส่งสัญญาณข้อมูลที่บันทึกไปยังส่วนแสดงผล

8.7.1.3 ส่วนที่แสดงผลสัญญาณภาพ ได้แก่ จอมอนิเตอร์ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัว

รูปที่ 8.16 แผนภาพการทำงานของระบบ CCTV (ccsystem.2018)

8.7.2 สัญญาณเตือนแบบปุ่มกด ในส่วนของสำนักงานบริหารและดำเนินการของโครงการเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อโครงการ จึงจำเป็นที่จะต้องมีความควบคุมความปลอดภัยที่สูงกว่าบริเวณอื่น ๆ ในโครงการเจ้าหน้าที่ประจำโครงการจะต้องทำการติดบัตรประจำตัวที่แสดงข้อมูลส่วนบุคคล โดยมีประตูที่มีการติดเครื่องอ่านบัตรการเข้าหรือออกของเจ้าหน้าที่ในส่วนที่เป็นความลับจะเพิ่มระบบการป้อนรหัสตัวเลขเข้าไปด้วย ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทำบัตรสูญหายหรือลาออกก็สามารถจัดโปรแกรมให้เครื่องยกเลิกบัตรหมายเลขนั้น ๆ พร้อมแจ้งไปยังศูนย์รักษาความปลอดภัยส่วนกลาง

8.7.3 สัญญาณเตือนภัยประตูหน้าต่าง เครื่องจะทำการส่งสัญญาณไปยังห้องรักษาความปลอดภัยส่วนกลาง เมื่อประตูหน้าต่างหรือช่องเปิดของอาคารถูกงัด ทำลาย หรือมีผู้บุกรุกเข้ามาในเขตหวงห้ามโดยหลักการทำงานของอุปกรณ์การจับสัญญาณสั่นสะเทือน

8.8 ระบบการเก็บและกำจัดขยะ

การคิดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในโครงการ คิดจากอัตราการใช้พื้นที่เพื่อพาณิชย์หรือ การอื่น (กฎกระทรวง ฉบับ 33) ปริมาณมูลฝอยไม่น้อยกว่า 0.4 ลิตรต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร ขยะที่เกิดขึ้นภายในโครงการต้องได้รับการกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาด้านมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม โดยระบบการกำจัดขยะในโครงการมีขั้นตอนดังนี้

8.8.1 การเก็บรวบรวมขยะ

การเก็บรวบรวมขยะโดยจัดเตรียมพื้นที่วางถังขยะตามบริเวณการใช้งานในพื้นที่ต่าง ๆ ในอาคาร เพื่อความสะดวกในการทิ้งขยะและมีการแยกถังขยะออกเป็นถังขยะเปียกและถังขยะแห้งเพื่อสะดวกต่อการนำขยะไปแยกประเภทในระบบการกำจัดขยะและมีพื้นที่พักขยะก่อนที่รถบรรทุกจะมารับขยะเพื่อไปยังสถานที่กำจัดขยะ

8.8.2 ระบบขนส่งขยะ

เป็นการนำขยะมูลฝอยที่ได้จากการรวบรวมและแยกประเภทขยะจากพื้นที่ต่าง ๆ ภายในโครงการ ขนส่งโดยรถบรรทุกขยะ ส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะสาธารณะหรือนำไปแปรรูปทำประโยชน์อย่างอื่น ซึ่งจะเป็นการขนส่งโดยตรงจากโครงการไปยังแหล่งกำจัดขยะที่เดียวหรืออาจขนไปยังสถานี่ขนถ่ายก่อนก็ได้

บรรณานุกรม

ผู้ลี้ภัยที่ถูกกักขังที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สวนพลู (ออนไลน์)

แหล่งที่มา : www.asylumaccess.org

สืบค้นวันที่ 10 สิงหาคม 2563

รายงาน COVID-19 Impact Assessment Urban Refugees and Asylum-seekers in Thailand (ออนไลน์)

แหล่งที่มา www.unhcr.org/th

สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2563

สิทธิมนุษยชน (ออนไลน์)

แหล่งที่มา www.amnesty.or.th

สืบค้นเมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ 2563

ศักดา แก้วบัวดี บทสัมภาษณ์เรื่องผู้ต้องกักและผู้ลี้ภัยในเขตเมือง 101 (2561),

แหล่งที่มา www.bangkokbiznews.com

สืบค้นเมื่อวันที่ 10 สิงหาคม ปีพ.ศ 2563,

จำนวนผู้ลี้ภัย และข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในห้วงกักคนต่างด้าว สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สวนพลู,

แหล่งที่มา www.ucanews.com

สืบค้นเมื่อวันที่ 19 เดือนสิงหาคม ปี พ.ศ 2563

การออกแบบอาคารอนุรักษ์พลังงาน(อาคารประหยัดพลังงาน). Zero Energy co.th. 2560.

แหล่งที่มา www.zeroenergy.co.th

สืบค้นเมื่อ 6 พฤศจิกายน 2563.

เผชิญวิษญ์ แสนดี, 2557, สถานะและสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ลี้ภัยในเขตเมือง วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์

มหาบัณฑิตหลักสูตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์., กรุงเทพมหานคร.

ปริญญญา ขุนจันทร, 2559, การเปิดรับสื่อกับความรู้ ทศนคติ และแนวโน้มพฤติกรรมที่มีต่อ ผู้ลี้ภัยใน
เมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร,วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
สื่อสารมวลชน คณะคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
กรุงเทพมหานคร.

วันรบ วราราชฎร์ ,2562,ผู้ลี้ภัยเขตเมืองในประเทศไทยกับยุทธศาสตร์การเอาตัวรอดทางเศรษฐกิจ :
กรณีศึกษาผู้ลี้ภัยจากประเทศในภูมิภาคเอเชียใต้ วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาชนบทศึกษาและการพัฒนา วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย
อึ้งภากรณ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

นายณัฐพล วันริโก ,สถาปัตยกรรมเพื่อผู้ลี้ภัย : โรฮิงญา,2561,วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม แผน ก แบบ ก 2 แนวความคิดในการออกแบบ (ออกแบบ
สถาปัตยกรรม) ระดับปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศักดิ์ดา แก้วบัวดี ให้สัมภาษณ์.วันที่ 5 เดือนธันวาคม ปี2563 ,ณฐมน ชันขยัน ผู้สัมภาษณ์. ,พื้นที่พัก
พิงของผู้ลี้ภัยและการเข้าใช้พื้นที่สาธารณะของผู้ลี้ภัยเมือง , คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์,สถาบัน
เทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ดร.ภาณุภัทร จิตเที่ยง ให้สัมภาษณ์.วันที่ 1 เดือนกันยายน ปี2563 ,ณฐมน ชันขยัน ผู้สัมภาษณ์. ,
สาธารณูปโภคที่ผู้ลี้ภัยสามารถใช้ได้และบทบาทกฎหมายที่ควบคุมผู้ลี้ภัยเมือง , คณะ
รัฐศาสตร์,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ร.ต.อ.พลพัฒน์ ปรีชาเลิศ (รอง สว.กก.3บก.สส.สทม) ให้สัมภาษณ์.วันที่ 24 เดือนกันยายน ปี2563 ,
ณฐมน ชันขยัน ผู้สัมภาษณ์ ,ผู้ลี้ภัยที่ถูกกักตัวที่สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองสวนพลู, สำนักงาน
ตรวจคนเข้าเมืองสวนพลู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก

กฎกระทรวงฉบับที่ 55 (พ.ศ. 2543) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก

กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

กฎหมายและเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ประกอบไปด้วยกฎหมายหลายฉบับ ที่มีความสำคัญและส่งผลต่อการออกแบบโครงการศูนย์สร้างเสริมและบำบัดสุขภาพะคนเมือง โดยกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องมี ดังนี้

- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
- กฎกระทรวงฉบับที่ 55 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522
- กฎกระทรวงฉบับที่ 39 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522
- กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ.2548

1. กฎกระทรวงฉบับที่ 55 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“อาคารสาธารณะ” หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนได้โดยทั่วไป เพื่อกิจกรรมทางราชการ การเมือง การศึกษา การศาสนา การสังคม การนันทนาการ หรือการพาณิชยกรรม เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม โรงพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สนามกีฬากลางแจ้ง สนามกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อุโมงค์ สะพาน อาคารจอดรถ สถานีรถ ท่าจอดเรือ โป๊ะจอดเรือ สุสาน ฼าปนสถาน ศาสนสถาน เป็นต้น

“อาคารพิเศษ” หมายความว่า อาคารที่ต้องการมาตรฐานความมั่นคงแข็งแรง และความปลอดภัยเป็นพิเศษเช่น อาคารดังต่อไปนี้

- (ก) โรงมหรสพ อัฒจันทร์ หอประชุม หอสมุด หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์สถาน หรือ ศาสนสถาน
- (ข) อยู่เรือ คานเรือ หรือท่าจอดเรือ สำหรับเรือขนาดใหญ่เกิน 100 ตันกรอส
- (ค) อาคารหรือสิ่งที่สูงขึ้นสูงเกิน 15 เมตร หรือสะพานหรืออาคารหรือโครงหลังคาช่วงหนึ่งเกิน10 เมตร หรือมีลักษณะโครงสร้างที่อาจก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อสาธารณชนได้
- (ง) อาคารที่เก็บวัสดุไวไฟ วัสดุระเบิด หรือวัสดุกระจายแพร่พิษ หรือรังสีตามกฎหมายว่า ด้วยการนั้น

“อาคารขนาดใหญ่” หมายความว่า อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดใน หลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร หรืออาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 15.00 เมตรขึ้นไป และมีพื้นที่ รวมกันทุก

ชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 1,000 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 2,000 ตารางเมตร การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

“สำนักงาน” หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสำนักงาน หรือที่ทำการ

“โรงมหรสพ” หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่ สำหรับฉายภาพยนตร์แสดงละคร แสดงดนตรี หรือแสดงมหรสพอื่นใด และมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิด ให้สาธารณชนเข้าชมการแสดงนั้น โดยจะมีค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

“ที่ว่าง” หมายความว่า พื้นที่อันปราศจากหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอาจจะจัดให้เป็นบ่อน้ำ สระว่ายน้ำ บ่อพักน้ำเสีย ที่พักมูลฝอย ที่พักรวมมูลฝอย หรือที่จอดรถ ที่อยู่ภายนอกอาคารก็ได้ และให้หมายความรวมถึงพื้นที่ของสิ่งก่อสร้าง หรืออาคารที่สูงจากระดับ พื้นดินไม่เกิน 1.20 เมตร และไม่มีหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุมเหนือระดับนั้น

“ถนนสาธารณะ” หมายความว่า ถนนที่เปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไปหรือใช้เป็น ทางสัญจรได้ ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่

หมวดที่ 1 ลักษณะของอาคาร

ข้อ 5 รั้วหรือกำแพงกันเขตที่อยู่มุมถนนสาธารณะที่มีความกว้างตั้งแต่ 3 เมตรขึ้นไป และมีมุมหักน้อยกว่า 135 องศา ต้องปาดมุมรั้วหรือกำแพงกันเขตนั้น โดยให้ส่วนที่ปาดมุมมีระยะไม่ น้อยกว่า 4 เมตร และทำมุมกับแนวถนนสาธารณะเป็นมุมเท่า ๆ กัน

หมวดที่ 2 ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

ส่วนที่ 1 วัสดุของอาคาร

ข้อ 15 เสา คาน พื้น บันได และผนังของอาคารที่สูงตั้งแต่สามชั้นขึ้นไป โรงมหรสพ หอประชุม โรงงาน โรงแรม โรงพยาบาล หอสมุด ห้างสรรพสินค้า อาคารขนาดใหญ่ สถานบริการ ตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ท่าอากาศยาน หรืออุโมงค์ ต้องทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟด้วย

ข้อ 18 ครีวในอาคารต้องมีพื้นและผนังที่ทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ ส่วนฝาและเพดานนั้น หากไม่ได้ทำด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ ก็ให้บุด้วยวัสดุทนไฟ

ส่วนที่ 2 พื้นที่ภายในอาคาร

ข้อ 21 ช่องทางเดินในอาคาร ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้ อาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารพิเศษ 1.50 เมตร

ข้อ 22 ห้องหรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่างๆ ต้องมีระยะดังไม่น้อยกว่า ตามที่กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

-ห้องที่ใช้เป็นสำนักงาน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องโถง ภัตตาคาร 3.00 เมตร

-ห้องขายสินค้า ห้องประชุม ห้องคนใช้รวม คลังสินค้า โรงครัว ตลาด และอื่น ๆ ที่คล้ายกัน 3.50 เมตร

- ระยะเบี่ยง 2.20 เมตร

ระยะดังตามวรรคหนึ่งให้วัดจากพื้นถึงพื้น ในกรณีของชั้นใต้หลังคาให้วัดจากพื้น ถึงยอดฝาดหรือยอดผนังอาคาร และในกรณีของห้องหรือส่วนของอาคารที่อยู่ภายในโครงสร้างของ หลังคา ให้วัดจากพื้นถึงยอดฝาดหรือยอดผนังของห้องหรือส่วนของอาคารดังกล่าวที่ไม่ใช่โครงสร้างของหลังคา ห้องในอาคารซึ่งมีระยะทั้งระหว่างพื้นถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป จะทำพื้นชั้นเองนั้นก็ได โดยพื้นชั้นลอยดังกล่าวนั้นต้องมีเนื้อที่ไม่เกินร้อยละสี่สิบของเนื้อที่ห้อง ระยะห่างพื้นชั้นลอยถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และระยะดังระหว่างพื้นห้องถึงพื้นชั้นลอยต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร ด้วย

ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องมีระยะดังระหว่างพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร

ส่วนที่ 3 บันไดของอาคาร

ข้อ 24 บันไดของอาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน และอาคารพิเศษ สำหรับที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร แต่สำหรับบันได ของอาคารดังกล่าวที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าความกว้างสุทธิของบันไดน้อยกว่า 1.50 เมตร ต้องมีบันไดอย่างน้อยสองบันได แต่ละบันไดต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

บันไดของอาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของคนจำนวนมาก เช่น บันไดห้องประชุมหรือห้อง บรรยาย ที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดห้องรับประทานอาหารหรือสถาน บริการที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดของแต่ละชั้นของอาคารนั้นที่มี พื้นที่รวมกันตั้งแต่ 2,000 ตารางเมตรขึ้นไป ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร อย่างน้อยสองบันได ถ้ามีบันไดเดียว ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร

บันไดที่สูงเกิน 4 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 4 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และระยะดังจากชั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 2.10 เมตรชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดต้องมีความกว้างและความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างสุทธิ ของบันได เว้นแต่บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 2 เมตร ชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดจะมีความยาวไม่เกิน 2 เมตรก็ได้

บันไดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีลูกตั้งสูงไม่เกิน 18 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขึ้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร และต้องมีราวบันได 2 บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 6 เมตร และช่วงบันไดสูงเกิน 1 เมตร ต้องมีราวบันไดทั้งสองข้าง บริเวณจมูกบันไดต้องมีวัสดุกันลื่น

ข้อ 25 บันไดตามข้อ 24 จะต้องมียะห่างไม่เกิน 40 เมตร จากจุดไกลสุดบนพื้นชั้นนั้น

ข้อ 26 บันไดตามข้อ 23 และข้อ 24 ที่เป็นแนวโค้งเกิน 90 องศา จะไม่มีชันพักบันไดก็ได้ แต่ต้องมีความกว้างเฉลี่ยของลูกนอนไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 23 และไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 24

ส่วนที่ 4 บันไดหนีไฟ

ข้อ 27 อาคารที่สูงตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไปและสูงไม่เกิน 23 เมตร หรืออาคารที่สูงสามชั้นและมีลาดฟ้าเหนือชั้นที่สามที่มีพื้นที่เกิน 16 ตารางเมตร นอกจากมีบันไดของอาคารตามปกติแล้ว ต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัสดุทนไฟอย่างน้อยหนึ่งแห่งและต้องมีทางเดินไปยังบันไดหนีไฟนั้นได้โดย ไม่มีสิ่งกีดขวาง

ข้อ 28 บันไดหนีไฟต้องมีความลาดชันน้อยกว่า 60 องศา เว้นแต่ตึกแถวและบ้านแถวที่สูงไม่เกินสี่ชั้น ให้มีบันไดหนีไฟที่มีความลาดชันเกิน 60 องศาได้ และต้องมีชันพักบันไดทุกชั้น

ข้อ 29 บันไดหนีไฟภายนอกอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร และต้องมีผนังส่วนที่บันไดหนีไฟพาดผ่านเป็นผนังที่ปิดสร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ บันไดหนีไฟตามวรรคหนึ่ง ถ้าทอดไม่ถึงพื้นชั้นล่างของอาคารต้องมีบันไดโลหะที่สามารถเลื่อน ยึด หรือหย่อนลงมาจนถึงพื้นชั้นล่างได้

ข้อ 30 บันไดหนีไฟภายในอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร มีผนังหุบก่อสร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟกั้นโดยรอบ เว้นแต่ส่วนที่เป็นช่องระบายอากาศและช่องประตูหนีไฟ และต้องมีอากาศถ่ายเทจากภายนอกอาคารได้โดยแต่ละชั้นต้องมีช่องระบายอากาศที่เปิดสู่ภายนอกอาคารได้มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 1.4 ตารางเมตร กับต้องมีแสงสว่างให้เพียงพอทั้งกลางวันและกลางคืน

ข้อ 31 ประตูหนีไฟต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร สูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตรและต้องทำเป็นบานเปิดชนิดผลักออกสู่ภายนอกเท่านั้นกับต้องติดอุปกรณ์ชนิดที่บังคับให้บานประตูปิดได้เอง และต้องสามารถเปิดออกได้โดยสะดวกตลอดเวลา ประตูหรือทางออกสู่บันไดหนีไฟต้องไม่มีธรณีหรือขอบกั้น

ข้อ 32 พื้นหน้าบันไดหนีไฟต้องกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของบันไดและอีกด้านหนึ่งกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

หมวดที่ 3 ที่ว่างภายนอกอาคาร

ข้อ 33 อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

(1) อาคารอยู่อาศัย และอาคารอยู่อาศัยรวม ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 30 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร

(2) ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ และอาคารอื่นซึ่งไม่ได้ใช้ เป็นที่อยู่อาศัยต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วน ของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มีมากที่สุดของอาคาร แต่ถ้าอาคารดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัยด้วยต้องมีที่ว่างตาม (1)

หมวดที่ 4 แนวอาคารและระยะต่าง ๆ ของอาคาร

ข้อ 40 การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารหรือส่วนของอาคารจะต้องไม่ล้ำเข้าไปในที่ สาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะนั้น

ข้อ 41 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า 6 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 3 เมตร

อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน 8 เมตร ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย หรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้าง หรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

(1) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 6 เมตร

(2) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย 1 ใน 10 ของความกว้างของถนนสาธารณะ

(3) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างเกิน 20 เมตรขึ้นไป ให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย 2 เมตร

ข้อ 44 ความสูงของอาคารไม่ว่าจากจุดหนึ่งจุดใด ต้องไม่เกินสองเท่าของระยะราบ วัดจากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตด้านตรงข้ามของถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้อาคารนั้นที่สุด ความสูงอาคารให้วัดแนวตั้งจากระดับถนนหรือระดับพื้นดินที่ก่อสร้างขึ้นไปถึงส่วนของอาคารที่สูงที่สุด สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

ข้อ 45 อาคารหลังเดียวกันซึ่งมีถนนสาธารณะสองสายขนาดไม่เท่ากันขนานอยู่ เมื่อระยะระหว่างถนนสาธารณะสองสายนั้นไม่เกิน 60 เมตร และส่วนกว้างของอาคารตามแนวถนนสาธารณะที่กว้างกว่าไม่เกิน 60 เมตร ความสูงของอาคาร ณ จุดใดต้องไม่เกินสองเท่าของระยะราบที่ใกล้ที่สุดจากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตถนนสาธารณะด้านตรงข้ามของสายที่กว้างกว่า

ข้อ 46 อาคารหลังเดียวกันซึ่งอยู่ที่มีถนนสาธารณะสองสายขนาดไม่เท่ากัน ความสูงของอาคาร ณ จุดใดต้องไม่เกินสองเท่าของระยะราบที่ใกล้ที่สุด จากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตถนนสาธารณะด้านตรงข้ามของสายที่กว้างกว่า และความยาวของอาคารตามแนวถนนสาธารณะที่แคบกว่าต้องไม่เกิน

60 เมตร สำหรับอาคารซึ่งเป็นห้องแถวหรือตึกแถว ความยาวของอาคารตามแนว ถนนสาธารณะที่แคบกว่า ต้องไม่เกิน 15 เมตร

ข้อ 47 รั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อกับหรือห่างจากถนนสาธารณะน้อยกว่าความสูงของรั้ว ให้ก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 3 เมตร เหนือระดับทางเท้าหรือถนนสาธารณะ

ข้อ 49 การก่อสร้างอาคารในบริเวณด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถว

(1) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนรวมกันได้ตั้งแต่สิบคูหาหรือมีความยาวรวมกันได้ตั้งแต่ 40 เมตรขึ้นไป และอาคารที่จะสร้างขึ้นเป็นห้องแถวหรือตึกแถว ห้องแถวหรือตึกแถวที่จะสร้างขึ้นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า 4 เมตร แต่ถ้าเป็นอาคารอื่นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า 2 เมตร

(2) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนไม่ถึงสิบคูหาและมีความยาวรวมกันไม่ถึง 40 เมตร อาคารที่สร้างขึ้นจะต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า 2 เมตร ในการสร้างห้องแถวหรือตึกแถวต่อจากห้องแถวหรือตึกแถวเดิม ตามข้อ 4

ข้อ 50 ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสง หรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน ดังนี้

(1) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร

(2) อาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 15 เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และดาดฟ้าของอาคารด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากดาดฟ้าไม่น้อยกว่า 15 เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

1.2 กฎกระทรวงฉบับที่ 39 ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522

หมวดที่ 1 แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบการป้องกันอัคคีภัย

ข้อ 2 อาคารดังต่อไปนี้ต้องมีวิธีการป้องกันอัคคีภัยตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

(2) อาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม สถานพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สถานกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถาน บริการ ท่าอากาศยาน

อาคารจอดรถ สถานีขนส่งมวลชน ที่จอดรถ ท่าจอดเรือ ภัตตาคาร สำนักงาน สถานที่ทำการของราชการ โรงงาน และอาคารพาณิชย์ เป็นต้น

ข้อ 5 อาคารอื่นนอกจากอาคารตามข้อ 3 วรรคหนึ่ง ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในหลังเดียวกัน มากเกิน 2,000 ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้นด้วย

ข้อ 6 ระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ตามข้อ 4 และข้อ 5 อย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(1) อุปกรณ์แจ้งเหตุที่มีทั้งระบบแจ้งเหตุอัตโนมัติและระบบแจ้งเหตุที่ใช้มือเพื่อให้อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทำงาน

(2) อุปกรณ์ส่งสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ที่สามารถส่งเสียงหรือสัญญาณให้คนที่อยู่ในอาคารได้ยินหรือทราบอย่างทั่วถึงเพื่อให้หนีไฟ

หมวดที่ 2 แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

ข้อ 8 อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ต้องมีห้องน้ำและห้องส้วมไม่น้อยกว่า จำนวนที่กำหนดไว้ในตารางที่ 2 ท้ายกฎกระทรวงนี้

จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง เป็นจำนวนขั้นต่ำที่ต้องจัดให้มี แม้ว่าอาคารนั้นจะมีพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งก็ตาม

ถ้าอาคารที่มีพื้นที่ของอาคารหรือจำนวนคนมากกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง จะต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนที่มากขึ้นนั้น ถ้ามีเศษ ให้คิดเต็มอัตรา

ชนิดหรือประเภทของอาคารที่มีได้กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาเทียบเคียง ลักษณะการใช้สอยของอาคารนั้น โดยถือจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าวเป็นหลัก

ข้อ 9 ห้องน้ำและห้องส้วมจะแยกจากกันหรือรวมอยู่ในห้องเดียวกันก็ได้โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) สร้างด้วยวัสดุทนทาน และทำความสะอาดง่าย
- (2) ระยะดิ่งระหว่างพื้นห้องถึงเพดาน ยอดฝานั่งต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร
- (3) มีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของพื้นที่ห้อง หรือมีพัดลมระบายอากาศได้

เพียงพอ

(4) พื้นห้องน้ำและห้องส้วมมีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า 1 ใน 100 ส่วน และมีจุดระบายน้ำทิ้ง อยู่ในตำแหน่งต่ำสุดบนพื้นห้อง

(5) ในกรณีที่มีท่อระบายอุจจาระให้มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร และมีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า 1 ใน 10 ส่วน

(6) มีท่อระบายก๊าซขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 2.50 เซนติเมตร และมีความสูงอยู่ในระดับที่กั้นหมื่นของก๊าซไม่รบกวนผู้อื่น

(7) ที่ปัสสาวะต้องมีระบบการดักกลิ่นและเป็นแบบใช้น้ำชำระลงสู่ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล

(8) ในกรณีเป็นอาคารที่มีบุคคลเข้าใช้สอยประจำอยู่หลายชั้น การจะจัดให้มีห้องส้วมและที่ปัสสาวะในชั้นใดให้เป็นไปตามความจำเป็นและเหมาะสม

(9) ในกรณีที่ห้องน้ำและห้องส้วมรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ภายในของ ห้องไม่น้อยกว่า 1.50 ตารางเมตร แต่ถ้าห้องน้ำและห้องส้วมแยกกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ภายในของแต่ละห้องไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตร และมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร

ข้อ 10 บ่อเกรอะ บ่อซึม ของส้วมต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะ ไม่น้อยกว่า 10 เมตร เว้นแต่ส้วมที่มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักการสาธารณสุขและมีความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงมหาดไทยประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาด้วยความเห็นชอบของกระทรวงสาธารณสุข

หมวดที่ 3 ระบบการจัดแสงสว่างและการระบายอากาศ

ข้อ 11 ส่วนต่างๆ ของอาคารต้องมีความเข้มของแสงสว่างไม่น้อยกว่าความเข้มที่กำหนดไว้ในตารางที่ 3 ท้ายกฎกระทรวงนี้

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ความเข้มของแสงสว่างของ สถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับความเข้มที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ 12 ระบบการระบายอากาศในอาคารจะจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติหรือโดยวิธีกลก็ได้

ข้อ 13 ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ ห้องในอาคารทุกชนิดต้องมีประตูหน้าต่าง หรือช่องระบายอากาศด้านติดกับอากาศภายนอกเป็นพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่าค่าร้อยละสิบของพื้นที่ของห้องนั้น ทั้งนี้ไม่นับรวมพื้นที่ของประตู หน้าต่าง และช่องระบายอากาศที่ติดต่อกับห้องอื่นหรือช่องทางเดินภายในอาคาร

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่อาคารหรือสถานที่ที่ใช้เก็บของหรือสินค้า

ข้อ 14 ในกรณีที่ไม้อาจจัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติตามข้อ 13 ได้ ให้จัดให้มีการระบายอากาศโดยวิธีกลซึ่งใช้กลอุปกรณ์ขับเคลื่อนอากาศ กลอุปกรณ์นี้ต้องทำงานตลอดเวลาระหว่างที่ใช้สอยพื้นที่นั้น และการระบายอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ 4 ท้ายกฎกระทรวงนี้

สำหรับห้องครัวของสถานที่จำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ถ้าได้จัดให้มีการระบายอากาศครอบคลุมแหล่งที่เกิดของกลิ่น ควน หรือก๊าซ ที่ต้องการระบายในขนาดที่เหมาะสมแล้ว จะมีอัตราการ

ระบายอากาศในส่วนอื่นของห้องครัวนั้นน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่งก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 12 เท่าของปริมาตรของห้องใน 1 ชั่วโมง

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ 15 ในกรณีที่จัดให้มีการระบายอากาศด้วยระบบการปรับภาวะอากาศต้องมีการนำอากาศภายนอกเข้ามาในพื้นที่ปรับภาวะอากาศหรือดูดอากาศจากภายในพื้นที่ปรับภาวะอากาศ ออกไปไม่น้อยกว่าอัตราที่กำหนดไว้ในตารางที่ 5 ท้ายกฎกระทรวงนี้

สถานที่อื่นที่มีได้ระบุไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้อัตราการระบายอากาศของสถานที่ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับอัตราที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าว

ข้อ 16 ตำแหน่งของช่องนำอากาศภายนอกเข้าโดยวิธีกล ต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสียและช่องระบายอากาศทิ้งไม่น้อยกว่า 5 เมตร และสูงจากพื้นดินไม่น้อยกว่า 1.50 เมตรการนำอากาศ ภายนอกเข้าและการระบายอากาศทิ้งโดยวิธีกล ต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ประชาชนผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง

ข้อ 17 โรงงาน โรงแรม โรงมหรสพ ห้องประชุม สถานกีฬาในร่ม สถานพยาบาล สถานี แสง มวลชน สำนักงาน ห้างสรรพสินค้า หรือตลาด ต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรอง สำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่ หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เป็นต้น แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติ และสามารถทำงานได้โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงาน

แหล่งจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉินตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าได้เพียงพอตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) จ่ายพลังงานไฟฟ้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง สำหรับเครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉินทางเดินห้องโถง บันได บันไดหนีไฟ และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้

(2) จ่ายพลังงานไฟฟ้าตลอดเวลาที่ใช้งานสำหรับห้องไอ.ซี.ยู. ห้องซี.ซี.ยู. ห้องช่วยชีวิตฉุกเฉิน ระบบสื่อสาร และเครื่องสูบน้ำดับเพลิง เพื่อความปลอดภัยสาธารณะและกระบวนการผลิตทางอุตสาหกรรมที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตหรือสุขภาพอนามัยเมื่อกระแสไฟฟ้าขัดข้อง

1.3 กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ.2548

ข้อ 2 ในกฎกระทรวงนี้

“สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา” หมายความว่า ส่วน ของอาคารที่สร้างขึ้นและอุปกรณ์อันเป็นส่วนประกอบของอาคารที่ติดหรือตั้งอยู่ภายในและ ภายนอกอาคาร เพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

ข้อ 3 อาคารประเภทและลักษณะดังต่อไปนี้ ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ในบริเวณที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไป

(1) โรงพยาบาล สถานพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข สถานีอนามัย อาคารที่ทำการของราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมาย สถานศึกษา หอสมุดและพิพิธภัณฑ์สถานของรัฐ สถานีขนส่งมวลชน เช่น ท่าอากาศยาน สถานีรถไฟ สถานีรถ ท่าเทียบเรือที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน 300 ตารางเมตร

(2) สำนักงาน โรงแรม โรงมหรสพ โรงประชุม สนามกีฬา ศูนย์การค้าห้างสรรพสินค้า ประเภทต่างๆ ที่มีพื้นที่ส่วนใดของอาคารที่เปิดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปเกิน 2,000 ตารางเมตร

หมวด 3 ทางลาดและลิฟท์

ข้อ 7 อาคารตามข้อ 3 หากระดับพื้นภายในอาคาร หรือระดับพื้นภายในอาคารกับภายนอกอาคาร หรือระดับพื้นทางเดินภายนอกอาคารมีความต่างระดับกันเกิน 20 มิลลิเมตร ให้มีทางลาดหรือลิฟท์ระหว่างพื้นที่ต่างระดับกัน แต่ถ้ามีความต่างระดับกันไม่เกิน 20 มิลลิเมตร ต้องปาดมุมพื้นที่ส่วนที่ต่างระดับกันไม่เกิน 45 องศา

ข้อ 8 ทางลาดให้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (1) พื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น
- (2) พื้นผิวของจุดต่อเนื่องระหว่างพื้นกับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด
- (3) ความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร ในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของทุกช่วงรวมกันตั้งแต่ 6,000 มิลลิเมตร ขึ้นไป ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร
- (4) มีพื้นที่หน้าทางลาดเป็นที่ยาวไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร
- (5) ทางลาดต้องมีความลาดชันไม่เกิน 1: 12 และมีความยาวช่วงละไม่เกิน 6,000 มิลลิเมตร ในกรณีที่ทางลาดยาวเกิน 6,000 มิลลิเมตร ต้องจัดให้มีชานพักยาวไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร คันระหว่างแต่ละช่วงของทางลาด
- (6) ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกันให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวของทางลาดไม่น้อยกว่า 50 มิลลิเมตร และมีราวกันตก
- (7) ทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ 2,500 มิลลิเมตร ขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้งสองด้าน โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้
 - (ก) ทำด้วยวัสดุเรียบ มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่เป็นอันตรายในการจับและไม่ลื่น

- (ข) มีลักษณะกลม โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 30 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 40 มิลลิเมตร
- (ค) สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 800 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 900 มิลลิเมตร
- (ง) ราวจับด้านที่อยู่ติดผนังให้มีระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 50 มิลลิเมตร มีความสูงจากจุดยึดไม่น้อยกว่า 120 มิลลิเมตร และผนังบริเวณราวจับต้องเป็นผนังเรียบ
- (จ) ราวจับต้องยาวต่อเนื่อง และส่วนที่ยึดติดกับผนังจะต้องไม่กีดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้ของคนพิการทางการมองเห็น
- (ฉ) ปลายของราวจับให้ยื่นเลยจากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของทางลาดไม่น้อยกว่า 300 มิลลิเมตร

(9) ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ในบริเวณทางลาด

ข้อ 9 อาคารตามข้อ 3 ที่มีจำนวนชั้นตั้งแต่สองชั้นขึ้นไปต้องจัดให้มีลิฟต์หรือทางลาดสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ระหว่างชั้นของอาคาร

ลิฟต์ที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ต้องสามารถขึ้นลงได้ทุกชั้น มีระบบ ควบคุม ลิฟต์ที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถควบคุมได้เอง ใช้งานได้อย่างปลอดภัย และจัดไว้ในบริเวณที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้ได้สะดวก

ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ช่องประตูด้านนอกของลิฟต์ที่จัดไว้ให้ผู้พิการหรือ ทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้

ข้อ 10 ลิฟต์ที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้ที่มีลักษณะเป็นห้องลิฟต์ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) ขนาดของห้องลิฟต์ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1,100 มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 1,400 มิลลิเมตร

(2) ช่องประตูลิฟต์ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร และต้องมีระบบแสง เพื่อป้องกันไม่ให้ประตูลิฟต์หนีบผู้โดยสาร

(3) มีพื้นผิวต่างสัมผัสบนพื้นบริเวณหน้าประตูลิฟต์กว้าง 300 มิลลิเมตร และยาว 900 มิลลิเมตร ซึ่งอยู่ห่างจากประตูลิฟต์ไม่น้อยกว่า 300 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 600 มิลลิเมตร

ข้อ 14 ที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้างไม่น้อยกว่า 2,400 มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 6,000 มิลลิเมตร และจัดให้มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า 1,000 มิลลิเมตร ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างดังกล่าวต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถ

หมวดที่ 5 ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร และทางเชื่อมระหว่างอาคาร

ข้อ 15 อาคารตามข้อ 3 ต้องจัดให้มีทางเข้าอาคารเพื่อให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา เข้าใช้ได้โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) เป็นพื้นผิวเรียบเสมอกัน ไม่ลื่น ไม่มีสิ่งกีดขวาง หรือส่วนของอาคารยื่นออกมาเป็นอุปสรรคหรืออาจทำให้เกิดอันตรายต่อผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา

(2) อยู่ในระดับเดียวกับพื้นถนนภายนอกอาคารหรือพื้นลานจอดรถ ในกรณีที่อยู่ต่าง ระดับ ต้องมีทางลาดที่สามารถขึ้นลงได้สะดวก และทางลาดนี้ให้อยู่ใกล้ที่จอดรถ

ข้อ 16 ในกรณีที่มีอาคารตามข้อ 3 หลายอาคารอยู่ภายในบริเวณเดียวกันที่มีการใช้อาคารร่วมกัน จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม ต้องจัดให้มีทางเดินระหว่างอาคารนั้น และจากอาคารแต่ละอาคารนั้น ไปสู่ทางสาธารณะ ลานจอดรถหรืออาคารที่จอดรถ ทางเดินตามวรรคหนึ่งต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) พื้นทางเดินต้องเรียบ ไม่ลื่น และมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร

(2) หากมีท่อระบายน้ำหรือรางระบายน้ำบนพื้นต้องมีฝาปิดสนิท ถ้าฝาเป็นแบบตะแกรง หรือแบบรู ต้องมีขนาดของช่องตะแกรงหรือเส้นผ่านศูนย์กลางของรูกว้างไม่เกิน 13 มิลลิเมตรแนวนอนหรือแนวของรางจะต้องขวางกับแนวทางเดิน

(3) ในบริเวณที่เป็นทางแยกหรือทางเลี้ยวให้มีพื้นผิวต่างสัมผัส

(4) ในกรณีที่มีสิ่งกีดขวางที่จำเป็นบนทางเดิน ต้องจัดให้อยู่ในแนวเดียวกัน โดยไม่กีดขวางทางเดิน และจัดให้มีพื้นผิวต่างสัมผัสหรือมีการกัน เพื่อให้ทราบก่อนถึงสิ่งกีดขวาง และอยู่ห่างสิ่งกีดขวางไม่น้อยกว่า 300 มิลลิเมตร

(5) ในกรณีที่พื้นทางเดินกับพื้นถนนมีระดับต่างกัน ให้มีพื้นลาดที่ความลาดไม่เกิน 1 : 10

หมวดที่ 7 ห้องส้วม

ข้อ 20 อาคารตามข้อ 3 ที่จัดให้มีห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไป ต้องจัดให้มีห้องส้วม ให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้องในห้องส้วมนั้น หรือจะจัดแยกออกมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปก็ได้ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้อง

ข้อ 21 ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวกลับได้ซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร

(2) ประตูของห้องที่ตั้งโถส้วมเป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยต้องเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องส้วมลักษณะของประตูนอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในหมวด 6

หมวดที่ 9 โรงมหรสพ หอประชุม และโรงแรม

ข้อ 26 อาคารตามข้อ 3 ที่เป็นโรงมหรสพหรือหอประชุมต้องจัดให้มีพื้นที่เฉพาะสำหรับเก้าอี้ ล้ออย่างน้อยหนึ่งที่นั่งทุก ๆ จำนวน 100 ที่นั่ง โดยพื้นที่เฉพาะนี้เป็นพื้นที่ราบขนาดความกว้างไม่น้อยกว่า 500 มิลลิเมตร และความยาวไม่น้อยกว่า 1,400 มิลลิเมตรต่อหนึ่งที่อยู่ในตำแหน่งที่เข้าออกได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระราชบัญญัติ

คนเข้าเมือง

พ.ศ. 2522

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2522

เป็นปีที่ 34 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่าโดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522"

มาตรา 2* พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

(1) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2493

(2) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2497

บรรดาบทกฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

"คนต่างด้าว" หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

"พาหนะ" หมายความว่า ยานพาหนะหรือสัตว์พาหนะ หรือสิ่งอื่นใดที่อาจนำบุคคลจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง

"เจ้าของพาหนะ" หมายความว่า ความรวมถึงตัวแทนเจ้าของ ผู้เช่า ตัวแทนผู้เช่าผู้ครอบครอง หรือตัวแทนผู้ครอบครองพาหนะ แล้วแต่กรณี

"ผู้ควบคุมพาหนะ" หมายความว่า นายเรือหรือผู้รับผิดชอบในการควบคุมพาหนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"คนประจำพาหนะ" หมายความว่า ผู้ซึ่งมีตำแหน่งหน้าที่ประจำหรือทำงานประจำพาหนะ และเพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ความหมายรวมถึงผู้ควบคุมพาหนะซึ่งขับพาหนะโดยไม่มีคนประจำพาหนะ

"คนโดยสาร" หมายความว่า ผู้ซึ่งเดินทางโดยพาหนะไม่ว่าในกรณีใด ๆ นอกจากผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะ

"คนเข้าเมือง" หมายความว่า คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร

"แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง" หมายความว่า แพทย์ซึ่งอธิบดีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"เจ้าบ้าน" หมายความว่า ผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวครอบครองบ้าน ในฐานะเป็นเจ้าของผู้เช่า หรือในฐานะอื่นใด ตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

"เคสสถาน" หมายความว่า ที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัย เช่น เรือน โรงเรือ หรือแพซึ่งคนอยู่อาศัย และให้ความหมายรวมถึงบริเวณของที่ซึ่งใช้เป็นที่อยู่อาศัยนั้นด้วย จะมีรั้วล้อมหรือไม่ก็ตาม ตามประมวลกฎหมายอาญา

"โรงแรม" หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทาง หรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว ตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"ผู้จัดการโรงแรม" หมายความว่า บุคคลผู้ควบคุมหรือจัดการโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

"อธิบดี" หมายความว่า อธิบดีกรมตำรวจ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมกับค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

คณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมือง

มาตรา 6 ให้มีคณะกรรมการพิจารณาคนเข้าเมืองคณะหนึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมตำรวจอธิบดีกรมแรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อธิบดีกรมอัยการ เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นกรรมการและผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง เป็นกรรมการและเลขานุการ

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) เพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 36วรรคหนึ่ง
- (2) พิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 36 วรรคสอง
- (3) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 41วรรคหนึ่ง
- (4) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติและเงื่อนไขอื่นตามมาตรา 41 วรรคสอง
- (5) กำหนดหลักเกณฑ์การขอมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 41 วรรคสี่
- (6) อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 43วรรคหนึ่ง และกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการแสดงฐานะการเงินของคนต่างด้าวดังกล่าวตามมาตรา 43 วรรคสอง
- (7) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร และอนุญาตและกำหนดเงื่อนไขในการอนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมิถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปพลางก่อนตามมาตรา 45 วรรคหนึ่งและวรรคสอง
- (8) สั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 47 วรรคสาม
- (9) อนุญาตให้คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปตามมาตรา 51 วรรคหนึ่ง
- (10) พิจารณาการเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 53
- (11) ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความเห็นแก่รัฐมนตรีในการวางระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ประจำด่านหรือพนักงานอื่น เพื่อรักษาความมั่นคงของชาติ หรือในการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัตินี้
- (12) พิจารณาให้ความเห็นในเรื่องเกี่ยวกับคนเข้าเมืองตามที่คณะรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา 8 ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ให้กรรมการและเลขานุการเสนอเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการต่อประธานกรรมการหรือในกรณีที่ประธานกรรมการไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้เสนอความเห็นต่อกรรมการซึ่งที่ประชุมมอบหมายโดยมิชักช้า และให้ประธานกรรมการหรือกรรมการดังกล่าวเป็นผู้เรียกประชุมตามความรีบด่วนของเรื่อง ตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมกำหนดในการประชุมของคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อยู่ในที่ประชุม ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุมการประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมการวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา 9 คณะกรรมการอาจตั้งคณะอนุกรรมการหรือมอบอำนาจให้พนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่มอบหมายก็ได้การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำมาตรา 8 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 10 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการมีอำนาจเรียกเป็นหนังสือให้บุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการได้

หมวด 2

การเข้าและออกนอกราชอาณาจักร

มาตรา 11 บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 12 ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

(1) ไม่มีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางอันถูกต้องและยังสมบูรณ์อยู่ หรือมีแต่ไม่ได้รับการตรวจลงตราในหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางเช่นว่านั้นจากสถานทูตหรือสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ หรือจากกระทรวงการต่างประเทศ เว้นแต่กรณีที่ไม่ต้องมีการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวบางประเภทเป็นกรณีพิเศษการตรวจลงตราและการยกเว้นการตรวจลงตราให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง*การตรวจลงตราตาม

(1) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ไม่มีปัจจัยในการยังชีพตามควรแก่กรณีที่เข้ามาในราชอาณาจักร

(3) เข้ามาเพื่อมีอาชีพเป็นกรรมกร หรือเข้ามาเพื่อรับจ้างทำงานด้วยกำลังกาย โดยไม่ได้อาศัยวิชาความรู้หรือการฝึกทางวิชาการ หรือเข้ามาเพื่อทำงานอื่นอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว

(4) วิกจริตหรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(5) ยังมิได้ปลูกฝีป้องกันไข้ทรพิษ หรือฉีควัคซีน หรือปฏิบัติการอย่างอื่นตามวิชาการแพทย์เพื่อป้องกันโรคติดต่อตามที่กฎหมายบัญญัติและไม่ยอมให้แพทย์ตรวจคนเข้าเมืองกระทำการเช่นว่านั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(6) เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ขบด้วยกฎหมายหรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดเหตุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎหมาย

(7) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(8) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นคนเข้าเมืองเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็กการค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากร หรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(9) ไม่มีเงินติดตัวหรือไม่มีประกันตามที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 14

(10) รัฐมนตรีไม่อนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 16

(11) ถูกรัฐบาลไทยหรือรัฐบาลต่างประเทศเนรเทศ หรือถูกเพิกถอนสิทธิการอยู่อาศัยในราชอาณาจักรหรือในต่างประเทศมาแล้ว หรือถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรโดยรัฐบาลไทยเสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ เว้นแต่รัฐมนตรีได้พิจารณาจนเห็นว่าให้เป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายการตรวจวินิจฉัยโรค ร่างกายหรือจิต ตลอดจนการปฏิบัติการเพื่อป้องกันโรคติดต่อ ให้ใช้แพทย์ตรวจคนเข้าเมือง

มาตรา 13 คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องมีหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง

(1) ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะทางน้ำหรือทางอากาศซึ่งเพียงแต่แวะเข้ามายังท่าสถานี หรือท้องที่ ในราชอาณาจักรแล้วกลับออกไปเพื่อประโยชน์ในการควบคุมบุคคลดังกล่าว พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือสำคัญตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อให้ถือไว้ก็ได้

(2) คนสัญชาติของประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทยเดินทางข้ามพรมแดนไปมาชั่วคราว โดยปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น

(3) คนโดยสารรถไฟผ่านแดนซึ่งถือตัวโดยสารทอดเดียวตลอดเพียงแต่ผ่านอาณาเขตประเทศไทยไปนอกราชอาณาจักรตามข้อตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลแห่งประเทศนั้น ๆ และรวมตลอดถึงผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะแห่งรถไฟเช่นนั้นด้วย

มาตรา 14 รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรมีเงินติดตัว หรือมีประกันหรือจะยกเว้นภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ทั้งนี้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาประกาศตามวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่เด็กอายุต่ำกว่าสิบสองปี

มาตรา 15 คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรทราบเท่าที่อยู่ในฐานะดังต่อไปนี้ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของคนต่างด้าวตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินั้นนอกจากการปฏิบัติหรือการต้องห้ามตามมาตรา 11 มาตรา 12 (1) (4) และ (5) และมาตรา 18 วรรคสอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) บุคคลในคณะผู้แทนทางทูตซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(2) พนักงานฝ่ายกงสุลและลูกจ้างฝ่ายกงสุลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศส่งเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ใน ราชอาณาจักร หรือซึ่งเดินทางผ่านราชอาณาจักร เพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ในประเทศอื่น

(3) บุคคลซึ่งรัฐบาลต่างประเทศด้วยความเห็นชอบของรัฐบาลไทยให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่หรือ ภารกิจในราชอาณาจักร

(4) บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลงที่รัฐบาล ไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ

(5) หัวหน้าสำนักงานขององค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองการ ดำเนินงานในประเทศไทย หรือซึ่งรัฐบาลไทยได้ให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว และรวมถึงพนักงานหรือ ผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลอื่นซึ่งองค์การหรือทบวงการเช่นนั้น แต่งตั้งหรือมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ หรือภารกิจในราชอาณาจักร เพื่อองค์การหรือทบวงการดังกล่าว หรือเพื่อรัฐบาลไทยตามความตกลง ที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศนั้น

(6) คู่สมรส หรือบุตร ซึ่งอยู่ในความอุปการะและเป็นส่วนแห่งครัวเรือนของบุคคลตาม (1) (2) (3) (4) หรือ (5) (7) คนรับใช้ส่วนตัวซึ่งเดินทางจากต่างประเทศเพื่อมาทำงานประจำเป็นปกติ ที่พัก อาศัยของบุคคลตาม (1) หรือบุคคลซึ่งได้รับเอกสิทธิเท่าเทียมกันกับบุคคลซึ่งมีตำแหน่งทางทูตตาม ความตกลงที่รัฐบาลไทยได้ทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศหรือกับองค์การหรือทบวงการระหว่างประเทศ ในกรณีตาม (1) (2) (6) หรือ (7) ให้เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศและหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ ต่อกันให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบถามและขอข้อมูลหลักฐานเพื่อสอบสวนว่าบุคคลซึ่งเข้ามาใน ราชอาณาจักรนั้นเป็นผู้ได้รับยกเว้นตามมาตรา

มาตรา 16 ในกรณีที่มีพฤติการณ์ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่ประเทศหรือเพื่อความ สงบเรียบร้อย วัฒนธรรมหรือศีลธรรมอันดี หรือความผาสุกของประชาชน ไม่สมควรอนุญาตให้คน ต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาในราชอาณาจักร รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้น หรือจำพวกนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้

มาตรา 17 ในกรณีพิเศษเฉพาะเรื่อง รัฐมนตรีโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คน ต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ หรือจะยกเว้นไม่จำต้อง ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีใด ๆ ก็ได้

มาตรา 18 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจบุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอก ราชอาณาจักรเพื่อการนี้ บุคคลซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรต้องยื่นรายการตาม แบบที่กำหนดในกฎกระทรวง และผ่านการตรวจอนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ของด่านตรวจคนเข้า เมืองประจำเส้นทางนั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 19 ในการตรวจและพิจารณาว่าคนต่างด้าวผู้ใดต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรหรือไม่ พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ที่เห็นสมควร โดยให้คำรับรองว่าจะมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อรับทราบคำสั่งตามวันเวลา และสถานที่ที่กำหนดก็ได้ หรือถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่เห็นสมควรจะเรียกประกันหรือเรียกทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดตามที่เห็นเหมาะสมเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ก็ได้เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเรียกบุคคลซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าถ้อยคำของบุคคลนั้นอาจเป็นประโยชน์แก่กรณีที่สงสัยให้มาสาบานหรือปฏิญาณตนและให้ถ้อยคำต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าคนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อการอันระบุในมาตรา 12 (8) หรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการนั้น หรือหญิงหรือเด็กคนใดเข้ามาเพื่อการเช่นนั้นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรได้ชั่วคราวโดยสั่งให้บุคคลดังกล่าวมารายงานตน และตอบคำถามของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือจะสั่งให้ไปรายงานตนและตอบคำถามของเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ผู้นั้นอาศัยอยู่ ตามระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดก็ได้ แต่ระยะเวลาที่กำหนดให้รายงานตนและตอบคำถามต้องห่างกันไม่น้อยกว่าเจ็ดวันต่อครั้ง

มาตรา 20 ในการที่พนักงานเจ้าหน้าที่กักตัวคนต่างด้าวผู้ใดไว้ตามมาตรา 19 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นได้เท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี แต่ห้ามมิให้กักตัวไว้เกินสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกกักตัวมาถึงที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะยืดเวลาเกินสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้ แต่มิให้เกินเจ็ดวันและให้พนักงานเจ้าหน้าที่บันทึกเหตุจำเป็นที่ต้องยืดเวลาไว้ให้ปรากฏด้วยในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องกักตัวคนต่างด้าวผู้ใดไว้เกินกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มีความอำนาจกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ต่อไปอีกได้ และศาลอาจสั่งให้มีความอำนาจกักตัวไว้เท่าที่จำเป็นครั้งละไม่เกินสิบสองวัน แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะสั่งให้ปล่อยตัวไปชั่วคราวโดยเรียกประกัน หรือเรียกทั้งประกันและหลักประกันก็ได้

มาตรา 21 ค่าใช้จ่ายในการกักตัวคนต่างด้าวตามมาตรา 19 และมาตรา 20 ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไมปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะหรือเข้ามาโดยไม่มีพาหนะ ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสีย

มาตรา 22 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบว่าคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 12 เข้ามาในราชอาณาจักร ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ โดยมีคำสั่งเป็นหนังสือ ถ้าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่พอใจในคำสั่งอาจอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ เว้นแต่กรณีตามมาตรา 12 (1) หรือ (10) ห้ามมิให้อุทธรณ์ คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด แต่ถ้ารัฐมนตรีมิได้มีคำสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันยื่นอุทธรณ์ ให้ถือว่ารัฐมนตรีมีคำสั่งว่าคนต่างด้าวผู้นั้นไม่เป็นผู้ต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 12 การอุทธรณ์ ให้ยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้ทำตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเมื่อคนต่างด้าวยื่นอุทธรณ์แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รอการส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นออกไปนอกราชอาณาจักรไว้จนกว่าจะได้มีคำสั่งของรัฐมนตรีในกรณีนั้นในระหว่างดำเนินการตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือระหว่างรอฟังคำสั่งของรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ให้นำมาตรา 19 บรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่มีให้นำมาตรา 20 มาใช้บังคับด้วย

หมวด 3

พาหนะ

มาตรา 23 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ จะต้องนำพาหนะเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรตามช่องทาง ด้านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่า สถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 24 พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจตรวจพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร หรือพาหนะที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ารับคนโดยสารเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่ในกรณีที่พาหนะนั้นได้ใช้ในราชการโดยเฉพาะของรัฐบาลไทยหรือของรัฐบาลต่างประเทศที่ได้รับอนุญาตจากรัฐบาลไทยแล้ว

มาตรา 25 พาหนะใดที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องแจ้งกำหนดวันและเวลาที่พาหนะจะเข้ามาถึงหรือจะออกจากเขตท่าสถานี หรือท้องที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งควบคุมเขตท่า สถานี หรือท้องที่นั้น ภายในกำหนดเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศไว้ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามวรรคหนึ่งได้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะไปแจ้งด้วยตนเองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองที่ใกล้ที่สุดโดยมีชักช้าการแจ้งตามความในมาตรานี้ ถ้ารัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้ยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติหรือให้ปฏิบัติภายใต้เงื่อนไขอย่างใดแก่พาหนะใดก็ได้

มาตรา 26 พาหนะใดที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะต้องยื่นรายการตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและผ่านการตรวจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่และภายใต้เงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดในกรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องทำการตรวจ ณ ที่อื่นนอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่อธิบดีมอบหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 27 เพื่อประโยชน์ในการตรวจ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักรมีหน้าที่ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) มิให้คนโดยสารหรือคนประจำพาหนะไปเสียจากพาหนะหรือสถานที่ที่จัดไว้ด้วยความเห็นชอบของพนักงานเจ้าหน้าที่ จนกว่าจะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่กรณีที่ผู้ควบคุมพาหนะและคนประจำพาหนะเป็นคนคนเดียวกัน ให้บุคคลนั้นออกไปจากพาหนะเพื่อไปแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 25 ในฐานะเป็นผู้ควบคุมพาหนะได้ถ้าคนโดยสารหรือคนประจำพาหนะดังกล่าวขัดขึ้นหรือก่อความวุ่นวายให้น้ำ

มาตรา 29 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

(2) ยื่นบัญชีคนโดยสารและบัญชีคนประจำพาหนะรวมทั้งผู้ควบคุมพาหนะต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงและภายในเวลาที่อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนด

(3) ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะซึ่งนำพาหนะมาจากหรือไปยังชายแดนที่เป็นทางต่อเนื่องกับประเทศอื่นและรับคนโดยสารซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร หรือรับคนโดยสารไปส่งที่ชายแดนเพื่อออกไปนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ เฉพาะที่เกี่ยวกับคนโดยสารซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรเท่านั้น

มาตรา 28 ในระหว่างที่ยังอยู่ในราชอาณาจักร ถ้ามีการเพิ่มหรือลด หรือเปลี่ยนคนประจำพาหนะที่เข้ามาในหรือที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร หรือคนประจำพาหนะดังกล่าวผู้ใดจะไม่กลับออกไปนอกราชอาณาจักร ให้เจ้าของพาหนะหรือในกรณีที่ไม่มีเจ้าของพาหนะอยู่ในราชอาณาจักร ให้ผู้ควบคุมพาหนะแจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวงในกรณีที่คนประจำพาหนะจะไม่กลับออกไปดังกล่าวในวรรคหนึ่งและคนประจำพาหนะนั้นเป็นคนต่างด้าว ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะแล้วแต่กรณี นำบุคคลผู้นั้นไปมอบแก่พนักงานเจ้าหน้าที่โดยมิชักช้าถ้าคนประจำพาหนะตามวรรคสองขัดขึ้นไม่ยอมให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ แล้วแต่กรณีปฏิบัติตามวรรคสองให้นำมาตรา 29 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลมค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามวรรคนี้ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

มาตรา 29 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจพบคนต่างด้าวผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร หรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้เข้ามาในราชอาณาจักร พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะจัดการควบคุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ในพาหนะ หรือให้ส่งตัวไปยังสถานที่ใด เพื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้ควบคุมไว้ตรวจสอบ หรือให้ส่งตัวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรในกรณีที่คนต่างด้าวตามวรรคหนึ่งขัดขึ้นหรือก่อความวุ่นวาย เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้แทนอาจขอให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจควบคุม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือจับกุมคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ถ้าไม่สามารถจะขอความช่วยเหลือจากพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ทันทั่วทั้ง ให้มีอำนาจจับคนต่างด้าวผู้นั้นได้เอง แล้วส่งตัวไปยังพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจนั้นรับจัดส่งตัวไปยังพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการปฏิบัติการตามมาตรา นี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะเป็นผู้เสีย

มาตรา 30 ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่า มีการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ หยุดพาหนะหรือนำพาหนะไปยังที่ใดที่หนึ่งตามที่จำเป็นเพื่อการตรวจการส่งตามวรรคหนึ่งจะกระทำโดยใช้สัญญาณหรือวิธีอื่นใดอันเป็นที่เข้าใจกันก็ได้

มาตรา 31 พาหนะใดที่เข้ามาในราชอาณาจักร นับแต่เวลาที่พาหนะนั้นผ่านเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วจนกว่าพนักงานเจ้าหน้าที่จะทำการตรวจเสร็จ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้น ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบหรือเข้าไปในบริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการตรวจ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ห้ามมิให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะยินยอมหรือละเลยให้ผู้ใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 32 พาหนะใดที่จะออกไปนอกราชอาณาจักร ในระหว่างที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจหรือหลังจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทำการตรวจแล้ว แต่พาหนะนั้นยังอยู่ในราชอาณาจักร ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับพาหนะนั้น ขึ้นไปบนพาหนะหรือนำพาหนะอื่นเข้าเทียบ ทั้งนี้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ความในวรรคหนึ่งให้นำมาใช้บังคับเกี่ยวกับบริเวณหรือสถานที่ที่จัดไว้เพื่อการตรวจในระหว่างผู้ซึ่งจะออกไปนอกราชอาณาจักรยังมิได้ขึ้นไปบนพาหนะด้วยห้ามมิให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะยินยอมหรือละเลยให้ผู้ใดกระทำการตามมาตรา นี้

มาตรา 33 ในกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องกระทำการตรวจพาหนะนอกเวลาราชการหรือต้องไปทำการตรวจพาหนะ ณ ที่อื่น นอกจากที่อธิบดีประกาศกำหนดตามมาตรา 26 วรรคหนึ่ง หรือต้องไปนอกสถานที่ทำการเพื่อควบคุมพาหนะไว้หรือต้องรอเพื่อตรวจพาหนะอันมิใช่ความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นเสียเงินค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4

การเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 34 คนต่างด้าวที่จะเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวได้จะต้องเข้ามาเพื่อการดังต่อไปนี้

- (1) การปฏิบัติหน้าที่ทางทูตหรือกงสุล
- (2) การปฏิบัติหน้าที่ทางราชการ
- (3) การท่องเที่ยว
- (4) การเล่นกีฬา
- (5) ธุรกิจ
- (6) การลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง
- (7) การลงทุนหรือการอื่นที่เกี่ยวกับการลงทุนภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
- (8) การเดินทางผ่านราชอาณาจักร
- (9) การเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะที่เข้ามายังท่า สถานี หรือท้องที่ในราชอาณาจักร
- (10) การศึกษาหรือดูงาน
- (11) การปฏิบัติหน้าที่สื่อมวลชน
- (12) การเผยแพร่ศาสนาที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้อง
- (13) การค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์หรือฝึกสอนในสถาบันการค้นคว้าหรือสถาบันการศึกษาในราชอาณาจักร
- (14) การปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ
- (15) การอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 35 คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามมาตรา 34 อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรภายใต้เงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ ระยะเวลาที่จะอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้กำหนดดังนี้

- (1) ไม่เกินสามสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (4) (8) และ (9)
- (2) ไม่เกินเก้าสิบวัน สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (3)
- (3) ไม่เกินหนึ่งปี สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (5) (10) (11) (12) (13) (14) และ (15)(4) ไม่เกินสองปี สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (6)
- (5) ตามกำหนดระยะเวลาตามความจำเป็น สำหรับกรณีตามมาตรา 34 (1) และ (2)
- (6) ตามกำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาเห็นสมควรสำหรับกรณีตามมาตรา 34
- (7) ในกรณีที่คนต่างด้าวมีเหตุจำเป็นจะต้องอยู่ในราชอาณาจักรเกินระยะเวลาที่กำหนดใน (1) (2) (3) และ (4) ให้อธิบดีเป็นผู้พิจารณาอนุญาตให้อยู่ต่อไปได้ครั้งละไม่เกินหนึ่งปีและเมื่อได้อนุญาต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้วให้รายงานต่อคณะกรรมการเพื่อทราบพร้อมด้วยเหตุผลภายในเจ็ดวันนับแต่วันอนุญาตการขอ อนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปแต่ละครั้งให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและ เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ในระหว่างรอฟังคำสั่งให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ใน ราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา 36 คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหากมี พฤติการณ์ที่สมควรเพิกถอนการอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรให้อธิบดีหรือคณะกรรมการมีอำนาจ เพิกถอนการอนุญาตที่ได้อนุญาตไว้นั้นได้ ไม่ว่าอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเป็นผู้อนุญาตในกรณีที่ อธิบดีมีคำสั่งเพิกถอนการอนุญาต คนต่างด้าวซึ่งถูกเพิกถอนการอนุญาตอาจยื่นอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการได้ คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด แต่ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำสั่งเพิกถอนการ อนุญาต คำสั่งของคณะกรรมการให้เป็นที่สุดการอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีตามวรรคสอง ให้ยื่นต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ได้ทราบคำสั่งของอธิบดี และให้ทำตามแบบ และเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวงเมื่อมีการเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ทำ เป็นหนังสือแจ้งแก่คนต่างด้าวในกรณีที่ไม้อาจส่งหนังสือเช่นว่านี้แก่คนต่างด้าวได้ เมื่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ปิดไว้ ณ ที่พักของคนต่างด้าวที่ได้แจ้งแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ไว้ครบกำหนดสี่สิบแปด ชั่วโมง ให้ถือว่าคนต่างด้าวผู้นั้นได้รับทราบคำสั่งแล้ว

มาตรา 37 คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ไม่ประกอบอาชีพหรือรับจ้างทำงาน เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีหรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมาย ถ้ากรณีใดมีกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวบัญญัติไว้เป็น อย่างอื่นต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายนั้น

(2) พักอาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุผลสมควรไม่สามารถพัก อาศัย ณ ที่ที่ได้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้แจ้งการเปลี่ยนที่พักอาศัยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน ยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่เข้าพักอาศัย

(3) แจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่คนต่างด้าวผู้นั้นพักอาศัยภายในยี่สิบสี่ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ย้ายไป ในกรณีเปลี่ยนที่พักอาศัย และถ้าที่พักอาศัยใหม่อยู่ต่างท้องที่กับสถานี ตำรวจท้องที่เดิมคนต่างด้าวผู้นั้นต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ที่ไปพักอาศัย ใหม่ภายในยี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึงด้วย

(4) ถ้าเดินทางไปจังหวัดใดและอยู่ในจังหวัดนั้นเกินยี่สิบสี่ชั่วโมงให้คนต่างด้าวผู้นั้นแจ้งต่อเจ้า พนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่ภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ไปถึง

(5) ถ้าอยู่ในราชอาณาจักรเกินเก้าสิบวัน คนต่างด้าวผู้นั้นต้องมีหนังสือแจ้งให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจคนเข้าเมืองทราบถึงที่พักอาศัยของตนโดยมิชักช้าเมื่อครบระยะเก้าสิบวัน และ ต่อไปให้กระทำเช่นเดียวกันทุกระยะเก้าสิบวัน ถ้าท้องที่ใดมีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ จะแจ้ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งนั้นก็มีความใน (3) และ (4) จะมีให้ใช้บังคับ แก่กรณีใดตามมาตรา 34 โดยเงื่อนไขอย่างไรก็ดี ให้เป็นไปตามที่อธิบดีกำหนดการแจ้งตามมาตรา 34 คน ต่างด้าวอาจไปแจ้งด้วยตนเองหรือมีหนังสือแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ก็ได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดี กำหนด

มาตรา 38 เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่างด้าว ซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัย จะต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมนั้นตั้งอยู่ภายในยี่สิบสี่ ชั่วโมงนับแต่เวลาที่คนต่างด้าวเข้าพักอาศัย ถ้าท้องที่ใดไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองตั้งอยู่ให้แจ้งต่อ เจ้าพนักงานตำรวจ ณ สถานีตำรวจท้องที่นั้นในกรณีที่บ้าน เคหสถาน หรือโรงแรมที่คนต่างด้าวเข้า พักอาศัยตามวรรคหนึ่งตั้งอยู่ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ให้แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ กองตรวจ คนเข้าเมืองการแจ้งตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

มาตรา 39 คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหากเดินทาง ออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวดังกล่าว เป็นอันสิ้นสุด แต่ถ้าก่อนเดินทางออกนอกราชอาณาจักร ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้ กลับเข้ามาในราชอาณาจักรได้อีก และคนต่างด้าวนั้นได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่เป็นผู้ ต้องห้ามตามมาตรา 12 ถ้าระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรยังมีเหลืออยู่ ให้อยู่ใน ราชอาณาจักรต่อไปได้เท่าระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่นั้นการขออนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักร อีก ให้คนต่างด้าวยื่นคำขอตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน กฎกระทรวง

หมวด 5

การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร

มาตรา 40 ภายใต้บังคับมาตรา 42 มาตรา 43 และมาตรา 51 ให้รัฐมนตรีโดยอนุมัติ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งจะมีถิ่นที่อยู่ใน ราชอาณาจักรเป็นรายปี แต่มิให้เกินประเทศละหนึ่งร้อยคนต่อปี และสำหรับคนไร้สัญชาติมิให้เกินห้า สิบคนต่อปีเพื่อประโยชน์แห่งการกำหนดจำนวนคนต่างด้าว บรรดาอาณานิคมของประเทศหนึ่ง รวมกันหรือแต่ละอาณาจักรซึ่งมีการปกครองของตนเองให้ถือเป็นประเทศหนึ่งมาตรา 41 คนต่างด้าว จะเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรมิได้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการและด้วยความ เห็นชอบของรัฐมนตรี ทั้งนี้ ภายในจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40 และได้รับใบสำคัญถิ่นที่ อยู่ตามมาตรา 47 แล้วเพื่อให้การเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวเป็นไปเพื่อ ประโยชน์ของประเทศให้มากที่สุด ให้คณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตัวซึ่งขอเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยคำนึงถึง รายได้ สินทรัพย์ ความรู้ ความสามารถในด้านวิชาชีพ และฐานะในครอบครัวของคนต่างด้าวดังกล่าวกับบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย เงื่อนไขเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ หรือเงื่อนไขอื่นตามความเหมาะสม เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรการขออนุญาต คนต่างด้าวจะขอก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรหรือขอภายหลังได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวแล้วก็ได้เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจที่จะกำหนดหลักเกณฑ์ให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวกรณีใดกรณีหนึ่งตามมาตรา 34 อาจยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรได้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรก่อนเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ต่อเมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและได้ยื่นรายการและผ่านการตรวจ อนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 18 วรรคสอง และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา 12 และมาตรา 44 และได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 47 แล้ว ในระหว่างขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรไปพลางก่อนได้

มาตรา 42 บุคคลดังต่อไปนี้ไม่อยู่ภายใต้บังคับของประกาศกำหนดจำนวนคนต่างด้าว ซึ่งรัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40

(1) คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้ว และได้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 48 หรือมาตรา 51

(2) หญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดและได้ละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าว

(3) บุตรซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะของหญิงซึ่งมีสัญชาติไทยโดยการเกิดไม่ว่าหญิงนั้นจะละสัญชาติไทยในกรณีที่ได้สมรสกับคนต่างด้าวหรือไม่ก็ตาม

(4) บุตรของบิดามารดาซึ่งเป็นคนต่างด้าวที่เกิดในระหว่างเวลาที่มารดาออกไปนอกราชอาณาจักร โดยมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา 48 เมื่อเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรพร้อมกับบิดาหรือมารดา ซึ่งกลับเข้ามาอีกภายในเวลาที่กำหนดตามหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักร และบุตรนั้นอายุยังไม่เกินหนึ่งปี

มาตรา 43 คนต่างด้าวที่นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาลงทุนในราชอาณาจักรเป็นจำนวนไม่น้อยกว่าสิบล้านบาท เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่เป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีจะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้น มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรนอกเหนือจากจำนวนคนต่างด้าวที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40 ก็ได้ แต่ในปีหนึ่ง ๆ จะเกินร้อยละห้าของจำนวนดังกล่าวมิได้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศที่นำเข้ามาลงทุนคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้เข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามวรรคหนึ่งต้องแสดงฐานะการเงินตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีแต่ไม่เกินห้าปี ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

มาตรา 44 ห้ามมิให้คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรถ้าปรากฏว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) เป็นผู้เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาของศาลไทยหรือคำสั่งที่ขบด้วยกฎหมาย หรือคำพิพากษาของศาลต่างประเทศ เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดเหตุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดที่ยกเว้นไว้ในกฎกระทรวง

(2) เป็นผู้ไม่สามารถประกอบการหาเลี้ยงชีพได้ เพราะกายพิการหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ หรือมีโรคอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่กำหนดในกฎกระทรวงความใน (2) มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวที่เป็นบิดา มารดา สามี ภริยา หรือบุตรของบุคคลซึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในราชอาณาจักร และมีฐานะที่จะเลี้ยงดูซึ่งกันและกันได้

มาตรา 45 คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวหากประสงค์จะมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองในท้องที่ที่ตนอยู่ ในกรณีที่ท้องที่นั้นไม่มีที่ทำการตรวจคนเข้าเมือง ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองที่ใกล้เคียง เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ายังไม่เกินจำนวนที่รัฐมนตรีประกาศตามมาตรา 40 หรือจำนวนตามมาตรา 43 แล้วแต่กรณีหรือเป็นบุคคล

ตามมาตรา 42 และไม่เป็นผู้ต้องห้ามตามมาตรา 44 แล้ว จะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีก็ได้คนต่างด้าวซึ่งได้ยื่นคำขอเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หากกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวจะสิ้นสุดลงในระหว่างการพิจารณา คนต่างด้าวผู้นั้นอาจยื่นคำขอ ณ ที่ทำการตรวจคนเข้าเมืองแห่งเดียวกันนั้น เพื่ออยู่ในราชอาณาจักรต่อไปจนถึงวันได้รับทราบผลการพิจารณา ให้คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจอนุญาตได้ การอนุญาตนี้ คณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายจะกำหนดเงื่อนไขประการใดก็ได้การยื่นคำขออนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 46 คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร ถ้าในระหว่างรอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 41 หรืออยู่ในระหว่างรอรับทราบผลของการพิจารณาของคณะกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายตามมาตรา 45 วรรคสอง คนต่างด้าวผู้นั้นเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่า การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 41 วรรคห้า หรือมาตรา 45 วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุด เว้นแต่ก่อนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้กลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีก และคนต่างด้าวผู้นั้นได้กลับเข้ามาภายในระยะเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนด ให้คนต่างด้าวผู้นั้นอยู่ในราชอาณาจักรต่อไปได้ตามที่ได้รับผ่อนผัน

มาตรา 47 คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรจะต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากอธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายไว้เป็นหลักฐาน ภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษรในกรณีที่คนต่างด้าวอายุต่ำกว่าสิบสองปีได้รับอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในนามของคนต่างด้าวผู้นั้น ในการนี้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายจะออก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ต่างหากหรือรวมกันกับผู้ใช้อำนาจปกครองหรือผู้ปกครองก็ได้ถ้าไม่ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการอาจสั่งระงับการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเสียได้ ในกรณีเช่นนี้การผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 41 วรรคห้า หรือ มาตรา 45 วรรคสอง เป็นอันสิ้นสุดผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ใช้ได้ตลอดไป แต่ถ้าผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ได้เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นเป็นอันใช้ไม่ได้ต่อไป เว้นแต่ก่อนที่จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่ได้นำใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไปให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา 50 ในกรณีเช่นนี้ หากคนต่างด้าวผู้นั้นกลับเข้ามาในราชอาณาจักรภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานให้และไม่ใช่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 หรือมาตรา 44 ให้ใบสำคัญถิ่นที่อยู่นั้นคงใช้ได้ต่อไปบทบัญญัติใน มาตรา 12 เฉพาะความใน (1) ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และความใน (2) (3) และ (4) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่ง

มาตรา 49 ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ใช้ไม่ได้ตามมาตรา 48 ให้ผู้ถือหรือผู้ครอบครองส่งคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของคนต่างด้าวที่ตาย ให้ผู้ครอบครองส่งคืนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

มาตรา 50 คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรโดยชอบและประสงค์จะเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรและจะกลับเข้ามาอีก ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) นำใบสำคัญถิ่นที่อยู่มาให้พนักงานเจ้าหน้าที่สลักหลังทำหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก ตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ในกรณีที่ไม่มีใบสำคัญถิ่นที่อยู่เพราะเป็นคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรก่อนมีบทบัญญัติที่ให้คนต่างด้าวนั้นต้องขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่ ให้มาขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่จากพนักงานเจ้าหน้าที่เสียก่อน แล้วปฏิบัติตาม (1)

(3) ในกรณีที่ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ไม่มีที่ว่างที่จะสลักหลังตาม (1) ผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะต้องขอเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 52 เสียก่อนหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำหลักฐานให้และภายในกำหนดหนึ่งปีนั้น ผู้ถือใบสำคัญถิ่นที่อยู่จะออกไปนอกราชอาณาจักรและกลับเข้ามาก็ครั้งก็ได้การขอหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกและการออกใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตาม (2) ให้เสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 51 คนต่างด้าวซึ่งเคยเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่มีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก หรือมีหลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีก แต่มิได้กลับเข้ามาภายในเวลาที่กำหนดตามมาตรา 48 หากประสงค์จะกลับเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามเดิม ให้ยื่นคำขอตามวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อพิจารณาอนุญาต เมื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า คนต่างด้าวผู้นั้นมีเหตุผลและข้อแก้ตัวอันสมควรทั้งไม่เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 และมาตรา 44 จะอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรต่อไปโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีก็ได้แต่ต้องขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในใหม่ ในระหว่างการขออนุญาตให้นำมาตรา 45 วรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลมบทบัญญัติในมาตรา 12 เฉพาะความใน (1) ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง และความใน (2) (3) และ (9) มิให้นำมาใช้บังคับแก่กรณีตามวรรคหนึ่งผู้ขอรับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ในใหม่ตามวรรคหนึ่ง ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 52 เอกสารที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ของผู้ใดสูญหายหรือชำรุดและผู้นั้นประสงค์จะได้ใบแทน หรือกรณีขอเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 50 (3) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนเป็นที่พอใจแล้ว ให้ออกใบแทนหรือเปลี่ยนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ให้ โดยผู้ขอต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 6

การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

มาตรา 53 คนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรแล้วภายหลังปรากฏว่าเป็นบุคคลซึ่งมีพฤติการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา 12 (7) หรือ (8) หรือเป็นบุคคลตามมาตรา 12 (10) หรือไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 43 วรรคสอง หรือเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 44 หรือเป็นผู้ได้รับโทษตามมาตรา 63 หรือมาตรา 64 ให้อธิบดีเสนอเรื่องไปยังคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการเห็นว่าควรเพิกถอนการอนุญาตให้มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร ก็ให้เสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเพื่อสั่งเพิกถอนการอนุญาตต่อไป

มาตรา 54 คนต่างด้าวผู้ใดเข้ามาหรืออยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตนั้นสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอนแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวคนต่างด้าวผู้นั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรก็ได้ถ้ามีกรณีต้องสอบสวนเพื่อส่งตัวกลับตามวรรคหนึ่งให้นำมาตรา 19 และมาตรา 20 มาใช้บังคับโดยอนุโลมในกรณีที่มีคำสั่งให้ส่งตัวคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วในระหว่างรอการส่งกลับ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจอนุญาตให้ไปพักอาศัยอยู่ ณ ที่ใด โดยคนต่างด้าวผู้นั้นต้องมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด โดยต้องมีประกันหรือมีทั้งประกันและหลักประกันก็ได้ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่จะกักตัวคนต่างด้าวผู้นั้นไว้ ณ สถานที่ใดเป็นเวลานานเท่าใดตามความจำเป็นก็ได้ ค่าใช้จ่ายในการกักตัวนี้ให้คนต่างด้าวผู้นั้นเป็นผู้เสียบทบัญญัติในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับแก่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรก่อนวันที่พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองพุทธศักราช 2480 ใช้บังคับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 55 การส่งคนต่างด้าวกลับออกไปนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้พนักงานเจ้าหน้าที่จะส่งตัวกลับโดยพาหนะใดหรือช่องทางใดก็ได้ตามแต่พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาเห็นสมควรค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับดังกล่าวนี้ ให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะที่นำเข้านั้นเป็นผู้เสีย ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะ ให้ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 63 หรือมาตรา 64 เป็นผู้เสีย โดยพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียกค่าใช้จ่ายในการส่งคนต่างด้าวกลับจากผู้กระทำความผิดคนใดคนหนึ่งโดยสิ้นเชิงหรือร่วมกันตามแต่จะเลือกแต่ถ้าคนต่างด้าวนั้นจะขอกลับโดยพาหนะอื่นหรือทางอื่น โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายของตนเอง พนักงานเจ้าหน้าที่จะอนุญาตก็ได้

มาตรา 56 ในกรณีที่มีการยกเว้นการตรวจลงตราสำหรับคนต่างด้าวตามมาตรา 12(1) และคนต่างด้าวได้แสดงตัวหรือเอกสารที่ใช้เดินทางอย่างใดอย่างหนึ่งของเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะใด หรือแสดงหลักฐานของบุคคลอื่นใด ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงเพื่อเป็นประกันในการกลับออกไปนอกราชอาณาจักรของคนต่างด้าวดังกล่าว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสาร หรือหลักฐานดังกล่าวแล้วแต่กรณี มิให้ยกเลิกขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในตัว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว ทั้งนี้ โดยจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ หรือไม่ก็ได้การสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยการติดคำสั่งไว้กับหรือประทับข้อความคำสั่งลงไว้บนตัว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าว และเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งการแล้ว ถ้ามีการยกเลิกขึ้นหรือเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญในตัว เอกสารหรือหลักฐานดังกล่าวให้แตกต่างไปจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งการไว้ โดยมีได้รับความเห็นชอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การนั้นย่อมไม่สามารถใช้อำนาจกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ และพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสารหรือหลักฐาน แล้วแต่กรณี ให้กระทำการตามข้อผูกพันเดิมในตัว เอกสารหรือหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการส่งคนต่างด้าวนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

หมวด 7

เบ็ดเตล็ด

มาตรา 57 เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดอ้างว่าเป็นคนมีสัญชาติไทยถ้าไม่ปรากฏหลักฐานอันเพียงพอที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะเชื่อถือได้ว่าเป็นคนมีสัญชาติไทย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นคนต่างด้าวจนกว่าผู้นั้นจะพิสูจน์ได้ว่าตนมีสัญชาติไทยการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบและเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในกฎกระทรวง หากผู้นั้นไม่พอใจคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่จะร้องขอต่อศาลให้พิจารณาก็ได้ในกรณีที่มีการร้องขอต่อศาล เมื่อได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ศาลแจ้งต่อพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีสิทธิที่จะได้แย้งคัดค้านได้มาตรา 58 คนต่างด้าวผู้ใดไม่มีหลักฐานการเข้ามาในราชอาณาจักรโดยถูกต้องตามมาตรา 12 (1) หรือไม่มี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามพระราชบัญญัตินี้ และทั้งไม่มีใบสำคัญประจำตัวตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าคนต่างด้าวผู้นั้นเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 59 ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่ทำการจับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ โดยให้มีอำนาจออกหมายเรียกหมายจับ หรือหมายค้น หรือจับ ค้น หรือควบคุม และให้มีอำนาจสอบสวนคดีความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 60 ในเขตท้องที่ใด รัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควรที่จะยกเว้นค่าธรรมเนียมอย่างใดอย่างหนึ่งตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีมีอำนาจกระทำได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

หมวด 8

บทกำหนดโทษ

มาตรา 61 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามหนังสือเรียกตามมาตรา 10 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 62 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 หรือมาตรา 18 วรรคสองต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาทถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งมีสัญชาติไทย ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา 63 ผู้ใดนำหรือพาคนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรหรือกระทำการด้วยประการใด ๆ อันเป็นการอุปการะหรือช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่คนต่างด้าวให้เข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 และภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้นได้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนไม่สามารถรู้ได้ว่าภายในพาหนะนั้นมีคนต่างด้าวดังกล่าวอยู่ แม้จะได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วมาตรา 64 ผู้ใดรู้ว่าคนต่างด้าวคนใดเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ ให้เข้าพักอาศัย ซ่อนเร้น หรือช่วยด้วยประการใด ๆ เพื่อให้คนต่างด้าวนั้นพ้นจากการจับกุม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทผู้ใดให้คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักร โดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้เข้าพักอาศัย ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นรู้ว่าคนต่างด้าวดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า ตนไม่รู้โดยได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้วถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นการกระทำเพื่อช่วยบิดา มารดา บุตรสามี หรือภริยาของผู้กระทำ ศาลจะไม่ลงโทษก็ได้

มาตรา 65 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 66 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 25

มาตรา 26 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 27 (2) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 67 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 27 (1)วรรคหนึ่ง หรือไม่ให้ความสะดวกแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 27 (3) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 68 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 28วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 69 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 28วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับเรียงรายตัวคนประจำพาหนะที่มีได้นำไปมอบนั้นคนละไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 70 พาหนะใดมีคนโดยสารซึ่งเป็นคนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะต้องห้ามตาม

มาตรา 12 (1) เข้ามาในราชอาณาจักร เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะนั้น ต้องระวางโทษปรับเรียงรายตัวคนต่างด้าวคนละไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 71 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 29 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี และปรับไม่เกินห้าหมื่นบาทถ้าการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ดังกล่าวในวรรคหนึ่งเป็นเหตุให้คนต่างด้าวหลบหนี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 72 คนต่างด้าวผู้ใดหลบหนีไปจากพาหนะหรือหลบหนีไปในระหว่างส่งตัวไปยังสถานที่ใด ๆ ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้สั่งให้เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะควบคุมตัวไว้หรือให้ส่งตัวไปตามมาตรา 29 หรือหลบหนีไปในระหว่างที่ถูกกักตัวหรือควบคุมตามอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 73 เจ้าของพาหนะหรือผู้ควบคุมพาหนะผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา 30 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 74 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 31 หรือมาตรา 32 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 75 คนต่างด้าวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 37 (1) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 76 คนต่างด้าวผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 37 (2) (3) (4) หรือ (5) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทและปรับอีกไม่เกินวันละสองร้อยบาท จนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 77 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 38 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท แต่ถ้าผู้นั้นเป็นผู้จัดการโรงแรม ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงหนึ่งหมื่นบาท

มาตรา 78 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 49 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรา 79 เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสารหรือหลักฐานผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 56 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินวันละห้าร้อยบาทจนกว่าคนต่างด้าวดังกล่าวจะกลับออกไปนอกราชอาณาจักรแต่มีให้ปรับเกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 80 ผู้ใดทำลายคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่สั่งการตามมาตรา 56 วรรคสอง หรือทำให้คำสั่งดังกล่าวลบเลือน โดยมีเจตนาให้เจ้าของพาหนะ ผู้ควบคุมพาหนะหรือผู้ที่ออกตัว เอกสารหรือหลักฐานทราบถึงคำสั่งดังกล่าวของพนักงานเจ้าหน้าที่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 81 คนต่างด้าวผู้ใดอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือการอนุญาตสิ้นสุดหรือถูกเพิกถอน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 82 คนต่างด้าวผู้ใดหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตาม ขัดขืน หรือไม่ยอมรับทราบคำสั่งของรัฐมนตรี คณะกรรมการ อธิบดี หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายซึ่งสั่งการแก่คนต่างด้าวผู้นั้นตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาทถ้าคำสั่งตามวรรคหนึ่งเป็นคำสั่งให้กลับออกไปนอกราชอาณาจักรคนต่างด้าวผู้นั้นต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา 83 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

มาตรา 84 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ นอกจากความผิดตามมาตรา 62 วรรคหนึ่ง มาตรา 63 มาตรา 64 มาตรา 71 และมาตรา 82 วรรคสอง ให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้แทน อธิบดีกรมอัยการหรือผู้แทน และผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมืองหรือผู้แทนเป็นกรรมการ มีอำนาจเปรียบเทียบได้ และในการนี้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจมอบหมายให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการเปรียบเทียบแทนได้ โดยจะกำหนดหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบหรือเงื่อนไขประการใด ๆ ก็ได้ตามที่เห็นสมควรเมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทเฉพาะกาล

มาตรา 85 ให้ถือว่าคนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวอยู่แล้ว ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ได้รับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ แต่คงได้รับสิทธิและประโยชน์เพียงเท่าที่ปรากฏในหลักฐานการอนุญาตไว้แล้วเท่านั้น

มาตรา 86 ให้คนต่างด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและได้อยู่เกิน เก้าสิบวันแล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ แจ้งครั้งแรกต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 37 (5) ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 87 ให้เจ้าบ้าน เจ้าของหรือผู้ครอบครองเคหสถาน หรือผู้จัดการโรงแรมซึ่งรับคนต่าง ด้าวซึ่งได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเข้าพักอาศัยอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 38 ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้ บังคับ

มาตรา 88 ให้ถือว่าใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ได้ออกตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองก่อนวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับและที่ยังสมบูรณ์อยู่เป็นใบสำคัญถิ่นที่อยู่ที่ได้ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 89 ให้ถือว่าหลักฐานการแจ้งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกซึ่งพนักงาน เจ้าหน้าที่ได้ทำไว้ในใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของคนต่างด้าวก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นหลักฐาน การแจ้งออกนอกราชอาณาจักร เพื่อกลับเข้ามาอีกตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 90 ให้ถือว่าคนต่างด้าวซึ่งถูกสั่งให้กักตัวไว้เพื่อรอการส่งกลับอยู่แล้วในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้ซึ่งถูกสั่งให้กักตัวไว้เพื่อรอการส่งกลับตามพระราชบัญญัตินี้มาตรา 91 ให้ถือว่าคำร้องต่าง ๆ ของคนต่างด้าวที่ค้างพิจารณาอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นคำร้องที่ ได้ยื่นตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 92 ให้บรรดากฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการ พิจารณาคนเข้าเมืองตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2493 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ คนเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2497 ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้ บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะได้มี กฎกระทรวง ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือมติของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแทน ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส.โหดระกิตย
รองนายกรัฐมนตรี
อัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ
*ค่าธรรมเนียม

- (1) การตรวจลงตราตามมาตรา 12 (1) ใช้ได้ครั้งเดียว 2,000 บาท ใช้ได้หลายครั้ง 10,000 บาท
- (2) อุทธรณ์ตามมาตรา 22 คนละ 2,000 บาท
- (3) ค่าขออนุญาตเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวต่อไปตามมาตรา 35 คนหนึ่ง ครั้งละ 2,000 บาท
- (4) อุทธรณ์ตามมาตรา 36 คนละ 2,000 บาท
- (5) ค่าขออนุญาตเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกตามมาตรา 39 คนหนึ่ง ใช้ได้ครั้งเดียว 2,000 บาท ใช้ได้หลายครั้งภายในระยะเวลาที่ยังเหลืออยู่ 5,000 บาท
- (6) ค่าขออนุญาตเพื่อมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรตามมาตรา 45 คนละ 8,000 บาท
- (7) ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 47 หรือมาตรา 51 ฉบับละ 200,000 บาท ในกรณีที่ผู้ขอใบสำคัญถิ่นที่อยู่ เป็นคู่สมรสหรือบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของคนต่างด้าวที่มีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร หรือของบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทย ฉบับละ 100,000 บาท
- (8) หลักฐานการแจ้งออกไปนอกราชอาณาจักรเพื่อกลับเข้ามาอีกตามมาตรา 50 (1) คนละ 2,000 บาท
- (9) ใบสำคัญถิ่นที่อยู่ตามมาตรา 50 (2) ฉบับละ 20,000 บาท
- (10) เอกสารที่ออกให้ตามมาตรา 52 ฉบับละ 2,000 บาท
- (11) ค่าขอเพื่อขอพิสูจน์สัญชาติต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ตามมาตรา 57 คนละ 800 บาท

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบัน คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรได้ทวีจำนวนมากขึ้นตามลำดับพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2493 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2497 ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว และมีบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ไม่ทันสมัยและไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ ทั้งนี้ เพื่อความมั่นคงของประเทศและเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้คือ เนื่องจากพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 กำหนดให้มีการตรวจลงตราหนังสือเดินทางหรือเอกสารที่ใช้แทนหนังสือเดินทาง แต่ยังไม่ได้กำหนดการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการตรวจลงตราในหนังสือเดินทาง ฯลฯ ให้สอดคล้องกับทางปฏิบัติอันเป็นหลักสากลที่ปฏิบัติอยู่ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองเสียใหม่ให้มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542

หมายเหตุ:- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมค่าธรรมเนียมตามบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ท้ายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เพื่อกำหนดให้มีการเสียค่าธรรมเนียมสำหรับการตรวจลงตราและสำหรับค่าขอเพื่อกลับเข้ามาในราชอาณาจักรอีกโดยให้ใช้ได้หลายครั้งได้ด้วย ประกอบกับค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราค่าธรรมเนียมและค่าทำการและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ท้ายพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ตามที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2523 ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สมควรแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้